

Täysistunto

Keskiviikko 20.3.2024 klo 13.59—22.35

4. Välikysymys hallituksen alueellisesti syrjivästä politiikasta

Välikysymys VK 2/2024 vp

Ainoa käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Nyt annetaan vastaus edustaja Antti Kurvisen ja muiden välikysymykseen hallituksen alueellisesti syrjivästä politiikasta. Valtioneuvoston vastauksen ja edustaja Antti Kurvisen puheenvuoron jälkeen välikysymyskeskustelu käydään etukäteen varattujen puheenvuorojen osalta nopeatahtisena. Aluksi pidetään ryhmäpuheenvuorot, joiden pituus on enintään viisi minuuttia. Muut ennakolta varatut puheenvuorot käytetään ryhmäpuheenvuorojärjestyksessä, ja niiden pituus on enintään viisi minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittelee, että nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeenkin pidettävät puheenvuorot kestävät enintään viisi minuuttia. Lisäksi voin myöntää harkitsemassani järjestyksessä vastauspuheenvuoroja. — Kunta- ja alueministeri Ikonen, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.02 **Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen:** Arvoisa puhemies! Suomi pärjää, kun koko Suomi pärjää. Hallituksen tavoitteena on saada Suomen talous kestävälle uralle, jotta voimme turvata laadukkaan koulutuksen, toimivat terveystaloudet ja hoivan sitä tarvitseville — koko maassa, myös tuleville sukupolville. Teemme uudistuksia, joilla parannetaan työllistymisen ja yrittämisen edellytyksiä Suomessa. Joustavoitamme työmarkkinoita ja parannamme Suomen houkuttelevuutta investointiympäristönä. Uudistamme sosiaaliturvaa työllisyyttä vahvistavasti.

Koko Suomen elinvoima lisääntyy, kun yrittäjän kannattaa palkata ja työntekijän ottaa töitä vastaan. Yrittäjyys on parasta aluepolitiikkaa. Yksikään alue ei voi rakentaa menestystään kestävästi tukiaisilla, vaan sillä, että alueella on työllistäviä yrityksiä. Hallituksen uudistuksilla luodaan edellytykset 100 000 uuden työpaikan syntymiselle eri puolilla Suomea. Teemme lukuisia yrittäjyyden edellytyksiä vahvistavia toimia. Esimerkiksi luvituksen sujuvoittaminen... [Puhujan mikrofonin sulkeutuu — Heikki Autto: Mikki sulkeutui!] — Saankohan mikin takaisin? Toimiiko jälleen? Kiitoksia. — Eli teemme lukuisia yrittäjyyden edellytyksiä vahvistavia toimia. Esimerkiksi luvituksen sujuvoittaminen lisää investointeja joka puolelle Suomea.

Arvoisa puhemies! Pärjäämme, kun eri puolilla maata toimivat yritykset saavat osaavia työntekijöitä. Se mahdollistaa kasvun ja yhä uusien työpaikkojen syntymisen. Osaamisen perustan pitää olla kunnossa, jotta sen päälle voidaan rakentaa. Hallituksen merkittävin tulevaisuusteko koulutukseen on 200 miljoonan euron lisäys perusopetukseen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

Kasvatamme korkeakoulujen aloituspaikkamäärää. Hiljattain 15 ammattikorkeakoululle ja 7 yliopistolle on myönnetty 41 miljoonaa euroa, joilla niihin saadaan runsaat 1 800 uutta aloituspaikkaa. Suomen kansainvälisen kilpailukyvyyn parantamiseksi uuteen tohtori-koulutuspilottiin panostetaan yhteensä 250 miljoonaa euroa. Lisärahoitus suunnataan tuhannen väitöskirjatutkijan koulutukseen ympäri Suomen. Tavoitteena on edistää innovaatioiden syntyä ja sitä kautta lisätä menestyviä yrityksiä ja elinvoimaa koko Suomeen.

Myös hallituksen historiallisen... [Puhujan mikrofonin sulkeutuu — Ville Väyrynen: Mikki sulkeutui!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Pahoittelut. Olkaa hyvä ja jatkakaa.

Kiitoksia. — Myös hallituksen historiallisen suuret tutkimus- ja kehityspanostukset tukevat koko Suomen kasvua. Näistä viimeisimpänä mainittakoon Kajaanin Lumi-supertietokoneen päivitys, jossa hallitus sitoutui 250 miljoonan euron panostukseen koko Suomea hyödyttävän tutkimusinfrastruktuurin kehittämiseksi.

Osaavan työvoiman saatavuuden kannalta merkittävässä roolissa on myöskin työperäinen maahanmuutto. Sitä hallitus edistää muun muassa joustavoittamalla suomalaisesta korkeakoulusta valmistuvien henkilöiden oleskelulupien saantia.

Arvoisa puhemies! Suomen tarina on aina rakentunut ja rakentuu myöskin tulevaisuudessa sille, että jokaisessa Suomen kolkassa tulevaisuutta tehdään omien vahvuuksien varaan. Kuntien, kaupunkien ja alueiden erilaisuus on suomalaisen yhteiskunnan voimavara.

Aluepolitiikka ja kaupunkipolitiikka eivät ole toisiaan vastaan, vaan tukevat toisiaan.

Jatkamme edellisen hallituksen tapaan MAL-sopimuksia seitsemän suurimman kaupunkiseudun kanssa, kattaen yhdeksän suurinta kaupunkia seutuineen. Samoin jatkuvat innovaatioekosysteemisopimukset parinkymmenen kaupungin kanssa ympäri Suomen. Suurimpien kaupunkien kanssa hallitus on tiivistänyt yhteistyötä esimerkiksi maahanmuuttoon ja alueiden eriytymiseen liittyvissä kysymyksissä.

Kaupungit ovat tärkeitä koko Suomen kasvun vetureita. Keskuskaupungit ovat innovaatioiden ja uuden luomisen keskuksia. Seutukaupungit luovat kasvua esimerkiksi teollisuuden eri sektoreilla ja varmistavat koko Suomen elinvoimaisuuden. Maaseudun ja saariston elinvoimaisuudesta huolehtiminen on edellytys omavaraisuuden ja huoltovarmuuden turvaamiselle ja koko Suomen hyvinvoinnille.

Annamme lisää vapautta ja vastuuta kaikille kunnille. Osana uudistusta arvioimme kuntien tehtävien keventämistä norminpurun kautta. Luotamme paikalliseen osaamiseen ja siihen, että kaikkialla Suomessa voidaan keksiä vaikuttavia ja vastuullisia ratkaisuja.

Lähiviikkoina valtioneuvosto on tekemässä päätöksen aluekehittämisen painopisteistä tälle hallituskaudelle. [Eduskunnasta: Valitettavasti!] Myös tässä pohjana on aluelähtöisyys, ja kehittämisen kolme painopistettä ovat kestävä elinvoima ja investoinnit, hyvinvointi väestö ja yhteisöt sekä vetovoimainen elinympäristö ja luonto. [Eduskunnasta: Eikö se ole hyvä?]

EU:n alue- ja rakennepolitiikan Uudistuva ja osaava Suomi 2021—2027 -ohjelmassa Itä- ja Pohjois-Suomen erityistarpeet on huomioitu niin rahoituksen jaossa kuin sisällöissakin. Alueellisessa päätöksenteossa olevasta noin 2,4 miljardin euron rahoituksesta noin 65 prosenttia kohdistuu Itä- ja Pohjois-Suomeen. Euroopan aluekehitysrahaston ja oikeudenmukaisen siirtymän rahaston rahoituksesta Itä- ja Pohjois-Suomen osuus on jopa lähes 70 prosenttia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

Olemme käynnistämässä pohjoisen ja itäisen Suomen ohjelmien valmistelun. Nämä ohjelmat laaditaan yhteistyössä alueellisten toimijoiden kanssa. [Suna Kymäläinen: Onko sillä budjettia?] Pohjois-Suomen kehittäminen tukee omalta osaltaan Suomen asemaa pohjoisen osaamisen edelläkävijänä. Itä-Suomen elinvoimasta huolehtiminen on koko Suomen turvallisuudesta huolehtimista. Siksi olemme nostaneet Venäjän vastaisten raja-alueiden tilannetta ja tuen tarvetta myös EU:n agendalle yhdessä muun muassa Puolan ja Baltian maiden kanssa. [Anne Kalmarin välihuuto]

Arvoisa puhemies! Hallituksen investointiohjelma on historiallinen panostus suomalaisen infrastruktuurin kehittämiseen joka puolella Suomea. Panostamme niin maanteihin, rautateihin kuin vesiväyliin koko Suomen etu edellä.

Raideyhteyksiä parannamme jokaiseen ilmansuuntaan. Käynnistämme länsirataprojektin kohti Turkuja rakentamalla uuden rautatien Espoosta Lohjalle. Näin myös läntinen Uusimaa pääsee kasvamaan ja kehittymään joukkoliikenteen äärellä.

Päärataan hallitus tekee panostuksia aina etelästä pohjoiseen. [Mauri Peltokangas: Erinomaista!] Päärataa laitetaan kuntoon Pasila—Riihimäki-yhteyden perusparannuksella, ja Tampereen ratapihan uudistaminen tukee koko Suomen raideliikenteen välityskykyä. Liminka—Oulu-kaksoisraide lisää pääradan välityskykyä ja Tornio—Kolari-radan sähköistämisen luo kasvun edellytyksiä Lappiin. [Johanna Ojala-Niemelä: No se on hyvä!]

Idässä hallitus toteuttaa merkittävät panostukset Karjalan rataan. Savon rataa kehitetään Kouvolan ja Kuopion välillä. Savon valtaväylä vt 5 laitetaan kuntoon Leppävirta—Kuopio-välillä, mikä on tärkeää koko Pohjois-Savon elinvoimalle.

Uusia teitä rakennetaan eri puolilla Suomea. Teiden korjausvelkaan tehdään historialliset panostukset korjausvelan taittamisohjelmalla, johon suunnataan tänä vuonna 250 miljoonaa euroa. Esimerkiksi Kaakkois-Suomen teiden korjaukseen on tehty suurin satsaus vuosiin.

Arvoisa puhemies! Tunnistamme hyvin maaseudun tarpeet.

Maaseutuyrittäjyyden esteitä puretaan ja byrokratiaa karsitaan. Kannattava ruuantuotanto ja huoltovarmuus ohjaavat hallituksen maaseutupoliittisia valintoja. Hallitus ei tee kansallisesti sellaisia päätöksiä, jotka lisäävät maatalouteen kohdistuvia kustannuksia.

Metsäpolitiikassa hallituksen linja on selvä. Metsänomistajan päätösvaltaa metsien käytöstä vahvistetaan. Omaisuudensuojaa kunnioitetaan. Metsäpolitiikka pidetään omissa kansallisissa käsissä. [Katri Kulmunin välihuuto]

Tämän hallituksen aikana maaseutuyrittäjän ei tarvitse arpoa, onko hallitus puolesta vai vastaan. [Anne Kalmarin välihuuto] Pidämme yksiselitteisesti suomalaisen pienyrittäjän puolta. [Ben Zyskowitz: Kuulitteko?]

Hallitus valmistelee maaseutupoliittista selontekoa, jossa luodaan tavoitteet maaseutu- ja saaristoalueiden elinvoiman uudistumiselle. Samaan aikaan työstetään ruoantuotannon pitkän aikavälin strategiaa ja kasvuohjelmaa.

Arvoisa puhemies! Perimme edelliseltä hallitukselta uuden aluehallintomallin ja juuri perustetut hyvinvointialueet. Tämä hallitus haluaa varmistaa jokaisen suomalaisen hyvän hoidon ja hoivan, sekä nykyisille että tuleville sukupolville. Siksi on tärkeää, että saamme Suomen talouden kestävästi kasvun uralle ja että yhteiset euromme käytetään tehokkaasti. Onnistumme tässä vain uudistamalla: ottamalla käyttöön uusia toimintatapoja, uudistamalla palvelurakenteita kokonaisuutena, vahvistamalla peruspalveluita ja hyödyntämällä teknologian tuomat mahdollisuudet. Hallitusohjelmassa onkin lukuisia uudistuksia, jotka antavat hyvinvointialueille lisää tilaa tehdä paikallisesti parhaita ratkaisuja. Hallitus on myös

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

halunnut ohjata ja kannustaa hyvinvointialueita itse kehittämään omaa toimintaansa, ei siirtämään kankeita vanhoja toimintamalleja sellaisinaan uusille harteille.

On muistettava, että väestön ikääntymisen aiheuttama piikki palvelutarpeessa on vasta edessä. Siksi hallituksella on kaksi tavoitetta yli muiden: palveluiden uudistaminen ja rahoituksen riittävyyden turvaaminen. [Anne Kalmarin välihuuto]

Arvoisa puhemies! Välikysymyksessä yritetään luoda keinotekoista vastakkainasettelua Suomen eri alueiden välille. [Perussuomalaisten ryhmästä: Juuri näin! — Keskustan ryhmästä: Ei pidä paikkaansa!] Hallitus tekee töitä koko Suomen parhaaksi ja on vahvasti sitoutunut koko Suomen asiaan. Tarvitsemme elinvoimaista maaseutua, vahvoja seutukaupunkoja ja korkealle kurottavia keskustaupunkeja. Kun nyt teemme rohkeasti uudistuksia, lähitulevaisuus on valoisampi suomalaisille ja koko Suomelle.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Seuraavaksi puheenvuoro on välikysymyksen ensimmäisellä allekirjoittajalla, edustaja Kurvisella, olkaa hyvä. [Ben Zyskowicz: Tulee vähän enemmän väriä!]

14.13 Antti Kurvinen kesk: Arvoisa herra puhemies! Kiitän ministeriä... [Puhujan mikrofoni sulkeutuu]

Puhemies Jussi Halla-aho: Odotatteko, edustaja Kurvinen, aivan hetken. — Olkaa hyvä.

Tämä on myös kertauksena ihan hyvää asiaa. [Eduskunnasta: Sabotaasia! — Kuuluu muttei häiritse!] Aloitetaan alusta.

Arvoisa puhemies! Kiitän ministeriä vastauksesta. Valitettavasti se muistuttaa kovasti teidän hallitusohjelmaanne, eli paljon hyväntahtoista sanahelinää, mutta rahat ja teot puuttuvat.

Tosiasia on, että te, arvoisa pääministeri Petteri Orpo ja arvoisa valtiovarainministeri Riikka Purra, olette pettäneet ruuhka-Suomen ulkopuolella ihmisille ennen eduskuntavaaleja antamanne lupaukset. [Mauri Peltokangas: Tyhjä paperi!] Te lupasitte ajaa koko Suomen asiaa, mutta nyt te leikkaatte ensisijaisesti terveysasemista, sairaaloista, teistä ja maataloudesta. Lupasitte laittaa kuoppaiset tiet kuntoon. Nyt Väyläviraston tuoreimman arvioiden mukaan tiestömme korjausvelka kasvaa vuoteen 2027 eli tämän vaalikauden loppuun mennessä 500 miljoonalla eurolla [Ben Zyskowicz: Kenenköhan jäljiltä?] — saman verran kuin hallitus on laittamassa hukkainvestoinneiksi arvioituun ja veronmaksajille kalliiksi tulevaan tunnin junaan. Hallituksen vaatimattomat kasvupanostukset keskittyvät hyvin pienelle alueelle, kun pitäisi hyödyntää koko Suomen mahdollisuudet. Tämä on näköalattomuutta.

Orpon—Purran hallituksen peruslinja onkin sama kuin edellisellä kokoomusjohtoisella hallituksella 2011—2015. Naureskellaan saksien ja leikkuulautojen kanssa ja syytellään muita, kun ollaan itse kyvyttömiä ja osaamattomia. [Vilhelm Junnilan välihuuto] Ihmisiä ja alueita eriarvoistetaan varallisuuden ja postinumeron perusteella. Viimeksi 2011—2015 tästä linjasta seurasi vain matalaa talouskasvua, velkaantumista, rapautuneita peruspalveluja ja eriarvoistumisen kierrettä. [Sanna Antikaisen välihuuto] Sama vaara vaanii myös nyt.

Herra puhemies! Hallitus ei ole tajunnut maailmanpolitiikan vaikutusta kansantalouteemme, kauppaamme ja vientiimme. Suomen geopoliittinen asema on muuttunut pysy-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

västi Venäjän julman hyökkäyssodan seurauksena, ja tämä muutos vaikuttaa kaikkeen. Talousmaantieteellisesti Suomi ei ole enää portti idän ja lännen välillä. [Jani Mäkelän välihuuto] Hallitus ei ymmärrä, että Suomesta uhkaa tulla näivettyvä pussinperä Euroopan nurkassa, jos nyt emme itse toimi viisaasti emmekä ala määrätietoisesti ajamaan etujamme.

Epävakaata maailmanpoliittinen tilanne sekä turvallisuuspoliittisen asemamme muutos suorastaan velvoittavat hallitusta uudelleen ajatteluun. Turvallisuus, huoltovarmuus, energia ja ruokahuolto ovat esimerkkejä, joissa meidän pitää huolehtia ja vahvistaa myös omavaraisuuttamme. Samaan aikaan meidän on ratkaistava eläköitymisestä ja pienenevistä ikäluokista johtuva työvoimapula, jotta selviämme talousongelmistamme. Siksi kokonaisuuksia Suomen alueita ja siellä asuvia ja yrittäviä ihmisiä ei voi jättää oman onnensa nojaan, kuten hallitus nyt tekee.

Uudessa maailmanpoliittisessa tilanteessa erityinen huomio on kiinnitettävä itäisen Suomen elinvoimaan. Suomen noin 1 300 kilometrin pituinen itäraja on myös EU:n ja Naton itäraja. Aluepolitiikka on itäisessä Suomessa myös turvallisuuspolitiikkaa. On koko Suomen ja kaikkien suomalaisten etu pitää laaja rajaseutu virkeänä, elävänä ja asuttuna. On myönnettävä, että Itä-Suomi on kärsinyt koko Suomen ja koko Euroopan puolesta, kun vastustamme Venäjän laittomuuksia.

Meidän on pidettävä puolellemme myös EU:ssa ja hyödynnettävä täysimääräisesti EU:n alue- ja rakennepolitiikan sekä maatalouden rahoitus. Hallitus on kuitenkin leikkaamassa EU-tukien kansallista rahoitusta ja tekemässä Suomesta yhä vahvemmin nettomaksajaa EU:n suuntaan. En olisi uskonut näin tapahtuvan nimenomaan perussuomalaisten vahtivuorolla. [Anne Kalmarin välihuuto] Itäisen Suomen ja Pohjois-Suomen tueksi tarvitaan erityisiä toimenpiteitä ja niille rahoitusta.

Herra puhemies! Ajatus muuttaa maalle asumaan väljemmin houkuttaa monia. Tätä vahvistaa etätyön lisääntyminen. Siksi varsinkin kokoomuksen ikiaikainen mantra kaupungistumisesta luonnonlakina ei ole totta. Sen sijaan olennainen kysymys on: onko ihmisillä aito mahdollisuus valita oma asuinpaikkansa? [Keskeltä: Hyvä kysymys!] Esimerkiksi Norjassa ja Ruotsissa harjoitetaan vahvaa aluepolitiikkaa, jossa valtio luo edellytyksiä elää ja harjoittaa yritystoimintaa myös muualla kuin ruuhkakeskuksissa. [Jenna Simulan välihuuto]

Meillä Suomessa keskittämisen ongelmat ovat nyt jo nähtävissä työttömyytenä, turvatomuutena, palvelujen heikkenemisenä ja elämisen kalleutena. Jos suuntaa ei muuteta, yhteiskunnalliset, taloudelliset ja inhimilliset seuraamukset voivat olla kestäättömät. Keskittämispolitiikka on jo nyt nostanut asumiskustannuksia [Mauri Peltokankaan välihuuto] ja on tekemässä asumisen mahdottomaksi kasvukeskuksissa. Samaan aikaan asuntojen ja kiinteistöjen arvot uhkaavat romahtaa valtaosassa maata. [Anne Kalmarin välihuuto] Liian monilla suomalaisilla ei ole varaa perheen perustamisen ja lasten kasvattamisen edellyttämään riittävän isoon asuntoon. Nyt pitäisi tavoitella Suomea, jossa yhä useampi suomalainen voisi vaurastua kasvun mukana.

Arvoisa puhemies! Haasteemme ovat suuret, mutta tilanne ei ole toivoton. Työpaikat, uusi nousu ja Suomen kuntoon laittaminen edellyttävät yhteiskuntapolitiikan suunnan muuttamista. [Sebastian Tynkkynen: Joo, ja sitä ollaan just tekemässä!] Suomen talous tarvitsee tervehtyäkseen kaikkia kansalaisiaan ja yrityksiä kokoon ja sijaintipostinumeroon katsomatta. Suomi on läpi historiansa menestynyt inhimillistä pääomaansa hyödyntäen ja koko Suomen vahvuuksiin nojaten. Tässä suhteessa pyörää ei tarvitse keksiä uudelleen. Riittää, kun palataan perusasioihin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

Hallitus voisi halutessaan luoda edellytyksiä yrittäjyydelle ja työnteolle koko maassa. Hallituksen pitäisi turvata eriasteinen koulutus myös maaseudulla ja seutukaupungeissa sekä tehdä liikenneinvestointeja ja edistää digitalisaatiota koko maassa. Hallituksen tulisi toteuttaa alueellisia ja paikallisia kokeiluja ja purkaa normeja. Valitettavasti, arvoisa eduskunta, hallituksen aikaansaannokset näissä asioissa ovat pyöreä nolla — velkamiljardin pyöreä nolla.

Keskustan mielestä korkean lisäarvon työpaikkoja voidaan luoda, kun hyödynnetään uusiutuvia kotimaisia luonnonvaroja ja biotaloutta, tuetaan matkailua, kaivannaisteollisuutta ja sen jalosteita, tehdään puhtaasta energiasta, ruuasta ja vedestä valttikortti ja sovelletaan rohkeasti tietotekniikkaa. [Jani Mäkelän välihuuto]

Kasvun eväitä on kaikkialla Suomessa, myös pienemmissä kunnissa. Tulin itse tämän kokemaan tällä viikolla, kun vierailin pesäpallosta ja koripallosta kuuluisassa Vimpelin kunnassa Etelä-Pohjanmaalla. Vimpelin ja naapurikaupunki Alajärven rajalle on syntynyt keskelle maaseutua tuhannen teollisen työpaikan keskittymä. Arvoisa hallitus, älkää nyt keskittämispolitiikalla sössikö Vimpelin ja satojen muiden alueiden mahdollisuuksia.

Suomen luontaisiin vahvuuksiin tukeutuvilla ja huippuosaamiseen perustuvilla aloilla on mahdollisuuksia pysyviin työpaikkoihin — sellaisiin, joilla pärjäämme globaalissa kilpailussa. Näin toimimalla Suomen on myös tulevaisuudessa mahdollista olla itsenäinen ja omavarainen maa, [Vilhelm Junnilan välihuuto] jossa jokaisella on aito mahdollisuus valita asuinpaikkansa ja elää hyvää elämää.

Arvoisa herra puhemies! Teen seuraavan epäluottamuslause-esityksen: ”Eduskunta toteaa, että keskittämispolitiikallaan hallitus vie yhä useammalta ihmiseltä mahdollisuudet valita aidosti asuinpaikkansa, elää ja asua, tehdä työtä, opiskella ja yrittää. Hallitus on politiikallaan ajamassa Suomen talouden näivettymisen ja loputtomien leikkauslistojen kierteseen, kun koko Suomen kasvua laiminlyödään. Suomalaisten perusoikeudet ovat vaarassa. Hallitus ei siksi nauti eduskunnan luottamusta.”

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Sitten siirrymme eduskuntaryhmien puheenvuoroihin. — Edustaja Autto, olkaa hyvä.

14.22 Heikki Autto kok (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! [Hälinää — Puhemies koputtaa] Suomalaisten ahkeruus ja osaaminen, niistä kumpuava kasvu ja kilpailukyky sekä maamme kansainvälinen kiinnostavuus ovat menestyksen käyttövoimaa nyt ja tulevaisuudessa. Kasvava kansantalous nostaa menestykseen koko maan ja sen kaikki alueet. Kokoomus näkee, että me suomalaiset emme kilpaile keskenämme, me olemme kaikki samassa veneessä. Kilpailijamme ovat maailmalla.

Arvoisa puhemies! Suomi on pitkä ja hieno maa. Jotta kaikki alueet voivat menestyä omista vahvuuksistaan käsin, tarvitaan työllistäviä elinkeinoja sekä toimivia palveluita ja hyvää infrastruktuuria. Jotta elinkeinoilla on edellytyksiä työllistää, tarvitaan toimivat työmarkkinat ja hyvää elinkeino- ja työllisyyspolitiikkaa. Jotta palvelut ja infrastruktuuri voidaan turvata, tarvitaan vahvaa julkista taloutta. Työllisyyden, yrittäjyyden ja julkisen talouden tasapainon edistäminen onkin käytännössä parasta ja tärkeintä aluepolitiikkaa.

Arvoisa puhemies! Keskustan välikysymyksestä ja edellä kuullusta edustaja Kurvisen puheenvuorosta tulee väistämättä olo, että joko hallitusohjelmaa ei ole luettu [Perussuomalaisten ryhmästä: Juuri näin!] tai sitten ei ole perehdytty Suomen kilpailijamaiden kehitykseen, saati ymmärretty Suomen kohtaamien haasteiden syitä. [Eduskunnasta: Veikkaan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

viimeistä!] Vaikuttaa siltä, että keskusta edelleen uskoo — aiemman vasemmistohallituksensa tavoin — viisauden asuvan keskushallinnossa ja hyvinvoinnin syntyvän velanotosta, siihen, että velkaveturin kyydistä voitaisiin huolettomasti lapioda rahaa eri puolille ja se johtaisi kestäväan kasvuun. Kokoomuksessa — ja uskallan sanoa, että koko pääministeri Orpon hallituksessa — emme jaa tätä näkemystä.

Arvoisa keskusta! Vasemmistohallituksen perintö sote-uudistuksineen, korjausvelkoineen ja velkavuorineen on alueiden näkökulmasta karu. Alueilla juuri nyt tapahtuva kehitys etenee teidän rakentamanne soten ja siunaamienne rahoituspäätösten pohjalta. [Antti Kurvisen välihuuto] Ja viestinne alueille oli tyhjä paperi hallitusneuvotteluihin [Perussuomalaisten ryhmästä: Ohhoh!] — tyhjä paperi. Kieltäydytte vastuunkannosta ja yhteisestä työstä suomalaisten asioiden edistämiseksi — [Keskustan ryhmästä: Kyllä täältä yhteistyötä on esitetty!] aikana, jolloin yhteistyötä, yhdessä tekemistä tarvittaisiin ehkä enemmän kuin koskaan.

Tällä välikysymyksellä pyritte myös luomaan keinotekoista kahtiajakoa suomalaisten ja Suomen eri alueiden välille. Tällaisella vastakkainasettelulla Suomi ei nouse.

Arvoisa puhemies! Suomessa talouden ja työn tuottavuuden kasvu on liian pitkään ollut liian hidasta. Väestön ikääntyminen, kasvava julkinen velka ja pula osaavasta työvoimasta haastavat maamme tulevaisuutta. Tarvitsemme lisää tilaa ihmisten ahkeruudelle, yritteliäisyydelle ja kekseliäisyydelle. Pääministeri Orpon hallituksessa puramme yritysten kasvun esteitä muun muassa panostamalla osaavan työvoiman saatavuuteen: korkeakoulujen aloituspaikkamääriä on lisätty tuntuvasti koko maassa.

Teemme historiallisen suuria tutkimus- ja kehityspanostuksia. Panostukset koulutukseen ja osaamiseen luovat edellytyksiä tulevaisuuden kasvulle kaikkialla Suomessa ja vahvistavat paitsi hyvinvointiyhteiskunnan palveluita myös työllisyyttä.

Uudistamalla ja virtaviivaistamalla investointien luvituksen vahvistamme talouskasvua ja mahdollistamme Suomen nousun puhtaan energian suurvallaksi ja Euroopan teollisuuden puhtaan siirtymän keskeiseksi toimijaksi. Toteuttamalla tarvittavat työmarkkinauudistukset ja huolehtimalla kasvuun kannustavasta verotuksesta luodaan vakaat ja ennakoitavat olosuhteet, joissa työpaikkoja voi syntyä joka puolelle maata.

Liikennepolitiikan ytimessä on koko Suomen elinvoiman ja kasvun lisääminen. Uusi asfaltti tulee kesällä tuoksumaan eri puolilla Suomea, kun laitamme alueiden infraa kuntoon historiallisilla panostuksilla. Lentoyhteydet maakuntakentille on turvattu.

Arvoisa puhemies! Hallitus haluaa, että ruoantuotanto Suomessa on kannattavaa ja elintarvikevienti vetää. Kokoomukselle on tärkeää, että tämä hallitus ei tee kansallisesti sellaisia päätöksiä, jotka lisäävät maatalouteen kohdistuvia kustannuksia.

Tällä hallituskaudella myös EU-vaikuttamiseen on otettu uudenlainen ote. Suomi on nyt aktiivinen toimija, jolla on selkeät kannat ja osaamista asiansa edistämiseen. Tämän seurauksena on selvää, että esimerkiksi metsäpolitiikka pystytään pitämään paljon vahvemmin omissa käsissämme verrattuna viime vaalikauden haparointiin.

Viime vaalikauden passiivisuuden sijaan Suomen aktiivisuus on näkynyt vaikkapa siinä, [Puhemies koputtaa] miten itärajan ja koko Itä-Suomen vaikea tilanne on nyt nostettu esiin EU-tasolla.

Arvoisa puhemies! [Puhemies koputtaa] Koko Suomen menestys ei synny yksittäisistä hankkeista tai eripurien kylvämisestä ja vastakkainasettelusta, jota tällä välikysymyksellä lietsotaan. [Puhemies koputtaa] Pääministeri Orpon hallitus tekee sellaista elinvoimapolitiikkaa, jossa kaikkia alueita kehitetään niiden omista vahvuuksista käsin. [Puhemies ko-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

puttaa] Vain vahvalla taloudella ja työllisyydellä voimme pitää huolta siitä, että suomalaiset saavat maansa menestystarinalle jatkoa myös tulevaisuudessa [Puhemies koputtaa] — ihan koko Suomessa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Simula, olkaa hyvä.

14.28 **Jenna Simula ps** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun tämä välikysymys luettiin taannoin, se kuulosti välikysymyksen sijaan enemmän siltä, kuin olisi luettu keskustan testamenttia. Keskusta nimittäin luetteli oikein sujuvasti oman syntilistansa, jonka jätti perinnöksi tälle hallitukselle. [Välihuuto keskustan ryhmästä]

Keskustahan on todellakin ollut turmion tiellä jo vuosikausia. Se on unohtanut linjansa, arvonsa ja juurensa ja keskittynyt aivan vääriin asioihin kadonneen kannatuksensa perässä juostessaan. [Annika Saarikon välihuuto] Olette hukanneet itsenne, mutta onneksi teitä ei perinyt hukka vaan hallitus, joka pitää huolta koko Suomesta. [Krista Kiuru: Tämähän näyttää ihan niin kuin perussuomalaisten manifestilta!] Teidän työkalupakkinne, arvон keskustasta, sen sijaan kolisee tyhjyyttään. On suoranainen tekopyhyyden huipentuma, kun silloin tällöin kaivatte pakistanne muka uusia ratkaisuja, mutta ne ovatkin jo istuvan hallituksen keinovalikoimissa. Kaikki nämä perinnöksi saadut ongelmat hallitus on hallitusneuvotteluissa ottanut jo hoitaakseen. Sitä kutsutaan vastuunkannoksi.

Onneksi siis rakas isänmaamme on nyt hyvissä käsissä ja käännetty pois vihervasemistolaiselta tuhon tieltä. [Juho Eerola: Siltä kuoppaiselta tieltä!] Välikysymyksen tarkoituksena vaikuttaakin olevan hämätä suomalaisia unohtamaan, miten nimenomaan keskustan vahtivuorolla maatalouden kannattavuutta ja maakuntien elinvoimaisuutta murennettiin pala palalta, [Perussuomalaisten ryhmästä: Ohhoh!] miten arvot vaihtuivat sateenkaaren väreihin ja Pohjois-Pohjanmaata myöten oli äärimmäisen tärkeää siunata kaikille oikeus vaihtaa sukupuoltaan ilmoituksesta, [Sanna Antikainen: Kiitos, keskustasta!] kunhan ei nyt useammin kuin kerran vuodessa vaihda. [Välihuutoja] Samaan aikaan vasemmalla kädellä sosiaaliperusteista haittamaahanmuuttoa lisättiin entisestään ja velkaa kasvatettiin... [Hälinää — Puhemies koputtaa]

Puhemies Jussi Halla-aho: Hyvät edustajat, hiljentykäämme.

Kiitos, arvoisa puhemies! Ja velkaa kasvatettiin oikein urakalla. Siinäpä keskustan perintö.

Arvoisa puhemies! Keskustan syntilista on pitkä kuin nälkävuosi. Maatalouskin oli viime kaudella lähinnä ilmastotoimien lypsylehmä. Tälle hallitukselle maatalouden tärkein tehtävä on ruoantuotanto, sen tärkeämpää arvoa sillä ei yksinkertaisesti voi olla. [Välihuuto keskustan ryhmästä] Maatalouden kannattavuus kuitenkin romahti keskustan ollessa vallassa. Mitä te siis teitte? Juoksitte vihreiden arvojen perässä ja pitäydysitte kaikista hulluimmistakin ilmastotoimissa, vaikka vallan hyvin tiesitte, mitä se tarkoittaa maataloudelle ja suomalaisten arjen kustannuksille, kuten autoilulle tässä harvaan asutussa maassamme. Viimeistään sote-uudistus paljasti keskustan todelliset villat: olette oikea emäkeskittäjä. Kehtasitte viedä uudistuksen maaliin, vaikka seuraukset tiedettiin. Jättäydysitte kaiken sen jälkeen itse oppositioon ilman minkäänlaisia vaihtoehtoja luottaen, että uusi hallitus korjaa kaikki teidän jälkenne.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

Valitettavasti keskustan sähkömopo on lähtenyt keulimaan nyt todella pahasti. [Sanna Antikainen: Ja se on punainen!] Kaikki tietänevät mainoksen, jossa nuoret saarnamiehet kiertävät ovelta ovelle liittymiä kaupaten. Nyt keskustan tupasaarnaajat kiertävät torpasta toiseen kertomassa, miten Turun tunnin junan peruutuksella pannaan vähintäänkin koko Suomi kuntoon. Nyt päätetty 300 miljoonaa euroa ei, kuulkaa, ihan kaikkeen ehdottamaan-ne riitä. Tuo on hävytöntä ihmisten aliarviointia. [Krista Kiuru: Niin kuin tämä puhekin!] Viime kaudella veitte itse eteenpäin niin Turun tunnin junaa kuin nyt jo kuopattua Suomirataa. Pääministeripuolueena ollessanne tehän itse asiassa toimitte Turun tunnin junan isänä. [Perussuomalaisten ryhmästä: Ohhoh! — Välihuuto keskustan ryhmästä] Oppositiossa asiat vaan tuntuvat kätevästi unohtuvan.

Takkinne on siis kääntynyt jo niin monta kertaa, että kumpikin puoli on puhki. Syntäjänne kannattaa kuitenkin yrittää sovitella jollain aivan toisella tavalla kuin mille tielle te olette nyt lähteneet. Olette luisumassa sillanrakentajista navetan polttajiksi, ja vastuuta kantava keskustapuolue on pian pelkkä muisto vain. [Antti Kaikkonen: Olisiko teillä joi-tain omia näkemyksiä kanssa? — Hälinää]

Arvoisa puhemies! Kellot soivat keskustalle, ja ne eivät muuten ole hääkelloja ne. [Hälinää — Välihuutoja]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Eskelinen, olkaa hyvä. — [Hälinää — Puhemies koputtaa] Hyvät edustajat, rauhoitutaanpa taas.

14.33 Seppo Eskelinen sd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edelliseen puheenseen kansantaiteilija Jaakko Teppo kyllä toteaisi, jotta melekosta puhetta. [Naurua]

Arvoisa puhemies! Maatamme on rakennettu historian saatossa vahvasti periaatteella, että kaikki halutaan pitää mukana ja että alueiden tasavertainen kehittäminen on isossa mit-takaavassa koko maan etu. Samalla viime vuodet ja vuosikymmenet ovat olleet suuren vä-estö- ja yhdyskuntarakenteen muutoksen aikaa. Tuleva vuosikymmen tullee entisestään syventämään tätä kehitystä, kun syntyvyys laskee ja kaupungistumisen trendi jatkuu.

Perinteinen suomalainen aluepolitiikan ohjenuora on sellainen, jossa valtiovalta auttaa alueita kehittämään omia vahvuuksiaan ja näin myös talouttaan. Tämä on nyt kuitenkin Or-pon hallituksen puolelta autuaasti unohdettu. Erityisen selvästi hallituksen toimettomuus ja sen jäljet näkyvät nyt Itä-Suomessa, johon rajan sulkeutuminen ja Venäjän kaupan katkea-minen ovat jo ennestään raskaasti osuneet. Itä-Suomeen investoiminen tässä hetkessä olisi iso turvallisuuspoliittinen teko.

Suomen kasvu nojaa vahvasti kaupunkeihin ja kasvaviin kaupunkiseutuihin. Samalla on muistettava, että kaupungit ovat myös tärkeitä alueellisen kasvun vetureita, joiden elinvoi-ma heijastuu laajalle. Koko Suomen elinvoimaisuutta vahvistetaan eri toimijoiden yhteis-työllä, jonka on lähdettävä alueilla myös niistä itsestään.

Me sosiaalidemokraatit haluamme, että Suomessa edistetään kestäväää ja tasapainoista aluekehitystä, joka tarjoaa niin kaupungeille, kaupunkiseuduille ja kaikille Suomen alueil-le menestymisen mahdollisuuksia niiden omien vahvuuksien pohjalta. Julkisella vallalla ja istuvalla hallituksella on vastuu koko Suomesta. [Sanna Antikainen: Niin onkin!]

Tämä vaatii investointien liikkeelle laittamista, liikenneyhteyksien kohentamista, kou-lutukseen ja osaamiseen panostamista sekä työvoiman saannin parantamista. Yhdessä nämä luovat vahvan pohjan koko maan taloudelliselle kasvulle ja työllisyyden kohenemi-selle. [Sanna Antikainen: Sitähän tässä tehdään!]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

Tarvitsemme myös entistä aktiivisempaa EU-tason vaikuttamistyötä, kun tulevien aluekehitysrahojen käytöstä päätetään. Niiden periaatteena on oltava sisäisten kehityserojen tasaaminen, ja tästä periaatteesta on pidettävä kiinni myös tulevaisuudessa.

Saavutettavuuden turvaaminen on elinehto maakuntien elinvoimalle ja suotuisalle aluekehitykselle. Viime kaudella sosiaalidemokraattien johdolla parlamentaarisesti sovimme Suomen ensimmäisestä valtakunnallisesta liikennejärjestelmäsuunnitelmasta, jotta koko maan liikenneverkon kehittäminen ja rahoitus voidaan turvata pitkäjärjestyksellä.

Nyt hallitus on ohjelmassaan irtisanoutunut parlamentaarisesta sovusta ja ajaa omia hankkeitaan ohi suunnitelman. [Sinuhe Wallinheimo: Päinvastoin!] Samalla peruutettiin pitkäjärjestyksestä kehittämisestä takaisin siltarumpupolitiikkaan.

Miten on, arvon hallitus, onko mielestänne yli 700 miljoonan kehittämisinvestointien leikkaukset kestävä ja kasvuhakuista liikennepolitiikkaa? [Krista Kiuru: No niin, perussuomalaiset!] Onko, arvoisa hallitus, tällä kaudella se massiivinen liikennepaketti, mistä on puhuttu, kestävä ja kasvava liikennepolitiikka, kun joka tapauksessa korjausvelkamme kasvaa 5 miljardiin väyläverkolla?

Itä- ja Pohjois-Suomessa on runsaasti vahvuuksia koko maan kasvulle, niin luonnonvaroissa, ihmisissä, osaamisessa ja kestävässä matkailussa. Nyt hallitus haaskaa tämän potentiaalin. Erityisesti itärajan maakunnissa tilanne on hälyttävä.

Helmikuussa julkaistu tuore pk-barometri kertoo karua kieltään. Itärajan maakuntien yritysten toimintaedellytykset ovat heikentyneet ja luottamus tulevaan on pudonnut, mikä oleellisesti jarruttaa kasvua ja työllisyyttä Itä- ja Pohjois-Suomessa. Samaan aikaan hallitus on ohjelmassaan linjannut esimerkiksi 130 miljoonan euron kasvupaketista Länsi-Suomeen. Arvoisa hallitus, milloin on Itä- ja Pohjois-Suomen kasvutoimenpiteitten vuoro?

Arvoisa puhemies! Itäiseen ja pohjoiseen Suomeen kaivataan vihreän siirtymän tulevaisuusinvestointeja ja energiaverkon vahvistamista. Pääministeri Orpo, olette ohjelmassanne luvannut, että esimerkiksi tuulivoimapotentialiaalia hyödynnetään eri puolilla Suomea. Mitään ei ole tapahtunut. Asiaa selvittäneen työryhmän ehdotukset ovat edelleen toteuttamatta. Mistä nyt klikkaa, arvoisa hallitus? Aikaansaannoksenne on taas uusi työryhmä. Lisätyöryhmien sijaan nyt on aika pistää toimeksi. Itä- ja Pohjois-Suomessa odotetaan hallitukselta todellakin tekoja.

Arvoisa puhemies! ”Pääministeri Orpon hallitus on tietoisesti laiminlyönyt koko maan kasvuedellytysten tasaveroisen kehittämisen. Sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä katsoo, että hallitus on epäonnistunut vahvistamaan kasvua ja työllisyyttä sekä tätä kautta ihmisten turvallista arkea koko maassa ja ei tämän vuoksi nauti eduskunnan luottamusta.”

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kosonen, olkaa hyvä.

14.39 Hanna Kosonen kesk (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jotta Suomi voi maksimoida potentiaalinsa ja jotta jokainen suomalainen voi kasvaa täyteen mittaansa, on suomalaisten oltava vapaita, myös vapaita valitsemaan asuinpaikkansa. Suomen turvallisuuden ja hyvinvoinnin edellytys on, että koko maa voidaan pitää asuttuna. Tasavallan presidentti puhui monesti vaalikampanjansa aikana koko Suomen mahdollisuuksien täysmääräisestä hyödyntämisestä.

Keskusta on aina ollut alueiden puolustaja. Meille on väliä sillä, että arki on hyvää. Meille on väliä sillä, että arki on mahdollista. Meille on väliä sillä, missä koulu, apteekki, terveyskeskus ja kauppa sijaitsevat, [Juho Eerola: Missäpäin niitä on kaikkein eniten lope-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

tettu?] että puhelin kuuluu ja että verkko ei pätki. Meille koko Suomen kuuluvuudella on väliä.

Arvoisa puhemies! Ei voi sanoa, että hallitus ei tee mitään, koska hallitus tekee todella paljon. Mutta tekeekö hallitus oikeita asioita? [Perussuomalaisten ryhmästä: Kyllä tekee!] Hei me leikataan -hallituksella on hauskaa, vaikka arjen kurjistaminen ei ole naurun asia. Hallitus heikentää kaiken aikaa alueiden elämän edellytyksiä Lohjalta Raaheen ja Kemistä Savonlinnaan muutamaa kasvukeskusta lukuun ottamatta. Hallituksen ratkaisu talouden haasteisiin on keskittäminen. Esimerkiksi:

Hallitus leikkaa sosiaali- ja terveyspalveluista, mikä johtaa pienten kuntien terveyskeskusten, neuvoloiden ja vanhusten hoivakotien lakkauttamiseen. Sairaalaverkkoselvitys halvaannutti rekrytoinnit sairaaloissa ympäri Suomen ja toteutuessaan siirtää synnytykset ja hätätilanteissa elintärkeitä päivystykset kauas suuressa osassa Suomea.

Korkeakoulujen aloituspaikkoja ei annettu kuin muutamaaan kasvukeskukseen. Uhan alla ovat Luonnonvarakeskuksen tutkimusasemat, käräjäoikeudet, maanmittauslaitokset ja ely-keskukset vain muutamia mainitakseni.

Teiden kunto heikkenee, mutta infrarahat laitetaan Turun reilusti yli tunnin junaan, vaikka yksikään asiantuntija ei junaakaan kannata. [Juho Eerola: Teidän kaudellanne aloitettiin!] Miksiköhän juuri Turun junaan, kun Kouvolan ja Helsingin välillä on reilusti enemmän matkustajia kuin Turun ja Helsingin välillä?

Suomen tyhjennysstrategia toteutuu myös leikkaamalla työmatkavähennyksestä ja laajakaistarakentamisesta sekä kiinteistöveroja korottamalla. Edes vesiensuojelun rahoituksesta ei riitä Järvi-Suomeen ja Saimaalle, vaan nekin rahat laitetaan yhteen paikkaan. [Antti Kurvinen: Kaikki keskitetään, kokoomuksen linja!]

Arvoisa puhemies, hallitus! Me keskustassa olemme kyllä huolissamme taloudesta mutta myös turvallisuudesta. Tällaisena aikana turvallisuus on ykkösasia. Hallitukselle turvallisuuteen ei näytä kuitenkaan kuuluvan itäisen Suomen asuttuna pitäminen. Kun vaara väijyy rajalla, niin hallituksen turvallisuusstrategia on Itä-Suomen tyhjentäminen. [Sanna Antikainen: Paksua!] Tyhjä tuppaa aina täyttymään jollakin. Voisiko tavoite olla, että ihan meillä itsellämme, meikäläisillä, suomalaisilla, pitäisimme itäisen Suomen täytettynä? [Perussuomalaisten ryhmästä: Mitäs te vihjaatte?]

Arvoisa puhemies! Edellä luetteloin muutamia hallituksen toimia, ja jokainen niistä tyhjentää itäistä Suomea. [Sanna Antikainen: Ette tiedä, mistä puhutte!] Hallituksen mukaan itäisen Suomen haasteet ratkaistaan EU-rahoituksella ja työryhmillä. Me itäisessä Suomessa emme tarvitse enää yhtään työryhmää. Me olemme sydän sykkäryllä vierestä seuranneet, miten hallitus romuttaa sen kaiken arvokkaan, mikä maahamme on saatu rakennettua. Kun me olemme vierestä seuranneet, miten hallitus romuttaa Suomen hyvinvointia ja turvallisuutta, niin meille on jo selvää, mikä se on, mikä joukossa tiivistyy.

Me emme tarvitse työryhmiä. Me tarvitsemme tekoja. Keskustan vaihtoehto on heti toteuttaa 130 miljoonalla eurolla itäisen Suomen ja 30 miljoonalla pohjoisen Suomen kehittämisohjelma sekä ottaa kaikissa päätöksissä huomioon koko maan mahdollisuudet ja koko maan hyvinvointi ja turvallisuus. [Miko Bergbom: Ei tyhjässä paperissa ole tuosta mitään!] Kaupungit tarvitsevat maaseutua ja maaseutu kaupunkeja. Jokainen kasvukeskus tarvitsee ympäröiviä alueitaan, seutukaupunkeja, taajamia, kirkonkylä — ja päinvastoin.

Arvoisa puhemies! Ihmisten elämä ei ole pelkkiä numeroita. Ihmisten elämä on perheitä, lapsia ja lapsenlapsia, työtä, yrittämistä, harrastuksia, koulutusta, koulumatkoja, sairas-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

tumisia, syntymiä ja kuolemia. Kotiseutuja, kulttuuria, kodin lämpöä, tärkeitä paikkoja, sielunmaisemia. [Perussuomalaisten ryhmästä: Narratiiveja!]

Koko maa pitää pitää asuttuna. Asuttuna pitämisen elinehto on, että asuminen on mahdollista. Terveystuollon on toimittava, liikenteen on toimittava, on oltava työtä ja koulutusta. On oltava elämän mahdollisuuksia, jotta asuttuna pitäminen on mahdollista. [Perussuomalaisten ryhmästä: On oltava ratkaisuja!] On kyse elinehdoista.

Arvoisa puhemies! On kyse elinehdoista. Kannatan edustaja Kurvisen esittämää epäluottamuslausetta Suomen eri alueita ja ihmisiä epäreilusti kohtelevalle hallitukselle.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mikkonen, Krista, olkaa hyvä.

14.44 Krista Mikkonen vihr (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen jokaisella alueella on omat erityispiirteensä ja vahvuutensa. Palvelujen taso ja ansaintamahdollisuudet vaihtelevat, mutta niin vaihtelevat myös ihmisten kokemat hyvän elämän edellytykset. Yhteiskunnan tehtävänä on huolehtia peruspalveluista ja elinkeinojen edellytyksistä koko maassa. Tätä tehtävää hallitus on laiminlyövässä.

Arvoisa puhemies! Aluetutkijat arvioivat geopolitiikan muutoksen siirtävän maailmanlaajuisesti painopistettä suurkaupunkikeskeisistä verkostoista alueellisen omavaraisuuden vahvistamiseen. Sillä lisätään oman alueen turvallisuutta ja resilienssiä. [Annika Saarikko: Juuri näin!] Muutos ei kuitenkaan näy hallituksen kansallisissa toimissa eikä EU-politiikassa. Esimerkiksi EU:n avaintavoitteista aluepoliittinen näkemys uupuu kokonaan.

Hallitus on käynnistänyt strategisen yhteistyön kuuden suurimman kaupungin kanssa. Se on tärkeää. Silti samalla jopa Jyväskylän, Kuopion, Lahden ja Joensuun kokoiset kaupungit on jätetty ohjelman ulkopuolelle. Olemme keskeisen kysymyksen äärellä: haluammeko taata hyvän elämän mahdollisuudet muuallakin kuin kaikkein suurimmissa kaupungeissa?

Kaupungit ja maaseutu ovat toisistaan riippuvaisia. Koulutukseen, työllisyyteen ja talouteen liittyvät haasteet koskettavat kaikkia alueita. Aluepolitiikan tärkeä elementti on onnistunut kaupunkipolitiikka kaiken kokoisissa kaupungeissa. Ne säteilevät elinvoimaa ympäröivälle kehysalueelle ja maaseudulle. [Eduskunnasta: Mennäänkö jo ilmastopolitiikkaan?]

On itsessään arvokasta, että Suomi pysyy asuttuna pohjoisesta etelään ja idästä länteen. Samanaikaisesti on selvää, että kaikkia palveluja ei pystytä säilyttämään ihan joka paikassa, mutta missä menee raja? Viime vuonna potilas joutui itse ompelemaan haavansa terveysasemalla Pohjois-Karjalassa, koska siellä ei ollut lääkäreitä eikä sairaanhoitajaa. Terveyspalvelujen alasajo tuntuu kaikkien paikkakuntalaisten arjessa. Siksi on huolehdittava riittävien palvelujen saatavuudesta kaikkialla maassa.

Arvoisa puhemies! Venäjän hyökkäyssota muutti rajusti itäisen Suomen toimintaympäristön. Rajan yli tapahtunut yritystoiminta ja matkailijavirrat tyrehtyivät. Se iski rajusti itä-suomalaisiin yrityksiin. Itäisessä Suomessa elivoimassa oli jo ennestään kirittävää. Nyt railo uhkaa revetä yhä syvemmäksi. Siksi Itä-Suomesta huolehtiminen on koko maan asia.

Viime hallitus rakensi yhdessä alueen toimijoiden kanssa toimenpideohjelman itäisen Suomen elinvoiman edistämiseksi ja antoi sille rahoitusta. Mutta mitä teki nykyhallitus? Se ei jatkanut ohjelman toteuttamista, se ei osoittanut minkäänlaista erillisrahoitusta Itä-Suomeen. Sen sijaan se kertoi laativansa uuden Itä-Suomi-ohjelman. Hyvä hallitus, Itä-Suomi ei tarvitse uusia papereita, se tarvitsee tekoja. Se tarvitsee laajakaistaverkon paran-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

tamista, nopeampia junayhteyksiä, lisää aloituspaikkoja eri koulutusasteille ja matkailuhankkeiden edistämistä.

Erityisesti Itä-Suomi tarvitsee vihreän energian investointeja, sillä vain se mahdollistaa muut investoinnit alueelle. Puolustusvoimien tutkien ja tuulivoiman yhdistämisessä on päästävä eteenpäin. Hallituksen on nyt tartuttava tuulivoimatoimijoiden esittämään kompensatiopilottialueen perustamiseen Ylä-Savoon, Ylä-Karjalaan ja Kainuuseen. Lisäksi tarvitaan aurinkovoimaa ja vetyä. Tämä kaikki vaatii kantaverkon vahvistamista, sillä se muodostuu pullonkaulaksi Itä-Suomen kehittymiselle. Tästä valtion on otettava vastuu.

Alueellisen tasa-arvon lisäksi vaakakupissa painaa nyt turvallisuus. Siksikin on tärkeää säilyttää laaja rajaseutumme elinvoimaisena Kaakkois-Suomesta aina Lappiin asti.

Arvoisa puhemies! Alueiden elinvoimaan ja houkuttelevuuteen vaikuttaa palvelujen ja työpaikkojen lisäksi kulttuuri. Kunta ilman kulttuuria elää ikuista marraskuuta. Taiteilijoiden ja kulttuuritoimijoiden mahdollisuus toimia kaikkialla maassa on taattava. Hallituksen leikkaukset kulttuurista ovat valtiontalouden kokonaisuudessa minimaalisia summia, mutta niiden aiheuttama vahinko on valtava.

Arvoisa puhemies! Osaavaa työvoimaa tarvitaan kaikkialle Suomeen aina maataloustyöntekijöistä, bussikuskeista ja hoitajista korkean teknologian osaajiin. Paljon puhuttu osaajapula ei ratkea ilman riittäviä panostuksia koulutukseen. Myös maahanmuuttoa tarvitaan. Sen sijaan, että hallitus vauhdittaisi työperäistä maahanmuuttoa, se kasaa sen eteen esteitä.

Myös päätös lakkauttaa aikuiskoulutustuki on erittäin lyhytnäköinen. Tuella koulutautaan erityisesti sote-alalle, erityisopettajiksi ja erikoissairaanhoidajiksi, siis ammatteihin, joiden työntekijöistä meillä on huutava pula kaikkialla maassa.

Arvoisa puhemies! Orpon hallituksen politiikka syventää eriarvoisuutta niin ihmisten kuin alueidenkin välillä. Yhteiskunnan tehtävänä on huolehtia peruspalveluista ja elinkeinojen edellytyksistä koko maassa. Tätä tehtävää hallitus on laiminlyönyssä. Edellä mainituin perustein esitän, että eduskunta toteaa, ettei hallitus nauti eduskunnan luottamusta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Meriluoto, olkaa hyvä.

14.50 Laura Meriluoto vas (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tavoitteenamme vasemmistossa on: etelästä pohjoiseen, idästä länteen elinvoimainen, arvostettu, luottamuksella johdettu maa, jossa jokainen ihminen voi kokea olevansa arvokas osa yhteisöä, maa, joka on kokonaisuutena kehitettäessä huoltovarmuudessaan vahva ja henkisessäkin kriisinkestävyysessään kykenevä selviytymään kaikista ajoista, yhdessä.

Mutta katsotaanpa Orpon ja Purran politiikkaa, niitä valintoja, joita istuva hallitus tekee yhteisten arvojen, yhteisen sopimisen kulttuurin, alueiden yhtenäisyyden ja huoltovarmuuden turvaamisen osalta. Voimme todeta, ettei hyvältä näytä. Hyvinvointialueet on jätetty selviytymään oman onnensa nojaan, ja leikkuri niittää lähipalveluita hurjaa tahtia. Sairastaminen muuttuu kalliimmaksi. Sosiaaliturvaleikkaukset iskevät pahasti esimerkiksi heihin, jotka eivät syrjäisellä seudulla saa asuntoaan kaupaksi ja menettävät nyt asumistukensa. Nuorten syrjäytymistä ehkäisevistä palveluista leikataan ja lapsiperheköyhyyttä lisätään.

Arvoisa puhemies! Itä-Suomi voi pahoin monella eri mittarilla, ja myös ylisukupolvinen huono-osaisuus näkyy vahvasti. Suomi jakautuu hyvinvoinnissa itä–länsi-akselilla. Jo elinajanodotteessa on eroja sen perusteella, syntykö vauva Joensuussa vai Vaasassa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

Niin lasten kuin aikuistenkin mielenterveysongelmat ovat Itä-Suomessa yleisempiä kuin muualla Suomessa. Pisa-tuloksissa erityisesti Itä-Suomen syrjäseutujen pojat nousevat yhtenä huolenaiheena esille. [Juho Eerola: Tämänkin sai edellinen hallitus aikaan!] Tutkimukset osoittavat, että maaseutu voi kyllä tarjota pojille mahdollisuuden elää hyvää ja mielekästä elämää, kunhan esimerkiksi koulutuspaikat löytyvät läheltä ja kunhan oppimisen tuki on kunnossa.

Arvoisa puhemies! Itäsuomalaisuuden ei kuitenkaan tarvitse olla mikään kurjuuskertomus rikkiäisistä ladonovista tai kuoppaisista teistä. Itäinen Suomi on täynnä esimerkiksi omaperäistä kulttuuria, elinvoimaisia yrityksiä ja aktiivisia ihmisiä, joilla on tälle maalle paljon annettavaa. Näitä alueita ei tule jättää yksin, oman onnensa nojaan tai eristää heikkojen liikenneyhteyksien päähän muualta Suomesta.

Aikanaan menestyksekkäs Pohjois-Karjala-projekti paransi sydänterveyttä ensin Pohjois-Karjalassa ja myöhemmin koko maassa. Nyt Itä- ja Pohjois-Suomeen tarvittaisiin samanlaista uutta alueellista projektia, jossa keskityttäisiin erityisesti mielenterveysongelmiin sekä ylisukupolviseen huono-osaisuuteen. Hallitus on kuitenkin valinnut toisenlaisen tien ja päättänyt kääntää selkänsä Itä- ja Pohjois-Suomelle saksia ja leikkuulautoja heilutellen.

Arvoisa puhemies! Alueiden kehityksen kääntäminen edellyttää alueellisten toimijoiden ja valtionhallinnon vahvaa yhteistyötä. Julkista rahaa tarvitaan esimerkiksi peruspalveluihin, liikenneväyliin, energiaverkkoihin, teollisuuden kestäväan rakennemuutokseen ja koulutukseen kohdistuviin investointeihin. Tuotekehityksen ja jatkojalostuksen tulee olla paketissa mukana, ettei maakunnista tule vain raaka-ainelaittoja rahan ja työpaikkojen mennessä muualle.

On myös huolehdittava siitä, että ihmisten tulot riittävät elämiseen. Viime vuosina esimerkiksi ruoka ja energia kallistuivat rajusti ja ostovoima heikentyi, mikä vaikeutti useiden kotitalouksien toimeentuloa. Itä- ja Pohjois-Suomessakin moni pienituloinen omakotitaloasuja on vieläkin kohtuuttoman kalliin sähkösopimuksen vankina, eikä hallitus ole edelleenkään tehnyt mitään heidän asemansa parantamiseksi. Heidän tukiaan olette kyllä leikanneet.

Arvoisa puhemies! Teen seuraavan epäluottamusehdotuksen: "Se, ettei anneta ongelmien kasaantua ja eriarvoisuuden kasvaa myöskään alueellisesti, maksaa itsensä moninkertaisesti takaisin. Hallitus kuitenkin toimii päinvastoin. Koska hallitus on hylännyt Itä- ja Pohjois-Suomen ja pahentaa myös alueellista eriarvoisuutta politiikallaan, ehdotan, että hallitus ei nauti eduskunnan luottamusta." — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Norrback, varsågod.

14.55 Anders Norrback r (ryhmäpuheenvuoro): Tack, ärade talman! Att föra diskussion om våra regioner i Finland och deras styrkor och svagheter är någonting som är värdefullt. Vi diskuterar, som vi märker här i dag, de praktiska aspekterna såsom livsmedelsförsörjningen, försvaret och infrastrukturen, men i sitt djup handlar frågorna också om hur vi ser på Finland och dess framtid.

Svenska folkpartiet har alltid förespråkat en politik som främjar livet i lokalsamhället och möjligheten för alla regioner att utvecklas utifrån sina unika styrkor och behov. Det är därför denna regering arbetar på flera fronter för att stärka hela landets ekonomi, för att underlätta skapandet av nya jobb och för att säkerställa att Finland är ett konkurrenskraftigt,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

hållbart och tryggt samhälle. Regeringen gör också satsningar som främjar export och tillväxt i Finland, som gynnar hela landet och skapar en mera stabil grund för vårt välfärds-samhälle.

Arvoisa puhemies! Maa- ja metsätalouden merkitys Suomen taloudelle ja paikalliselle elinvoimalle on suuri. Myös Suomen kansalliselle omavaraisuudelle oman maa- ja metsätalouden merkitys on ratkaisevan tärkeä. Hallituksen tavoite tässä on selkeä — maa- ja metsätalouden harjoittamisen on oltava Suomessa kannattavaa. Tässä on kyse koko Suomen tulevaisuudesta. Sen takia hallitus on sitoutunut vahvasti maatalouden kannattavuuden parantamiseen ja kansallisen metsäpolitiikan vahvistamiseen.

Ärade talman! Vi tror på människors rätt att själva välja var de vill bo. Det är statsmaktens uppgift att se till att det är möjligt. Därför satsar regeringen bland annat 250 miljoner euro extra i år på att förbättra och underhålla vårt vägnät. Vägarna är blodådrorna för en region, det vet vi alla som bor utanför landskapscentra. Satsningar på det lägre vägnätet är viktiga för orterna och för människorna men de är speciellt viktiga för ekonomin och för förutsättningar för företagsamhet. Under denna regeringsperiod görs också betydande investeringar i projekt som främjar självförsörjning och hållbar utveckling.

Arvoisa puhemies! Erityisesti Itä-Suomen tulevaisuudesta ei valitettavasti näinä aikoina voi keskustella ilman, että samalla puhutaan maamme turvallisuudesta. Turvallisuuspolitiikka on nykyään kaikkien huulilla. Suomen itäraja on EU:n ulkoraja ja myös Naton itäraja. Siksi Itä-Suomi ja itäraja eivät ole tärkeitä pelkästään Suomelle vaan myös Euroopan unionille ja maamme kansainvälisille yhteistyökumppaneille. Suomen linjana on jo pitkään ollut Itä-Suomen merkityksen korostaminen erilaisissa virallisissa ja epävirallisissa tapaamisissa, ja viestimme on otettu hyvin vastaan. Euroopalle ja Suomelle on strategises-tikin tärkeää, että ulkorajoilla olevat alueet ovat asuttuja.

Ärade talman! I SFP arbetar vi för att servicen ska finnas nära människan. Speciellt för mindre orter kan det ha avgörande betydelse hur till exempel hälsostationer eller tingsrätter är placerade. Vår vision är ett Finland där varje medborgare, oavsett postnummer, har tillgång till högkvalitativa offentliga tjänster, där varje region kan blomstra utifrån sina egna förutsättningar och där samarbete och solidaritet mellan regioner är grunden för vår nationella styrka och välfärd. Med dessa ord sagt: Regeringen åtnjuter svenska riksdags-gruppens förtroende. — Tack.

Puhemies Jussi Halla-aho: Tack. — Edustaja Tanus, olkaa hyvä.

14.59 **Sari Tanus kd** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan aivan aluksi kiittää keskustaa ja Liike Nytä laajasta ja kattavasta välikysymyksestä. [Keskustan ryhmästä: Olkaa hyvä!] Tosin on myönnettävä, että jouduin lukemaan välikysymyksen muutamaan kertaan sisäistääkseni sen syvimmän ytimen. Hetken luulin jo lukevani Paavo Värysen kirjoittamaa novellikokoelmaa, niin laaja-alainen tuo välikysymys on. [Keskustan ryhmästä: Asia on vakava!]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

Välikysymys on raskas parlamentaarinen väline, jonka tehtävänä on mitata, nauttiiko hallitus eduskunnan luottamusta. [Keskustan ryhmästä: Huomenna se mitataan!] Sen sisältöön ja sanomaan tulee suhtautua asian vaatimalla vakavuudella.

Hallituksen yksi päätavoite on Suomen talouden tervehdyttäminen. Tämän vuoksi hallitusohjelmassa on lukuisia joukko toimenpiteitä, joiden avulla pyritään luomaan 100 000 uutta työpaikkaa eri puolille Suomea. Metsäteollisuuden investoinnit, kaivosteollisuuteen sekä puhtaaseen siirtymään liittyvät hankkeet synnyttävät työtä eri puolille maata, pitkälti juuri niille alueille, joista välikysymyksessäkin kannetaan huolta. Lisäksi hallituksen uudistukset työelämään, kuten paikallisen sopimisen helpottaminen, osaltaan parantavat ja joustavoittavat yritysten toimintaedellytyksiä maan joka kolkalla riippumatta postinumerosta.

Hallitus tiedostaa erityisesti ne ongelmat, joihin itäsuomalaiset yritykset ovat joutuneet Venäjän hyökättyä Ukrainaan kaksi vuotta sitten. On selvää, että Itä-Suomi ja sen yritykset kärsivät muuttuneesta tilanteesta ja sopeutuminen tilanteeseen vie aikaa. Alueen elinvoimaisuudesta on pidettävä huolta.

On muistettava, että itäisellä Suomella on myös hyvin tärkeä turvallisuuspoliittinen merkitys ei vain Suomen vaan koko EU:n ja Nato-maiden kannalta. Tätä tärkeää asiaa on vahvasti nostettu esiin eri EU-pöydissä.

Kristillisdemokraatit haluavat korostaa, että elinehtona myös turvallisuuspolitiikassa ja huoltovarmuudessa on ruokaturva, elinvoimainen maatalous ja omavaraisuus. Sen eteen tehdään lujasti töitä niin kotimaassa, EU-pöydissä kuin laajemminkin maailmalla.

Arvoisa puhemies! Välikysymys nostaa esille lähipalvelut ja alueiden tasapuolisen kohtelun. Koulutuksen osalta on selvää, että koulutuspaikkojen sijainnilla on merkittävä aluepoliittinen vaikutus.

Muistissa on muutaman vuoden takainen tilanne, jossa Sipilän hallituksen säästötoimet iskivät rajusti Savonlinnan alueen talouteen ja elinvoimaan. On sitten kysymys yliopistokoulutuksesta tai kyläkouluista, niiden vaikutus lähialueen kannalta on aina merkittävä. Kyläkoulu on usein se viimeinen kylää koossa pitävä voima. Nyt jo yli 90 prosenttia kyläkouluista on hävinnyt, eikä nykyhallitus ole ollut osallisena yhdenkään koulun lakkauttamisessa. Näissä valta on yksinomaan paikallisilla päättäjillä. [Antti Kurvisen välihuuto]

Välikysymys nostaa esiin myös terveyspalveluiden saatavuuden ja tiestön huonon kunnon. Molemmissa tapauksissa on todettava, että hoito- ja korjausvelkaa on menneiden vuosien aikana kertynyt merkittävästi. On sitten kyse teiden tai hampaiden reikiintymisestä, kumpiakaan ei voida hetkessä paikata. [Jenna Simulan välihuuto — Krista Kiuru: Ero on se, että toista leikataan 1,4 miljardia!] Teiden kuntoon saattaminen on kuitenkin saatu alulle. Hallitusohjelmassa on yli 500 miljoonaa euroa osoitettu tiestön perusparannukseen. Suomen taloudellisesta tilanteesta johtuen teiden kunnostaminen tulee kuitenkin kestämään valitettavan pitkään. [Antti Kurvisen välihuuto]

On kulunut vasta muutama kuukausi siitä, kun keskusta teki edellisen välikysymyksen, silloin sote-palveluihin liittyen. En kertaa silloisessa puheessani esittämiäni vastauksia. Totean vain lyhyesti, että nykyiset hyvinvointialueet synnyttiin keskustan toimiessa kättilönä hallituksessa. [Antti Kurvinen: Eikö teillä ole mitään ratkaisuja?] Jo silloin oli selvää, että hyvinvointialueet tulevat kohtaamaan suuria taloudellisia haasteita. Nyt hyvinvointialueet joutuvat etsimään uusia kustannustehokkaampia toimintatapoja [Juho Eerolan välihuuto] ja karsimaan palveluverkkoa monin tavoin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

Hyvinvointialueita synnyttäessä sanat "leveämmät hartiat" kuultiin usein. Kristillidemokraatit painottavat, että nyt on viimein asetettava potilas ja tarvittavat toimivat palvelut keskiöön rakennusten ja seinien sijaan.

Välikysymyksen otsikon, "Alueellisesti syrjivä politiikka", symbolina oppositio käyttää Turun tunnin juna. Välikysymyksen tekijöiltä on kuitenkin unohtunut se tosiasia, että hallitus toteuttaa samanaikaisesti lähes puolellatoista miljardilla eurolla tarpeellisia ratahankkeita eri puolille maata, niin idän, pohjoisen kuin lännenkin suuntaan. Samoin 4G-, 5G- ja 6G-verkkoja kehittämällä hallitus pyrkii takaamaan jokaiselle suomalaiselle tasapuoliset palvelut. Tämä kaikki ja paljon muuta riippumatta siitä, millä alueella asuu.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Harkimo, olkaa hyvä.

15.04 Harry Harkimo liik (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Halu-aako hallitus tyhjentää maaseudun? Siltä se tuntuu ja näyttää, koska kaikki palvelut viedään pois. Pankit ja koulut on jo viety, joukkoliikenne on ajettu minimiin, nyt viedään terveyspalvelut. Miten kuvitellaan, että ihmiset voivat asua paikkakunnilla, missä ei ole mitään palveluita? [Perussuomalaisten ryhmästä: Kysy keskustalta!] Sehän panee ihmiset muuttamaan kasvukeskuksiin. — Ei, kun minä kysyn nyt hallitukselta. — Kuka hoitaa maanviljelyksen ja metsät ja tehtaot ja niin edelleen? Ei maaseutua voi autioittaa. Itä-Suomessa se on myös huoltovarmuussasia.

Savonlinnasta leikattiin vuonna 2018 opettajankoulutuslaitos. Sen seurauksena asukasmäärä pieneni vuodessa yli tuhannella asukkaalla ja ostovoiman laskettiin heikentyneen noin 12 miljoonalla eurolla. Nyt Savonlinnassa leijuu musta pilvi Savonlinnan keskussairaalan säilyttämisen yllä, vaikka tavoitteena oli parantaa suomalaisten hoidon saatavuutta sekä lähipalveluita. Sairaalalla on suuri merkitys ihmisten turvallisuuteen, palveluiden saatavuuteen sekä alueen koulutuspaikkojen säilymiseen sekä työvoiman saatavuuteen ja näin koko seutukunnan elinvoimaan.

Arvoisa puhemies, ärade talman! Miten on mahdollista, että nämä suunnitelmat erikoissairaanhoidon karsimisesta tehdään pelkästään sen pohjalta, paljonko erikoissairaanhoidon lakkauttaminen säästää? Eikö kukaan laske, paljonko maksaa esimerkiksi Savonlinnassa sairaanhoidon koulutuksen lakkaaminen, ihmisten työttömiksi jääminen — eivät kaikki voi muuttaa muualle — ja myös Kela-korvauksien määrän lisääntyminen? Eikö kannattaisi katsoa kokonaisuutta ja ottaa myös huoltovarmuus huomioon? [Eduskunnasta: Hyvä havainto!]

Kansalaisten palveluita ollaan kovaa vauhtia digitalisoimassa, mutta monilla alueilla ei vielä ole hyviä ja aukottomasti toimivia laajakaistayhteyksiä. Samaan aikaan esimerkiksi terveydenhuollon lähipalveluita jo karsitaan, eikä kaikilla kansalaisilla ole mahdollisuutta taikka osaamista etäpalveluiden käyttöön.

Arvoisa puhemies, ärade talman! Elämme lainalla. Hallitukset ovat viimeisten 15 vuoden aikana rahoittaneet kasvun lainalla — kuitenkin emme ole saaneet kunnon kasvua. Elämme muiden rahoilla. Niin tekee tämäkin hallitus. Se myy omaisuutta ja ottaa velkaa yhteensä melkein 20 miljardia eikä kuitenkaan saa mitään kasvua aikaan. Ei kasvu synny työmarkkinauudistuksilla. Se tekee kasvun mahdolliseksi, jos yritykset kehittyvät ja saavat enemmän kauppaa. Hallitus ei näköjään ymmärrä, millä tavalla kasvua tehdään. Suomen vaihtotase on alijäämäinen, yli miljardin viime vuonna, eli tuomme enemmän kuin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

viemme. Valtion, kuntien ja kotitalouksien velka on yhteensä 400 miljardia. Eikö se hirvittää ketään?

Lopuksi vielä vanhustenhoidosta: 10 000 vanhusta ei saa hoitoa lain salliman rajan puitteissa. THL:n asiantuntijan mukaan alueellinen eriarvoisuus kasvaa, koska kaukana keskustoista heidän elämänsä vaikeutuu, koska ei ole palveluita ja ne on viety pois ja liikenneyhteydet ovat huonoja ja terveyskeskuksiin on pitkä matka. Myös kotihoidon saatavuus on syrjäkylillä vaikeata. Eikö jo tämä kerro, että välikysymys on aiheellinen? Kyllä se nyt vaan on niin, että lain mukaan julkisen vallan on turvattava riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut, ja se ei toteudu tänä päivänä.

Arvoisa puhemies! Yhdyn keskustan välikysymykseen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Myönnän nyt pääministeri Orpolle kolmen minuutin vastauspuheenvuoron, ja sen jälkeen avaamme debatin.

15.09 Pääministeri Petteri Orpo: Kiitos, arvoisa puhemies! Ensinnäkin aloitetaan päivän uutisella: Suomi on seitsemännen kerran maailman onnellisin maa. [Oikealta: Hyvä hallitus!] Pidetään siitä kiinni.

Mutta välikysymyksen aihe, koko Suomen kehittäminen, siitä on syytäkin pitää huolta. Suomi on todella vaikeassa tilanteessa. Jos me emme saa Suomen taloutta kääntymään, työllisyyttä nousuun, investointeja Suomeen, niin me emme pysty pitämään koko Suomesta huolta. Mutta voin vakuuttaa teille, että hallituksemme on täysin sitoutunut koko Suomen kehittämiseen ja ratkaisujen etsimiseen koko Suomen kehittämiseen. Itse asiassa se avain, se ratkaisu, löytyy sieltä Vimpelistä. Hyvä kun Lappajärven toiselle puolelle olette uskaltanut lähtemään, edustaja Kurvinen.

Yritystoiminta nimenomaan on se, mikä kantaa Suomea — niin Itä-Suomea kuin Pohjois-Suomea tai vaikka Turkua. Se on yritystoiminta, ja yritystoiminnan puitteita me ollaan laittamassa kuntoon. Se ei lähde tukirahalla, vaan se lähtee yritystoiminnan puitteilla, toimivilla työmarkkinoilla, osaavalla työvoimalla, infrastruktuurilla, järkevällä verotuksella ja niin edelleen. Se on se ainut tie, ja sitä me hallituksessa teemme: pysyviä työpaikkoja yksityiselle sektorille koko Suomeen.

Mutta Itä-Suomen osalta huoli on aivan oikea siinä mielessä, että raja on kiinni luultavasti vuosikymmenen, jos ei pidempään. Rautaesirippu on käytännössä laskeutunut. Se on suuri turvallisuushaaste. Sen eteen me tehdään töitä, koska turvattomuus varmasti hidastaa investointeja, se heikentää tulevaisuudenuskoa. Siksi itärajan turvallisuudesta huolehtiminen on hallitukselle prioriteetti, ja toivon, että löydämme siihen yhdessä eduskunnan enemmistön kanssa ratkaisuja. Siinä toimitaan.

Mitä Itä-Suomeen tulee, niin täytyy myöskin todeta positiivisia asioita: tohtorikoulutusohjelmaan panoksia myöskin Itä-Suomen yliopistolle, josta on tullut erittäin paljon kiitoksia, myöskin aloituspaikkoja lisätään korkeakouluihin Itä-Suomen osalta. Nämä ovat vaan lähiajan esimerkkejä hallituksen politiikassa, joka huolehtii koko Suomesta.

Mitä soteen tulee, niin täällä taas vilahti tämä ”leikataan sotesta”. Verrattuna tähän vuoteen hallitus tulee lisäämään kaksi ja puoli miljardia euroa sosiaali- ja terveyspalveluihin hyvinvointialueille, [Perussuomalaisten ryhmästä: Kyllä!] verrattuna tähän vuoteen puolitoista miljardia alijäämän kattamisvelvoitteen takia, ja miljardi on jo kehyksissä pohjalla. Älkää, hyvät kollegat, väittäkö, että hallitus siis leikkaa sotesta. [Krista Kiurun välihuuto] Tämä osoittaa sen, kuinka tehoton ja huono järjestelmä tämä on. Eli kaksi ja puoli miljar-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

dia, kymmenen prosenttia lisää, sekään ei riitä. [Katri Kulmunin välihuuto] Meillä on iso työ yhdessä hyvinvointialueiden kanssa uudistaa tämä tehokkaaksi, tuottavaksi, jotta ne peruspalvelut turvataan. [Hanna-Leena Mattilan välihuuto] Sujuva hoitopääsy koko Suomessa, se on kaiken avain.

Mutta summa summarum: hallitus huolehtii koko Suomesta, sen elinvoimasta ja sen mahdollisuuksista tasapuolisesti. Me olemme siihen erittäin sitoutuneita. [Vastauspuheen-
vuoropyyntöjä]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Debatointihalukkaat edustajat voivat nyt pyytää minuutin mittaista vastauspuheenvuoroa painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Kurvinen, olkaa hyvä. [Vilhelm Junnila: Konduktööri-Kurvinen!]

15.12 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kun kuuntelin näitä ryhmäpuheita, mitä päähallituspuolueet pitivät, niin tuli mieleen, arvoisa pääministeri, hyvä valtiovarainministeri, että te sopisitte siihen rockyhtyeeseen Menneisyyden vangit. Vaaleista on vuosi — 25 prosenttia, neljäsosa, vaalikautta on takana — ja ainoa asia, mihinkä hallituspuolueet kykenevät, on haukkua edellisiä hallituksia, edellisiä eduskuntia, nälvii muita puolueita. Eikö teillä ole mitään uusia keinoja suomalaiselle maaseudulle, seutukaupungeille, koko Suomen kasvun eväille, Itä-Suomelle kuin sanoa: ”mutku edellinen hallitus, mutku edellinen hallitus”? [Mauri Peltokankaan välihuuto] Arvoisa pääministeri, milloin te alatte hoitamaan asioita? Milloin teidän hallituksenne alkaa päättää asioita ja lopettaa tämän sanahelinän?

Mutta, puhemies, haluan siteerata Helsingin Sanomien pääkirjoitusta 22.5.2023: ”Näkemykset tunkkaisesta ja keinotekoisesta aluepolitiikasta kuuluvat menneisyyteen. Kartta heilahti ympäri, ja pohjoisesta tuli monessa asiassa uusi etelä. Pohjoisen roolia nostaa nyt moni [Puhemies koputtaa] juuri tähän historian taitekohtaan yhtä aikaa osunut mullistus: [Puhemies koputtaa] geopolitiikka, energiakriisi, huoltovarmuus ja vihreän siirtymän asettamat vaatimukset.” Kysyn nyt [Puhemies koputtaa] elinkeinoministeriltä: onko elinkeinoministeri samaa mieltä, vai ajatteko kaiken [Puhemies koputtaa] keskittämistä pois Itä- ja Pohjois-Suomesta?

Puhemies Jussi Halla-aho: Pyydän edustajia kunnioittamaan minuutin aikarajaa. Kiitoksia. — Edustaja Autto, olkaa hyvä.

15.14 Heikki Autto kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Varmaankin edustaja Kurvinen sopisi kyllä hyvin solistiksi Menneisyyden vankeihin, koska kun kuuntelin näitä opposition puheenvuoroja, niin kaikki ongelmat, jotka mainittiin, olivat näitä sotien ongelmia tai korjausvelkaa tai aiempaa heikkoa EU-vaikuttamista, [Välihuutoja — Keskeltä: Missä teidän ratkaisut ovat?] jotka ovat nimenomaan niitä aiempien hallitusten tekemisiä. Kaiken huippu oli tämä, että tähän vedetään Sipilän hallituksen aikainen Savonlinnan opettajakoulutuksen lakkauttaminen, joka sinänsä on varmasti Savonlinnan kaupungille [Välihuutoja] ollut aikanaan isku, mutta tämä on tapahtunut keskustan ollessa pääministeripuolue. Nyt käydään välikysymyskeskustelua. [Välihuutoja] Keskustelussa ei noussut esiin mitään sellaista, miksi hallitus ei nauttisi eduskunnan luottamusta. Hallitushan tekee juuri niitä oikeita asioita nyt alueiden elinvoiman vahvistamiseksi, jotta voidaan saada työpaikkoja joka puolelle maata. [Vasemmalta: Tervetuloa Lappeenrannan torille!]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

Olisi oikeastaan hyvä kuulla tässä keskustelussa esimerkiksi taitavaksi tunnettua liikenneministeriä tästä historiallisesta kolmen miljardin investointiohjelmasta tai toista taitavaksi tunnettua ministeriä, energia- ja ilmastoministeri Mykkästä, siitä, miten luvitus etenee, [Puhemies koputtaa] jotta investointeja ja työpaikkoja saadaan joka puolelle Suomea.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kosonen, olkaa hyvä.

15.15 Hanna Kosonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kohta on todella 25 prosenttia, neljäsosa, mennyt tästä kaudesta, ja täällä kuullaan vain siitä, mitä viime kaudella tapahtui. Me toivotaan, että täällä kerrotaisiin niistä aidoista teoista, mitä tehdään koko maan hyväksi. Näitä juhlapuheita on kuultu jo ihan riittävästi.

Toinen asia, mihin on ihan pakko kiinnittää huomiota: Kysehän myös ei ole tukirahoista vaan siitä, että eri alueita kohdeltaisiin samalla tavalla. Siitä on kysymys. Jokaisessa päätöksessä voi ottaa huomioon sen, että on erilaisia ja erityyppisiä alueita eri puolilla Suomea. Tässä maailmantilanteessa, tässä taloustilanteessa, me suomalaiset kaipaamme nimenomaan toivoa ja kasvun näkymiä, emme niitä höttöpuheita vaan oikeita tekoja. Emmekä halua sitä jakoa voittajiin ja häviäjiin vaan tekojen kautta tietoa siitä, että jokainen suomalainen on tärkeä — ihan myös, hallitus, teillekin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Simula, olkaa hyvä. [Keskustan ryhmästä: Nyt rakentavaa!]

15.16 Jenna Simula ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Palataan nyt sitten sinne menneisyyteen, kun keskusta kovasti sitä toivoo. [Hälinää — Välihuutoja] Teidän muistimenetyksenne on nimittäin vakavaa sorttia, kun olette nyt siirtäneet itsenne oppositioon. Turun tunnin junan peruminen tuntuu olevan ratkaisu ihan kaikkeen, vaikka olette itse hehkuttaneet, tukeneet ja kannattaneet sitä jo ainakin vuodesta 2016 lähtien. [Eduskunnasta: Saarikko on veturi!]

Nykyinen keskustan puheenjohtaja, edustaja Saarikko, olette sanonut, että Turun tunnin juna -hanke tuo taloudellista kasvua ja olette ollut tyytyväinen sen käynnistämiseen. Entinen puheenjohtajanne Sipilä puolestaan kertoi pääministerinä ratahankeyhtiöiden perustamisen olevan keskustan pitkäaikainen tavoite, [Hälinää] jota sitten oma liikenneministerinne vei eteenpäin. Oletatte, että kansankin muisti on yhtä lyhyt. Tuo on hävytöntä.

Arvoisa puhemies! Me perussuomalaiset emme aseta alueita vastakkain vaan huolehdimme koko Suomesta. Se tuntuu olevan äärimmäisen vaikeaa ymmärtää siellä keskellä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Harkimo, olkaa hyvä.

15.17 Harry Harkimo liik (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Välikysymys tehdään siksi, että halutaan hallitukselta ja hallituspuolueilta vastauksia. Nyt näyttää siltä, että tämä menee suunsoitoksi koko tämä touhu. [Ben Zyskowicz: Siksi tekin osallistuitte!] Ei ole mitään järkeä syyttää toisia, vaan tämä maa tarvitsee ratkaisuja. Se ei auta, että syytellään toisiaan ja haukutaan, että viime kaudella tehtiin sitä ja viime kaudella tätä. Nyt te, jotka istutte siellä, te olette vastuussa. [Antti Kurvinen: Juuri näin!] Ei se auta, että te syytätte kaikkea muuta. Ennen vaaleja te kerroitte, että on korjaussarjaa, on sitä ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

tätä ja hoidetaan asiat kuntoon. Asiat menevät katastrofaaliseen kuntoon: ay-liike lakkoo, talous menee kauheata vauhtia alaspäin.

Otetaan esimerkki: 10 000 vanhusta ei saa hoitopaikkaa kolmen kuukauden sisällä, vaan se kestää kuusi kuukautta. Heidän on vaikea saada kotihoitoa. Laissa lukee, että sosiaalipalveluita pitää saada. Se ei ole mikään leikin asia enää. [Puhemies koputtaa] Vastatkaa tähän kysymykseen: miten te hoidatte tämän kuntoon?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Saarikko, olkaa hyvä.

15.18 Annika Saarikko kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Arvioni ja tulokintani perussuomalaisten ryhmäpuheesta on se, että pohjimmiltaan se kertoi paljon enemmän perussuomalaisista ja toimintatavastanne kuin keskustasta.

Kommenttini tunnin junaan: kyllä, tuo sitaatti on varmasti totta, ajalta ennen kuin [Oikealta: Ennen kuin olimme oppositiossa!] valtiovarainministeriö teki perusteellisen selvityksen siitä, onko ratahanke kannattava taloudellisesti, saati ilmastollisesti — ei ole.

Pääministerille: Te totesitte, että kaikki on taas kerran soten syytä. Ette te tuohon oikeastaan itsekään voi uskoa. Sitä paitsi me tarjosimme syksyllä välikysymyksessä kuusi konkreettista ratkaisuvaihtoehtoa, yksi oli esimerkiksi vahvasti alueiden Suomeen liittyvä Kelan matkakorvauskustannus. Kannattaisiko miettiä palveluverkkoa siitäkin näkökulmasta, että veronmaksaja maksaa sitten vain enemmän Kelan matkakorvauksia?

Viimeisenä huomiona, arvoisa pääministeri: oletteko te vakavasti pohtinut sitä, että voitaisiin erityisesti nyt Itä-Suomen osalta toteuttaa erityisiä kokeiluja liittyen vaikkapa verotukseen, investointeihin, jotakin sellaista, [Puhemies koputtaa] jota tuo alue nyt väistämättä kaipaa? Erityistalousalueista on teetetty selvitys, [Puhemies koputtaa] ja lainsäädännöllisesti ne ovat mahdollisia. Muualla Euroopassa näitä kyllä hyödynnetään, meilläkin kannattaisi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Marttinen, olkaa hyvä.

15.20 Matias Marttinen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kyllä täällä keskustan puheenvuorot ja tämä edustaja Kurvisen puheenvuoro kertovat siitä, että keskustan työkalupakki on täysin tyhjä: pelkästään ongelmia, ei ratkaisuita yhtään kappaletta. Samaan aikaan täällä on tuotu hyvin esille se, että meidän hallitus kehittää Suomea tasapuolisesti, kaikkia alueita, niiden mahdollisuuksia. Ja, hyvät kollegat, jos te luette hallitusohjelman läpi, sieltä löytyy laajasti työmarkkinauudistuksia, koulutuspolitiikassa uusia aloituspaikkoja kohdistetaan myös Itä-Suomeen merkittävällä tavalla, luvitusta uudistetaan, tehdään vahvaa hyvää teollisuuspolitiikkaa, panostuksia infrastruktuuriin, siis laajasti toimenpiteitä, joilla voidaan tukea suomalaista yrittäjyyttä ja työntekoa ja suomalaista teollisuutta. Hyvät kollegat, sen kautta nousevat Itä-Suomi ja myös Pohjois-Suomi. [Suna Kymäläinen: Voi hyvää päivää!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Eskelinen, olkaa hyvä.

15.21 Seppo Eskelinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puheenjohtaja! Hallitus ratkoo kaikkia ongelmia työryhmillä, ja työryhmissä ilmoitetaan, että penniäkään eikä euroakaan siellä ole rahaa näihin hankkeisiin. Siihen iskuun, mikä silloin viime hallituskauden

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

lopulla tuli Saimaan kanavan osalta, silloinen hallitus reagoi välittömästi 90 miljoonan euron paketilla Itä-Suomen raiteisiin, matkailuun ja koulutuspaikkoihin. Mitä nyt tehdään? Perustetaan työryhmä. Ne aluetalouden vaikutukset ovat huikeita, joissa Etelä-Karjalassa 200 miljoonaa euroa lähti pelkästään matkailutuloja, Pohjois-Karjalassa viennistä 100 miljoonaa euroa, molemmista noin tuhat työpaikkaa palvelu- ja matkailu- ja ravintola-alan osalta, ja perustetaan työryhmä. Kyllä tässä jotain pitäisi. Tälläkin hetkellä joka päivä noin miljoona euroa aluetaloudessa meiltä lähtee rahaa siitä tilanteesta, mitä ennen rajan sulke- mista — [Mauri Peltokankaan välihuuto] kaikissa rajamaakunnissa, noin miljoona euroa joka päivä, lähes puoli miljardia vuodessa, [Puhemies koputtaa] ja perustetaan työryhmä. Nyt tarvitaan tekoja eikä työryhmiä. [Sanna Antikainen: Entäs SDP:n työllisyysvaikutuk- set?]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Junnila, olkaa hyvä.

15.22 Vilhelm Junnila ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! 6.6.19 alkoi tunnin junan ajaminen Marinin—Saarikon hallituksen toimesta. 10.9.19 Saarikko oli siunaamassa suurten liikennehankkeiden edistämistä. 3.3.2020 talouspoliittinen ministeriva- liokunta siunasi tunnin juna -hankeyhtiön perustamisen, kiitos Saarikon. 25.6.20 valtio- neuvosto hyväksyi asian, veturinaan Saarikko.

Arvoisa puhemies! Keskustan puheenjohtaja Saarikko on tunnin junan kantaemä ja kä- tilö, konduktöörinä Kosonen, kuljettajana Kurvinen ja lipunmyyjänä Lintilä. [Antti Kurvi- nen: Nimi mainittu! — Antti Kurvinen ja Annika Saarikko pyytävät vastauspuheenvuo- roa] Hallitusjuna suistui raiteilta ja alkoi kitinä kaupunkia kohtaan. Puheenjohtaja muutti Turusta Oripäähän, ja juna jäi asemalle.

Arvoisa puhemies! Keskustan sote- eli kotikunta—maakunta-malli uhkaa nyt viedä sen viimeisen terveysasemankin tästä kylästä.

Arvoisa puhemies! Tämä hallitus huomioi koko Suomen, kaikki sen menestystekijät ja alueelliset erot. [Anne Kalmari: Voi voi!] ”Ei” keskustan puheissa esiintyneelle näivetty- neelle pussinperälle, vaan ”kyllä” menestyksen ja mahdollisuuksien Suomelle.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mikkonen, Krista, olkaa hyvä.

15.23 Krista Mikkonen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oli hienoa kuun- nella noita ryhmäpuheita. Melkein kaikissa, joissa nyt käsiteltiin asiaa ja katsottiin eteen- päin, todettiin Itä-Suomen vaikeutunut tilanne ja todettiin se, että Itä-Suomi tarvitsee nyt tukea. Sen takia minä en voi olla ihmettelemättä, miten me ollaan tässä tilanteessa, että hal- lituskautta on todellakin kulunut jo neljännes mutta yhtään konkreettista tekoa ei ole vielä nähty. Sen sijaan on perustettu työryhmä, joka vissiin kuukausi sitten on saatu aikaiseksi, kun viime kaudella istui työryhmä, istui valtiosihteeri, tehtiin pitkä lista toimenpiteistä saa- vutettavuuden, osaamisen, elinkeinopolitiikan edistämiseksi, tehtiin jo ohjelma yhdessä alueiden toimijoiden kanssa, itse asiassa niiden samojen toimijoiden kanssa, jotka te olette nyt kutsuneet taas uuteen työryhmään kuultavaksi. Mikä ihme tässä on nyt kestänyt, että niitä toimia ei laiteta eteenpäin, kun me kaikki tiedämme, miten tärkeä tarve sille on?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Norrback, varsågod.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

15.24 Anders Norrback r (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Kun kuuntelee tätä keskustelua, niin yritetään lähteä siitä, että pitäisi saada kahtiajako tai kolmiajako tässä maassa. Kyllä on niin, että ei maailma toimi niin, että kun on menestyvämpi alue, niin se on pois sieltä, missä on ongelmia. Eihän maailma näin toimi.

Hallituksen näkemys on se, että pitäisi saada lisää työllisyyttä, pitäisi saada enemmän yrittäjyyttä ja kaiken tämän kautta saada koko maalle enemmän toimivuutta. Se on myönnettävä, että kun rahat ovat vähissä, niin kyllä tukiakin on vähemmän. [Katri Kulmuni: Vain Länsi-Suomeen!] — No, Länsi-Suomeen ja kaikille on vähemmän. — [Katri Kulmuni: Ei ole Itä-Suomeen!] Eli minun mielestäni pitäisi enemmän löytää ratkaisuja kuin lyödä toisiamme ja haastaa ongelmia. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Saramo, olkaa hyvä.

15.26 Jussi Saramo vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En ole koskaan kuulut tällaista naureskelua kuin täällä nyt tänään hallitusaitiosta. Muutenkin tämä tuntuu joltain vitsiltä aika monelle salissa, [Sanna Antikainen: Höpö höpö, keksikää parempi tarina!] vaikka te olette hallituksessa samaan aikaan jättämässä heitteille sekä ihmisiä että alueita, ja nämä usein kohdistuvat juuri sinne samoihin. [Juho Eerola: Tuliko taas viono hymy sieltä?]

Tilastojen mukaan pääkaupunkiseudulla, jos olet nuori, koulutettu, niin ainakin edellisellä hallituskaudella, kun me saavutettiin työllisyysennätys, ihmiset kyllä saivat melkein heti töitä: he halusivat töitä ja työllistyivät nopeasti. Sen sijaan etenkin Itä-Suomessa ikääntyneiden, vajaakuntoisten ihmisten, jotka ovat tehneet Venäjän kanssa bisnestä, on kaikkein vaikein työllistyä. Te leikkaatte ansiosidonnaista juuri heiltä, joilla työllistyminen on kaikkein vaikeinta, jotka haluavat tehdä töitä. Sen päälle, että näillä ihmisillä on asuntolainat maksamatta, asuntojen arvot ovat romahtaneet, kun työt ovat menneet, te viette vielä asumistuenkin. Tämä on todella kylmää politiikkaa, ja tästä nimenomaan kärsivät Itä-Suomi ja Pohjois-Suomi, ne ihmiset, jotka ovat syyttömiä siihen tilanteeseensa. [Puhemies koputtaa] Todella toivoisin, että te nyt vähän tarkistaisitte linjaanne ja löytäisitte sen sydämen sieltä, oli se sitten millä puolella kehoa tahansa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tanus, olkaa hyvä.

15.27 Sari Tanus kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Itä-Suomella on tärkeä merkitys. Nyt kun ajattelemme, että turvallisuuspoliittinen tilanne on muuttunut aivan radikaalisti, niin Itä-Suomella on hyvin tärkeä merkitys myös turvallisuuspoliittisesti. Niin kuin on keskusteltu, näin ei ole vain Suomen kannalta vaan koko EU:n ja myös Nato-maiden kannalta. On erittäin tärkeää, että tuon alueen elinvoimaisuudesta pidetään huolta.

Olisinkin halunnut nyt vielä kysyä, kun tiedetään, että pääministeri ja ne toisetkin ministerit ovat nostaneet tätä asiaa, Itä-Suomen tärkeyttä, esille monissa EU-pöydissä, monissa kokouksissa, niin voisitteko vielä avata niitä prosesseja ja keskusteluja sieltä EU:sta. Toisaalta me tiedämme, että on mahdollista saada panostuksia ei vain hallituksen taholta Itä-Suomeen, niin kuin on tehty, vaan myös EU-pöydistä tukea ja lisäpanostuksia. Voisitko avata tälle salille myös niitä väyliä vielä? — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

15.28 Tuomas Kettunen kesk (vastauspuheenvuoro): Kunnioitettu herra puhemies! Hallitusohjelmassa todetaan, että hallitus edistää toimillaan maaseudun elinvoimaisuutta sekä torjuu alueiden eriarvoistumista. Kuntaministeri: Kiitoksia, kun toitte esille elinvoimaisen maaseudun ja kuinka hallitus sitä kehittää.

Mutta Vahva ja välittävä Suomi -hallitusohjelmassa esitetään maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalle leikkauksia alueelliseen ja paikalliseen maaseudun kehittämiseen. Leikkaukset kohdistuvat vuosille 25—27 ja olisivat esityksen mukaan yhteensä 137,5 miljoonaa euroa kansallisista varoista. Kaikkiaan leikkaukset olisivat yhteensä yli 240 miljoonaa euroa EU-rahoitus mukaan lukien. [Jenna Simula: Ei pidä paikkaansa! — Katri Kummelin välihuuto] Liki puolet maaseudun kehittämiseen varatuista rahoista.

Kysyisin nyt maatalousministeriltä ja vetoan teihin, että maaseuturahoituksen nykytaso turvataan, koska jos te teette tämän leikkauksen, [Puhemies koputtaa] niin se on liki 1,5 miljardia euroa meidän maaseudun rahoitukseen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Partanen, olkaa hyvä.

15.29 Karoliina Partanen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä edustajat Eskelinen ja Mikkonen kertoivat, että Itä-Suomi tarvitsee toimia, ja niitä Orpon hallitus ei vielä ole tehnyt. Itse kuopiolaisena kansanedustajana olen kyllä viime aikoina saanut lukea niin Savon Sanomista kuin Karjalaisestakin, että Orpon hallitus on todella ryhtynyt jo toimiin ja olemme muun muassa tohtorikoulutuksen kautta saaneet Itä-Suomen yliopistolle huomattavia panostuksia. Lisäksi hallitus on satsannut Itä-Suomeen huomattavia koulutuspanostuksia niin Kuopioon sairaanhoitajaopiskeluihin kuin Joensuuhun yliopistoon varhaiskasvatusopetukseen.

Tämän lisäksi iloitsen kovasti siitä, kun Karjalaisessa kerrottiin, että joensuulaiset ovat käyttäneet Orpon hallituksen panostamia Kela-korvauksia tammikuun aikana huomattavasti, ja Kela-korvausten käytön määrä onkin kasvanut 42 prosenttia sitten viime tammikuun. Tämähän tarkoittaa sitä, että ihmiset pääsevät nykyään jonoista hoitoihin ja sairaalan ovi käy. — Kiitos. [Suna Kymäläinen: Hyvä, että rahalla pääsee, se on tämä mantra!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kallio, olkaa hyvä.

15.30 Vesa Kallio kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sain seuraavanlaisen viestin viime viikolla eräältä itäisen Suomen toimijalta: ”Tänään oli ensimmäinen itäisen Suomen ohjelman valmistelukokous. Työ- ja elinkeinoministeriöstä oli puheenjohtaja, mutta valtiovarainministeriön ja liikenne- ja viestintäministeriön edustajat ilmoittivat, ettei lisärahaa tule ja että Liikenne 12 -ohjelman lisäksi liikennehankkeita on turha esittää. Taisi olla siinä se paljon puhuttu ohjelma, valtiovarainministeriö johtaa myös aluepolitiikkaa.”

Arvoisa puhemies! Kaksi kysymystä hallitukselle: Kannattaako alueemme toimijoiden osallistua itäisen Suomen työryhmän kokouksiin enää jatkossa? Kuinka monen muun ministeriön osalta valta on jo siirretty tai ollaan siirtämässä valtiovarainministeriölle? Työ- ja elinkeinoministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön sekä liikenne- ja viestintäministeriön osalta siirto näyttää olevan jo täydessä vauhdissa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Seppänen, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

15.31 Sara Seppänen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitos tämän hyvän hallituksen, ensimmäistä kertaa hallitusohjelmasta löytyy pohjoinen ohjelma. 1 343 kilometriä yhteistä itärajaa velvoittaa meitä kaikkia huolehtimaan itäisten kuntien tilanteesta.

Arvoisa herra puhemies! Pohjoisen ja itäisen Suomen ohjelma etenee, [Krista Kiuru: Ilman rahaa! — Vasemmalta: Ilman rahaa!] ja ohjelmat tehdään yhdessä alueiden lähtökohdista käsin. Hallitus ottaa huomioon geopolittisen tilanteen muutoksen elinkeinojen, sosiaalisen liikkuvuuden ja huoltovarmuuden osalta esimerkiksi liikennehankkeissa.

Arvoisa herra puhemies! Nyt on tahti muuttunut. EU:n salonkeihin ei mennä pussailemaan, vaan puolustamaan Suomen etuja. Erilaisiin tienparannushankkeisiin on saatu ennätyksellisesti EU-rahaa military mobility -rahajaoissa. Itä- ja Pohjois-Suomessa on jo nyt sidottu hankkeisiin EU:n ja valtion rahoitusta lähes puoli miljardia euroa. Suuri osa tästä rahoituksesta kohdistuu erilaisiin tki-hankkeisiin ja kansainvälistymisen tukemiseen yrityksille, [Puhemies koputtaa] ja juuri tulleen tiedon mukaan Lapin ely-keskukselle on myönnetty [Puhemies koputtaa] tavallista suurempi rahoitus teiden päällystämiseen tulevalle kelle, 36,2 miljoonaa euroa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lohi, olkaa hyvä.

15.33 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Arvoisa pääministeri, te täällä totesitte jälleen kerran, että sote-palveluiden rahoituksen ongelmat johtuvat tästä sote-uudistuksesta. Me olemme nyt valtiovarainvaliokunnassa päättäneet omana asiana selvittää, mistä johtuu kustannusten nousu sosiaali- ja terveyspalveluissa. Jos tulos on se, että ei sillä olekaan mitään tekemistä tämän uudistuksen ja valitun mallin kanssa, kysyn: oletteko te valmis muuttamaan mielipidettänne?

Arvoisa puhemies! Haluaisin kysyä nytten ministeri Ikoselta. Kun meidän pitäisi vahvistaa alueiden omia vahvuuksia ja ruokkia yrityselämää, Lapissa verotusta ollaan suunnitella nimenomaan — aivan erityistä veronkorotusta — matkailualalle. Ja toinen, joka on siellä on erittäin suuri huoli: kun kunnat haluavat omaa elinvoimaa kehittää kaavoittamalla vaikkapa tuulivoimaa, niin nyt on käynnistetty selvitys, jossa kunnilta vietäisiin osa näistä verotuloista pois yleiseen tasausjärjestelmään. Kysynkin teiltä, arvoisa ministeri: voitteko te nyt luvata [Puhemies koputtaa] tässä eduskunnalle ja suomalaisille päättäjille kunnissa, [Puhemies koputtaa] että kunnat tulevat tämänkin hallituksen jälkeen jatkossakin saamaan verotulot tuulivoimasta?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Väyrynen, olkaa hyvä.

15.34 Ville Väyrynen kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Mitä soteen tulee, hallitus ei leikkaa rahoituksesta vaan suuntaa hyvinvointialueille jo raamien puitteissa [Välihuutoja] miljardi lisäeuroa vuodessa, kuten pääministerikin totesi — siis neljä miljardia lisää hallituskauden aikana. Sote-uudistus tehtiin sillä ajatuksella, että palveluiden järjestäminen saataisiin leveämmille hartioille, laajaa autonomiaa nauttiville hyvinvointialueille. Nyt nämä alueet tekevät juuri sitä työtä, mihin heille mandaatti annettiin. Ne organisoivat alueellisia järjestelmiä niin, että myös toinen tavoite, kustannuskasvun hillintä, saavutetaan. Siihen päästäkseen täytyy miettiä myös palveluverkostoa ja toimintojen sisältöjä uudella tavalla. Uudistukseen on sisäänrakennettu tarve ja tavoite myös keskittämi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

seen. Onko nyt niin, että keskusta on säikähtänyt omaa luomustaan jopa niin paljon, että hyvinvointialueille ei malteta antaa edes alkuvaiheen työrauhaa kehittämistoimien käynnistämiseksi? [Vasemmalta: Antakaa te työrauha sitten! — Juuri näin!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tuppurainen, olkaa hyvä.

15.35 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Itä- ja Pohjois-Suomessa on valtava potentiaali. [Oikealta: Kyllä!] Niin se pitää nähdä. Siellä on paljon annettavaa, mitä tulee luonnonvaroihin, osaaviin ihmisiin, ylipäänsä siihen, mitä me voimme käyttää koko maan voimavarana, ja turvallisuuspoliittinen tilanne oikeastaan vain korostaa tämän muuttuneen talousmaantieteen merkitystä. Itä- ja Pohjois-Suomella olisi paljon annettavaa koko maan kestäväan kasvuun, [Sheikki Laakso: Samaa mieltä!] ja erityisesti Itä-Suomen elinvoima on nyt kansallisen turvallisuuden kysymys. Kuten kuulumme edustaja Eskelisen puheenvuorossa, tilanne on nyt erittäin vaikea Itä-Suomessa, ja tämä pitäisi oivaltaa, eikä vain sanoissa, vaan nimenomaan teoissa.

Kun nyt kuulumme, että perussuomalaiset turvautuvat tässä vaikeassa teemassa enimmäkseen suunsoittoon, niin vastuu, pääministeri Orpo, lankeaa nyt teille ja päähallituspuolue kokoomukselle. Milloin tulee toimintaohjelma Itä-Suomen tilanteen parantamiseksi, milloin tälle ohjelmalle tulee selkeä aikataulu ja milloin tälle ohjelmalle tulee rahoitus? [Miko Bergbom: Kuuntelisitte!] Tuletteko te kehysriihessä tekemään selkeän päätöksen siitä, miten Itä-Suomen tilannetta lähdetään korjaamaan nyt?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen, Sebastian, olkaa hyvä.

15.36 Sebastian Tynkkynen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Keskusta jatkaa siitä, mihin viime kaudella jäi. Teistä on kyllä kuoriutunut varsinainen tuhlaaja-poikapuolue. Nyt vaaditte vielä lisää rahaa verkkoihin, lisää rahaa väyliin, lisää rahaa alueille, ja mitä vielä, pistetäänpä päälle suhdannepakettia ja perutaan säästöjä. Tämä on aivan käsittämätöntä touhua. Te viis veisasitte talouden tilasta vasemmistohallituksessa, ja sama jatkuu nyt oppositiossa. Väliäkö sillä Suomen taloudella, kunhan saadaan jokaisen keskustan edustajan oma kylänraitti sileäksi, että kelpaa kehuskella. [Keskustan ryhmästä: Totta kai!]

Juuri tämä vuosikausia jatkunut kulttuuri on vienyt Suomen tuhon partaalle: kaikille kaikkea ja jyrkkä ”ei” säästöille. Se touhu on nyt tullut tiensä päähän. Jotta jatkossa voidaan korjata yhden ainuttakaan tietä, on ensin pelastettava valtiontalous, ja siitä me emme tingi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Savola, olkaa hyvä.

15.38 Mikko Savola kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Toden totta me keskustalaiset puolustamme kotiteitä, koti-alueita, kotialueen yrityksiä. Me teemme sen muuten ylpeästi. [Antti Kurvinen: Toisin kuin persut!] Tästä valitettavasti löytyy nyt esimerkkejä, kuinka nykyhallitus on käymässä nimenomaan alueiden päälle, maakuntien reuna-alueitten kimppuun.

Herra puhemies! Arvoisa pääministeri, Etelä-Pohjanmaalta Kuusiokunnista Alavudelta merkittävä työnantaja Mattiovi päätti siirtää toimintonsa pois: 97 työpaikkaa. Korpputeh-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

das Elosen leipomo tuhoutui täysin tulipalossa: 50 työpaikkaa pois, savuna ilmaan muutamassa tunnissa. Ei ole varmuutta tulevasta.

22.2. Orpon ja Purran hallitus laittaa lausunnolle aluetukikartan, ja siinä nimenomaan tämä seutukunta, Kuusiokunnat, ja Järviseu tu aiotaan pudottaa korkeampien investointitukien alueista pois, [Juho Eerola: Ja itäisessä Suomessa oleva Kymenlaakso samaten!] tilanteessa, jossa tarvitaan investointeja, varmuutta yrityksille, tulevaisuutta. Minulla on tässä 19 lausuntoa [Puhemies koputtaa] eri yrityksiltä, alueelta, kunnilta, toimijoilta. Kysyn teiltä, ministeri Rydman: [Puhemies koputtaa] oletteko tutustunut näihin, ja tunnustatteko tosiasiat ja ette laita tätä aluetukikarttaa uusiksi päätöksillänne?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Virta, olkaa hyvä.

15.39 **Sofia Virta vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Arvoisa hallitus ja pääministeri, te kerrotte siitä, miten te vauhditatte Suomen nyt kasvuun — puheissa. Tekojen tasolla te lähinnä rakennatte Suomesta ulkoilmamuseossa sijaitsevaa vanhainkotiä, kun te olette päättäneet estää suomalaisia yrityksiä saamasta jouhevasti ja riittävästi työvoimaa ulkomailta. Keskuskauppakamarin asiantuntijakin totesi osuvasti: ”Hallituksella oli mahdollisuus valita kansainvälisen ja vetovoimaisen Suomen tie. Valitettavasti nyt lähdettiin kulkemaan toista tietä. Pahimmillaan tämä johtaa työvoiman saatavuuden heikentymiseen entisestään.” On hämmästyttävää, miten te, arvon hallitus, kokoomusjohtoinen hallitus, ohitate muun muassa Keskuskauppakamarin, EK:n, Evan ja startup-yhteisöjen viestin.

Me vihreät olemme tarjonneet lukuisia toimia lukuisia kertoja työhön johtavan maahanmuuton vauhdittamiseksi. Onko kuitenkin niin, ettei pääministerillä ollut johtajuutta kertoa sille maahanmuuttovastaiselle hallituskumppanille, että tämä maa tarvitsee työvoimaa myös rajojemme ulkopuolelta? [Puhemies koputtaa] Kysyn arvon pääministeriltä: mikä asiantuntijataho hallitusneuvottelujen aikaan ohjeisti hallitusta, [Puhemies koputtaa] että työhön johtavan maahanmuuton eteen on kannattavaa kerätä esteitä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Meriluoto, olkaa hyvä.

15.41 **Laura Meriluoto vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun puhutaan hyvinvointia ja elinvoimaa edistävästä aluepolitiikasta, on sote-palveluilla erittäin suuri merkitys. Nyt kun hyvinvointialueitten rahoitus on valtiolla, on jokaisen hallituksen tehtävä arvioida hyvinvointialueiden senhetkinen tarve ja sen suhde rahoitukseen. Nyt te, arvon hallitus, olette toistaiseksi tyytyneet vain syyttämään Marinin hallitusta ja leikkaamaan sote-palveluista. Ja tosiaan, pääministeri Orpo ja edustajat täällä, te olette päättäneet hakea säästöjä — siis leikata — esimerkiksi lastensuojelun jälkihuollon ikärajaa rajaamalla, vammaispalvelulakia lykkäämällä, vanhusten ympärivuorokautisen hoivan henkilöstöstä ja hoitajamitoitusta lykkäämällä. Vai eivätkö nämä näy säästöriveinä teidän hallitusohjelmassanne? [Sanna Antikaisen välihuuto]

Nyt se kysymys kuuluukin: milloin aiotte ottaa lusikan kauniiseen käteen ja ryhtyä ratkomaan sote-palveluiden rahoituksen ongelmia, vai tyydyttekö koko loppukauden vain toteamaan, että vastuu ei ole teidän?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Östman, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

15.42 **Peter Östman kd** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Jokaisella suomalaisella on oikeus hyvän elämän edellytyksiin, [Suna Kymäläinen: Pitäisi olla!] tässä olemme samaa mieltä keskustan kanssa. Mutta sitten te väitätte, että merkittävät kehittämissatsaukset tulevat vain muutamille suurille kaupunkiseuduille ja että muu maa jätetään oman onnensa nojaan. [Antti Kurvisen välihuuto] No, te ette halua puhua edellisen hallituksen toimista — ymmärrän ja hyväksyn sen — mutta katsotaan sitten nykypäivään ja mitä tämä hallitus tekee. Idässä hallitus toteuttaa merkittävät panostukset Karjalan rataan, Savon rataa kehitetään Kouvolan ja Kuopion välillä, Savon valtaväylä vt 5 laitetaan kuntoon Leppävirta—Kuopio-välillä, mikä on tärkeää koko Pohjois-Savon elinvoimalle. [Mika Lintilän välihuuto] Miten te kehtaatte väittää, että hallitus ei panosta itään ollenkaan? Miten te kehtaatte väittää? [Välihuutoja]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mattila, olkaa hyvä.

15.43 **Hanna-Leena Mattila kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ihmisten tulevaisuudenuskoa ja halua asettua tietylle alueelle asumaan vähentää tuntuvasti se, jos lähimmälle terveysasemalle on tunnin ajomatka. Palvelut pitää tuoda suomalaisten luokse eikä juokсутtaa heitä jättäyksiköihin keskitettävien palveluiden perässä. Pitää mahdollistaa lähiterveysasemien säilyminen. Haluamme, että terveyskeskukset ja -palvelut säilyvät kunnissa.

Arvoisa puhemies! Nämä sitaatit olisivat voineet olla vaikka suoraan keskustan vaaliohjelmasta, mutta ne ovatkin perussuomalaisten vaaliohjelmasta. On helppo ymmärtää, miksi olette syyttäneet keskustaa terveyskeskuspulismista, koska itse olette pettäneet ihmisille antamanne lupaukset terveyskeskuksista tai edes jonkinasteisista sote-pisteistä joka kunnassa. Me pidämme kiinni juuri tästä lupauksesta. [Mauri Peltokankaan välihuuto] Me emme myyneet mummoamme hallitusohjelmaneuvoittelussa, kuten te teitte saadakseenne pikku kiristyksiä maahanmuuttoon ja Ylen rahoitukseen. [Sanna Antikainen: Ai että pikku kiristyksiä!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Wallinheimo, olkaa hyvä. [Suna Kymäläinen: SDP on saanut kaksi puheenvuoroa tässä debatissa!]

15.44 **Sinuhe Wallinheimo kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tänään Uutissuomalaisessa oli aluekehityksen asiantuntijat, jotka pitivät tätä välikysymystä liioiteltuna ja tunkkaisena. Minunkin mielestäni tämä on kyllä liioiteltu ja tunkkainen, varsinkin, jos katsoo näin maakunnan miehenä vaikka Keski-Suomen kohdalta tätä tilannetta. [Antti Kurvinen: Kalmari voi vastata!]

Voisin kiittää tässä monia ministereitä. Esimerkiksi ministeri Multala, kiitos siitä, että saimme maakuntaamme paljon uusia aloituspaikkoja ja lisärahoitusta. [Suna Kymäläinen: Siinä ovat Keski-Suomen edustajat paremmin onnistuneet!] Kiitos, ministeri Rydman, siitä, että maaseutumaisten kuntien yritystuet pysyvät. Kiitoksia, ministeri Häkkänen, joka valitettavasti poistui. Hän on antanut paljon meille tällä hetkellä puolustusteollisuuteen rahaa, joka luo työtä ja toimeliaisuutta Suomeen ja Jyväskylään ja muuallekin Keski-Suomeen. Kiitos, ministeri Ranne, siitä, että tällä hallituskaudella saamme ennätysmäisen paljon infrahankkeita Keski-Suomeen — itään, pohjoiseen, etelään, länteen — kiitos siitä. Kii-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

tos siitä, että pidämme siellä maakuntien lentokentät pystyssä. [Puhemies koputtaa] Kiitos siitä, että saamme ennätysuuren potin päällystystöitä. — Kiitos. [Välihuutoja]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

15.45 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On aivan erinomaista. Suomen itäisimpänä kansanedustajana melkein minä liikutun, miten paljon minulle on tullut Itä-Suomen ihmisenä sympatiaa ja tukea sille, miten pitää asioiden olla. [Naurua] Ikävä kyllä rahaa ei ole tullut. Esimerkkinä voisin mainita tämän päivän tapahtuman. Muuan merkittävä yrittäjä Pohjois-Karjalasta on merkittävää keksintöä vienyt eteenpäin. Ely-keskukseen on nyt jo porttikielto, sinne ei saa kuulemma mennä. Mistään muualta ei tule rahaa. Kaikki tiet on käyty läpi, ja mitään ei tule, ja vientiteollisuuden valtavasta keksinnöstä on kysymys. Hänellä on valtavat näytöt tässä alueella, ja mitään ei tule.

Arvoisa herra puhemies! Arvoisa hallitus! Jos me haluamme eteenpäin tätä, niin olkoon tämä minun esimerkkini siitä, että sympatiaa me saamme, mutta mitään muuta ei tule. Tämä yrittäjän kohtalo on suorastaan riipaiseva, ja toivon teiltä, arvoisat ministerit, että tämä otetaan vakavasti. Josko me haluamme velkamme maksaa, vientiin pitää saada voimaa, ja tulen ottamaan ministeri Rydmaniin yhteyttä tässä asiassa lähiaikoina, että saadaan tämä onneton näytelmä loppuun, koska yrittäjiä ei vaan näin kohdella.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindtman, olkaa hyvä.

15.46 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä keskustelussa hallitus on kovasti kertonut ja vakuutellut, kuinka se tekee toimia ja nämä toimet tepsivät. Nyt vaan on niin, että kun kuuntelee erityisesti Itä- ja Pohjois-Suomen alueen toimijoita, niin sieltä tuleva viesti on kovin toisenlainen. Kun kuuntelee yrityksiä... Esimerkiksi edustaja Eskelinen otti tämän pk-yritysbarometrin. Oletteko te tutustuneet siihen, mitkä ovat siellä pk-yrittäjien tulevaisuudennäkymät ja luottamus tulevaisuuteen? Kyllä se kertoo siitä, että eivät nämä toimet nyt riitä.

Arvoisa puhemies! Hyvä pääministeri, sen lisäksi, että hallitukselta tarvitaan toimia, niin kyllä tässä myöskin tarvitaan vähän vipua EU:sta. Kun brexit tuli, EU teki viiden miljardin paketin. Jos me nyt katsotaan, mikä tilanne on Itä-Suomessa, niin kyllähän tässä on kaikki syyt nyt myös, että EU tulee avuksi. Ja kun, pääministeri, olitte — ja tässä tarvitaan vahvaa johtajuutta — viime viikolla Brysselissä vierailulla, jos oikein ymmärsin, niin voitteko kertoa, otitteko tämän asian esiin ja miten Suomen ääni [Puhemies koputtaa] kuului siellä Brysselissä Euroopan edessä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Peltokangas, olkaa hyvä.

15.48 Mauri Peltokangas ps (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Tässä kun kuuntelee tätä keskustelua, niin kyllä tämä nyt on kääntynyt vähän tällaiseksi keskustan oman sloganin nostokampanjaksi — aika torso, sanoisinko näin. Siis jokainen meistä tietää... Täällä on kuultu paljon sitä huolta itäisen ja Pohjois-Suomen ohjelmista. Voitte olla siellä ihan huoletta. Joka toinen teistä sitä höpöttää siellä. [Krista Kiuru: Höpöttää?] Hallitusohjelman mukaisesti itäisen ja pohjoisen Suomen ohjelma edistyy — huoli pois.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

Odottakaa hetki, älkääkä olko niin kuin pikkutenavat hiekkalaatikolla, jotka joutuvat lainaamaan lapiota kaverille välillä.

Tämä hallitus on suomalaisten puolella. Tämä hallitus on suomalaisten puolella, se on aivan selvä, ja se ilmenee suoraan hallitusohjelmasta, jos, arvon kollegat, viitsitte sen lukea. Edessä ovat kovat ajat, päätökset ovat vaikeita, eikä rahaa todellakaan ole mielin määrin jaettavaksi. Nyt on todellakin edessä säästökuuri ja isoja uudistuksia, koska isänmaa tarvitsee sitä.

Me yritetään täällä kääntää laavaa parempaan suuntaan, mutta keskustan ainut tehtävä... Te ette pelkästään souda vastavirtaan, vaan te innolla nypitte [Puhemies koputtaa] pohjattulppaa irti.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lintilä, olkaa hyvä.

15.49 Mika Lintilä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Pääministeri sanoi, että yritystoiminta kantaa alueita, ja olen pitkälti samaa mieltä. Tulisi puhua aluepolitiikasta ja elinvoimapolitiikasta, että ne kulkevat käsi kädessä. Nyt me olemme kuitenkin tilanteessa, että niin ihmisten kuin yritysten luottamus alkaa loppumaan tähän. [Krista Kiuru: Näin on!]

Kun me mennään sitten noille aluepolitiikan alueille, siellä ovat ne Suomen kansantalouden keskeiset tekijät: siellä on kotimainen ruoka, siellä on metsä, siellä on uusiutuva energia, siellä ovat ne tulevat investoinnit, siellä on kaivannaisteollisuus, siellä on matkailu. Yrittäjä, joka suunnittelee yrityksen sijoittamista noille alueille, katsoo ensimmäisenä, onko hänen työntekijöilleen, perheille, julkiset palvelut, ovatko siellä sosiaalipalvelut, ovatko siellä terveyspalvelut, koulutuspalvelut ja niin edelleen. Kyse ei ole nyt mistään lyhyen pelaamisesta, nyt katsotaan Suomen kansantalouden [Puhemies koputtaa] isoa ja pitkää kuvaa. Pitäkää huoli siitä, että nuo [Puhemies koputtaa] peruspalvelut ovat, että koko Suomi on kantamassa suomalaista kansantaloutta. [Eduskunnasta: Tärkeä puheenvuoro! — Suna Kymäläinen: Hyvä puheenvuoro!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindén, olkaa hyvä.

15.50 Aki Lindén sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Välikysymykseen vastasi kunta- ja alueministeri, joka vastaa myös sote-rahoituksesta, ja pääministerin puheenvuoro käsitteli pelkästään sitä. Minusta siinä esitettiin virheellisiä tulkintoja. Meillä rahoituslakia tällä hetkellä tulkitaan tavalla, joka on johtamassa katastrofiin alueilla eli erittäin vakaviin terveysasemien ja muiden toimipisteiden leikkaamiseen. Tulen perustelemaan tämän tarkemmin perusteellisemmassa puheenvuorossani, mutta tässä lyhyesti todettakoon, että tämä johtuu siitä, että valtiovarainministeriö ottaa nyt tasapainotuksen tarkastusjaksoksi vain vuoteen 26 ulottuvan jakson mutta sille ajalle ei saa laskea mukaan tuloina vuonna 26 tulevaa vuoden 24 jälkikäteisrahoitusta eikä tietenkään vuosien 25 ja 26 jälkikäteenrahoitusta, jotka tulevat tämän kauden jälkeen. Tämä tulkintavirhe on nyt pääsyy siihen miljardin vajeeseen, joka alueille jyvitettyä johtaa katastrofiin, kymmenien terveysasemien sulkuun ja lähipalveluiden alasajoon, joten kiitän keskustaa, [Puhemies koputtaa] että nostitte tämän välikysymyksessä näyttävästi esille.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Vigelius, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

15.51 **Joakim Vigelius ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! ”Tiet ovat menossa rapakuntoon, lääkärille ei pääse, ja vanhuksia hoidetaan huonosti.” Näillä sanoilla alkaa keskustan välikysymys, mutta minä nyt vastakysyn teiltä, Suomen Keskusta: Ettekö te itse istuneet viimeiset kaksi vaalikautta, kahdeksan peräkkäistä vuotta, Suomen hallituksessa, [Eduskunnasta: Oho!] Sipilän hallituksessa pääministeripallilla, sen jälkeen toiseksi suurimpana puolueena kirstunvartijana? Eivätkö siis teiden korjausvelka, farssimainen sote-uudistus, Suomelle epäedullinen EU-elpymispaketti, ennätykselliset polttoaineveron korotukset [Mauri Peltokangas: Peiliin katsomisen paikka!] ja punavihreän politiikan edessä pokkurointi, eikö tämä kaikki ole ollut teidän, keskustan, siunaamaa politiikkaa? [Perussuomalaisten ryhmästä: Kyllä! Kaikki!] Koko se alamäki, josta te nyt tätä hallitusta syytätte, [Katri Kulmuni: Voi, voi!] on todellisuudessa teidän itse meille jättämänne perintö, mutta älkää kantako huolta. — Älkää kantako huolta, edustaja Kulmuni, tämä hallitus ottaa tehtäväkseen korjata teidän jättämänne sotkun. — Teistä ei ollut kantamaan vastuuta, teistä ei ollut jatkamaan hallituksessa. Te jätitte tyhjän paperin, mutta me korjaamme teidän sotkunne — [Oikealta: Ei hätää! — Puhemies koputtaa] turvallisuus, talous ja Suomen etu edellä. [Perussuomalaisten ryhmästä: Loistavaa!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Vielä edustaja Kulmuni, ja sen jälkeen annan ministereille mahdollisuuden vastata.

15.53 **Katri Kulmuni kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kyllähän tässä välikysymyskeskustelussa on kuultu se, mikä on perussuomalaisten vaihtoehto tasapuoliseen Suomen kehittämiseen. [Perussuomalaisten ryhmästä: Hallitusohjelma!] Se on keskustan haukkuminen. Te ette voi tehdä mitään, koska teidän kaikki energia menee keskustan haukkumiseen. [Perussuomalaisten ryhmästä välihuutoja] Ei voi tehdä aluepolitiikkaa, koska kepu, ja kepu on oppositiossa. Harmi, että teillä ei ole kykyä hoitaa asiaa itsenäisesti.

Arvoisa hallitus, on hienoa, että Länsi-Suomi saa 130 miljoonaa euroa kasvupanostuksia. Se on varmasti perusteltua rahaa heille. Itä-Suomi ja Pohjois-Suomi saavat ohjelmia ja niille nolla euroa. [Juho Eerola: Ei ole nolla euroa!] Sen sijaan aluekehitysrahoista, jotka EU:n kautta oli Suomeen kanavoitu, te leikkaatte koko itäisen Suomen ulkorajamaakunnilta 32 miljoonaa. [Keskustan ryhmästä: Ohhoh!] Te leikkaatte itäisen Suomen ulkorajan maakunnilta 32 miljoonaa. Olisiko ollut reilua edes säilyttää ne rahat Suomen ulkorajan maakunnilla?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Valtiovarainministeri Purra, kolme minuuttia, olkaa hyvä.

15.54 **Valtiovarainministeri Riikka Purra:** Arvoisa herra puhemies! Hallitusohjelman mukaisesti hallitus tavoittelee sellaisia uudistuksia, joilla lisätään tähän maahan työtä, [Antti Kurvisen välihuuto] työllisyyttä, parannetaan yrittämisen edellytyksiä. Tämä, totta kai, tukee koko maata. Se, että ihminen, joka asuu maakunnissa tai maaseudulla, saisi tulevaisuuteensa jonkinlaista näkymää, edellyttää sitä, että paikkakunnalta löytyy työpaikkoja, [Antti Kurvisen välihuuto] löytyy yrityksiä, joihin työllistyä, löytyy teollisuutta ja vienniteollisuutta, johon meidän hyvinvointimme nojaa. [Eduskunnasta: Rakennusala!]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

Nämä rakenteelliset uudistukset ja säästötoimet, joita hallitusohjelmasta löytyy, myös tuottavat tulosta. Me olemme juuri hallituksessa käyneet läpi näitä vaikutusarviointoja, ja viimeisimmät luvut niistä toimista, jotka on jo annettu eduskuntaan, ovat varsin vaikuttavia: työllisten määrään 74 100 uutta työllistä, [Suna Kymäläinen: Uskotteko itsekään tähän?] jotka parantavat julkisen talouden asemaa 1,7 miljardia euroa. [Välihuutoja vasemmalta] Tällaisia rakenteellisten toimien vaikutusarvioita ei ole taidettu tässä maassa ainaakaan ihan vähään aikaan nähdä. Ja mikä parasta, näitä toimia on tulossa vielä lisää.

Se, mikä meidän suhdannetilanne tällä hetkellä on... Moneen kertaan olen täältä aitiosta tämän teille selittänyt. Hallitus tekee toimia, jotka ovat rakenteellisia, ja joiden vaikutus ulottuu suhdanteen yli. Sen sijaan se talouden suhdanne, jossa me tällä hetkellä olemme: meillä työttömyys jonkin verran kasvaa, työllisyys alenee, yrityksillä on ongelmia, puhumattakaan, kun menemme vaikkapa inflaatioon tai muihin oleellisiin tekijöihin — hallitus ei voi omalla politiikallaan näihin oikein merkittävästi vaikuttaa. Sen sijaan me voimme huolehtia tulevaisuudesta ja järjestelmän kestävydestä. Ja uskoisin, että tämä on nimenomaan itäisen ja pohjoisen Suomenkin kannalta tulevaisuuteen katsovaa oikeaa politiikkaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Multala, kaksi minuuttia.

15.56 Tiede- ja kulttuuriministeri Sari Multala (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on moneen kertaan pyydetty niitä tekoja, ja niitähän on tehty. Korkeakoulupolitiikan puolella Itä-Suomen yliopisto sai tohtorikoulutuksesta merkittävän lisärahoituksen, 18 miljoonaa euroa, samoin Lappeenrannan—Lahden yliopisto sai kokoonsa nähden erittäin merkittävän 11 miljoonan euron lisärahoituksen. Se tulee varmasti erittäin tarpeeseen, ja nämä tulevat vaikuttamaan myös osaavan työvoiman saatavuuteen ja tki-henkilöstön saatavuuteen alueilla.

Lisäksi erityisesti keskustan puheenvuoroissa on nostettu, etteikö aloituspaikkoja olisi kohdistettu Itä-Suomeen. Kyllä on. Savonian ammattikorkeakoulu sai lähes kaikki hakemansa aloituspaikat, 79 uutta aloituspaikkaa, ja Itä-Suomen yliopisto sai kaikki hakemansa aloituspaikat varhaiskasvatuksen opettajakoulutukseen, 105 uutta aloituspaikkaa. Itä-Suomi on huomioitu, samoin Pohjois-Suomi. Myös Lapin yliopisto sai tohtorikoulutuksesta osansa, aivan merkittävän osan lisäpanostuksia tohtorikoulutukseen ja siten myös osamiseen alueelle. [Krista Kiuru: Ja sote-alan koulutuspaikat vähenivät!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Rydman, kaksi minuuttia, olkaa hyvä.

15.58 Elinkeinoministeri Wille Rydman (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Aloitetaan pienemmästä asiasta. [Antti Kurvinen: Ei ole pieni asia!] Edustaja Savola otti esille alueelliset yritystuet, joissa puhutaan siis miljoonaluokasta. Tässä tapauksessa ollaan... — Kuunnelkaa, edustaja Kurvinen, niin opitte joskus jotakin. — [Antti Kurvinen pyytää vastauspuheenvuoroa] Tässä on kyse siis EU-välineestä, jossa puhutaan nollasummapelistä. Jos halutaan jollekin alueelle isompia mahdollisuuksia alueelliseen yritystukeen, niin jostakin muualta pitää ottaa pois. Ja kuten keskusta välikysymyksessään aivan oikein hyvin tietää, tällä hetkellä Itä-Suomi kärsii aivan erityisesti. Ja nyt olemme siirtämässä tässä nollapelissä, mitä tulee näihin alueellisiin yritystukiin, painopistettä lännestä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

itään. Mutta nyt ilmeisesti sitten kuitenkin Kurvinen ja Savola vastustavatkin sitä, kun hallitus panostaa Itä-Suomeen. [Välihuutoja]

Kuitenkin sitten on myöskin niin, että keskusta ei näe metsää puilta eikä miljardeja miljoonilta. Täältä on jopa väitetty, että Itä-Suomeen ei olisi tulossa euroakaan. No, mennään pä faktoihin: Kun katsotaan niitä miljardeja, niin siis alueellisessa päätöksenteossa olevasta 2,4 miljardin euron rahoituksesta, EU-rahoituksesta, hallitus ohjaa 65 prosenttia Itä- ja Pohjois-Suomeen. [Perussuomalaisten ryhmästä: Oho!] Oikeudenmukaisen siirtymän rahastosta Itä- ja Pohjois-Suomen osuus [Välihuutoja] on jopa lähes 70 prosenttia. Itä-Suomeen on sidottu [Puhemies koputtaa] EU:n ja valtion rahoitusta tki-hankkeisiin nyt jo lähes puoli miljardia euroa. Siis jos katsotte ihan vaan, siis nimenomaisesti, euroja, niin Itä-Suomeen panostetaan, niin kuin tässä tilanteessa kuuluukin panostaa. Ja samalla on myöskin havaittava se, että Pohjois-Suomessa, aivan oikein, kuten sanoittekin, Lapissa tehdään tällä hetkellä kaikkien aikojen ennätyksiä, matkailussa kasvua tapahtuu, ja juuri näin pitää ollakin. Tukien pitää olla aina sellaisia, että ne tähtäävät kestäväan kasvun pohjalle, ja juuri sitä politiikkaa hallitus tekee.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Ikonen, 2 minuuttia.

16.00 Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on esitetty huolia siitä, minkälaisia uhkakuvia meillä on edessä. Itse asiassa ne uhkakuvat ovat juuri niitä syitä, miksi tämä hallitus tekee näitä uudistuksia ja niitä panostuksia, joita me teemme. Ne ovat keskeisesti niitä syitä siinä taustalla. Kun täällä on esitetty myöskin ratkaisuja siihen, niin kehotan lukemaan hallitusohjelman. Itse asiassa nämä asiat, mitä täällä toivottiin, ovat siellä.

Yrittäjyyden edellytyksiä vahvistetaan koko maassa, ja se, että yrittäjyys on parasta aluepolitiikkaa, on ydinlähtökohta tällä hallituksella. Tki-panostukset, koulutuspanostukset, liikennepanostukset, panostukset turvallisuuteen, Itä- ja Pohjois-Suomen ohjelmat — nämä kaikki tukevat sitä, että me saamme koko maata kehitettyä.

Itä-Suomi todellakin on näissä kaikissa asioissa hyvin keskeisesti mukana, ja kyllä me tunnistamme sen geopolittisen tilanteen, missä Suomi on. Se on koko Suomen etu, että me pidämme huolta Itä-Suomesta. Vastaavasti tämä uusi geopolittinen tilanne saattaa tehdä sen, että esimerkiksi pohjoisen osaamisen kohdalla meillä on ihan erityisiä vahvuuksia, niin että tässä voi olla jopa mahdollisuuksia tässä ajassa pohjoiselle Suomelle. Käytetään ne ja tartutaan niihin.

Täällä on tuotu esiin alueiden omien vahvuuksien tukeminen. Olen täysin samaa mieltä: Meidän pitää tukea alueitten erilaisia vahvuuksia ja tunnistaa myöskin se erilaistuminen. Meidän ei pidä pakottaa kaikkia alueita samaan muottiin. Luhanka on pieni kunta Suomessa, vajaa 700 asukasta. Helsingissä tulee tulevina vuosina olemaan jo 700 000 asukasta. Tunnistetaan se erilaisuus, myöskin hyödynnetään sitä ja luodaan edellytyksiä.

Maaseudun kehittämisellä turvaamme omavaraisuutta, huoltovarmuutta. Seutukaupungit ovat Suomen teollisuuden selkäranka. Keskuskaupungit taas ovat tällaisia osaamisen vetureita. Me tarvitsemme näitä kaikkia. Ihmisten kodit sijaitsevat näissä kunnissa. Pidetään huolta, että niissä on edellytykset.

Haluan korjata kaupunkipolitiikan osalta täällä toistunutta väitettä, että valtio tekisi kaupunkikumppanuutta ainoastaan suurimpien kaupunkien kanssa. Ei pidä paikkaansa. Meillä on hyvin erilaisia: Kuuden suurimman kaupungin kanssa on käynnistetty allianssiyhteis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

työ. Juuri tänään viimeisimmän kerran tavattiin Jyväskylän, Lahden ja Kuopion kanssa, rakennamme tällaista elinvoimakumppanuutta. Keskisuurten kaupunkien kanssa rakennetaan omaa kumppanuutta. [Keskustan ryhmästä: Mutta ei rahaa!] Itä-Suomen kaupunkien kanssa ajetaan osana Itä-Suomen ohjelmaa. Seutukaupunkien kanssa viimeksi eilen juuri tavattiin siinä, miten heidän yhteistyötään voidaan kehittää. Rakennetaan tällaista pyöreän pöydän yhteistyötä.

Aivan lyhyesti, jos saan vielä sanoa sen, kun täällä kysyttiin näistä...

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Otetaan mieluummin toinen puheenvuoro.

Joo. — Täällä oli hyvinvointialueiden ja kuntien rahoituksesta. Palaan niihin myöhemmässä vaiheessa. — Kiitoksia. [Välihuutoja]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ymmärsin, että puhemies oli sanonut, että kahden minuutin puheenvuoro useammalle ministerille ja sen jälkeen pääministerille kolme minuuttia, koska pääministerillä on aikataulu, jotta se puheenvuoro ehditään ottaa. Seuraavaksi olisi ministeri Essayah — jos sopii — sen jälkeen Satonen, Mykkänen, Ranne ja sitten pääministeri. [Krista Kiuru: Siis mitä ihmettä!]

16.03 Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Aivan kuten... [Hälinää — Puhemies koputtaa] Aivan kuten pääministeri alussa totesi, niin Suomi on maailman onnellisin maa, vaikka ehkä tätä salia kuuntelevat eivät aivan siihen johtopäätökseen helposti tule. Mutta toinen tärkeä asia on huomata se, että Suomi on Euroopan maaseutumaisin maa, eli 95 prosenttia meidän alueestamme on maaseutua. Mutta kun katsotaan sitä, minkä verran meillä on ihmisiä ja minkä verran meillä on yrityksiä maaseudulla, 28 prosenttia ihmisistä asuu maaseudulla mutta on yli 77 000 yritystä, ja kun otetaan maatilat mukaan, niin maaseudulla on 40 prosenttia Suomen yrityksistä. Eli se kertoo siitä, että maaseutu on oikeasti elinvoimainen, yrittävä, eteenpäin katsova ja myöskin työllistävä, ja jollakin tavalla tämä, mitä täällä keskustan johdolla nyt maalailaan oppositiosta, antaa tosi synkeän kuvan maaseudusta. Itse olen maaseudulta, olen Itä-Suomesta, ja minun maaseutuni ja Itä-Suomeni on elinvoimainen, ja se pyrkii eteenpäin, ja siellä ei olla synkistelyn hengessä vaan katsotaan nimenomaan tulevaisuuteen, omiin vahvuuksiin, ja rakennetaan sillä Suomea, koko Suomea.

Edustaja Kettunen kysyi täällä tärkeän kysymyksen, joka liittyy näihin alueellisiin ja myöskin paikallisiin maaseudun kehittämisrahoihin. Me tulemme varmasti kehysriihessä tekemään kaikkemme, että me pystymme varmistamaan, että meillä tulevaisuudessakin näillä rahoilla saadaan edelleenkin aikaiseksi näitä tärkeitä asioita ja kehitetään yritystoimintaa ja sitä kautta työpaikkoja.

Edustaja Hoskonen taisi jo lähteä salista, mutta täytyy sanoa, että itsellenikin on ollut vähän samanlainen olo, että voi että, jos näin paljon Itä-Suomesta oltaisiin puhuttu edellisellä tai sitä edellisellä kaudella. On olosuhteet — muistan — muuttuneet, mutta on todella tärkeää huomata, että tämä hallitus on tehnyt panostuksia Itä-Suomeen. Täällä kai voisi sanoa tässä hengessä, että ”je suis itäsuomalainen aussi”, [Puhemies: Kaksi minuuttia!] elikkä täällä ollaan varmasti nyt kaikki sitten itäsuomalaisia. Sen verran isolla päätöksellä asiasta on puhuttu, ja se on hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Satonen, kaksi minuuttia.

16.05 Työministeri Arto Satonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Vastataan vain arvostamani edustaja Sofia Virran puheenvuoroon, joka nyt oli kyllä todella erikoinen, kun hän antoi ymmärtää, että työperäinen maahanmuutto olisi jotenkin supistunut Suomessa tai se olisi vaikeuksissa. Kun katsoo niitä lukemia, paljonko meille on tänä vuonna tullut vaikka rakennusosalalle — on varmaan liikettä toiseenkin suuntaan — niin meille on todella paljon tullut työperäistä maahanmuuttoa tänä vuonna. Se on tärkeää kyllä erityisesti näille pienemmille kaupungeille, ovat ne sitten Länsi-Suomessa, Itä-Suomessa tai Pohjois-Suomessa, jossa on vaikeampi rekrytoida väkeä.

Se pitää kyllä paikkansa, että hallitus on luomassa tiettyjä pelisääntöjä. Esimerkiksi se, että jatkossa kun Suomeen tulee, niin jotta voi saada työluvan, täytyy tienata 1 600 euroa kuukaudessa, koska se on sellainen summa, jotta sillä voi Suomessa itsensä elättää. — Ja tämä on muuten uudistus, jota ay-liike kannattaa, ihan vaan vasemmalle tiedoksi. — Ja meille tulee myöskin näitä erityisosaajia. Eli kyllä työperäistä maahanmuuttoa tulee, mutta totta kai on niin, että me haluamme myös järjestelmää muuttaa, myös työttömyysturvaa uudistaa, jotta me saamme enemmän työvoimaa, avoimet työpaikat täyttymään myös kotimaisesta, täällä jo olevasta työvoimasta, on se sitten kantasuomalaisia tai maahanmuuttajia. Eli tämä on se iso linja. En ymmärrä näitä puheita ollenkaan.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Mykkänen, kaksi minuuttia.

16.07 Ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkänen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin, niin kuin tässä ovat kollegat Rydman ja Ikonen ja Essayah ja Satonenkin kuvanneet, niin kyllä tämä hallitus suuntaa myös kehityspanoksia Itä-Suomeen. Yhtenä esimerkkinä sen osalta voin sanoa, että myöskin energiainvestointituista olen iloinen siitä, että loppuvuodesta pystyimme suuntaamaan kahteen suureen teolliseen biokaasuhankeeseen nimenomaan itäisessä Suomessa tukia, ja toivottavasti ne niillä syntyvät.

Mutta pelkästään tukikilpailumalla me emme nosta tätä maata, emme edes Itä-Suomea. Vähintään yhtä keskeistä on investointien sujuva luvittaminen ja se, että Suomi on luotettava kumppani, kuten täällä on mainittukin. Tämän osalta viimeksi tänään laadimme hallituksessa korjaussarjaa rakentamislaille, jonka edellinen hallitus tänne eduskuntaan toi ja eduskunta noin vuosi sitten säätö. Siinä tavoitteemme on yksinkertaistaa sitä, että suomalaiset voivat vapaammin myös siellä Itä- ja Pohjois-Suomessa rakentaa tonteilleen rakennelmia — se, että saamme käsittelyajalle takuun rakennuslupa- ja poistamme ylimääräistä byrokratiaa, jota edellinen eduskunta oli joissain kohdin säätänyt.

Vielä merkittävämpi teollisuudelle ja työpaikoille on luvituksen kokonaisreformi, jonka yhteydessä tullaan erityisesti teollisuusalueiden ennakkoluvitus ympäristövaikutusten osalta viemään nykyistä selvemmin lainsäädäntöön, tarkastelemaan vesistövaikutusten kompensointimahdollisuuksia, tarkastelemaan nykyistä joustavampaa lupien määräaikaistarkastelua, kun tekniikka kehittyy, jotta ei jouduta varmuuden vuoksi hylkäämään hankkeita kuten nyt on käynyt, ja niin edelleen. Ja mikä on merkittävää, että luodaan yksi organisaatio, joka on tulosvastuullinen niin ympäristö-, vesilupa- kuin sitten ympäristövaikutusten arvioinnin puolesta, ja tulee yksi valituskelpoinen lupa, jolla me loikataan kohti tavoitetta, että Suomi on sujuvin kumppani investoijalle myös luvitusmielessä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

Tätä työtä tehdään. Nyt varmaan monessa asiassa on helppo sanoa, että no, missä hyväksytyt lait vielä ovat, kun vuoden on tämä eduskunta istunut. [Antti Kurvisen välihuuto] Kuten arvon oppositio erittäin hyvin tietää, niin kun tehdään huolella lainsäädäntöä, se lähes aina tarkoittaa, [Puhemies koputtaa] että kun jouduimme aloittamaan tyhjistä nämä useimmat hankkeet, niin vie yli vuoden ennen kuin lait ovat eduskunnassa. Mutta malttakaa odottaa, [Puhemies: Kaksi minuuttia!] teemme ne tänne kyllä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Vielä ministeri Ranne, kaksi minuuttia, ja sen jälkeen pääministeri. Sen jälkeen jatkamme debattia, mikäli siihen on tarvetta.

16.10 Liikenne- ja viestintäministeri Lulu Ranne: Kiitoksia, arvoisa puhemies! Turvalinen, kestävä ja toimiva liikennejärjestelmä — siihen tämä hallitus on sitoutunut ja sitä tämä hallitus rakentaa konkreettisesti. Te kaikki tiedätte, että korjausvelka on kasvanut kymmeniä vuosia. Tämä hallitus on ottanut kysymyksen tosissaan. Me olemme hakemassa pitkän tähtäimen ratkaisua rahoitukselle meidän liikenteen verotuksen ja rahoituksen uudistamisen kautta. Me olemme pysäyttämässä, vähintäänkin taittamassa tänä kesänä korjausvelan kasvun. [Suna Kymäläinen: Pysäyttämässä kasvun?] Me kehitämme näitä meidän kilpailutuksiamme, hankintojamme. Käytämme kaikki rahat mahdollisimman tehokkaasti ja vaikuttavasti. Me päivitämme liikennejärjestelmäsuunnitelmaa turvallisuus, huoltovarmuus ja elinkeinoelämän tarpeet kärkenä. Se aikaisempi vanheni aika vahvasti, ja tässä olemme konkreettisesti etenemässä.

Me haemme EU:lta ennätysmäärän rahoitusta. Me teemme sotilaallisen liikkuvuuden, military mobilityn, osalta Huoltovarmuuskeskusten kanssa erittäin hyvää yhteistyötä ja haemme kaikki mahdolliset ratkaisut, joilla me löydämme rahoitusta myös infrahankkeisiin. Me etsimme aiesopimusten kautta, erilaisten yhteisrahoitusten kautta, myöskin infralle rahaa. Me haluamme, että meillä elinkeinoelämä saa sen viestin, että me aiomme tehdä, me sitoudumme yhdessä, kunnat, yritykset sitoutuvat yhdessä myöskin niihin infrahankkeisiin, jotka ovat meille välttämättömiä.

Me teemme valtavasti asioita. Otamme täällä ratkaistavaksi myöskin sellaisia ongelmia, joihin aikaisemmat hallitukset eivät ole uskaltaneet edes sormensa nokalla koskea. [Suna Kymäläinen: No kerro yksi esimerkki!] Se pelkästään, että me etsimme ratkaisuja jatkuvalle, pysyvälle, vakaalle investointirahoitukselle, on todella iso asia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Pääministeri Orpo.

16.11 Pääministeri Petteri Orpo: Arvoisa rouva puhemies! Suomalaiset yritykset haluavat ne uudistukset, joita hallitus on työmarkkinoille tekemässä. Viitattiin yritysbarometriin, ja kyllä se on sinänsä todella huolestuttavaa, että yritysten usko tulevaisuuteen on kovalla koetuksella. [Antti Kurvisen välihuuto] Mutta nämä samat yritykset haluavat ne uudistukset, joita hallitus on tekemässä, ja tukevat hallituksen talouspolitiikan linjaa. Kestävä aluekehitys, niin Pohjois-Suomen kuin Itä-Suomenkin menestys ja koko Suomen menestys on kiinni siitä, että meille syntyy kannattavaa yritystoimintaa, ja siihen tarvitaan toimivat työmarkkinat, osaavaa työvoimaa ja sitä tukemaan — kuten edustaja Lintilä hyvässä puheenvuorossaan totesi — hyvää elinkeinopolitiikkaa. Tätä yhdistelmää me pyrimme tekemään. [Suna Kymäläinen: Siis julkisia palveluja!] Tätä me pyrimme kaikin keinoin tekemään.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

Mutta ottaisin, kun on lyhyt aika, esille toisen tärkeän asian, ja nyt tartun kerrankin edustaja Lindtmanin käteen tässä EU:n käyttämisessä meidän Itä-Suomen auttamiseen vaikeassa tilanteessa. Tämä on meidän yhteinen asiamme. Itä-Suomen asia on meidän yhteinen asia. Meidän rajamme turvallisuus on yhteinen asia. Me ollaan hallituksena ja allekirjoittanut voimakkaasti lobanneet ja vieneet eteenpäin EU-pöydissä erityisen itäisille alueille suunnatun tukivälineen kehittämistä. Ei ole kyse pelkästään Suomen raja-alueista, itäraajasta, vaan myöskin koko Baltiasta ja koko ketjusta Venäjän vaikutuspiirin vastaisella raja-alueella. Tällä on erittäin vahvaa kaikupohjaa Euroopassa.

Esittelin tämän parlamentin istunnossa, ja se sai hyvän vastaanoton. Siitä ei muuten kannata huolestua, jos espanjalainen sosialisti on minun kanssani eri mieltä, mutta se on sinänsä harmi, että osa suomalaisista mepeistä oppositiopuolueista käytti tämän tilaisuuden, jossa muun muassa tästä asiasta olisi voinut puhua, meidän kotimaan politiikan ongelmien ruotimiseen. [Antti Kurvisen välihuuto — Krista Kiurun välihuuto] Tosin muun muassa meppi Pekkarinen oli erittäin paljon samoilla linjoilla.

Mutta tämä EU on meille nyt tässä mahdollisuus. Tämä on EU:n yhteinen haaste. Venäjän-ajan sulkua ei ole Suomen, saatikka Itä-Suomen, vika. Me tulemme tekemään kaikkemme, että nykyinen Euroopan unionin komissio jo suuntaisi toimia, mutta erityisesti, että kesällä valittava seuraava komissio, parlamentti ja niiden ohjelmat tukevat Itä-Suomen kehittymistä. Se olisi erinomaisen tärkeää ja välttämätöntä. Ja täällä nostettiin nimenomaan Lindtmanin puheenvuorossa esille tämä brexit. Brexitin vaikutuksista tehtiin viiden miljardin ohjelma, ja se suunnattiin siihen kanaalin toiselle puolelle. Meillä on aivan täysi oikeus lähteä ajamaan merkittävää vastaantuloa myöskin itäisille alueille, koska tämä on suuri geopolitiittinen muutos, josta koko itäinen Euroopan unionin alue kärsii.

Nyt joudun valitettavasti lähtemään taas sinne Brysseliin hoitamaan näitä Itä-Suomen asioita. — Kiitos. [Suna Kymäläinen: Hyvää matkaa, onnistumista!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Jatketaan kuitenkin vielä keskustelua. Täällä on pyydettyjä vastauspuheenvuoroja, mutta itse asiassa pyytäisin tässä vaiheessa pyytämään puheenvuorot uudelleen, koska osa on poistunut ja on mahdotonta hallita sitä joukkoa, jotka ovat pyytäneet ja poistuneet, eli painamaan V-painiketta ja nousemaan seisomaan. — Edustaja Kalmari.

16.15 Anne Kalmari kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Minulle tuli tämän päivän aikana aika surullinen mieli, se sama mieli kuin ministeri Riikka Purra hymyillessä, leikatessa saksilla vähävaraisilta. Nyt samalla, kun te leikkaatte [Jenna Simulan välihuuto] vähäväkisiltä alueilta, tuntui, että teistä tämä on niin kuin pilkkanteon kohde. Sanoipa edustaja Wallinheimo, että tämä tuoksuu tunkkaiselta, kun yritetään puolustaa koko maata, yritetään kertoa, että se ei ole keneltäkään pois, jos koko maa menestyy.

Siksi ihmettelen [Sanna Antikainen: Tämähkö on teidän sanomanne?] sitä, että te ja teidän linjauksenne ovat seuraavanlaisia: laajakaistarakennukseen ei tule senttiäkään, maaseudun kehittämisrahoista menee se 240 miljoonaa, kun ne vastinrahat EU:stakin [Jenna Simulan välihuuto] menevät. Olen todella toiveikas siihen, että kehysriihessä vielä korjaatte tätä. Mutta se on hallitusohjelman kirjaus, jota perussuomalaiset eivät edes tienneet olevan olemassakaan. Se ei paljon tunnu tunkkaiselta niistä ihmisistä, jotka asuvat syrjäseudulla, ja he eivät pääse enää omaan sote-keskukseen lääkäriin vaan tilaavat viidellä kympillä tai

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

kuudella kymppillä [Jenna Simula: Keskusta lakkautti terveyskeskukset!] Kela-taksin päästäkseen tunnin päähän sairaalaan.

Mielestäni tällaisia asioita pitää nostaa keskusteluun ja koko maakuntaa ja koko Suomea puolustaa. [Jenna Simula: Hyvä, että te nyt puolustatte!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Wallinheimo.

16.17 Sinuhe Wallinheimo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä en näin väittänyt, tutkijat sanoivat tämän tämän päivän Keskisuomalaisissa, joka varmasti tulee myös teille, edustaja Kalmari. [Krista Kiuru: Mutta te lainasitte sitä täällä!]

Aluekehityksen asiantuntijana tunnettu Turun kaupungin tutkimusjohtaja Timo Aro pitää opposition esittämää väitettä [Hälinää] hallituksen alueellisesti syrjivästä politiikasta ”osin liioiteltuna”. ”Siitä, millä perusteella välikysymyksen puolueet tarkastelevat alueita syrjimättä, tulee vähän sellainen tunkkainen olo”, Aro jatkaa. Minä lainasin asiantuntijoita, edustaja Kalmari.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kalmari.

16.17 Anne Kalmari kesk (vastauspuheenvuoro): Sitä voi kysyä sieltä Pihtiputaalta tai Kivijärveltä tai Karstulasta, onko se liioiteltua, jos he haluavat [Sanna Antikainen: Tehän puhuitte itsestänne, että teillä oli!] säilyttää lähipalvelut. He haluavat säilyttää edes palveluasunnon. Ihmiset, jotka ovat koko elämänsä töitä tehneet, haluavat, että heille löytyisi edes se kaksi neliötä omasta kotikunnasta, ettei puolison, jolla ei ole henkilöautoa, tarvitsisi lähteä katsomaan palveluasuntoon toiselle paikkakunnalle sitten, kun sen aika on. Minusta tämä ei ole tunkkaista, vaan se on oikeudenmukaista. Ja minusta on käsittämätöntä, että te olette vieneet 1,4 miljardia hyvinvointialueitten rahaa ja antaneet 500 miljoonaa yksityisille toimijoille ja oikein hehkutatte, miten hienosti nyt näitten Kela-palveluitten [Sanna Antikaisen välihuuto] käyttö on kasvanut, kun hyväosaiset niitä voivat käyttää. No onhan tähänkin tulossa ratkaisu: vähäosaiset kuolevat pois, ja hyväosaiset saavat sitten palveluja yksityiseltä. [Perussuomalaisten ryhmästä: Ohhoh!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kymäläinen.

16.19 Suna Kymäläinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllä tämä keskustelu, mitä tässä salissa puhutaan, aika ikävää kuultavaa on. [Jenna Simula: Ikävä tunnelma!] Kun me ollaan samaan aikaan huolissamme koulukiusaamisen lisääntymisestä, niin mietitään, minkälainen tämä keskustelu tässä salissa on, [Sanna Antikainen: Katsokaa siihen viereenne, niin näette!] millaisia esimerkkejä tässä ollaan.

Hallitus, teillä on nyt tämä Itä-Suomi-työryhmä. Pääministeri vakuuttaa, että etsitte ratkaisuja. Vuoden olette näitä ratkaisuja etsineet, mutta sitä konkretiaa tarvitaan nyt. Rajalla asuvat ihmiset ovat osa turvallisuuspolitiikkaamme. Esimerkiksi kun Parikkalassa tuli luvattomia rajanylittäjiä, niin ne olivat juuri ne ihmiset, jotka siellä rajalla asuvat, jotka viranomaisille tästä ilmoittivat.

Meillä on nyt vain pieni ongelma siinä, että puhelimet ja yhteydet eivät toimi kaikilla. Sen takia nyt olisi aivan mainio paikka hallitukselta osoittaa esimerkiksi näihin laajakais-toihin rahoitusta, jotta saadaan nämä toiminnot itärajalla toimimaan. Se, mitä viestiä te tar-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

joatte tulevaisuudennäkymäksi, on tämä: [Puhemies koputtaa] sairaalaverkon karsimista, 150 Tullin työntekijää jää ilman työtä. [Puhemies: Aika!] Nämä eivät sitä elinvoiman uskoa, tulevaisuudennäkymää paranna. Tehkää nyt vaikka sen laajakaistan osalta toimenpiteitä. Siinä on kysymys huoltovarmuudesta ja turvallisuudesta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Simula.

16.20 **Jenna Simula ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Keskustalle ei tunnu kelpaavaan mikään muu hallitus kuin vihervasemmistohallitus, [Petri Huru: Juuri näin!] siltä se nyt näyttää. Kuten on kuultu, nykyhallitus tekee kaikkensa koko Suomen eteen eikä harjoita mitään keskustalaista siltarumpupolitiikkaa, mikä on maamme tähän nykytilaan ajanut. Meille huoltovarmuus ja turvallisuuskin ovat niitä kaikista tärkeimpiä asioita, eivät muuten olleet teille. Nämä asiat näkyvät vahvasti myös niin hallituksen maatalous- kuin liikennepolitiikassa. [Hanna-Leena Mattilan välihuuto] Se ei tunnu keskustalle maistuvan, kova on vissiin Marinia ikävä. Salissa on pidetty eri oppositiopuolueista kovin kauniita puheenvuoroja eri alueista ja maakunnista, mutta ette te itse niille asioille tehneet yhtään mitään. Te päästitte [Petri Huru: Kahdeksan vuotta vastuussa!] tilanteen nykyisenlaiseksi. [Antti Kurvisen välihuuto] Se, mitä te teitte, te velkaannutitte Suomen.

Ja älkää viitsikö valittaa, kun ministerit ovat tuolla kuuntelemassa teitä ja vastaamassa teidän kysymyksiinne. Ehkä teidän ministerinne [Puhemies koputtaa] eivät siellä ihan yhtä aktiivisesti olleet, mutta meidän ministerimme ovat ja tekevät töitään. [Petri Huru: Vastaa-vat teille!] Arvostakaa sitä. [Välihuutoja]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Saarikko.

16.21 **Annika Saarikko kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Teillä on luja usko hallitusohjelmaanne, ja esimerkiksi maatalouden ja maaseudun osaltahan siellä on kauniita lauseita myös itäisen Suomen osalta. [Hälinää — Puhemies koputtaa]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Anteeksi, edustaja Saarikko. — Maltetaan kuunnella. On vaikea saada selvää puhujasta, jos kaikki puhuvat samaan aikaan. — Olkaa hyvä.

Kiitos, arvoisa puhemies! — Teillä on luja usko hallitusohjelmaan, ja nyt sitten kysymys vaan kuuluu, missä teot ja niiden toteutus. Arvioidaan niitä sitten oikein mielellään. Toistaiseksi esimerkiksi raha itäiseen Suomeen ja maatalouden kannattavuuden ratkaisut uupuvat.

Mutta minulla on kaksi kysymystä, arvoisa puhemies:

Toinen on suunnattu kokoomukselle, ja ehkä myös elinkeinoministeri voi tähän vastata. Tämä liittyy aiemmin esiin nostamiini erityisiin toimiin alueelle, joka on erityisessä tilanteessa. Se voi olla sitä vahvan kasvubuustin vuoksi, mitä esimerkiksi länsirannikolla nähdään, mutta ennen kaikkea nyt itäisessä Suomessa, jossa tilanne on vaikea. Jaattekohan mykseni siitä, että voitaisiin ryhtyä esimerkiksi kokeilujen kautta tasaamaan alueiden välisiä eroja tai vauhdittamaan kasvua entisestään toisaalla esimerkiksi verotuksen ja investointien ratkaisulla, [Puhemies koputtaa] jotka eivät koskisi suoraan koko maata [Puhemies koputtaa] vaan tiettyä aluetta?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

Toinen kysymykseni [Puhemies koputtaa] kuuluu: [Puhemies: Aika!] Perussuomalaiset, teidän aluepoliittinen linjanne mitataan nyt myös aluevaltuustoissa. [Puhemies koputtaa] Tuetteko ratkaisuja sote-palvelupisteiden säilymisestä [Puhemies: Aika, edustaja Saarikko!] joka kunnassa? Siinä teitä mitataan.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Eerola.

16.23 Juho Eerola ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kaikissa itäisen Suomen maakunnissa — kaikissa itäisen Suomen maakunnissa — on meneillään tai juuri suunnitteilla merkittäviä, esimerkiksi puhtaan siirtymän, investointeja, [Mika Lintilä: Vihreän!] ja nämä hankkeet liittyvät muun muassa aurinkovoimaan, vihreään vetyyn, uusiutuvaan metanoliin, biokaasuun tai sitten akkumateriaalitehtaisiin, niin kuin esimerkiksi meillä Haminassa ja Kotkassa.

Ja sitten kun peräänkuulutetaan näitä tekoja hallitukselta, niin voin sanoa, että kansallisin varoin itäistä Suomea on tuettu osana ”Itäinen Suomi — uusi suunta” -toimenpiteitä kohdentamalla rahaa vuoden 23 talousarviossa muun muassa Etelä-Karjalan ja Kymenlaakson alueilla toimivien pk-yritysten uudistamiseen ja kasvu- ja kansainvälistymisvalmiuksien tukemiseen. Sitten lisäksi valtioneuvosto suuressa viisautessaan myönsi marraskuussa 23 Kymenlaakson äkillisen rakennemuutoksen hoitamiseen kuusi miljoonaa euroa, mistä erityiskiitos ministeri Rydmanille. Ja tähän samaan pakettiin voidaan sanoa, että myös liitytään tähän paremman tukialueen piiriin, [Puhemies koputtaa] jolloin se painopiste tässäkin siirtyy sieltä lännestä pikkasen itään, [Puhemies koputtaa] niin kuin tässä nyt on keskustasta pyydetty.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kiuru.

16.24 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä ihmettelen tätä ylimielisyyttä ja ylivertaisuutta tässä keskustelussa. Katsokaa nyt, hallitus, teitä itseänne. Tässä valtiovarainministeri Purra totesi, että rahaa ei ole eikä sitä tipu, ja siltä se meistäkin näyttää. Jokainen ministeri, siis yli puolet hallituksesta, käytti puheenvuoron tässä — useat moneenkin kertaan — ja te kaikki kehuitte, kuinka hienosti asiat nyt ovat ja kuinka satsataan Itä-Suomeen.

Itselleni jäi epäselväksi, [Välihuutoja] miksi yksi ministeri ei käyttänyt puheenvuoroa. Sote-ministeri ei pystynyt vastaamaan tähän keskusteluun, ja siksi SDP ei ole hallituksessa, koska te leikkaatte niin paljon sotesta. Ensi vuonna talous korjaantuu siltä osin, mutta ministeri ei ottanut kantaa siihen, miksi te tietoisesti alijäämämenettelyssä tulkitsette niin, että säästäminen kovalla kädellä jatkuu. Te ette ole tulleet vastaan, me teimme 10 ehdotusta teille, jotta me saisimme nämä sote-palvelut tolalleen, ja tämä hallitus tietoisesti valitsi, että nyt säästetään [Puhemies koputtaa] ja säästetään kovasti sotesta.

Ja nyt on niin, että alueet, ihmiset ja yritykset Itä-Suomessa ovat todenneet, että tämä hallituksen tahti ei riitä, heidät on jätetty. [Puhemies: Aika!] Oletteko samaa mieltä siitä, mitä äsken sanoin?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Autto. [Sebastian Tynkkynen: Lisää edustaja Kiurua!]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

16.25 Heikki Autto kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täytyy sen verran oikaista edustaja Kiurua, ettei kenellekään jää väärää kuvaa. Hallitus laittaa enemmän rahaa soteen, ei vähemmän. [Perussuomalaisten ryhmästä: Joka vuosi yli miljardi lisää! — Välihuutoja]

Mutta tässä käydään varmasti tärkeistä teemoista keskustelua, kuten vaikka edustaja Kalmarin tunteikkaassa puheenvuorossa, mutta on väärä tapa käydä sitä keskustelua välikysymyksellä, jolla oppositio pyrkii kaatamaan hallituksen. Ministerit ovat täällä esitelleet juuri niitä toimenpiteitä, joilla Suomen elinvoimaa vahvistetaan joka puolella maata. [Hälinää] Tämähän pitäisi olla keskustelu siitä, miten edistämme näitä hyviä asioita, joita hallitusohjelman mukaisesti ministerit vievät eteenpäin.

Keskustelun itse asiassa tärkein konkreettinen avaushan oli juuri se, kun pääministeri kertoi, kuinka EU-pöydissä Suomen aloitteesta edistetään tällaista ohjelmaa, [Krista Kiuru: Antti Lindtmanin aloitteesta!] jolla pystytään tukemaan Itä-Suomea, kaikkia raja-alueita. Jostain syystä se ei ollut juolahtanut Marinin hallituksen mieleen silloin, kun viiden miljardin varausta tehtiin Brexitistä kärsineille maakunnille. [Suna Kymäläinen: Ei pidä paikkaansa, totuudessa on pysyttävä tässä salissa!] — No, ei Marinin hallitus tällaista esittänyt aikanaan EU-pöydissä. — Elikkä tämä on vähintään kohtuullista, [Puhemies: Aika!] jos ajatellaan, että pahinta, mitä Brexitin osalta tapahtui, oli se, että tuli tullimuodollisuuksia. Meillä itäraja on kokonaan kiinni.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kiuru ja sen jälkeen edustaja Kurvinen.

16.27 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! SDP ei keksinyt pyörää uudelleen, vaan hyvä käytäntö ajateltiin tämänkin hallituksen pään menoksi eli käytännössä teidän eduksenne, että puhukaa nyt hyvänen aika näistä asioista siellä EU:ssa. Se, mikä tässä on muuttunut: Antti Lindtman esitti, että eikö olisi fiksumaa, kun itäraja pantiin kiinni, että tultaisiin tämän alueen eduksi. Minä sanon ilman sarvia ja hampaita länsisuomalaisena, että kyllä minä ihmettelen tätä hallitusta, että kun raja pannaan kiinni, niin muina miehinä kuukausitolkulla mennään, eikä tulla millään tavalla Itä-Suomea vastaan. Sitteen, kun Antti Lindtman ehdottaa, että mitä jos ottaisitte edes EU:ssa tämän puheeksi, jos tältä hallitukselta ei tipu, niin on se käsittämätöntä mustan pesemistä valkoiseksi. [Sebastian Tynkkynen: Minne pääministeri lähti justinsa?]

Tässä salissa arvokasta olisi se, että me pysyisimme täällä tosiasioissa ja pitäisimme niistä kiinni. [Sanna Antikainen: Koskee myös teitä, edustaja Kiuru!] Ja edustaja vielä, kun hän tuntee hyvin sote-politiikkaa, otti kannan, että kyllä nyt satsataan soteen. On se käsittämätöntä, että koko Suomessa ollaan hyvin huolissaan siitä, miksi hallitus toimii näin kuin toimii. [Puhemies koputtaa] Minä kysyin sitä ministeriltä. Hän jo yhden puheenvuoron käytti, mutta hän ei vaivautunut vastaamaan, [Puhemies: Aika!] koska te säästätte sotesta 1,4 miljardia euroa. Tämä tiedoksi teille, edustaja.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kurvinen ja sen jälkeen edustaja Autto.

16.28 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Kerrataan tilanne:

Pian on kulunut vuosi vaaleista, vaalikaudesta on 25 prosenttia, neljäsosa, kulunut. Teillä on tosi hienoja sanoja ja komeasti tekstiä, parisataa sivua, hallitusohjelmassa. Teot puuttuvat. Teot puuttuvat Suomen kasvun eteen, teot puuttuvat suomalaisen maaseudun eteen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

Ainut, missä te pystytte toimimaan, on se, että te keskitätte tasapuolisesti, kuten elinkeinoministeri totesi. Keskitetään etelässä, keskitetään pohjoisessa, keskitetään Etelä-Pohjanmaalla lännessä, keskitetään idässä. Tämän te kyllä osaatte. [Jenna Simula: Keskusta keskittää! Emäkeskittäjä!]

Keskusta on esittänyt omat vahvat tasapuoliset vaihtoehtonsa: 300 miljoonaa tunnin juna -hankkeesta siirrettäisiin pitkin Suomea eri infrahankkeisiin, rakentamishankkeisiin. Me ollaan ehdotettu soteen alijäämien kattamista pikkuisen pidemmällä aikaa, yrittäjäpohjaista ammatinharjoittajamallia, Kela-korvaukset hyvinvointialueille. Me ollaan tehty monta esitystä.

Mutta, puhemies, tämän hallituksen sävel on Pettäjän tie. Te olette pettäneet vaalilupauksenne ja nyt te olette vielä menneisyyden vankeja. Te vain jauhatte, mitä viime vaalikaudella on tapahtunut.

Puhemies! Me kuultiin täällä, [Puhemies koputtaa] kun Tynkkynen sanoi, että ei pidä laittaa kylänraitteja kuntoon, ja Simula naureskeli siltarummuille. [Puhemies: Aika!] Kyllä, keskusta haluaa laittaa kaikki siltarummut, kylänraitit kuntoon.

Puhemies! Olen sitä mieltä, että näin surkea hallitus saa kaatua. [Puhemies: Aika!] He ovat menneisyyden vankeja ja ovat pettäneet lupauksensa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Autto ja sen jälkeen edustaja Antikainen.

16.29 Heikki Autto kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kielenkäyttö alkaa ehkä kovenemaan tavalla, joka ei välttämättä nyt edistä isänmaan asiaa aivan parhaalla mahdollisella tavalla. Kokenut edustaja Kiuruhan esimerkiksi tietää todella hyvin sen, että Suomen valtiosäännöstä juontuu, että näistä EU-asioista — vaikkapa Eurooppa-neuvoston kokouksissa keskustelluista asioista — keskustelut käydään suuressa valiokunnassa, ei täällä suuressa salissa. [Välihuutoja vasemmalta] Ja tämän vuoksi on varmasti hyvä olla kovin jyrkästi arvioimatta sitä, mitkä ovat olleet keskustelut siellä suuressa valiokunnassa pääministeri Marinin tai pääministeri Orpon aikana. Mutta sen voin vakuuttaa valiokunnan puheenjohtajana, että pääministeri Orpon aikana ote Suomen EU-vaikuttamisesta on ollut kyllä erityisen aktiivista.

Arvoisa rouva puhemies! Mutta jos pyrkisimme löytämään vaikka sellaisia rakentavia meitä yhdistäviä teemoja, niin jos jossain vaiheessa sallittaisiin vaikkapa puolustusministeri Häkkäsen käyttää puheenvuoro, jossa hän voisi kertoa siitä, että kun Puolustusvoimien harjoitustoiminta lisääntyy ja investoinnit tukikohtiin kohdistuvat eri puolille maata, [Puhemies koputtaa] niin kuinka nämä tuovat investointeja ja elinvoimaa Lappiin, Savo-Karjalan vaalipiiriin, Pirkanmaalle, joka puolelle maata.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Antikainen ja sen jälkeen edustaja Saarikko.

16.31 Sanna Antikainen ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Vastaisin edustaja Kalmarille Kela-korvauksista: Se on tehty sen vuoksi, että ihmiset pääsisivät lääkärille. Kuten varmasti tiedätte, meillä on pitkät jonot lääkäriin, meillä ei ole tarpeeksi lääkäreitä terveyskeskuksissa eikä erikoissairaanhoidossa, joten oli pakko, että ihmiset pääsevät lääkärille.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

Mitä tulee edustaja Kiurun leikkaamispuheisiin, niin edelleenkin on kyse kustannusten kasvun hillinnästä. Täytyykö se tavuttaa? Myös SDP on tehnyt samaa edellisillä hallituskausilla.

Lopuksi vielä Itä-Suomen tilanteesta. Mikä on kaikkein tärkeintä? Kaikkein tärkeintä on se, [Antti Kurvinen: Pettäjän tie!] että tilanne rajalla on rauhallinen, ettei idässä ole kaaosta. Tämä hallitus toimi jämakästi: laittoi rajat kiinni ja pitää tilanteen siellä rauhallisena. Se on kaiken pohja. Jos näin ei olisi — kuten keskusta haluaa kaataa nykyisen hallituksen ja tuoda tilalle vihervasemmistohallituksen — niin me kaikki tiedämme, että silloin tilanne rajalla olisi aivan eri. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Saarikko.

16.32 Annika Saarikko kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tartun nyt vielä tähän itäisen Suomen kokonaisuuteen. Edustaja Autto, jolla on vahva näkemys alueista omassa puolueessaan... — Arvostan sitä muuten korkealle. Kyllähän tämä kokoomuksen tyhjä rivi kertoo aika lailla siitä, onko tämä koko Suomen asia pääministeripuolueelle tärkeä vai ei. En haluaisi osoitella, ihmisillä varmasti on muutakin tärkeää, mutta kyllä minä olen nähnyt vuosien varrella tämän niin monta kertaa, [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] että näin on asianlaita.

Mutta mitä tulee tähän EU-vaikuttamiseen, ajattelen, että meidän kaikkien pitää tukea pääministeriä siinä, että tässä asiassa onnistuttaisiin. Se on koko Suomen yhteiseksi hyväksi. Tätä on ehdottanut moni, että Suomen pitäisi saada enemmän hyötyä tästä vaikeasta rajavaltioasemasta. Sen pitäisi itse asiassa olla Suomen aivan prioriteetti neuvotteluissa tästä eteenpäin. Siksi olen kummastellut sitä, nyt kun valiokunnissa on käsitelty hallituksen EU-avaintavoitteita tuleville vuosille, että ei tämä ole minkäänlainen kärki teille siellä. Arvostan, että valiokunnan puheenjohtaja nostaa sitä täällä ja pääministerikin kyllä puhuu, mutta kun te olette yhdessä sopineet, niin miettii, ovatko perussuomalaiset sitten olleet jarruttamassa, kun kokoomus väittää, että tämä on tärkeä asia. Eivätkö perussuomalaiset halunneet itäistä Suomea erikseen huomioida EU-vaikuttamisessa, koska ei sitä todellakaan papereissanne näy?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Bergbom.

16.33 Miko Bergbom ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Vastaus keskustalle: Tämä hallitus puolustaa koko Suomen etua — siis koko Suomen etua, jossa pyritään vahvistamaan sitä, että meillä yritykset menestyvät ja suomalaiset duunarit saavat töitä. Se on ainoa kestävä tapa rakentaa kestävää hyvinvointivaltiota, jossa menestytään niin Itä-Suomessa, Länsi-Suomessa, Etelä-Suomessa kuin pohjoisessa Suomessa. Teille tärkeintä näyttää olevan hallituksen arvosteleminen kannatusnousun toivossa sekä yksittäiset siltarummut, jotka riippuvat aina teidän edustajanne kulloisestakin vaalipiiristä. [Välihuutoja]

Mutta kun puhutaan siitä vaihtoehdosta, niin hallituksella se on: peruskouluun rahaa, duunareille veronalennuksia, polttoaineveron alennusta, panostuksia tulee tutkijakoulutukseen, Itä-Suomessa korjataan, infraan panostetaan. Mutta se teidän vaihtoehtonne: Edustaja Tynkkynen, onko teillä keskustan vaihtoehto tallessa? Onko teillä se? [Sebastian Tynkkynen: Kyllä löytyy!] — Kiitoksia. Katsotaan, miltä se näyttää. [Puhuja pitää kädessään

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

valkoista paperiarkkia] Hetkonen, tyhjä paperi. Tämä oli vaihtoehto, jonka te jätitte, kun saitte kansalta luottamusta vaalien jälkeen.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kurvinen.

16.34 **Antti Kurvinen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Toivon mukaan kaikki kotikatsomoissa, niin television kuin TikTokin äärelläkin, nyt kuulevat sen, mitä perussuomalaisten edustajat puhuvat — mitä puhuu Simula, mitä puhuu Bergbom, mitä puhuu Tynkkynen. Siellä pilkataan suomalaisia pieniä kuntia, siellä pilkataan kyläraittien kunnostamista, [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] siellä pilkataan siltarumpuja, siellä naureskellaan maakuntien ja maaseudun politiikalle.

Puhemies! Ennen eduskuntavaaleja edustaja Tynkkynen sanoi, että sata toimenpidettä maatalouden parantamiseksi tulee, jos perussuomalaiset voittavat vaalit. [Jenna Simula: Se olin minä, joka sanoi!] Mitä tapahtui sitten vaalien jälkeen? Perussuomalaiset astelivat pettäjän tietä, pettivät omat vaalilupauksensa. Hallitusohjelmaan ei tullut mitään Tynkkynen sadan toimenpiteen listalta.

Tässä kohtaa, arvoisa puhemies, haluaisin nyt vähän puhua tästä liikennepolitiikasta. Me ollaan kuultu se, että perussuomalaiset eivät kannata siltarumpujen kunnostamista [Jenna Simula: Siltarumpupolitiikkaa!] ja ei pidä Kauhavalla, ei pidä Ähtärissä ja Oripäässä ja Itä-Suomessa kunnostaa teitä.

Puhemies! Kysynkin nyt: Liikenneministeri Ranne, onko tämä siltarumpujen vähättely syynä siihen, että tällä vaalikaudella romahtaa perusväylänpito? Tänä vuonna tulee rahaa, ja sitten loppukaudella romahtaa perusväylänpito. Siksikö te teette tämän, koska siltarummut ovat teistä niin sääliittäviä? [Sebastian Tynkkynen: Nimi neljä kertaa mainittu!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Tynkkynen.

16.36 **Sebastian Tynkkynen ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Kyllä keskusta on melkoisen epärehellinen puolue. Te vääristelette niitä sanomisia, mitä me ollaan sanottu. [Antti Kurvinen: Perussuomalaiset on Suomen epärehellisin!] Me ollaan sitä mieltä, että totta kai jos rahaa olisi tarpeeksi, sitä käytettäisiin totta kai mitä hyödyllisimpiin kohteisiin. Mutta ero meidän ja teidän välillä on se, että kun rahaa ei ole, niin te siitä huolimatta olette valmiita lupaamaan ja jakamaan sitä joka ikiseen paikkaan. Meidän politiikka perustuu siihen, että meillä on vakaa valtiontalous, saadaan se kuntoon, ja sen jälkeen on myöskin sitä jakovaraa.

Viime kaudella, kun ei ollut mahdollisuutta sopeuttaa taloutta sen takia, että te menitte poliittisesti mukaan vihervasemmiston kanssa, [Antti Kurvinen: Menneisyyden vangit!] niin silti te halusitte heidän kanssaan lähteä mukaan. Nyt kun oli mahdollisuus kantaa vastuuta, sopeuttaa taloutta, jotta tulevaisuudessa voitaisiin tehdä hyviä investointeja, niin ei muuten kelvannut seura. [Välihuutoja]

Ja minäpä otan sen vaihtoehdon vielä esille, kun sain sen takaisin Bergbomilta: se on tässä. [Puhuja pitää kädessään valkoista paperiarkkia] Se on tyhjä paperi. Tämä on teidän vastuunkannon määrä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lohi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

16.37 **Markus Lohi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En halua kommentoida noita perussuomalaisten väitteitä — minusta ne eivät ehkä ansaitsekaan sitä — mutta sen sijaan haluaisin tähän itse välikysymysasiaan palata. Nimittäin aluekehittäminenhan on parhaimmillaan silloin, kun hyödynnetään kunkin alueen omia vahvuuksia ja pyritään niitä saamaan koko Suomen hyväksi.

Nyt jos ajatellaan Pohjois-Suomea, niin täällähän on tullut esille ministereidenkin puheenvuoroissa, että matkailun kehitys on siellä aivan erinomaista, se hyödyttää koko Suomea. Ja nyt haluaisin kysyä elinkeinoministeri Rydmanilta: kun hallitus ensi vuoden alusta suuntaa erityisen veronkorotuksen matkailupalveluihin ja majoituspalveluihin, niin miten ajattelette sen hyödyttävän tuon matkailun myönteistä kehitystä?

Toinen kysymys on oikeastaan uusintakysymys ministeri Ikoselle: Kun monet kunnat siellä ovat erittäin huolissaan — he ovat kaavoittaneet ja rakentamassa elinvoimaa, investoimassa tuulivoimaan, siellä on vesivoimakuntia — niin voitteko te nyt luvata eduskunnan edessä näille kuntien päättäjille, [Puhemies koputtaa] että hallitus ei tule tekemään sellaisia päätöksiä, että ne kunnat menettävät nämä verotulot ja menettävät kannusteen [Puhemies koputtaa] luoda kasvua koko Suomen hyväksi?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kauma.

16.39 **Pia Kauma kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sinänsä ymmärrän kyllä hyvin keskustan huolen alueiden elinvoimasta ja selviämisestä. [Jenna Simula: Kannatushätä!] Jos elinvoima hiipuu, hiipuvat helposti myös voimat pitää huolta alueen asukkaiden turvallisuudesta ja hyvinvoinnista. Olen itsekin kotoisin Pohjois-Karjalasta, Joensuusta, joten ymmärrän erittäin hyvin tämän huolen.

Mutta se, mitä en ymmärrä, on se, että miksi te valitatte sote- ja lähipalveluiden karsimisesta, kun tämä kaikkiaan perustuu siihen, mitä tehtiin viime hallituskaudella, eli soteuudistukseen. [Krista Kiuru: Aivan pimeetä juttua! Aivan käsittämätöntä!] Jos hiukan virkistätte muistianne, niin me kokoomuslaisethan olimme tekemässä monia muutosehdotuksia, että ei tulisi näin radikaaleja toimenpiteitä, mutta te ette suostuneet ottamaan niitä vastaan. [Krista Kiuru: Saako täällä puhua mitä vaan?]

Mutta, arvoisa puhemies, kaikkein keskeisintä on tietenkin se, että syntyy koulutuspaikkoja ja yrityksiä alueelle, jotta voidaan työllistää. Olisin kysynyt ministeri Multalalta: Kun äsken mainitsitte, että on tulossa [Puhemies koputtaa] 18 miljoonan euron lisärahoitus tohtorikoulutukseen, niin millä tavalla on laskettu, että tämä näkyy alueen työpaikkoina jatkossa?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kosonen.

16.40 **Hanna Kosonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On pakko todeta tähän ministeri Rydmanin isojen prosentuaalisten lukujen kertaamiseen — mitä Itä-Suomeen tulee — että kysymyshän on niistä rahoista, jotka on tarkoitettu Itä- ja Pohjois-Suomeen. Eli on syytäkin, että niistä aika paljon tulee Itä- ja Pohjois-Suomeen, [Suna Kymäläisen välihuuto] koska nimenomaan ne perusteet, miksi yleensä Suomi saa, löytyvät sieltä Itä- ja Pohjois-Suomesta.

Sitten on pakko kyllä kommentoida tätä uskomatonta sote-rahoituskeskustelua, jossa tuntuu siltä, että tämä hallitus ei ole vastuullinen laisinkaan. Oletteko te itse lukeneet Vah-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

va ja välittävä Suomi -hallitusohjelmaa? Sehän on hieno ohjelma, hienoja tekstejä, oikein runollinen ohjelma, [Perussuomalaisten ryhmästä: Kiitos siitä!] mutta liiteosa on myös aika tärkeä, ja siellä lukee aivan suoraan, että 1,4 miljardia euroa sote-palveluista leikataan. Eli te ette voi väittää, ettetekö olisi leikkaamassa. [Mauri Peltokankaan välihuuto] Onko näin, ministeri Ikonen, lukeeko siellä liiteosassa sillä tavalla?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Väyrynen.

16.41 Ville Väyrynen kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Minä olen samaa mieltä, ja tässä on moneen kertaan puhuttu, että on ihan turha syytellä menneitä ja miettiä, kenenkä vika mikäkin on.

Mutta se, mitä minä ihmettelen, on kuitenkin tämä keskustan into irtautua omasta uudistuksestaan, [Keskustan ryhmästä: Ei!] koska meille tilanteessa, jossa meillä oli kustannuskasvu hillitsemättömästi lähdössä karkuun ja väestö ikääntyy, tehtiin sote-uudistus. Jos teidän ajatus on se, että te pyritte turvaamaan kaikille suomalaisille jokaiseen kuntaan sote-palvelut fyysisinä, niin onko todellakin teidän ratkaisu mennä 21 hyvinvointialueeseen? Voiko teille olla yllätys, [Antti Kurvinen: Menneisyyden vangit, katsokaa eteenpäin!] että palveluverkkoa lähdetään tiivistämään, niin kuin pitääkin? Eli ehkä tässä voitaisiin hakea rakentavaa ajatusta. Meillä on nyt uudistus, otetaan siitä kaikki höyryt irti ja puhutaan siitä, miten saadaan siitä kaikki mahdollinen hyöty irti. Eikö niin? — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kalli.

16.42 Eeva Kalli kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Valitettavasti tämä keskustelu osoittaa sen, että osa hallituspuolueiden edustajista ei ole vieläkään ymmärtänyt, mitä tarkoittaa hallituksessa oleminen — se tarkoittaa nimenomaisesti vastuunkantamista ja asioihin tarttumista — ja se osa, joka kenties ymmärtää, ei ehkä yksinkertaisesti vain välitä siitä, millaista jälkeä tämän hallituksen politiikka saa aikaan. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] Annan siitä nyt muutaman konkreettisen esimerkin oman kotimaakuntani osalta.

Aloitetaan lähipalveluista. Terveysasemia ja hoivakoteja suunnitellaan lakkautettavan sellaista vauhtia, että järkyttää. Nykyiset 27 terveyskeskusta aiotaan keskittää kuuteen ja jättää suurin osa kunnista täysin vaille terveysasemaa. Onko tämä sitä hallituksen kokomaan politiikkaa?

Entä sitten liikenne: Satakunnan liikenneinfran kehittämiseen hallitus ei ole osoittanut vielä euroakaan samalla, kun vaikkapa Turun tunnin junaan kyllä riittää rahaa. Miksi olette unohtaneet Satakunnan?

Ja sitten vielä koulutuksesta, siitä aluekehityksen supervoimasta. Olen aika huolestunut tällä hetkellä esimerkiksi ammattikorkeakoulujen rahoituksesta. Aikuiskoulutustuki lakkautetaan, [Puhemies koputtaa] vapaasta sivistystyöstä leikataan. Miksi?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Laakso.

16.43 Sheikki Laakso ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on kyllä sellainen papukaija Turun tunnin junasta, että minunkin täytyy olla papukaija ja kertoa taas tämä tarina, miten nämä asiat ovat menneet.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

Viikon päästä tulee kaksi vuotta täyteen siitä, kun on esimerkiksi Itärata-hankeyhtiö perustettu. Silloin oli valtiovarainministerinä Anneli Saarikko. [Naurua] Mikä päivä on 4.12.2020? Silloin on Turun Tunnin Juna -hankeyhtiö perustettu. Kuka oli valtiovarainministerinä silloin? Sitten tällainen teksti löytyy täältä puhelimesta, kun katson: ”hallituksella on kykyä ja tahtoa viedä isoja asioita eteenpäin, kansanedustajat iloitsevat.” Arvatkaa, miltä sivulta tämä löytyy? Annelisaarikko.fi -sivulta. [Eduskunnasta: Anneli Saarikko! — Naurua] Anneli Saarikko kehuu, kuinka hieno on Turun tunnin juna. Anneli Saarikko on 4.12.2020 ollut valtiovarainministerinä tämän asian nuijimassa pöytään. [Puhemies koputtaa — Eduskunnasta: Ja mikäs se nimi olikaan?] Meidän vikako se on?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Nyt on kyllä pakko antaa puheenvuoro Anneli Saarikolle. [Puhemies nauraa]

16.45 **Annika Saarikko kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Joo, nyt olenkin pitkään miettinyt, keneltä tulevat ne kansalaispalautteet Anneli Saaristolle. [Naurua] Asia alkaa selvitä. [Naurua — Sheikki Laakso: Anteeksi!]

Arvoisa puhemies! Minusta... Yritän, tai jotenkin olen aistivinani, että ymmärrän hiukan, mihin te tällä nyt tähtäätte. Te haluatte jotenkin osoittaa, että ei, kyllähän tämä oli niin kuin oikeastaan keskustan ajatus tämä koko tunnin juna, [Perussuomalaisten ryhmästä: Se oli!] että tällaisia asiakirjamainintoja löytyy. Voin kertoa teille, edustaja ja muutkin perussuomalaiset, että ei minua ollenkaan häiritse tämä, mitä te kertaatte täällä läpi. Kaikki tämä on totta ja tapahtunut. Mutta tiedätkö, te unohtatte nyt yhden oleellisen päivämäärän, luvun ja lopputuleman.

Kaiken tämän jälkeen — niin kuin pitääkin isoissa, isoissa hankkeissa — tehtiin selvitys siitä, onko tämä varmasti järkevää rahankäyttöä, onko tämä ilmastollisesti vastuullista ja onko tämä todella sitä, mikä on Suomelle kaikkein tärkeintä. Ja kaikkien näiden päivämäärien jälkeen valmistui selvitys valtiovarainministeriöstä, joka toteutti aivan selvällä suomen kielellä arvionsa siitä, [Sheikki Laakso: Ei pidä paikkaansa!] että tämä ei ole taloudellisesti kannattava hanke. Ja myös näiden päivämäärien jälkeen — valtaosin niiden jälkeen — alkoi Venäjän bruttaali hyökkäyssota, joka vaihtoi täysin Suomen painopistettä ja teki itäisen Suomen tilanteen liki mahdottomaksi.

Haluan siis, arvoisa puhemies, korostaa tätä, että politiikassa tältä osin kenenkään ei kannata yrittää paeta menneisyyttään ja aiempia tekojaan, ei myöskään perussuomalaisten vaalilupauksiaan. Mutta sen haluan todeta, että on oikeus myös palauttaa mieleen ne faktat, miksi keskusta jo ennen vaaleja kertoi, että tätä hanketta me emme kannata. [Puhemies koputtaa] Ja nyt, perussuomalaiset, te edistätte tätä hanketta. [Puhemies: Aika!] Siitä te ette pääse mihinkään. [Suna Kymäläinen: Se on teidän oma päätös! — Välihuutoja]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Väättäinen.

16.46 **Tuula Väättäinen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomen ja Itä-Suomen tärkeyttä on korostettu monissa puheenvuoroissa. On sanottu, että se on Suomen, EU:n ja Naton keskeinen raja, jota pitää turvata. Hallituksen panostukset Itä-Suomeen eivät nyt riitä, vaan me tarvitaan vahvempaa panostusta. Pääministeri sanoi tuossa äsken lähtiessään, että hän lähtee Brysseliin puhumaan Itä-Suomeen lisää rahaa, ja minä olen ymmärtänyt niin, että jokainen EU-euro tarvitsee myös kansallisen vastinrahan. Nyt

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

kysymys kuuluu sitten hallitukselle: Onko sitä vastinrahaa mietitty, että minkälaisella säkillä EU:sta sitä rahaa tuodaan ja minkä verran ollaan valmiita siihen sitten satsaamaan meidän puolelta?

Pääministeri iloitsi myös Suomen palkintosijasta onnellisuudessa, ja siitä on syytä iloita. Mutta elvistelemään ei kannata ruveta, koska on paljon niitä ihmisiä, jotka eivät voi hyvin, ja isolla osalla on onnellisuus-sana hävinnyt koko sanavarastosta. Eli siinä mielessä meillä on vielä paljon huolta ihmisten elämän, arjen, korjaamisesta.

Ilman työtä, koulutusta, leipää ja lämpöä me ei siellä Itä-Suomessa selvitä. [Puhemies koputtaa] Eli missä nyt viipyy ja koska tämä iso paketti EU-tukea tulee, [Puhemies: Aika!] ja onko hallitus siihen varautunut?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Seppänen.

16.48 Sara Seppänen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Keskusta on ollut pääministeripuolue vuodesta 2003 vuoteen 2011 ja 2015—2019 ja viime kauden mukana vihervasemmistohallituksessa. [Välihuutoja] Miten voi olla, että olette näin huolissanne maakunnista nyt tällä kaudella? Teidän johdollanne on menty jo parikymmentä vuotta. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä keskustan ryhmästä] Ei tämä teiden huono kunto tai soten ongelmat johdu Orpon hallituksesta.

Edustaja Saarikko totesi aluevaalien alla syyskuussa 2021 Kalevan haastattelussa, että keskustan vaalitavoite on, että enemmistö uusista hyvinvointialueista tulee olemaan keskustajohtoisia. Keskusta saikin eniten paikkoja ja on myös suurin puolue yhdeksällä hyvinvointialueella. Keskustapuolue on suurin vaikuttaja hyvinvointialueilla.

Siitäkin huolimatta valoa on tulevaisuudessa. Lentokoneet lentävät maakuntakentille, ja etenkin Lapissa matkailu kasvaa. Matkailun osalta voidaankin puhua jo vientiteollisuudesta. Esimerkkejä Lapin matkailun luvuista: [Puhemies koputtaa] Rovaniemellä majoitusvuorokausia oli 1,2 miljoonaa kappaletta viime vuonna, keskimäärin matkailija jättää 360 euroa paikallisesti, [Puhemies: Aika!] ja koko Lapin osalta matkailijoiden käyttämä rahamäärä on 1,3 miljardia euroa. Ja tämä on se asia, [Puhemies: Aika, edustaja Seppänen!] mihin tulee jatkossa Suomen panostaa, ja tässä on hyviä mahdollisuuksia myös Itä-Suomelle tulevaisuudessa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Ovaska.

16.49 Jouni Ovaska kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Vaikka koomus sanoo perussuomalaiselle, että hyppää kaivoon, niin ei sinne kannata hypätä. Peteri Orpo toi esityksen Turun tunnin junasta. Te menitte neuvottelemaan hallitusohjelmasta, ja te sovitte, että rakennetaanpa Turun tunnin juna. Nyt kun talous on tiukalla, niin eikö kannattaisi siirtää ne rahat sieltä Turun tunnin junasta nykyisten teiden ja ratojen kunnostamiseen? [Mauri Peltokangas pyytää vastauspuheenvuoroa — Mauri Peltokangas: Perussuomalaiset mainittu!] Meillä korjausvelka kasvaa Suomessa äärettömän kovaa vauhtia. Kysyin Väylävirastolta uusimman arvion, ja he sanoivat, että vuoteen 27 mennessä korjausvelka Suomessa kasvaa jopa puoli miljardia euroa. Ja se puoli miljardia on juuri sama summa, mitä käytetään nyt tähän Turun tunnin junaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

Arvoisat perussuomalaiset, minä johdan liikenne- ja viestintävaliokuntaa, ja olen monesti sanonut, että vetäkää tämä hanke pois. Teillä on siihen täysi mahdollisuus. Tätä hanketta ei kannata toteuttaa. [Perussuomalaisten ryhmästä: Miksi te pistitte sen alkuun?]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Peltokangas.

16.50 Mauri Peltokangas ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Kun kuuntelin tämän edustaja Ovaskan vuodatuksen, niin ajattelin kuitenkin tarttua hetkeksi siihen. Tässä eduskunnassa nyt, jos ei tänä päivänä, jokainen tietää — se on myöskin ministeriäitiöstä tehty hyvin selväksi — että tämä junahanke tulee edistämään maakuntia Etelä-Suomessa ja siellä Turun suunnalla. Se Turku—Salo-kohta ja Espoo—Lohja toteutuvat. Kuinka monella keskustavaikuttajalla on siihen epäselvyyksiä tai vastustusta, että nämä kaksi mainitsemaani linjaa parannetaan ja että Suomessa junat pyörivät? [Keskustasta: Kyllä!] Elikkä tämä teidän miljardiväitteenne ei pidä paikkaansa tällä hallituskaudella. Koetetaan pysyä edes auttavasti totuudessa, kun käydään tätä debattia.

Minä pikkasen nyt kyllä säällillä katson, arvoisat keskustan edustajat, että tämä teidän kasvojenkohotusyrityksenne ei nyt vaan oikein onnistu. Tämä ei mene niin kuin Strömsössä. Eivät tuolla kameroiden takana ihmiset nyt kuitenkaan ihan mitä tahansa usko. [Suna Kymäläinen: Kyllä siinä oli oikein varapuheenjohtajan puheenvuoro!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Räsänen, Hanna.

16.52 Hanna Räsänen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minulle on tullut aidosti viestejä sieltä maakuntien ihmisiltä, tämä ei ole mitään tekokeksimistä. [Sanna Antikainen: Ette puhu kaikkien suulla, joten lopettakaa esiintyminen!] — Kysyn myös teiltä, edustaja Antikainen, oliko teillä tietoa ja onko hallituksella tietoa siitä, että ely-keskukset oltaisiin lakkauttamassa Joensuusta, Kajaanista, Lappeenrannasta ja Mikkelistä. Onko tällainen uutinen tulossa tällä viikolla? Nämä ovat itäsuomalaisia alueita, ja ollaanko aidosti yritykselle elintärkeitä ely-keskukset lakkauttamassa sieltä? [Antti Kurvinen: Oho!] Se olisi aivan kuolinisku monelle yritykselle. Kuvitteletteko, että yrittäjät lähtevät ajelemaan satoja kilometrejä viemään asioitaan eteenpäin naapurimaakuntiin? Tämä ei voi olla totta.

Toinen kysymys: minkä ihmeen takia Joensuusta lakkautetaan 1.4. alkaen verotoimiston palveluja? Esimerkiksi veronumeroa eivät voisi ulkomaiset työntekijät hakea enää olekaan Joensuusta. Tämäkin on kuolinisku monelle yritykselle, jotka tarvitsevat ulkomaista työvoimaa. Ovatko nämä uutisankkoja, ovatko nämä totta?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Sarkkinen.

16.53 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen tekemättömyys hyvinvointialueiden talousahdingon edessä uhkaa viedä monien suomalaisten lähipalvelut, ja jallituksen tekemättömyys on teko, se on valinta.

Myös kulttuuritarjonta uhkaa keskittyä yhä vahvemmin Kehä kolmosen sisäpuolelle, kun valtio vetäytyy alueellisen kulttuurin rahoitusvastuista. Olemme viime päivinä saaneet kuulla, kuinka hallitus on oman ohjelmansa hengen vastaisesti leikkaamassa lastenkulttuurista: Lapin lastenkulttuuriverkoston rahoitus lakkautetaan kokonaan, Oulussa viedään tuki lasten elokuvafestivaalilta. Vaikuttaa siltä, että monet muutkin pohjoisen tapah-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

tumat jäävät ilman tukea. Lisäksi harvaan asutun maaseudun erillinen, pieni mutta erittäin vaikuttava kulttuurirahoitus on kokonaan lakkautettu ja alueellisen kulttuuritoiminnan tuki on myös leikattu.

Arvoisa hallitus, kuuluuko kulttuuri teidän mielestänne myös Kehä kolmosen ulkopuolella asuville ihmisille, ja jos kuuluu, niin pitäisikö sen näkyä rahoituksessa?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hopsu.

16.54 Inka Hopsu vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tätä keskustelua on ollut melko surullista kuunnella. Siellä kokoomus kyllä pyytää sillan rakentamista, mutta sitten toinen hallituspuolue perussuomalaiset jatkaa räyhäämistä.

Samalla tavalla surullista on se, että meillä Suomessa maaseudun ja kaupunkien välinen jako on entisestään syventynyt ja ihmiset kokevat, että kaupungeissa ei ymmärretä sitä, mitä maaseudulla tapahtuu ja toisinpäin, [Mauri Peltokangas: Keskustan keskittämispoliitiikan ansiota!] ja tämä on pienelle maalle kyllä huono tilanne. Eli ei pitäisi lietsoa tämmöistä vastakkainasettelua maaseudun ja kaupunkien välillä.

Ja kuten tässä jo edellinen puhuja sanoi, niin pelkästään infra ei ole se, millä meillä maaseutu voi pärjätä tai koko maa voi pärjätä, vaan me tarvitaan korkeaa sivistystä koko Suomeen. Esimerkiksi kuntien rahoituksesta olen todella huolissani. Se tarkoittaa tällä hetkellä sitä, että kyläkouluja lakkautetaan niin maaseudulla kuin Espoossa. [Mauri Peltokangas: Ei siellä ole enää niitä!] Espoossa se tarkoittaa 80 oppilaan koulun lakkauttamista. Samalla kesäyliopistojen toiminnan rahoituksesta — 19 kesäyliopistoa, jotka tarjoavat korkeakouluopetusta [Puhemies koputtaa] Suomessa — leikataan 40 prosenttia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Savola.

16.55 Mikko Savola kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kaksi asiaa: EU-vaikuttaminen ja edelleen tämä alueitten elinvoimaisuus.

Ensinnäkin EU-vaikuttamisen suhteen ja tämän aluetukikartan suhteen lähtisin siitä, ministeri Rydman, että nyt pitäisi vaikuttaa EU:hun, jotta tätä aluetukikarttaa voidaan laajentaa myös sinne Kymenlaaksoon ottamatta pois esimerkiksi Etelä-Pohjanmaan reuna-alueilta. Kun katsotte Etelä-Pohjanmaan Kuusiokuntien ja Järviseudun väestötiheyttä, bruttokansantuotetta, koulutustasoa, tki-panostuksia, niin tulotte huomaamaan, että nämä ovat aivan samoissa lukemissa kuin Itä-Suomessa. Ja kun luette esimerkiksi Etelä-Pohjanmaan Yrittäjien antaman lausunnon tästä, niin voitte itse todeta sieltä, että on suuri virhe lähteä keskittämään ja muuttamaan aluetukikarttaa. Jos ette minua usko, soittakaa omalle puolue-toverillenne, Alavuden kaupunginhallituksen puheenjohtajalle, ja kysykää häneltä, mikä on totuus asiassa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Elomaa.

16.57 Ritva Elomaa ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Miksi nykyistä hallitusta syytetään hyvinvointialueiden taloudellisesta ahdingosta? Miksi?

Maa-tilanne ja erityisesti Suomen taloustilanne eivät ole todellakaan helpottuneet. Kustannusten kasvu inflaation vuoksi sekä koronan aiheuttama hoitovelka eivät ole kadon-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

neet minnekään. Hyvinvointialueet ovat toimineet hiukan yli vuoden ja hallitus ei vuottaakaan. Ja soten pääarkkitehti: keskusta, te olette olleet se. Tämä ei ole panettelua vaan fakta.

SDP:n kaunis ajatus palveluintegraatiosta jäi keskusjohtovetoisen rahoitusmallin jalkoihin. Alueet ovat hyvin erilaisissa tilanteissa toiminnan kehittämisen suhteen. Nyt hallituksen urakkana on hyvinvointivaltion korjaustalkoot. Ohjauksen osalta korjauksia käsitellään jo eduskunnassa.

Viime kauden hallitus: Runnoitte uudistuksen väen väkisin läpi, joten teillä on siitä myös vastuunne. Nyt on aika olla rakentava, ei hajottava. Eletään vakavia aikoja. Ja toivon hallituksen ministereille jaksamista. Kiitos työstänne. [Puhemies koputtaa]

Ja vielä edustaja Kurvinen, haluamme kaikki laulaa: ”Hei huomenta Suomi, hyvin pyyhkii. Sun poikas ja tyttös valvoo taas ja ahkeroi.”

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mäkinen.

16.58 Riitta Mäkinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllä tilanne on nyt sen kaltainen, että iso osa suomalaisista uhkaa jäädä täysin heitteille, mitä tulee näihin arjen peruspalveluihin. Tämä koskee erityisesti harvaan asutulla alueella asuvia suomalaisia.

Monilla hyvinvointialueilla ajetaan nyt palveluja alas ja etäisyydet kasvavat kohtuuttomiksi, saatavuus heikkenee ja pahimmassa tapauksessa apua ei saada lainkaan. Esimerkiksi Keski-Suomessa ollaan lakkauttamassa pahimmassa tapauksessa jo yli puolet terveysasemista. Miksi näin käy? Koska te ette ole suoneet alueille niiden tarvitsemaa lisäaikaa kattaa alijäämä. Te voisitte palvelujen tuhoamisen sijasta antaa alueille työrauhan, mutta tätä te ette halua tehdä, ja tämä on teidän valintanne.

On selvää, että kun palvelut ajetaan alas, myös kunnat kuolevat. Maaseutu todella tyhjenee, eikä se ole Suomen etu. Te sanotte olevanne koko Suomen hallitus, mutta millä te perustelette politiikkaanne ihmisille, joiden kotikunnat tehdään elinkelvottomiksi?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Jukkola.

16.59 Janne Jukkola kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä välikysymyksen aihe ja siinä esitetyt väittämät eivät nyt oikein kohtaa sen kanssa, mitä hallitus oikeasti tekee. Vierastan myös tätä vastakkainasetelmaa Länsi-Suomi vastaan Itä-Suomi, kun kyse on koko Suomen kilpailukyvyistä ja elinvoimasta.

Hallitus on käynnistänyt pohjoisen ja itäisen Suomen ohjelmat yhteistyössä alueellisten toimijoiden kanssa. Tavoitteena on tukea alueiden kehitystä ja vahvistaa Suomen asemaa pohjoisen osaamisen edelläkävijänä. Maaseutuyrittäjyyden esteitä puretaan, ja byrokratiaa karsitaan. Samalla hallitus panostaa kannattavaan ruoantuotantoon ja huoltovarmuuteen.

Myös Suomeen vyöryvä historiallinen investointiaalto on otettu huomioon. Markkinatalous hoitaa sen, mihin teolliset investoinnit sijoittuvat. Kilpailu käydään todellisuudessa asetelmalla Suomi vastaan muu maailma. Tästä syystä panostus Suomen kilpailukykyyn on todella tärkeää, että saisimme nämä investoinnit Suomeen, mikä vahvistaisi koko maan elinvoimaisuutta ja parantaisi [Puhemies koputtaa] koko Suomen tulevaisuudennäkymiä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Ikonen pyysi puheenvuoroa jo kauan sitten, joten myönnetään se tässä vaiheessa, ja jatketaan sitten vielä näillä puheenvuoroilla, mitä täällä on aiemmin pyydetty. — Olkaa hyvä, kolme minuuttia.

17.01 Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen: Kiitoksia, arvoisa puhemies! Vastaan nyt, kun täällä on tullut kysymyksiä hyvinvointialueitten rahoituksesta, kunnista ja valtion aluehallinnosta.

Ensinnäkin hyvinvointialueitten osalta hallinnon uudistushan on nyt tehty, ja tämän hallituksen osalta tavoitteena on uudistaa palveluita ja huolehtia siitä, että osaajat ja rahat riittävät myöskin tulevaisuuden palveluihin, ja siitä lähtökohdasta olemme tätä työtä tekemässä. Hyvinvointialueille annetaan tämän vuoden budjetissa 24,6 miljardia euroa, ja kun täällä on esitetty sitä, että siitä oltaisiin leikkaamassa tulevina vuosina, niin ei. Siitä summasta rahoitus kasvaa käytännössä noin karkeasti miljardi euroa vuodessa, eli se suunta on toisenlainen. Lisäksi täällä kannettiin huolta siitä Kela-korvauksesta, mitä annetaan, missä kokonaisuudessaan vahvistuu Kela-rahoitus 500 miljoonalla. Se ei ole pois sieltä hyvinvointialueitten rahoituksesta, vaan se on rahoitusta, jolla helpotetaan jonoja myöskin hyvinvointialueitten puolella, ja siitä hyötyvät kaikki.

Esitettiin myöskin kysymys tästä rahoituksen uudistamisesta. Olemme luvanneet työrauhan hyvinvointialueille 23—25, mutta meillä on jo käynnissä tämä rahoituksen uudistaminen siltä osin, että esimerkiksi THL tekee tällä hetkellä tällaisia kriteerien arviointoja, että varaudumme jo siihen vaiheeseen.

Esitettiin myös kysymys jälkikäteistarkistuksesta. Se tehdään aina toteumatietojen perusteella eli ei ennusteisiin perustuen, ja koko maan tasosta ja alueitten jaosta on vielä tällä hetkellä ihan mahdotonta sanoa sinne pidemmälle suunnalle. Sen takia on tärkeätä, että alueitten suunnitelmat perustuvat ajantasaisiin ja luotettaviin arvioihin ja että näissä noudatetaan varovaisuusperiaatetta. Tässä on ihan kyse tällaisesta hyvästä taloudenpidosta. Eli tätä tehdään. Sitten samoin meillä on hyvinvointialueitten ohjauksen kehittämistä, että halutaan auttaa hyvinvointialueita onnistumaan tässä ohjausta kehittämällä.

Sitten lisäksi vielä: Ministeri Juuso ei ole täällä paikalla, mutta hänen johdolla STM:ssä tehdään palvelureformia ja hyvän työn ohjelmaa, joitten puitteissa on valtavasti sisällöllistä kehittämistä, jolla näitä tavoitteita viedään. Ja totta kai sitten alueilla tehdään sitä erittäin tärkeätä työtä.

No, sitten toiseksi täällä kysyttiin kuntien rahoituksesta. Ensinnäkään tuulivoiman osalta meillä ei ole käynnissä mitään erillistä selvitystä. On valtionosuusjärjestelmän uudistus, jonka yhteydessä vaan käydään kaikki verolajit läpi ja arvioidaan niitä. Eli meillä ei ole mitään sellaista poliittista tahtotilaa asetettu. Tunnistetaan kyllä se, että kunnilla pitää olla kannusteet tällaisiin vihreän siirtymän investointeihin. [Markus Lohi: Voitteko te luvata?]

Sitten kysyttiin myöskin kuntien osalta, miten voidaan erityisen vaikea taloudellinen tilanne huomioida rahoituksessa. Ministeri Rydmanin puolella on tietysti nämä äkillisen rakennemuutoksen rahoitukset, ja sitten meillä lisäksi vielä kunta-VOSeissa on harkinnanvaraisten valtionosuuksien osio.

Lisäksi, kun kysyttiin kokeiluista, meillä on nyt myöskin kuntien norminpurkuhanke menossa. Siihen saatiin huimat yli 600 ehdotusta normien purkamiseksi. Senkin puitteissa on mahdollista sitten eräänlaisia kokeiluja laittaa liikkeelle.

Vielä aluehallinnon uudistuksesta, jos saan ihan pari sanaa vielä siitä sanoa. Siinä on tosiaan tarkoituksena — ehkä pääasiana — se, että vanhojen elyjen pohjalta rakennetaan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

elinvoimakeskukset täyden palvelun talojen pohjalta. Eli se elyjen määrä on pienempi kuin aikaisemmin, mutta toimipisteitä voi olla enemmän. Eli ei ole tehty mitään tällaista jakoa. Toisaalta avit, Valvira ja elyjen Y-vastuualueen tarkoituksenmukaiset tehtävät [Puhemies koputtaa] kootaan sitten tällaisiin uusiin valtakunnallisiin valvontalupaviranomaisiin. Mutta näissä molemmissa on tärkeätä jatkossakin alueellinen läsnäolo ja monialaisuus.

Viimeisenä palvelupiste- ja toimitilaverkosta kysyttiin. Niitä ollaan kehittämässä, mutta ajatus on se, että viranomaisten erillisten toimipisteitten sijaan ne kootaan samaan paikkaan, jolloin ihmiset voisivat myöskin jatkossa saada palvelut samalta luukulta. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Jatketaan vielä näillä lyhyttahtisilla puheenvuoroilla, ja sitten otetaan väliin ministereiden puheenvuoroja. — Edustaja Kemppi.

17.05 Hilikka Kemppi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olen odottanut puheenvuoroa kolme tuntia, ja sinä aikana hallituksen yksikään jäsen ei ole kyennyt tarjoamaan yhtään ratkaisua keskittämisen lopettamiseksi tai alueiden kasvusta huolehtimiseksi. [Välihuutoja perussuomalaisen ryhmästä] Onko velkaantuminen taantumassa? Ei. Onko talouskasvua? Ei. Onko lähipalvelut turvattu? Ei. Onko rajaturvallisuus kunnossa? Ei. Onko keskittämispolitiikan linjanne väärä? Kyllä on. [Välihuutoja] Hallitukselta on kasvun kaava hukassa.

Esimerkiksi nämä yritykset, mistä pääministeri tänään puhui: Hallitus leikkaa pienten kuntien yritystukia, keskittää elinvoiman kehittämisen Helsinkiin, leikkaa puolet maaseudun kehittämisen rahoista. Kehitä siinä sitten elinvoimaa, kun päätökset tehdään satojen kilometrien päässä.

Ministeri Lintilä teki viime kaudella kovan työn pienten kuntien yritystukien nostamiseksi. Oletteko te, ministeri Rydman, valmis jatkamaan tuota työtä, [Puhemies koputtaa] vai leikkaatteko te esimerkiksi Hartolan yritystukia?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mikkonen.

17.06 Anna-Kristiina Mikkonen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meillä Savonlinnassa todellakin kouriintuntuvasti tiedetään ja tunnetaan, miltä julkisen vallan toimet aluekehityksen hankaloittamiseksi tuntuvat: Yliopisto on jo viety, sairaalan yllä leijuvat koko ajan mustat pilvet, ja maakuntalentojakin uhkaa lopettaminen. Hallitus puhuu juhlapuheissaan siitä, että itäisen Suomen alue on meille merkityksellinen, ja tänäänkin ollaan kuultu, että työryhmä on jo perustettu ja peräti EU-rahaa haetaan aluekehityksen tueksi. Missä ovat hallituksen omat panostukset Itä-Suomeen? Budjetista löytyy erillinen paketti läntisen Suomen elinvoiman parantamiseen ja kehittämiseen, mutta missä on Itä-Suomen paketti ja budjettivaraukset siihen?

Hallitus kertoo muun muassa toteuttavansa merkittävät panostukset Karjalan rataa, Savon rataa ja vt 5:n kunnossapitoon, koska se on tärkeää koko Pohjois-Savon elinvoimalle. Entäs Etelä-Savon hyvinvointi, elinvoima, [Puhemies koputtaa] sekä Pohjois- ja Etelä-Karjalan, muiden Itä-Suomen alueiden, joita kovasti myöskin koetellaan? [Jani Mäkelä: Savon rata tulee! — Suna Kymäläinen: Savonlinnaan ei mennä Savon rataa pitkin!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lehtinen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

17.07 **Rami Lehtinen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä on viimeiset kolme tuntia huudettu, että hallituksen pitää tehdä päätöksiä, ja itse asiassa asia ei ole ihan näin yksioikoinen, koska myöskin teiltä pitäisi tulla päätöksiä. Ja miksi näin? Meillä on 21 hyvinvointialuetta, joista yhdeksässä keskustalla on valtuutettujen enemmistö.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Anteeksi edustaja, voisitteko kääntää mikkiä hie-
man kohti, niin kuuluu paremmin. Kiitoksia.

Aa joo. No niin, näin. Nyt kuuluu paremmin. — 21 hyvinvointialuetta, joista yhdeksäs-
sä keskustalla on eniten valtuutettuja. Meillä on kolme, ainoastaan kolme, hyvinvointi-
aluetta, joissa hallituksen puolueilla on enemmistö. Kaikissa muissa oppositio on vallassa.
Hyvinvointialueilla on laaja autonomia. Rahoitus on yleiskatteellista. Ja jos te, arvon op-
positio, haluatte, niin yhtäkään terveyskeskusta ei päätetä, jos te niin päätätte. [Suna Ky-
mälinen: Teillä se rahoitusvastuu on! — Laura Huhtasaari: Ei ole rahaa, ja demarit on sii-
hen vastuullisia itse asiassa, että ei ole rahaa!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mattila.

17.09 **Hanna-Leena Mattila kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tänään on
julkaistu eduskunnalle vanhusasiavaltuutetun kertomus, josta käy selkeäsanaisesti ilmi,
mikä on vanhuspalveluiden tilanne Suomessa. Vanhusasiavaltuutettu sanoi myös suoraan
aamu-tv:ssä, että etenkin maaseutualueiden vanhukset eivät saa sellaista hoivaa ja hoitoa
kuin heille kuuluisi.

Ehkäpä hallituksen hyväosaisten asioita ajavan pääministeripuolueen lähipiiriä eivät ole
koskettaneet sote-rahoituksen leikkaukset, jotka näkyvät esimerkiksi vanhustenhoitopaik-
kojen vähentymisenä tai ylipäättänsä kuukausien pituisina jonoina hoitotoimenpiteisiin.
Varsin monien ihmisten elämää nimittäin koskettavat seuraukset näistä miljardisäästöistä.
Kun hallitus kieltäytyy järkevästi auttamasta ahdingossa olevia hyvinvointialueita ja ku-
vittelee siten kurittavansa keskustaa, niin tosiasiaa te kuritatte tavallisia suomalaisia, hoi-
topaikkaa jääviä vanhuksia, hoito- ja leikkausjonoissa odottavia suomalaisia. [Mauri Pel-
tokankaan välihuuto]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Pitko.

17.10 **Jenni Pitko vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun kuuntelen tätä
keskustelua, herää aito huoli siitä, ovatko hallitus ja hallituspuolueiden edustajat tilanteen
tasalla siitä, mitä Itä- ja Pohjois-Suomessa on viime vuosina tapahtunut. [Mauri Peltokan-
gas: Kyllä, siksi ohjelmia kehitetään!] Esimerkiksi Itämeren muuttunut tilanne ja tarve
huoltovarmuusreiteille eivät näy tässä keskustelussa tai hallituksen politiikassa lainkaan.
Tiedätkö te, että ainut ratayhteys Eurooppaan on pitkälti yksiraiteinen osa tällä hetkellä?
Se on erittäin herkkä häiriöille. Teitä hallituksessa ei kuitenkaan vaikuta tämä tilanne vai-
vaavan, vaikka kyse on tosiaan ainoasta Suomen ratareitistä Eurooppaan ja Itämeren tilan-
ne on muuttunut selvästi. Kolmen miljardin liikennepotista tulee ihan pieniä murusia vain
pääradan yksiraiteisille osuuksille, ja nekin ovat pääasiassa suunnittelurahoja ilman toteu-
tusta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

Kysyisin liikenne- ja viestintäministeriltä: onko teille huoltovarmuus ja turvallisuus Suomessa myös liikennepolitiikan tarkoitus? [Mauri Peltokangas: Rajat kiinni, turvallinen fiilis!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Viljanen.

17.11 Eerikki Viljanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Metsätaloudella on Suomelle erittäin suuri kansantaloudellinen merkitys. Sillä on myös erittäin suuri merkitys aluetalouksille, alueiden työllisyydelle ja elinvoimalle. Varmaankin tästä syystä kokoomuksen ryhmäpuheenvuorossa edustaja Autto vakuutti, että hallitus on sitoutunut pitämään metsäpolitiikan täysin kansallisissa käsissä. Tämä on oikein hyvä linjaus, ja sen lisäksi se on tänään täällä kuultu uutinen, koska tähän ja tämän linjauksen toteuttaminen edellyttävät sitä, että tulevana maanantaina Suomi vastustaa EU:n ennallistamisasetusta, äänestää sitä vastaan, tekee kaikkensa sen toteutumisen estämiseksi.

Tämän lisäksi täällä eduskunnassa hallituspuolueet Auton linjauksen mukaisesti varmaankin tulevat vastustamaan EU:n metsien monitorointiasetusta ja etenkin sen delegoituja säädöksiä. Tämä on hieno uutinen, tämän illan parhaimpia uutisia. [Puhemies koputtaa] Toteutuvathan nämä päätökset nyt tämän Auton linjauksen mukaisesti? Minä luotan siihen, että ainakin perussuomalaiset Auttoa tukevat, koska täällä he ovat moneen kertaan sanoneet, [Puhemies: Aika!] että ajavat Suomen etua.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Autto.

17.13 Heikki Autto kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tosiaan on tärkeää, että näihin EU-asioihin saamme nyt tällaista yhteistä ja tätä salia yhdistävää henkeä. Viime vaalikaudellahan Suomen suuri ongelma oli se, että keskustan ollessa hallituksessa hallituksella ei ollut minkäänlaista linjaa, ja se aiheutti valitettavasti vaikkapa näissä metsäkysymyksissä todella vaarallista otteen lipsumista, [Sheikki Laakso: Aina ei pysynyt kädessä!] mikä johti sitten komission puolelta lopulta myös sellaisiin lainsäädäntöihin, jotka eivät olleet Suomen kannalta edullisia. Mutta nyt voin vakuuttaa, että linjaa on kyllä terävoitetty. Ja jos tosiaan edustaja Viljanen muistaa vaikka viime kesän tapahtumia, kun yleisnäkemyistä asiasta muodostettiin, niin silloin siinä tilanteessa, kun samana päivänä maassa hallitus vaihtui, edustaja Autto sai asiaa hieman linjata, ja silloinhan Suomi jyrkästi vastusti tätä tätä ennallistamista. [Välihuutoja — Sanna Antikainen: Me hoidetaan teidän hommat!]

Mutta tosiaan lyhyesti, puhemies, vielä: Kun edustaja Saarikko tässä kyseli, miksi tämä Itä-Suomen kokonaisuus ei näy Suomen tulevissa EU-avaintavoitteissa, niin siksi, koska tämä tarvehan on akuutti. Elikkä Itä-Suomi ja ylipäätään EU:n itäiset alueet tarvitsevat [Puhemies koputtaa] tukea nyt vielä tämän komission aikana. Kesällä käydään vaalit, ja ennen kuin tuleva komissio aloittaa, niin parhaassakin tapauksessa ollaan aivan loppuvuodessa, [Puhemies: Aika!] ja sen takia pääministeri Orpo on tällä viikolla Brysselissä puhumassa toisten valtionpäämiesten kanssa tästä asiasta. Ja tulevan viiden [Puhemies: Aika!] vuoden asiat ovat sitten tulevia asioita. [Suna Kymäläinen: Tarvitaan lyhyen ja pitkän aikajan toimia, nyt se pitkä puuttuu!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Siponen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

17.14 Markku Siponen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Muutama sana maataloudesta, maatalouden tilanteesta.

Alkuvuosi on ollut todella hankala viljelijöille, naudanlihan tuottajahintaa on laskettu useita kertoja, myöskin maidon tuottajahinta on laskussa. Eli voisi sanoa, että alkuvuonna on jälleen halpuutettu viljelijän kustannuksella.

Nyt vallassa olevat hallituspuolueitten edustajat lupasivat jopa suunnanmuutosta maatalouspolitiikkaan, mutta fakta on tällä hetkellä se, että istuva hallitus ei ole tehnyt vielä yhtään konkreettista toimenpidettä maatalouden kannattavuuden parantamiseksi, ei ensimmäistäkään. [Sanna Antikainen: Mitäs te teitte kahdeksassa vuodessa?]

No, mitä sitten pitäisi tehdä? Teillä on hyvä hallitusohjelma. Haluan kysyä: missä viipyvät luvut muutokset elintarvikemarkkina-, kilpailu- ja hankintalakeihin? Miten edistyy kustannusindeksin käyttöönotto, tai löytyykö näihin tahtoa kaikista hallituspuolueista? [Ritva Elomaa: Niitä valmistellaan!]

Ja sen vielä haluan tässä loppuun todeta, että vuosi on kulunut, [Puhemies koputtaa] Suomessakin on jo liikehdintää, viljelijöitä on lähdössä kaduille. [Puhemies: Aika!] Pitikö tätä odottaa ennen kuin hallitus tarttuu toimeen? [Jenna Simula: Hei, älä käytä väärin nyt sitä! — Eduskunnasta: Kello käy ja Hakulista ei näy!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Piisinen.

17.15 Jorma Piisinen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pohjoinen ja itäinen Suomi ovat geopoliittisten jännitteiden vuoksi saaneet korostettua huomiota. Alueohjelmissa keskitytään alueellisten toimijoiden näkemyksiin siitä, miten maakuntia parhaiten kehitetään. Niin ikään EU:n alue- ja rakennepolitiikassa itäinen ja pohjoinen Suomi on nostettu huomion kohteeksi.

Vaikka täällä aiemmin keskustan edustaja kertoikin surullisia uutisia siitä, että tuolta Itä-Suomesta leikattaisiin 32 miljoonaa, siitä huolimatta — kuten ministeri Rydman aiemmin totesi — Euroopan aluekehitysrahoituksesta noin kaksi kolmasosaa kohdennetaan nimenomaisesti Itä- ja Pohjois-Suomeen. EU:n ja valtion rahoitusta on sidottu näihin hankkeisiin jo lähes puoli miljardia euroa. [Eduskunnasta: Näinhän se on aina ollut!] Hallitus on jo aloittanut vaikuttamistyötään EU:n suuntaan, sillä itärajamme on myös EU:n raja. Tuon rajan merkitys on korostunut, ja Suomen hallitus tulee pitämään siitä huolta. Tällä hetkellä raja on suljettu.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Nikkanen.

17.17 Saku Nikkanen sd (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Huoli hyvinvointialueiden pärjäämisestä kirvoitti tässä omankin puheenvuoron, kun tässä salissa on nyt kovin haettu niitä sote-syyllisiä oikeastaan koko tämän eduskuntakauden ajan.

Tässä hallituspuolueet ovat omaa syyttömyyttään todistelleet kovasti siinä, että annetaan lisää rahaa hyvinvointialueille, ja totta, näinhän onkin, kyllä sinne annetaan lisää rahaa. Mutta jos tarkastellaan asioita näin niin kuin vähän pidemmällä perspektiivillä, niin viimeisen 20 vuoden aikana sote-palveluihin on aina annettu lisää rahaa ja aina on myös leikattu kasvusta. Eli tämä retoriikka on kunnista tuttua alibudjetointia, ja sen johdosta täytyy sanoa, että kyllä siinä sote-syyllisten pöydässä istuvat niin perussuomalaiset kuin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

kokoomuslaiset kuin me tälläkin puolella. Eli kyllä tähän soten alirahoittamiseen ovat syyllisiä ihan kaikki.

Sen johdosta vetoammekin teihin, hyvä hallitus, että nyt kun on saatu tämä hyvinvointi-uudistus [Puhemies koputtaa] vihdoin ja viimein maaliin, kerrankin annettaisiin sotelle riittävät rahat. [Puhemies: Aika!] — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kallio.

17.18 **Vesa Kallio kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Työ- ja elinkeinoministeriö on asettanut ohjausryhmän valmistelemaan hallitusohjelman mukaista teollisuuspoliittista strategiaa. Ministeriön mukaan strategia laaditaan tiiviissä vuorovaikutuksessa elinkeinoelämän ja muiden keskeisten sidosryhmien kanssa. Hieman ihmetystä herättää, että elintarviketalous ei näytä olevan mukana tämän merkittävän strategian valmistelussa. [Mauri Peltokangas: Eiköhän se ole!] Esimerkiksi Elintarviketeollisuusliitto ei ole ohjausryhmän jäsenenä.

Hallitusohjelman luvussa 6, Kasvun kaava, todetaan, että elintarviketalous on hallituksen keskeinen työkalu parantaa kansantaloutta ja maatalouden kannattavuutta. Elintarviketalous on metsätalouden ohella ainoa toimiala, joka kattaa koko maan, mutta on siitä huolimatta ilmeisesti jäämässä tämän työn ulkopuolelle. Ministeri Rydman, pitääkö tämä paikkansa?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Otetaan vielä edustaja Hamari ja sitten ministeri Rydman.

17.19 **Lotta Hamari sd** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Tein muistiinpanoja tästä ministeri Ikosen kolme tuntia sitten pitämästä avauspuheenvuorosta, ja haluaisin siihen liittyen hieman vastauksia.

Puhuitte sosiaaliturvasta, yrittäjyyden edellytyksistä, koulutuksesta, osaamisesta ja maahanmuutosta. Sosiaaliturvaa kyllä uudistetaan, mutta sitä uudistetaan lapsiperheköyhyyttä lisäävästi. Yrityksien edellytyksiä lisätään työntekijöiden oikeuksia heikentämällä. Osaamista kasvatetaan aikuiskoulutustukea leikkaamalla ja lisäämällä opintotuen lainapainotteisuutta. Maahanmuuttoa ei edistetä riittävästi, mutta maasta potkitaan entistä helpommin.

Kokonaisturvallisuutta ei lisää se, että soten rahoitus ei riitä. Kokonaisturvallisuutta ei myöskään lisää väestöä tai alueita polarisoiva politiikka, jota hallitus nyt tekee. Siten kysyisinkin ministereiltä: mitä aiotte tehdä tälle väestön ja alueiden polarisoitumiselle?

Sote-rahoitukseen olisi mukava mennä myös, mutta aika ei taida riittää enää siihen. Mutta kustannusten kasvu ei johdu siitä, että tämä hyvinvointialueuudistus on tehty. Kaikki tiedämme sen, ja minusta ei ole reilua edes väittää niin. Meidän väestömme ikääntyy, [Puhemies koputtaa] ja siinä myös yksi syy. Edustaja Eloranta toi täällä puheenvuorossaan itse asiassa hyvin esille niitä syitä, [Puhemies: Aika!] miksi sote-rahoitus kasvaa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Rydman, kolme minuuttia.

17.21 **Elinkeinoministeri Wille Rydman:** Arvoisa rouva puhemies! Täällä on edelleenkin kysytty — jostakin erikoisesta syystä — että missä Itä-Suomen rahat ovat, mikä tuntuu

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

vähän erikoiselta asialta, koska jos puhutaan aluepolitiikasta yleisesti ottaen, niin eipä siellä hirveästi muuta rahaa olekaan kuin Itä- ja Pohjois-Suomeen menevää rahaa.

Jos katsotaan sitä isoa kuvaa, niin enimmäkseenhän aluepolitiikka — jos mietitään sitä, paljonko alueille rahoitusta erilaisiin asioihin tulee — tapahtuu nimenomaisesti EU-rahoituksen kautta. Ja toisin kuin täällä on väitetty, ei tämä ole mikään sellainen asia, jossa rahat vaan automaattisesti menevät jollakin tietyllä tavalla, vaan EU-tasolta tulee määrätylnaista sääntelyä, joka antaa edelleenkin mahdollisuuksia tehdä poliittisia valintoja suuntaan tai toiseen. Mutta tämä hallitus on nimenomaisesti tehnyt sen valinnan, että pohjoinen ja ennen kaikkea Itä-Suomi ovat vahvasti painotettuja. Esimerkiksi mitä tulee kaupunkipoliittikkaan liittyvään rahoitukseen, pidämme rahoituksen sillä EU:n vaatimalla minimitasolla, emmekä ole korottaneet sitä siitä ollenkaan, koska olemme katsoneet, että aluepolitiikassa nimenomaisesti nyt tarvitaan erityistä Itä-Suomi-panosta. Tässä puhutaan nimenomaisesti miljardiluokasta, tässä ei puhuta mistään miljoonista vaan miljardeista, siis tuhansista miljoonista. Ja jos katsotaan Euroopan aluekehitysrahastoa ja oikeudenmukaisen siirtymän rahastoa, niin tämä hallitus on nimenomaisesti linjannut, että liki 70 prosenttia menee Itä- ja Pohjois-Suomen hyväksi.

Täällä mainittiin teollisuuspoliittinen strategia. Siitä täytyy muistaa se, mikä sen varsinainen tarkoitus on. Ensinnäkin tietystikin olemme ottaneet huomioon, että sen valmistelussa kuullaan laajasti teollisuuden aloja ohjausryhmän ja erilaisten muiden prosessien kautta. Mutta siinä taustana on nimenomaisesti se huomattavan hankala tilanne, jossa tällä hetkellä elämme eli valtiontukikilpailu, jossa ollaan juurikin siinä tilanteessa, että valitettavasti sekä Euroopan että Pohjois-Amerikan välillä mutta sitten myöskin Euroopan sisällä investoinneista kilpaillaan yhä enenevässä määrin valtion maksamien investointitukien muodossa. Ja tämä on tietystikin Suomelle kovasti ongelmallista, koska meillä ei ole ihan niin paksua šekkivihkoa kuin joillakin muilla mailla. Tällä teollisuuspoliittisella strategialla pyritään nimenomaisesti vastaamaan siihen, miten me tässä tilanteessa toimimme, ja siihen on erityisesti annettu tehtävänantona, että alueiden erityispiirteet tulee tässä työssä ottaa huomioon.

No, sitten näistä EU-vaikuttamisista. Nimenomaisesti aluepoliittisessa vaikuttamisessa EU-tasolla hallituksen keskeinen prioriteetti on se, että pyrimme vaikuttamaan siihen, että itärajaa EU:ssa huomioidaan aluekehitysrahoissa korostetusti sekä tällä että tulevalla komission kaudella, ja sitä vaikuttamistyötä tehdään koko ajan.

Vielä edelleenkin sitten näihin alueellisiin yritystukiin, joka on yksi EU:n politiikan väline — ei ihan niin iso kuin tällaiset Euroopan aluekehitysrahastot ja vastaavat, mutta se on nimenomaisesti väline, joka on nollasummapeliä: Jos jonnekin lisätään, niin jostakin pitää poistaa, ja olemme tehneet sen valinnan, että painopistettä siirretään jossain määrin itään päin. Jotkut keskustan edustajat nyt kumminkin sitten tuntuvat vastustavan sitä, vaikka kaikei heidän välikysymyksessään huoli oli nimenomaisesti siellä Itä-Suomen päässä. [Puhemies koputtaa] Mutta ilmeisesti teki hallitus mitä tahansa, niin aina se on väärinpäin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Sitten ministeri Multala, kolme minuuttia.

17.24 Tiede- ja kulttuuriministeri Sari Multala: Kiitos, arvoisa puhemies! Täällä on tullut muutamia suoria kysymyksiä vastuualueelleni, ja pyrin niihin nyt vastaamaan.

Kysyttiin muun muassa tohtorikoulutuspilotin työllisyysvaikutuksista. No, tietenkin kaikkia vaikutuksia tässä vaiheessa on mahdoton ennakoida, mutta Itä-Suomen alueen yli-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

opistojen saamat tohtorikoulutusmäärärahat ovat jo suoraan yli sata korkean osaamisen työpaikkaa Itä-Suomen alueelle, ja totta kai sitten pidemmällä aikavälillä ne luovat myös merkittävää lisäarvoa, tki-osaamista, korkeakoulutuksen saaneita ihmisiä, alueelle ja näin ollen varmasti tuovat myös mahdollisuuksia yrityksille panostaa lisää tutkimukseen ja tuotekehitykseen. Myös näistä hakemuksista on sanottava, että Itä-Suomen yliopisto oli näistä saaduista rahoista mukana 11:ssä 15 hakemuksesta — niistä, jotka saivat rahoitusta. Se kertoo siitä, että hakemusten laatu on ollut erittäin hyvä. Itä-Suomen yliopisto on erittäin laaja-alainen yliopisto ja sai myös merkittävän rahoituksen tästä tohtoripilotista, samoin kuin LUT-yliopisto osaltaan.

Kysyttiin myös lastenkulttuurista tai kulttuurin saavutettavuudesta ylipäätään. Totta kai on niin, että kulttuurin on oltava saavutettavissa ympäri Suomen, ja erityisesti se koskee tietysti lapsia ja nuoria. On ilahduttavaa kertoakin, että vaikka jo viime hallituskaudella parlamentaarisesti päätettiin siitä, että veikkausvoittovarot siirretään budjettiin — ja samassa yhteydessä päätettiin rahoitustasosta, mikä tarkoitti noin neljän prosentin leikkausta laajasti kulttuuritoimijoille — niin tämä lastenkulttuurin osuus budjetissa säilyy nyt samalla tasolla kuin vuonna 2023, koska halusin henkilökohtaisesti varmistaa sen, että lastenkulttuuriin ei osuisi leikkauksia.

Mitä tulee Lapin alueeseen, siellä aiemmin on avustusta myönnetty toiselle taholle kuin mikä sitä tänä vuonna saa. Summa on noin suurin piirtein samaa luokkaa kuin edellisenä vuonna, mutta toimija on eri, koska tämän uuden toimijan hakemus arvioitiin paremmaksi ja toiminta vaikuttavammaksi, ja mielestäni se oli perusteltu päätös.

Sen lisäksi vielä tästä lastenkulttuurin määrärahasta on tulossa nyt maaliskuussa hakuun tällaisia innovaatorahoituksia. Ympäri Suomen voi sitten hakea vielä lisärahoitusta lastenkulttuuriin. — Tässä viittauksessa, mitä saimme edustaja Sarkkiselta, oli valitettavasti virheellistä tietoa.

Haluan vielä mainita yhden jo tässä välikysymysvastauksessa nostetun panostuksen Itä-Suomeen eli supertietokone Lumin. Hallitus on jo sitoutunut siihen — talouspoliittisessa ministerivaliokunnassa on siis puollettu sitä päätöstä — että haemme jatkoa tälle supertietokoneelle, joka sijaitsee siis Kajaanissa. Se on jo nyt saanut lisäinvestointeja myös yrityksiltä sinne omiin supertietokoneisiin, ja totta kai se on myös merkittävä tutkimusinfra paikallisille tutkimuslaitoksille, yliopistoille ja yrityksille laajemminkin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Koetin poimia tässä vaiheessa ne edustajat, jotka eivät ole saaneet tässä keskustelussa puheenvuoroa vielä ainakaan minun aikanani, ja heitä on viisi. Ajattelin, että jos otetaan ne tähän väliin ja sen jälkeen ministeri Ranteen puheenvuoro. — Edustaja Vornanen.

17.28 Timo Vornanen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Oppositio on esittänyt hallitukselle kritiikkiä tienpidosta ja -hoidosta. Toivon kaikkien kuulijoiden kuitenkin muistavan seuraavan tosiasian: vuonna 2024 tienpitoon on budjetoitu kaikkien aikojen suurin rahamäärä — kaikkien aikojen suurin rahamäärä. Tällä rahalla päällystetään tuhansia kilometrejä, ja tästä rahasta suuri osa menee Itä-Suomeen. Teiden korjausvelkaa ei pystytäkään kädenkäänteessä ratkaisemaan, onhan itse ongelmakin syntynyt vuosikymmenien aikana. Suunnan korjaaminen on kuitenkin tärkein asia tässä asiassa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

Arvoisa puhemies! Liikenne 12 -ohjelman ja hallitusohjelman avulla Suomen väyliä kehitetään myös pitkäjänteisesti ja etupainotteisesti eikä pelkästään ongelmia korjaamalla. [Suna Kymäläinen: Mitkäs ne kehityskohteet olikaan!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Aittakumpu.

17.29 **Pekka Aittakumpu kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Perussuomalaisten kiihko tänään täällä salissa taitanee kertoa siitä, että teillä omatunto sairastaa. Suomalaiset tietävät, että petitte lukuisat lupauksenne. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] Tehkää suunnanmuutos, uusi alku on mahdollinen. Ottakaa oppia tästä. [Puhuja pitää kädessään vihreää vihkoa] Keskustan paperia on kysytty, tässä on keskustan paperi: meidän vaihtoehtobudjettimme. Mitä tekivät kokoomus ja perussuomalaiset? Äänestitte meidän hyviä esityksiämme vastaan.

Esitimme esimerkiksi työmatkavähennyksen leikkauksen ja yksityistieleikkauksen perumista — tärkeää alueille. [Mauri Peltokankaan välihuuto] Ammattidieselin käyttöönotto, maatalouden tuotantorakennusten kiinteistöveron poisto, turpeen energiaveron laskeaminen nolnaan — ei kelpannut edustaja Peltokankaalle, joka nyt siellä huutelee minun puheeni päälle. Ette tukeneet. [Suna Kymäläisen välihuuto] Esitimme, että hallitus peruu tämän järjestetyn Turun tunnin junan ja käyttää rahat koko Suomeen, mutta sitäköön ette voineet tehdä. Edellinen hallitus viisaasti teetti selvityksen Turun tunnin junasta, ja siksi vastustimme sitä. Voitte lukea vaaliohjelmamme. Kaikki viisaus ei asu TikTokissa. [Sanna Antikainen: Olisiko kannattanut miettiä etukäteen? — Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä]

Arvoisa rouva puhemies! Perussuomalaiset ilossa suin leikkaavat alueilta ja ihmisiltä. Sälytätte raskaita taakkoja ihmisten kannettaviksi, mutta näyttää siltä, että ette edes pikkurillin päällä ole valmiita [Puhemies koputtaa] niitä itse kantamaan. [Perussuomalaisten ryhmästä: Tiedättekö te mikä on kahdeksas käsky! — Eduskunnasta: Kyllä nyt häirittiin niin paljon puhetta äsken, etten ole ennen kuullut!] — Ihan hirveää.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Huhtasaari.

17.30 **Laura Huhtasaari ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Rydman otti esille tämän valtiontukipolitiikan, mikä on tosi tärkeää, koska nythän kysymys on itse asiassa vihreästä kauppasodasta, mitä Kiina ja Yhdysvallat harjoittavat, ja nyt sitten Saksa, joka pystyy siihen vastaamaan jopa sadoilla miljardeilla euroilla, sitten valitettavasti sitä tekee. Mutta meillä hallituksessa on semmoinen linja, että me pyrimme palaamaan vanhaan normaaliin tässä näin ja me olemme ennakkovaikuttamassa ja meillä on yksi ääni.

Myös maatalouden suhteen me olemme hyvin aktiivisia vaikuttamaan. Siinä on nyt vähän helpompaa vaikuttaa, koska ei pelkästään Suomi ole persuuntumassa vaan koko Eurooppa on persuuntumassa. Eli huomataan, että se vihervasemmistolainen linja ei toimi ja me tarvitaan ihan omaa ruokaa.

Ihmettelen kyllä näitä kysymyksiä. Te kysytte meiltä, miksi me jatkamme jotain, mitä te olette tehneet. ”Miksi te jatkatte Turun tunnin junaa? Miksi te jatkatte tämän sote-uudistuksen tekemistä?” [Jouni Ovaskan välihuuto] Että häh, häh? Hyvin outoa.

Sitten itse ihmettelen sitä, kun tämä Turun tunnin juna kuitenkin on investointi Suomeen. Te halusitte nimenomaan miljardeja pistää elpymispakettiin. [Puhemies koputtaa —

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

Välihuutoja] Halusitte maksaa portugalilaisille koululaisille 600 000 läppäriä. Halusitte maksaa italialaisten [Puhemies: Aika!] ikkunaremontteja miljardeilla euroilla. Persut ja hallitus panostavat Suomeen. [Välihuutoja — Suna Kymäläinen: Miksi te huudatte, ei mitään hätää, mikrofoni on, ei tarvitse huutaa!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hiltunen.

17.32 **Pia Hiltunen sd** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Tämä aluepolitiikka on niin laaja asia, ja varmasti kohteita löytyy enemmän kuin rahoitusta riittää, sen me jokainen tiedämme ja vastakkainasettelu on turhaa. Mutta itse ajattelen oikeastaan niin, että tosiaan on tärkeää pitää koko Suomi elinvoimaisena ja asuttuna meidän huoltovarmuutemme vuoksi ja sen myötä lisäksi huolehtia infrahankkeiden rahoituksesta, ja tässä myös huoltovarmuusperusteisuus olisi minun mielestäni vielä parempi huomioida lähtökohtana.

Huoli on valtionosuuksien leikkauksista ja perus- ja lähipalveluiden heikkenemisestä kunnissa ja kuntien ja alueiden eriarvoistumisesta. Ministeri Multala, nostit tki-rahoituksen osuuden Pohjois- ja Itä-Suomessa, ja on totta, että se on siellä korkea, ja se on hyvä asia. Kiitos siitä ja että huolehditaan siitä myöhemminkin.

Oikeastaan kiinnostaa ministeri Ikosen maininta tästä kuntapuolen normienpurkuhankkeesta. Minkälaisia konkreettisia toimia sieltä olisi mahdollisesti tulossa? — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Strandman.

17.33 **Jaana Strandman ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä keskustelussa ei ole nyt reilun kolmen ja puolen tunnin aikana noussut esille mitään sellaista, jotta välikysymys alueiden syrjinnästä olisi millään muotoa perusteltu tai millään muotoa asiallinen edes tuoda tähän saliin. Ministerit ovat vastanneet erinomaisen ansiokkaasti kaikkiin kysymyksiin. Keskusta ja oppositio kipuilevat kannatuksensa ja edellisen hallituskauden sotkuistaan, ja nyt tämä on sääli, että pyrkimys nakertaa hallituksen luottamusta. Keskusta on ollut itse tekemässä rakenteellisia uudistuksia, joiden vaikutukset näkyvät tällä vaalikaudella — lähipalvelut, joiden karsiminen johtuu pitkälti viime vaalikaudella päätetystä sote-uudistuksesta, jonka nykyhallitus joutuu laittamaan toteen. Edellisen hallituksen jäljiltä on paljon siivottavaa, mutta siihen tämä hallitus on ryhtynyt merkittävällä tavalla.

Nykyhallitus vahvalla ja välittävällä hallitusohjelmalla huomioi koko Suomea — myös erityisesti Itä-Suomea — turvallisuuden, huoltovarmuuden ja elinvoimaisuuden näkökulmasta. Aluepolitiikasta on siirryttävä nyt elinvoimapolitiikkaan, jossa eri alueita kehitetään niiden omista lähtökohdista, [Puhemies koputtaa] vahvuuksista sekä erityispiirteistä käsin. Alueen elinvoimaisuuden edellytykset vaativat [Puhemies: Aika!] useamman vuosikymmenen projektin. Yrittäjyys ja ahkera työnteke ovat avain maamme menestymiseen, ja siihen tässä salissa on meidän kaikkien [Puhemies: Aika, edustaja Strandman!] keskityttävä pitkäjänteisesti. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Vielä edustaja Ovaska, ja sen jälkeen ministeri Ranne.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

17.34 **Jouni Ovaska kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllähän tämä keskustelu osoittaa sen, että tämä välikysymys kannatti jättää. Ennen kaikkea tämä kertoo hallituksen ylimielisyydestä. Me olemme nähneet tämän ylimielisyyden jo tuolla työmarkkinakentällä: Sen, että sopuja ei haluta tehdä eikä haluta keskustella. [Laura Huh-tasaari: Missä on se vaihtoehto!] Nyt tämä sama näkyy sitten alueiden kesken, eli asetetaan alueita vastakkain, ja tässä valitettavasti käy niin, että vahvimmat pärjäävät. [Mauri Peltokangas: SAK:n kädenjälki!]

Voisitteko te vielä, perussuomalaiset, harkita tämän Turun tunnin junan perumista? Vettä se pois sieltä hallituksen listoilta.

Ja toinen kysymys, arvoisa puhemies: Tämän perusväylänpito, jota täällä edustaja Vornanen hehkutti. Nyt käy niin, että tänä vuonna summa todella on korkeampi. Se on noin 1,6 miljardia euroa, mutta sen jälkeen se tippuu. Se tippuu seuraavat vuodet. Perusväylänpito kurjistetaan jälleen, ja Väyläviraston arvio on, että korjausvelka tulee kasvamaan tällä hallituskaudella. Tätäkö te lupasitte? [Suna Kymäläisen välihuuto]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Ranne, kolme minuuttia.

17.36 **Liikenne- ja viestintäministeri Lulu Ranne:** Kiitoksia, arvoisa puhemies! Ensin aloitan oikeastaan sillä, että me todella satsaamme siihen infraan. Jokainen teistä näkee sen. [Suna Kymäläinen: Tänä vuonna!] Ja suuri asia, joka on tässä, niin kuin täällä edustaja Vornanen toi esiin, on se, että meillä on ennätysellinen summa infraan tämän hallituskauden aikana.

Tämän lisäksi se, mikä asia muuttuu todella paljon, on se, että tämä hallitus ja meidän ministeriömme, liikenne- ja viestintäministeriö, panostaa nimenomaan turvallisuuteen ja huoltovarmuuteen. Ensimmäistä kertaa meillä oli edustus seuraamassa suuria puolustus-harjoituksia tuolla Lapissa. Me olemme aloittaneet erittäin tiiviin, entistä tiiviimmän, yhteistyön Puolustusvoimien kanssa, puolustusministeriön kanssa, ja meidän virastomme Väylä ja Traficom ovat tehneet toki tätä yhteistyötä jatkuvasti. Me päivitämme kriittisen infran osalta sitä tilannekuvaa, mihin meidän täytyy yhdessä tähdätä sillä pitkällä tähtäimellä.

Teemme myöskin hyvin tiivistä yhteistyötä nyt Naton kanssa. Liikenne- ja viestintäministeriö järjestää tämän kevään aikana Naton liikenteen suunnitteluryhmien kokouksen täällä Suomessa. Tämä on aivan poikkeuksellista. Me nimenomaan keskitymme siihen, että meidän inframme tukee huoltovarmuutta, meidän inframme kasvattaa turvallisuutta, ja me teemme tätä yhteistyössä.

Palataan vielä hieman tähän länsirataan ja meidän kaikkiin erilaisiin hankkeisiimme, joita me edistämme yhdessä tämän kauden aikana. Yhtiö, Länsirata-yhtiö, on siis jättänyt EU-hankehakemuksen, jolla yritetään saada 20 kilometrin pätkälle rahoitusta, eli Salo, Haja, Espoo, Hista. Nämä ovat pätkiä, joiden osalta myöskin alueellisesti hyödytään, kaa-voitusta saadaan edistettyä. Tässä on kyse nyt täsmäiskusta, ja me edistämme näitä hankkeita askel kerrallaan. Kevään aikana, kesäkuussa, heinäkuussa, saamme varmistuksen siitä, kuinka paljon sitä EU-rahaa saadaan.

EU-vaikuttaminen on noussut täällä monessa puheenvuorossa esiin. Liikenne- ja viestintäministeriö ja me yhteistyössä sidosryhmiemme kanssa olemme onnistuneet siinä EU-vaikuttamisessa erinomaisesti. Me saatiin ennätysmäärä tiekilometrejä ja satamia TEN-T-verkkoon — lähes 1 000 kilometriä uutta tietä, useita, useita satamia. [Suna Kymäläinen:

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

Tehtiin viime kaudella ne päätökset!] Nämä ovat todella hienoja asioita, ja tämän myötä voimme myös saada sitä EU-rahoitusta tänne huomattavasti enemmän. [Jouni Ovaskan välihuuto]

Ja aikaisemmin mainitsin myös nämä yhteiset aiesopimukset. Me käymme jatkuvasti keskustelua kaupunkien ja eri yritysten kanssa siitä, löydetäänkö me vielä sellaisia infra-kohteita, joihin voisimme yhdessä sitoutua, ja voisimme yhdessä viedä viestiä sinne teollisuuteen, elinkeinoelämälle, että näihin halutaan satsata, sitoutukaa tekin investoimaan meille, ja mennään sitten eteenpäin. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ja sitten mennään puhujalistaan. — Edustaja Elomaa, varsinainen puheenvuoro.

17.39 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Tässä välikysymyksessä kannetaan ihan aiheellisesti huolta Suomen eri alueiden elinvoimasta ja pärjäämisestä. Toisin kuin välikysymyksen tekijät väittävät, hallitus kyllä panostaa koko Suomen elinvoimaan ja asumiskelpoisena pitämiseen. Hallituksen ohjelma ja päätavoite tähtää kotimaamme Suomen selviämiseen voittajana tässä vaikeassa ajassa. [Mauri Peltokangas: Keskustan välikysymys, missä kaikki edustajat on? — Keskustan ryhmästä: Täällä ollaan!]

Perussuomalaiset on maaseutupoliittisessa ohjelmassaan linjannut, että koko Suomi on pidettävä asuinkelpoisena. Ketään ei pidä pakottaa muuttamaan kaupunkiin. Autoilun kustannusten vähentäminen on konkreettinen keino edesauttaa tätä tavoitetta. Polttoaineveroa lasketaan, ja jakeluveto ei nouse niin paljon kuin se olisi edellisen hallituksen politiikalla noussut. Lisäksi lasketaan ajoneuvoveroa. Autoilun kustannusten madaltaminen vähentää asumisen ja elämisen kustannuksia, ja se helpottaa myös yritysten kustannuskilpailukykyä globaaleilla markkinoilla. Tämä kaikki lisää koko Suomen elinvoimaa ja mahdollistaa elämisen myös suurten kaupunkien ulkopuolella.

Olemme myös linjanneet, että laadimme kotimaisen ruoantuotannon pitkän aikavälin strategian kansallisen tahtotilan vahvistamiseksi ja maataloustuottajien arvostuksen nostamiseksi. Tämä tehdään muun muassa lakimuutoksien ja asetusten avulla. Ruoantuotannon ulkoistaminen Suomen rajojen ulkopuolelle ei ole vastuullista eikä kestävää eikä pitkässä juoksussa myöskään kannattavaa, puhumattakaan huoltovarmuudesta tai ruokaturvasta, eikä hallitus tule näin tekemäänkään. Sen sijaan me varmistamme, että pystymme pitämään ruoantuotannon lähellä ja hallitsemaan sitä itse.

Arvoisa puhemies! Suomen vientiteollisuus nojaa maaseudun ja maaseutumaisten alueiden luonnonvarojen varaan. Erilaisia puhtaan siirtymän hankkeita on vireillä ympäri Suomea. Hallitus tekee toimillaan Suomesta vakaamman investointiympäristön, joka edesauttaa näiden investointien realisoitumista. Valtaosa puhtaan siirtymän ja uusiutuvan energian hankkeista syntyy maaseudulle. Kun syrjäisillä seuduilla saadaan investointeja, työtä ja yrittämistä, on se parasta ja vakainta elinvoimaa.

Välikysymyksessä ollaan myös aiheellisesti huolissaan kansalaisten lähipalveluista. Viime kaudella tehty ja keskustankin siunaama sekä kustannuksia lisäävä hyvinvointialueuudistus tekee tästä työstä hankalaa. [Hanna-Leena Mattilan välihuuto] Iso rooli palveluiden tarjoamisessa on myös hyvinvointialueiden omilla päätöksillä. Keskustalla itsellään on toistaiseksi paljon valtaa tällä hallinnon tasolla. Kyseessä on siis keskustan itsensä hyväksymä uudistus, ja keskustalla on edelleen paljon sananvaltaa palveluiden järjestämisen suhteen. [Hanna-Leena Mattilan välihuuto] Keskusta on suurin puolue yhdeksällä hyvin-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

vointialueella. Malttaako keskustapuolue hillitä palveluiden karsimista aluevaltuustoissa niin kauan, että saataisiin rakenteet kuntoon?

Oppositio, ajoitte sote-uudistuksen väen väkisin läpi — oikein runnoitte sen — joten teillä on siitä myös vastuunne. Vai oletteko eri mieltä? [Hanna-Leena Mattilan välihuuto] Voisitte ehdottaa vaihtoehtoja, toteuttamiskelpoisia ja realistisia vaihtoehtoja, ja olla rakentavia jatkuvan valitusvirren sijaan. Tässä vakavassa tilanteessa ei ole nyt sijaa riitelystä ja jahkailuun.

Rahoitusvaje on joka suunnassa valtava, maailmantilanne on huolestuttava, ja täällä vaan kinastellaan. Aitoa yhteistyötä opposition ja hallituksen välillä tarvitaan nyt. Unohdetaan ne kiilusilmäiset puolueen kannatuksen nostoon tähtäävät toimet, koska isänmaa tarvitsee jokaisen edustajan pyyteettömän panoksen. [Hanna-Leena Mattila: Senhän te osaatte!] Hallitusohjelma tähtää tulevaisuuteen, hyvinvointipalveluiden säilyttämiseen ja huoltovarmuuden turvaamiseen. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lindén.

17.44 Aki Lindén sd: Arvoisa rouva puhemies! Olin hetken aikaa pois tästä täysistuntosalista mutta tässä samassa rakennuksessa, jossa eduskunnan varapuhemies Paula Risikko isännöi hyvinvointialueiden valtuustojen puheenjohtajien tähän tilaan kutsuttua kokousta sen takia, että aika moni, kymmenkunta kansanedustajaa, toimii nimenomaan siellä valtuustojen puheenjohtajina. Seurasin toki täällä salissa käytävää keskustelua siltä pohjalta kuin mitä oli mahdollista, mutta siinä oli erinomaisia alustuksia.

Haluaisin nyt alkuun sanoa, että jokainen ministeriöhan on aina kulloisenkin valtioneuvoston palveluksessa, ja kyllä siellä valtiovarainministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön ja sisäasiainministeriön edustajat puhuivat sote-uudistuksesta hyvin myönteiseen sävyyn. Ei siellä kuulunut tällaista kuin täällä nyt, että miksi jatkatte sote-uudistusta, vaan nähtiin, että se on järkevä uudistus, joka on siirtänyt kunnilta vastuuta. Suomi oli maailmassa ainoa maa, jossa pienikin kunta, alle tuhannen asukkaan kunta, oli vastuussa esimerkiksi erikoissairaanhoidon rahoituksesta, jossa yksittäisen potilaan lasku saattoi olla 300 000 euroa tietyissä tapauksissa. Kyllähän me tarvitsimme tällaisen uudistuksen. [Laura Huhtasaaren välihuuto] Olen sen verran pitkään seurannut tätä uudistamista ja keskustellut siitä aikanaan myös perussuomalaisten puoluetöimistössä aikanaan vastavalitun puheenjohtaja Halla-ahon kanssa, että olen ymmärtänyt, että itse asiassa maakunnallista tasoa kannattivat täällä kaikki puolueet. Mutta ei mennä nyt siihen sen enempää.

Eli tässä välikysymyksessä, jonka keskusta ja Liike Nyt ovat tehneet, on esitetty kritiikkiä ihan perustellusti ja aiheellisesti terveydenhuollon ja vanhustenhuollon lähipalveluiden karsimisesta ja varsinkin siitä, että nyt tuntuu läpi koko maan pyyhkäisevän semmoinen hyökyaalto, jossa lakkautetaan erittäin merkittävässä määrin toimipisteitä. Yritän ihan oikeasti ja vakavasti analysoida, mistä tämä johtuu. En nyt niinkään lähde kysymään, kuka tähän on syyllinen.

Sen verta voin mennä suoraan tähän vastaukseen tai johtopäätökseen, että tässä on pitkälti taustalla nyt sellainen tulkinta tästä sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituslaista, joka on aiheuttanut nyt sen, että hyvinvointialueet on pakotettu tekemään tasapainotuksen vuoden 26 loppuun mennessä. Mutta tuolla budjettikirjassa, joita tässä ei enää monenkään pöydällä ymmärrettävistä syistä näy — tuossa on yksi ja omalla pöydälläni yksi — sivulla Y 81 eli Yleisperusteluissa näytetään se taulukko, miten tämä hyvinvointialueiden rahoitus

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

tässä vuoteen 27 mennessä kehitty. Siellä on hyvin tärkeä elementti, jälkikäteistarkistus. Sehän johtuu siitä, että valtio on viime kädessä vastuussa ihmisten perusoikeuksien toteutumisesta — ei kukaan muu taho voi olla siitä vastuussa — ja emmehän me hyvälläkään indeksillä pysty koskaan aivan tarkkaan ennakoimaan sitä, mikä on tulevana vuonna esimerkiksi kustannustason nousu, ja sen takia siihen rahoituslakiin on otettu mukaan tämä jälkikäteistarkistus. Niinpä vuonna 25, aivan niin kuin täällä pääministeri Orpo jokin aika sitten sanoi, on tulossa se 2,5 miljardia euroa, jossa yksi miljardi on lisäystä tästä vuodesta ja vajaa puolitoista miljardia on sitten sitä vuoden 23 jälkikäteistarkistusta.

Mutta nyt se ongelma. Mikä on se ongelma? Se ongelma on se, että jos me katkaisemme tasapainotusjakson siihen vuoteen 26, niin silloin meillä ei ole sitä jälkikäteisrahoitusta siellä tulopuolella kuin vasta ensi vuonna, vuonna 25, koskien sitä vuotta 23. Me emme saa laskea valtiovarainministeriön tulokinnan mukaan vuonna 26 tulevaa vuoden 24 jälkikäteistarkistusta mukaan siihen, saati että saisimme laskea vuoden 25 mahdollisen alijäämän kompensationsa vasta vuonna 27 tulevaa jälkikäteistarkistusta varten tai vuoden 26 mahdollisen alijäämän jälkikäteistarkistusta, joka tulee vuonna 28.

Tämä on nyt johtanut siihen, että alueet on pakotettu tekemään yhteensä yli miljardin euron edestä säästötoimenpiteitä, jotka sitten ovat erisuuruisia eri alueilla. Tämä on sellainen asia, että vaikka tämä rahoituslaki on säädetty edellisen eduskunnan aikana, niin nykyisen eduskunnan pitäisi tämä kohta siitä korjata. Se korjaus olisi konkreettisesti ei lisärahoitus vaan se, että puolet voitaisiin ensi vuonna tulevasta jälkikäteistarkistuksesta saada ennakkona tänä vuonna, niin näihin paniikkisäästöihin ei jouduttaisi alueilla.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kalli.

17.49 Eeva Kalli kesk: Arvoisa rouva puhemies! Suomi pärjää, kun koko Suomi ja kaikki suomalaiset pidetään mukana. Tämä tosiasia tuntuu nyt unohtuneen hallitukselta. Uhatuna on ei enempää eikä vähempää kuin ihmisten sujuva ja turvallinen arki: läheltä saata- vat terveys- ja sosiaalipalvelut, toimiva liikenne, mahdollisuudet kouluttautua, perustaa perhe, tehdä töitä, yrittää ja tavoitella unelmiaan. Siksi keskusta on tehnyt tämän välikysymyksen hallitukselle.

Hallituksen politiikasta piirtyy esiin ideologinen keskittämisen kaava, joka on kylmää kyytiä tämän maan ihmisille. Annan nyt muutaman konkreettisen esimerkin siitä, miten koko Suomen elinvoimaa ja ihmisten hyvän arjen edellytyksiä nyt murennetaan.

Aloitetaan liikenteestä. Hallitus kyllä puhuu mielellään panostuksista, mutta valitettava tosiasia on, että liikenneväylien korjausvelka vain kasvaa tämän hallituskauden aikana. Ihmisille ympäri Suomen tämä tarkoittaa entistä enemmän kuoppaisia teitä, alentuneita nopeusrajoituksia ja viivästyneitä junia — siis entistä pidempiä työ-, koulu- ja asiointimatkoja ja entistä suurempia laskuja autokorjaamoilta.

Kotimaakuntani Satakunta on vain yksi esimerkki hallitukselta täysin unholaan jääneistä maakunnista. Esimerkiksi maakunnan valtateille hallitus ei vielä ole osoittanut euroakaan kehittämisrahoitusta, vaikka alueen viesti niiden tarpeista on selvä ja yhtenäinen. Toistaiseksi olemme saaneet... [Petri Hurun välihuuto] — Hallitus ei ole osoittanut vielä euroakaan kehittämisrahoitusta Satakunnan teille. — Toistaiseksi olemme saaneet vain jonkin aikaa kestäneen henkilöjunaliikenteen täysmotin Porin ja Tampereen välille, jossa liikenteen palauttaminen ennalleen pätkii muuten paikoin edelleen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

Kysynkin hallitukselta: milloin saamme rahoitusta Satakunnan liikenneyhteyksien parantamiseen ja kehittämiseen? Mitä vastaatte satakuntalaisille, jotka odottavat kuoppien ja liikennemottien sijaan panostuksia maakunnan infraan, [Petri Hurun välihuuto] vai jääkö satakuntalaisille vain luu käteen samalla kun hallitus ojentaa Turun tunnin junaan 500 miljoonaa euroa?

Arvoisa puhemies! Jos tiet sitten olisivatkin kunnossa, siinä kunnossa, että lääkäriin pääsee, niin valitettavasti ei taideta päästäkään. Suomalaisten sosiaali- ja terveyspalveluita leikataan nimittäin tämän hallituksen politiikalla rajulla kädellä. Tällaista lähipalveluiden alasajoa ei nähty edes 90-luvun laman aikana. Joudumme todistamaan ennennäkemätöntä terveyspalveluiden keskittämistä, ellei hallitus herää unestaan ja elleivät hallituspuolueiden edustajat hyvinvointialueilla herää puolustamaan perustason lähipalveluiden säilyttämistä niiden alasajon sijaan. Tämä herätyksen tarve koskee muuten myös SDP:tä, vasemmistoa ja vihreitä, jotka ovat esimerkiksi Satakunnassa lyöttäytyneet yhteen kokoomuksen kanssa ja aikovat nyt sulassa sovussa keskittää sote-palveluita niin, että hirvittää — siitäkin huolimatta, että kaikki asiantuntijat korostavat toimivien perustason lähipalveluiden merkitystä. Arvoisa hallitus, on viime kädessä teidän vastuullanne, että suomalaisten pääsy sosiaali- ja terveyspalveluihin ei entisestään vaikeudu. Miten turvaatte riittävät resurssit toimiviin lähipalveluihin?

Arvoisa puhemies! Kolmanneksi nostan esiin vielä koko Suomen tärkeimmän voimavaran eli inhimillisen pääoman ja osaamisen. Koulutus, se on supervoima. Se on Suomen menestymisen ja aluekehityksen supervoima, kasvun ja työllisyyden edellytys. Pääministeripuolueen suulla vaaleissa luvattiin, että koulutuksesta ei sitten leikata, mutta toisin taitaa olla käymässä. Aikuiskoulutustuen lakkautus ja vapaan sivistystyön leikkaukset ovat tästä vaarallisia esimerkkejä. Jatkuvaan oppimiseen ei ilmeisesti enää uskota. Kannan tällä hetkellä suurta huolta myös ammattikorkeakouluista, joiden perusrahoitus on hallituksen politiikalla laskussa. Tämä kaikki tarkoittaa, että suomalaisten nuorten mahdollisuudet saada koulutusta lähellä kotiseutujaan ja samalla yritysten edellytykset saada ammattitaitoista työvoimaa ja panostaa tki-toimintaansa vaikeutuvat tällä politiikalla entisestään.

Arvoisa puhemies! Kun maamme rahat ovat tiukilla, on laitettava asioita tärkeysjärjestykseen ja jaettava yhteisiä voimavaroja oikeudenmukaisesti eri alueiden välillä. Kyse on arjen turvasta, tasa-arvosta ja tulevaisuudenuskosta koko Suomessa. Vetoan hallitukseen: ottakaa tämä välikysymys tosissaan ja tehkää tarvittavat korjausliikkeet, koska Suomi pärjää vain yhtenäisenä ja koko mitallaan.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Pitko.

17.55 Jenni Pitko vihr: Arvoisa puhemies! Alueet todellakin eriytyvät Suomessa, ja muuttunut tilanne itärajalla ja geopolitiikan liikkuvat osaset ovat vaikuttaneet merkittävästi erityisesti Itä- ja Pohjois-Suomen tilanteeseen.

Mielestäni tämä välikysymys oli aiheellinen. Olemme käyneet tänään mielenkiintoista keskustelua alueiden kehittymisestä. Ajattelen niin, että puolueet ja hallitus kulloinkin voivat haasteiden edessä joko tarttua toimeen tai keskittyä muiden syytelyyn. Valitettavasti tänään tämä jälkimmäinen on ollut aika monelle hallituspuolueen edustajalle pääasiallinen tapa reagoida tähän tilanteeseen.

Kun juttelee ihmisten kanssa, ketkä asuvat pienillä paikkakunnilla tai maaseudulla, heidän elämisen edellytyksistä, niin itselle tulee semmoinen olo, että eivät he kauhean paljon

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

pyydä — että olisi työpaikka ja tietenkin mahdollisuus asua laadukkaasti ja olisi peruspalvelut ja harrastuksia sekä itselle että lapsille. Siksi ihmettelenkin sitä, miksi hallitus on tehdessään näitä talouden sopeuttamispäätöksiä lähtenyt leikkaamaan maaseudun kulttuuritoiminnasta tai miksi hallitus kenties ideologisista syistä luonnonsuojelusta leikkaamalla tulee samalla leikanneeksi merkittävän määrän maaseudun harrastusmahdollisuuksista eli eräilystä, retkeilystä, kalastuksesta ja niin edelleen. Metsähallituksen leikkaukset johtavat nimittäin siihen, että jopa yksi kolmasosa retkeilyrakenteista saatetaan tulla purkamaan. Se tarkoittaa ihmisille alueilla, maaseudulla, vähemmän laavuja, vähemmän tulistelupaikkoja, vähemmän pitkosuita, joissa kulkea lähisuolla. Se tarkoittaa myös luontomatkailun edellytysten vähentymistä, koska turistit eivät tule sinne, missä ei ole retkeilyrakenteita, jos kohteena on luontokohde. Siksi mietin, onko näissä päätöksissä huomattu ottaa tällaisia alueellisia vaikutuksia huomioon, kun niitä on tehty talouden tasapainottamiseksi. Retkeilyrakenteet tai maaseudun kulttuuritoiminta ovat pieniä asioita valtion budjetissa. Niillä ei taloutta tasapainoteta, mutta niillä voidaan merkittävästi vaikeuttaa ihmisten elämää alueilla.

Nostin jo aikaisemmin puheenvuorossani esille pohjoisen liikenneyhteydet ja sen, kuinka meidän pohjoinen yhteytemme Eurooppaan eli päärata Ruotsin rajalle on erittäin häiriöherkkä. Se on pitkälti vain yksiraiteinen, ja pienikin häiriö siinä raiteilla saattaa pysäyttää koko liikenteen. Me tiedämme, että Itämeren tilanne on vaikeutunut ja tällaisten huoltovarmuusreittien löytäminen on ensisijaisen tärkeää. Siksi ihmettelinkin, miksei tästä kolmen miljardin liikennepaketista löytynyt rahoja pääradan yksiraiteisille osuuksille ihan vain pieniä rahoja lukuun ottamatta, nekin pitkälti suunnittelurahoja ilman takeita toteutuksesta.

Vielä haluan sanoa sanasen maataloudesta, joka täällä nousi monta kertaa keskusteluun — ei kovinkaan positiivisessa valossa mielestäni, sillä erityisesti sen suhteen on käynnissä suuri syyttelykisa, kuka on tehnyt väärin. Valitettavasti ongelma taitaa olla se, että juuri mitään ei ole tehty. Ne selvitykset, mitä maatalouden kannattavuudesta kulloinkin hallitus tilaa, usein lentävät romukoppaan, koska tulokset eivät ole olleet oman politiikan mukaisia.

Itse ajattelen, että meidän tulisi rohkeasti parantaa maatalouden kannattavuutta ja samalla ottaa huomioon alueiden elinvoima mutta myös ympäristökysymykset. Esimerkiksi kasviperäisen ruoan suosion myötä kannattaisi tarttua niihin mahdollisuuksiin. Myös kauran ja härkäpavun viljely on suomalaista maataloutta ja tukee meidän huoltovarmuutta. Luomuviljelyn parhaat käytännöt kannattaisi ottaa käyttöön. Ne ovat parantaneet maatalouden omavaraisuutta, ja ne lisäävät myös ympäristökestävyyttä. Ehkä noston tässä vielä esille biokaasun mahdollisuudet maaseudun elävöittäjänä ja samalla omavaraisuuden ja ympäristökestävyyden parantajana. Maataloudessa jos jossain me aidosti tarvitsemme niitä ratkaisuja, niin ehkä toisten syyttely voisi mennä tähän ratkaisukeskeisempään suuntaan. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kivelä poissa. — Edustaja Wallinheimo, olkaa hyvä.

18.00 Sinuhe Wallinheimo kok: Arvoisa puhemies! Tässä jo melkein pajatso tyhjennettiin päivällä debatissa, mutta kuitenkin jos katsoo tätä hyvin aluepoliittista välikysymystä Keski-Suomen kannalta, niin kyllähän meillä asiat ovat menneet tämän hallituskauden aikana valtavan hyvin. Ensinnä tuli liikenneinfrapaketti, kuusi kohdetta — se taitaa olla suu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

rin määrä koko Keski-Suomen historiassa — tällä hallituskaudella tulee, ja siitä tietenkin kiitokset liikenneministerille ja hallitukselle. Toinen suuri kokonaisuus, mikä tässä nyt on viime aikoina ollut, ovat nämä Puolustusvoimien teollisuuden hankinnat, joista suuri osa on mennyt sitten Keski-Suomeen Nammolle ja Vihtavuoreen. Se on ollut kymmenien miljoonien paketti, ja tietenkin se tuo paljon meille työtä ja toimeliaisuutta.

Ministeri Multalaa pitää tietenkin kehua siitä, että korkeakoulupanostukset, mitä on tehty tällä kaudella niin lisäpaikkojen kuin lisärahoituksen suhteen, ovat olleet äärimmäisen tärkeitä Keski-Suomelle. Jyväskylän yliopiston ja ammattikorkeakoulun, molempien, rehtorit ovat kilpaa kiitelleet niitä, joten kiitos myös niistä.

Myös ministeri Rydmania kehuin täällä aikaisemmin siitä, että todellakin nämä maaseutumaisien kuntien yritystuet korotettuina säilyivät Keski-Suomessa, ja hyvä niin, koska niillekin on paljon tarvetta.

Myös ministeri Mykkästä olisin voinut kehua, koska me saimme paljon energiatukia Jyväskylän seudulle ja itse asiassa me saamme nyt kymmenien ja kymmenien miljoonien vihreän siirtymän investoinnit liikkeelle.

Etä kyllä tässä paljon on ainakin Keski-Suomen kohdalla hyviä asioita tällä hallituskaudella tapahtunut. Tietenkin toivon näin keskisuomalaisena kansanedustajana, että tämä hieno toiminta sitten jatkuu. Mutta ei tässä nyt sitten siinäkään suhteessa ihan täysin voi sanoa niinkään, että maakuntien edustajat olisivat hyvin tyytymättömiä tähän, päinvastoin. Kyllä ainakin Keski-Suomi kiittää tätä hallitusta varsin kovasti. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Ronkainen, olkaa hyvä.

18.02 Jari Ronkainen ps: Arvoisa puhemies! Keskusta ja Liike Nyt ovat esittäneet välikysymyksen, jossa esitetään huolta Suomen eri alueiden elinvoimasta ja pärjäämisestä. Välikysymyksessä ollaan täysin ymmärrettävästi huolissaan suomalaisten hyvinvoinnista. Kysymyksessä todetaan tosiasiana seikka, että jokaisella suomalaisella on oikeus hyvän elämän edellytyksiin. On täysin fakta, että lapsiperheet eivät muuta alueille, joissa palveluita ajetaan alas. Kysymyksessä esitetään myös se tosiasia, että kaikilla alueilla Suomessa tulisi olla mahdollisuus tuottaa työtä ja hyvinvointia. Nämä ovat huolia, joista varmaan jokainen täällä salissa on kovin huolissaan.

Mutta huolissaan olemalla ei Suomea nosteta ylös tästä suosta, johon ei kyllä tällä hallituksella ole ollut osuutta eikä arpaa. Tämä tatami, jossa Suomi nyt harrastaa pystypainia, on kyllä jo valmiina pakettina ollut edellisten hallitusten jäljiltä. Nykyhallituksen toimet nimenomaan tähtäävät koko Suomen asuinkelpoisena pitämiseen ja elinvoiman parantamiseen. Fakta homma on kuitenkin, että ollaan eletty yli varojen ja nyt on korkea aika velkaneuvonnalle, ettei tarvitsisi konkurssihakemusta täyttää.

Autoilun kustannusten hillitseminen tähtää koko Suomen hyvinvointiin. Kaikilla mittareilla mitattuna siitä käy kiittäminen nykyistä hallitusta. Tieliikenteen verotuottojen alenema on ollut kyllä ennakoitavissa edellistenkin hallitusten ollessa vallassa. Tämä hallitus tähtää nimenomaan koko Suomen pitämiseen asuinkelpoisena — ei vain suurimpien kaupunkien, joissa ahdistusta saattaa aiheuttaa junasta myöhästyminen, kun seuraava menee vasta neljän minuutin päästä, yhtään toki tätäkään väheksymättä.

Tiestön korjaamisvelkaa taitetaan, ja tulevana kesänä asfaltti tuoksuu suurimmassa osassa Suomea, niin kuin kesällä aina pitääkin. Tässä hallitus on ottanut huomioon myös

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

turvallisuuskäkökulman kuin myös huoltovarmuuskäkökulman. Nämä ovat tosiasioita, jotka tuntuvat unohtuvan välikysymyksen esittäjiltä.

Arvoisa puhemies! Viime kaudella keskustankin siunaama hyvinvointialueuudistushan vasta ongelmallinen onkin. Tuntuu nyt ihmettelijöiltä se unohtuvan tyystin. Keskustalla itsellään on paljon sananvaltaa palveluiden järjestämisessä ollessaan suurin puolue yhdeksällä hyvinvointialueella. Rahat olivat loppu jo alueiden aloittaessa toiminnan. Hyvinvointialueet ovat autonomisia, ja siellä se tärkeysjärjestys palveluista päätetään.

Hallituksen toimilla pyritään hillitsemään kustannuksia normeja purkamalla. Valmis-teilla olevien lakimuutosten tavoitteena on taasen varmistaa hyvinvointialueiden rahoituksen riittävyys ja palveluiden saatavuus. Hyvinvointialueet ovat toimineet reilun vuoden ja nykyinen hallitus ei edes vuottakaan. Taisi olla siis niin, että oppositiossa ei nyt ihan kuitenkaan ajateltu tätä uudistusta loppuun asti ja nykyinen hallitus saa laittaa asiat järjestykseen.

Hallitus tekee Suomesta vakaamman toimintaympäristön. On tulossa ohjelmat Itä-Suomen ja Pohjois-Suomen kehittämiseksi. Tehdään määrätietoisesti työtä koko Suomen eteen. Tämä hallitus ei leikkaa hyvinvointialueilta rahoitusta vaan hillitsee kustannusten nousua. Tämä hallitus tekee päämäärätietoisesti vaikuttamistyötä EU:ssa jokaisella saralla. Tämä hallitus huolehtii huoltovarmuudesta niin maatalouden kuin sisäisen turvallisuudenkin osalta. Hallitus on rohkea, vastaa haasteisiin, haluaa luoda kestävästä kasvua ja hyvinvointia kaikille kansalaisille. Hallitus ei leiki piilosta, vaan rohkeasti siirtyy mukavuus-alueelta sinne epämukavuuden puolelle taatakseen Suomen hyvinvointivaltion olemassaolon.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

18.07 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tämä välikysymyskeskustelu on ollut ehkä värikkydessään parasta, mitä olen vaatimattoman eduskuntaurani aikana nähnyt, mutta on hyvä, että tämäkin tuli nyt sitten nähtyä.

Arvoisa herra puhemies! Oikeastaan Itä-Suomi on nykyisen hallituspolitiikan näyteikkuna numero yksi. Minua suorastaan liikuttaa tämä sympatia ja myötätunto, mitä tämän keskustelun aikana Suomen itäisimpänä kansanedustajana olen saanut. Mutta kyllä ne ovat pieniä ne silakat joulukaloiksi — samoin hyvät terveiset — silloin, kun ahdinko on päällä ja apua ei tule. Minä kaipaan tältä hallituksesta selviä päätöksiä, selviä investointeja. Me emme tarvitse enää sen enempää sympatiaa, kiitos niistä sympatian hetkistä tähän saakka. Nyt pitää tulla selviä päätöksiä, miten tiestöä parannetaan, ja ennen kaikkea investoinneille saadaan ne välttämättömät pienet tuet, mitä meillekin kuuluu.

Tänä päivänä todella minulla oli vieraana täällä erään yrittäjän tapaus, heidän yrittäjäedustajat. Kävimme asiaa läpi saadaksemme sen firman liikenteeseen. Erinomainen idea, erinomainen liiketoimi, kaikki valmiina tuotantoa varten, vaan sitä pientä bonusta ei saamistään. Jos tätä maata halutaan nostaa tästä ahdingosta ylös, niin tuotannollinen ja varsinkin vientikauppaan tähtäävä teollinen tuotanto pitää saada paremmin pyörimään. Emme terveisien tuonnilla enää pärjää Itä-Suomessakaan.

Elämme aikaa, jolloin Itä-Suomen turvallisuustilanne on heikentynyt tuon Venäjän tilanteen takia. Pitkä yhteinen raja itänaapurin kanssa on meille uhka, johon pitää varautua. Siinäkin asiassa pelkät terveiset eivät meillä riitä — pitää olla selviä toimia, selviä investointeja. Ja kannattaa muistaa erään Nato-johtajan sanonta, että kun itäinen Suomi pide-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

tään elinvoimaisena, infra kunnossa ja asuttuna, niin sellaisen alueen puolustaminenkin on paljon helpompaa kuin autioituvan, huonosti voivan seutukunnan. Tämä olisi hyvä muistaa täällä vallan kammareissakin.

Kun Natossa ja monessa muussa paikassa on tunnustettu tämä Itä-Suomen vaikea tilanne, niin luulisi nyt olevan aika helppo tehdä päätöksiä, joiden mukaan Itä-Suomea tuetaan paljon enemmän. Ministeri Rydman kyllä aivan oikein omassa puheenvuorossaan todisti, että painopistettä on siirretty eräiden tukitoimien suhteen Itä-Suomen suuntaan — kiitos siitä. Toivottavasti nämä lähtevät liikenteeseen niin kuin on luvattu, enkä usko, että ministeri on puhunut vastoin totuutta. Kyllä hän varmasti tosissaan oli, ja uskon siihen.

Mutta se, mikä minua huolestuttaa, on huoltovarmuus. Meillä todellakin tällä hetkellä on tilanne, että energian suhteen olemme aivan veitsenterällä. Venäjän tuleva presidentti, joka sai uusittua valtakirjansa ankarissa vaaleissa, varmasti käyttää koko sen saamansa voiman, mitä hän vaaleista sai itselleen, Euroopan tilanteen vaikeuttamiseen niin, että myös energiahuoltomme vaikeutuu. En toivo sitä, mutta se on yksi vaihtoehto. Kaapeleita voi katketa, putkia voi mennä poikki, ja monta muuta jekkua voi olla luvassa. Tämän takia Suomessa pitää ottaa tämä elintarvikeomavaraisuus ihan tosissaan. Me emme ole ruoan suhteen omavaraisia, ja siinä tässä maassa on tehtävää ja heti.

Toinen on energiantuotanto. Kotimainen turve on otettava heti takaisin kotimaiseen energiapalettiin. Viime talvenakin kovien pakkasten aikaan olimme siinä kintaalla, pyöri-vätkö kaikki CHP-laitokset tässä maassa. Ei enää voi tukkipuita polttaa hakkeena voimalaitoksissa. Kesämökkini vieressä oli iso tukkilaani, jonka luulin menevän sahalle taikka sellutehtaalle, ne kuitupuut. Eihän mitään: viime viikolla oli hakkuri käynyt ja silpaissut ne puut — ne oli poltettu energiaksi. Tällaiseen kansantaloudelliseen tuhlaukseen tällä maalla ei ole varaa, ei kerta kaikkiaan.

Tämän maan rikkaudet lepäävät Suomen metsissä, Suomen kallioperässä, Suomen pelloilla, sitten suomalaisessa puhtaassa maisemassa, eli matkailun raaka-ainetta on kaunis suomalainen maisema aina. Mutta meidän pitää nyt ottaa asento uusiksi. Tällä tavalla ei voida jatkaa, että me museoimme tätä maata ja pikkuhiljaa siirrämme kaikki tänne kasvukeskuksiin, vaikka ne todelliset kasvun rikkaudet ovat tuolla suomalaisen kallioperän ja suomalaisen metsän ja suomalaisen suon sydämessä. Sieltä me ammennamme oman hyvinvointimme tulevinä vuosina.

Kiteellä oleva Syrjäsalmen silta, jota nyt on toista vuotta jo korjattu ja joka varmaan puolentoista vuoden päästä on kunnossa, olkoon esimerkki siitä, miten tällainen tärkeä liikenneinfra on jätetty aivan hunningolle itäisessä Suomessa — koskee itärataa, koskee Kuutostietä. Lieksan siltaa on seitsemän vuotta korjattu, ja valituksella se on aina kaadettu.

Arvoisa puhemies! Toivon näin lopuksi, että tätä byrokratiaa aletaan aidosti purkamaan, jotta saamme nämä päätökset äkkiä ja luvat voimaan niin, että investoija voi investoida ja työpaikkoja syntyy.

Ihan viimeisenä EU-politiikasta, arvoisa puhemies. [Puhemies koputtaa] Euroopan unionin ennallistamisasetus näyttää etenevän, ja toivon, että järki löytyy päähän. Se, mikä Suomelle päätöksenteossa kuuluu — tälle salille, Suomen eduskunnalle — pitää pitää täällä. Euroopan unionilla ei ole mitään asiaa meidän metsiimme eikä sellaiseen päätöksentekoon, mitä ei ole liittymissopimuksessa luvattu EU:lle. Kaikki muu on suomalaista päätöksentekoa. Euroopan unionilla on muitakin tekemisiä kuin ruveta [Puhemies koputtaa] pientä valtakuntaa ahdistelemaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Elo on poissa. — Edustaja Sarkkinen, olkaa hyvä.

18.13 Hanna Sarkkinen vas: Arvoisa puhemies! Aluksi kannatan edustaja Laura Meriluodon esittämää epäluottamuslausetta.

Sitten soteen: Hallituksen toimimattomuus hyvinvointialueiden ahdingon edessä on valinta, joka heikentää suomalaisten lähipalveluita eri puolilla maata, kuten tänään on moneen kertaan todettu. Poikkeuksellisten henkilöstökulujen ja ostopalveluiden hintojen nousun keskellä hyvinvointialueet tarvitsevat vastaantuloa ja työrauhaa, jotta lähipalveluista voidaan pitää huolta. Hyvinvointialueiden pyyntö alijäämien kattamisvelvoiteajan pidentämisestä on erittäin kohtuullinen pyyntö, jolla voitaisiin estää lyhytnäköisiä lähipalveluita alas ajavia päätöksiä eri puolilla Suomea. Vetoan edelleen hallituspuolueiden edustajiin, että kuulkaa tämä hyvinvointialueiden pyyntö ja tehkää tarvittavat päätökset. Hallituksen päätös olla toimimatta on teko, joka ajaa osaltaan suomalaisten lähipalveluita alas.

Sitten toiseksi vielä näihin kulttuuriteemoihin: Puhuin jo debattipuheenvuorossani kulttuurin alueellisesta saavutettavuudesta, ja ministeri vastasi osaltaan lastenkulttuurikysymyksiin, kiitos siitä. Ministeri totesi, että lastenkulttuurin rahoituksesta ei leikata. Kuitenkin eilen lastenkulttuuritoimijoilta saamani tiedon mukaan OKM:n rahoitus lastenkulttuurille laskee viisi prosenttia, joten on syytä kyllä käydä läpi, mistä tämä kentän toimijoiden ja ministerin erilainen käsitys vallitsevasta todellisuudesta johtuu.

Sitten laajemmin kulttuurista: Kulttuurilaitokset keskittyvät aika voimakkaasti pääkaupunkiseudulle, joten muut kulttuurin rahoitusinstrumentit ovat tärkeitä muun Suomen kulttuurin saavutettavuuden kannalta. Nyt monia näistä rahoitusvälineistä leikataan eri kautta. Tämä johtaa kulttuurin saavutettavuuden heikentymiseen Ruuhka-Suomen ulkopuolella, kun valtio osittain vetäytyy alueellisen kulttuurin rahoituksesta. Valtion alueellisen kulttuurin rahoituksessa on kyse hyvin pienistä puroista ja pienistä summista, mutta ne ovat merkittäviä ja vaikuttavia rahoja alueilla. Kyllä kulttuuri kuuluu myös muille kuin Kehä kolmosen sisäpuolella asuville. Kulttuurirahoituksen kokonaistason leikkaus näkyy alueilla, mutta on myös kysyttävä valtion eri kautta tulevien rahoituskanavien painotusvalintojen aluevaikutusten perään. Kulttuurirahoituksessa tulisi nähdäkseni painottaa myös alueellista ja sosioekonomista saavutettavuutta.

Arvoisa puhemies! Lopuksi elinkeinopolitiikasta: Itä- ja Pohjois-Suomessa on erittäin rikkaat luonnonvarat. On tärkeää, etteivät alueet kuitenkaan ole pelkkiä raaka-ainelaittoja. Pelkkä alkutuotanto työllistää ja luo arvoa vain rajallisesti, siksi tulisikin varmistaa, että myös jatkojalostusta ja sitä kautta työpaikkoja ja arvonlisää kehittyy Itä- ja Pohjois-Suomeen. Tämä voi vaatia valtiolta aktiivista teollisuuspolitiikkaa ja jopa valtionyhtiövetoisia investointeja raivaamaan latua, jos yksityiset investoinnit eivät lähde heti liikkeelle. Näitä odotamme.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Koska ministeri Ranne joutuu pian poistumaan, annan hänelle nyt mahdollisuuden vastata. — Olkaa hyvä.

18.17 Liikenne- ja viestintäministeri Lulu Ranne (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Vastaan muutamaan kysymykseen, jotka ovat täällä nousseet esiin.

Ensinnä totean Satakunnan tilanteen. Meillä on Varsinais-Suomeen ja Satakuntaan tulossa 47 miljoonalla päällystystöitä tänä kesänä, pelkästään sinne Satakuntaan yli 120 ki-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

lometriä. [Eeva Kallin välihuuto] Tämän lisäksi meillä on Satakunnan maakuntalennot saatettu yhdenvertaisesti tukien piiriin. Ja niin kuin tuossa aikaisemmassa puheenvuorosani totesin, me käymme jatkuvasti nyt keskustelua Puolustusvoimien kanssa myöskin näistä kriittiseen infraan liittyvistä kohteista, joita löytyy myöskin sieltä teidän suunnaltanne. Eli kyllä tässä tehdään tosissaan töitä niin, että saadaan hyvin tasaisesti ympäri Suomea tärkeitä hankkeita eteenpäin. [Laura Huhtasaari: Onneksi on persut hallituksessa!]

Tästä VR:n tilanteesta: Kun suuri osa Suomen liikenteestä pysäytettiin, niin meidän pyysimme heti, meidän turvallisuusviranomaisemme Traficom pyysi, VR:ltä selvitystä tästä kokonaisuudesta — ja saimme sen varsin ripeästi, niin kuin pyysimme sitä ripeästi — ja myöskin siitä, miksi siellä sitten tämä erityinen pätkä Porin ja Tampereen välillä joutui paitsioon. Meillä, LVM:llä siis, on VR:n kanssa ostosopimukset kahden IC-pätkän osalta, ja toinen niistä on juuri tämä Pori—Tampere ja sitten on yöjunia, Etelä-Suomen taajama-liikennettä, ja näitten osalta siis saatiin palautettua hyvin nopeasti osittain sitä liikennettä. Toki kun puhutaan sopimuksista, niin tämän sopimuksen, miten sen sanoisi, noudattamisesta käydään edelleen keskustelua. Mutta meiltä puututtiin siihen hyvin nopeasti, ja teemme jatkossakin parhaamme, että sinne saadaan palautettua juuri se kaikki, mitä sinne kuuluu.

Laajakaistasta vielä: Selvitys tästä laajakaistastahan valmistui ihan juuri. Tällä hetkellä selvittämme, mistä ja millä aikataululla olisi mahdollista saada rahoitusta siihen rakentamiseen. Meillä on jo tällä hetkellä olemassa CAP-suunnitelmassa varattuna 53 miljoonaa nimenomaan laajakaistarakentamiseen, ja nyt tietenkin selvitetään, mikä on se järkevin reitti ja mikä olisi se järkevin rahoitus, millä sitä olisi mahdollista sitten saada eteenpäin.

Lyhyesti voi todeta, että kyllä kovasti tehdään töitä ja koko Suomi pyritään mahdollisimman hyvin ottamaan huomioon. — Kiitoksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Peltokangas, olkaa hyvä.

18.19 Mauri Peltokangas ps: Arvoisa puhemies! Keskustelemme keskustan ja Liike Nytin välirikityksestä koskien hallituksen väitetystä alueellisesti syrjivää politiikkaa. Ensimmäiseksi totean, millä hartioilla keskustalla on kanttia arvostella hallitusta ongelmista, jotka se on ollut itse käsikirjoittamassa viime vaalikaudella ja vuosikymmenien hallitusvastuulla. Ymmärrän toki sinällään välirikitysten tekemisen, mutta tämän kyseisen välirikityksen osoite on täysin väärä. Totean heti kärkeen: nyt olisi keskustalla peiliin katsomisen paikka.

Keskusta syyttää pokerinaamalla hallitusta keskittämispolitiikasta. Mietitäänpä vähän, mistä suomalainen keskittämispolitiikka lähti. Vieläkö muistatte Vanhasen hallituksen kunta- ja palvelurakenneuudistuksen eli niin sanotun Paras-hankkeen, jonka seurauksena alkoi kuntaliitosten aika, paikallisdemokratian huonontuminen ja palveluiden, esimerkiksi kyläkoulujen, katoaminen syrjäseudulta? Näin kävi muuten esimerkiksi meillä Kaustisella, joten keskustan on turha kommentoida. Ketkähän siellä olivat, niin kuin monella, monella muulla paikkakunnalla, yksinkertaisella enemmistöllä lakkauttamassa palveluita? No, yllätys: keskustalaiset. Se siitä vastuusta Suomen asuttuna pitämisestä.

Vastuunkanto myöskään edellisen hallituksen virheistä ei keskustalle maistunut. Entisen maa- ja metsätalousministeri Kurvisen vahtivuorolla Marinin hallitus eväsi jopa uudet maatalouden investointituet turkistuotannolle. Voi vaan todeta, että jo tuolloin keskustan apilassa oli vähintään kolme punaista lehteä. Jos me ajatellaan, mitä tämä sai aikaan,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

niin se oli yksi tyrmäysisku maaseudun elinkeinoille. Cityvihreät veivät pohjalaisministeriä kuin pässiä narusta, kuten sanonta sanoo. Kyllä minua hävettäisi.

Keskusta ei halua muistutettavan menneisyydestä, käydään nyt sitten läpi vähän nykytilannetta. Viime kaudella Marinin hallitus sai maaliin jo ennalta katastrofaaliseksi tiedetyn hyvinvointialueuudistuksen. Vaalit käytiin, ja hyvinvointialueet aloittivat toimintansa. Keskusta sai eniten paikkoja aluevaltuustoissa ja oli suurin puolue yhdeksällä hyvinvointialueella. Hyvinvointialueiden aluevaltuustoilla on muuten päätösvalta kaikessa merkittävässä talouteen ja toimintaan liittyvässä. Aluevaltuustot ovat toimineet pidempään kuin tämä nykyinen hallitus. Eli lyhyesti sanottuna keskusta on itse vastuullinen myöskin palveluiden alasajosta. Vieläkö joku ihmettelee? Minä en. Keskustan on turha syyttää hallitusta hyvinvointialueiden tilanteesta. Toteuttakaa nyt siellä aluevaltuustoissa teidän ratkaisujanne — sehän oli teidän märkä unenne — kun teille on siihen valta kansan kunnioittavalla mandaatilla annettu.

Uskonpa, ja taitaa olla niin, että kuitenkin teidän vaakakupissanne painaa enemmän teidän puolueenne etu ja kannatus kuin suomalaisten etu, se on nähty tänäänkin täällä salissa. Ylimääräinen hallintokerros ja demokratiaraha, eli pikemminkin kepukratiaraha, oli teidän aikaansaannoksenne. Lisäsitte etuuksia itsellenne, poliitikoille ja byrokraateille, lisää kampaviinereitä pöytään. Samalla suoritettava porras joutuu kituuttamaan pahenevassa henkilöstövajeessa ja koko terveydenhoitojärjestelmä pyörii vastuuntuntoisen tekijän uhrauksien.

Olisimme tietenkin mieluusti kuulleet keskustan vaihtoehdon hallitusneuvotteluissa, mutta silloin keskustan anti oli ainoastaan tyhjä paperi. Lieneekö tässä kyynisessä välikysymyskamppailussa kyse keskustapuolueen edustajien vaalikannatuksesta vai Suomen edusta? Juuri äsken totesin, kummasta.

Tämä hallitus on kaikkien suomalaisten puolella. Se ilmenee tämän hallituksen hallitusohjelmasta, jos viitsitte sen lukea. Tulevista päätöksistä: Ne päätökset ovat vaikeita, eikä rahaa ole liikaa jaettavaksi. Edessä on säästökuuri ja isoja uudistuksia, koska Suomi tarvitsee säästökuurin ja isoja uudistuksia. Se on suunnanmuutos, jonka tämä maa tarvitsee.

Me yritämme nyt täällä kääntää laivaa, kurssia parempaan, ja te nytte pohjatulppaa irti. Tämäkö on keskustan yhteistyön käsi?

Hallituksen toimet ovat ennen kaikkea vastuullisia. Opposition on helppo arvostella näitä vaikeita päätöksiä, sillä vastuullinen talouspolitiikka on teille täysin vieras käsite. Viime kaudella kriiseihin liittymättömiin menoihin otettiin valtavat määrät velkaa eikä mitään sopeutustoimia tehty, eikä luvattu ensi kaudellekaan. Äänestäjiä toki yritettiin sitten ostaa katteettomilla lupauksilla palveluista ja etuuksista, mutta äänestäjät eivät enää nielaisseet vappusatasia.

Keskustan kansanedustajat sanovat puolustuksekseni, että hallitus ei voi syyttää edellistä hallitusta. No, se on laiha puolustus, mutta ehkä tarpeeksi toistettuna saa rasvaa — ei suinkaan lihaa vaan tunnetusti epäterveellistä lisättyä transrasvaa — luidensa ympärille. [Katri Kulmuni: Sehän menee verolle nytten! — Laura Huhtasaari: Onneksi!]

Arvoisa puhemies! Tämä hallitus ei suinkaan leikkaa hyvinvointialueiden rahoitukselta. Keskustan ja Marinin hallituksen aikaansaama hyvinvointialueuudistus oli susi jo syntyessään. Tämä hallitus hillitsee kustannusten nousua erilaisin keinoin. Me katsomme koko Suomea [Puhemies koputtaa] ja me toteutamme Suomen kansan parhaaksi hallituksessa paljon sellaista, missä keskusta epäonnistui viime kaudella. Sanonkin loppuun, arvoisa puhemies: keskustan olisi ehkä ollut [Puhemies koputtaa] syytä suorittaa välikysymyk-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

sen sijaan anteeksipyyntö [Puhemies koputtaa] vihervasemmiston kanssa tehdystä Suomen tuhotyöstä. — Kiitoksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Muistutan, että vastauspuheenvuorot pyydetään nousemalla seisomaan. — Edustaja Kalli, vastauspuheenvuoro, olkaa hyvä.

18.25 Eeva Kalli kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Peltokankaalle voin luvata, että keskusta puolustaa lujasti lähipalveluita, perustason lähipalveluita kaikkialla Suomessa, samaan aikaan kun perussuomalaisten johdolla — niin valtiovarainministeri Purran kuin sosiaali- ja terveystalouden vastaavan ministeri Juuson johdolla — tämän hallituksen suurin yksittäinen säästökohde on nimenomaan hyvinvointialueiden rahoitus. Siis 1,4 miljardia euroa ollaan leikkaamassa jo valmiiksi erittäin vaikeassa tilanteessa olevilta hyvinvointialueilta. Käytännössä se siis tarkoittaa peruspalveluiden lähipalveluiden alasajoa.

Ja mitä tulee vastuuttomaan taloudenpitoon, niin muistuttaisin teitä, arvon perussuomalaiset, siitä, että tämä hallitus ottaa siis enemmän velkaa, ennätyskellisen määrän velkaa, enemmän velkaa kuin vaikkapa edellinen hallitus, [Sheikki Laakso: Korot ovat vähän nousseet! — Mauri Peltokangas: Korot ovat pikkasen nousseet!] samalla kun työttömyys kasvaa, työllisyys sukeltaa ja konkurssien määrä on huipussaan. [Puhemies koputtaa] Huoli on todellinen, mutta muistetaan tosiasiat.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — No, ehkä voimme ottaa tähän yhteyteen pienen debatin, koska listalla seuraavana oleva edustaja Kvarnström on, toivottavasti tilapäisesti, poistunut salista. — Edustaja Bergbom, olkaa hyvä.

18.27 Miko Bergbom ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kyllähän tämä keskustan touhu ja tämä välikysymys ylipäänsä on ihan hupiukkotouhua. Ihan käsittämättömää touhua. Tässä on kyse nyt teidän kannatuksenne nostattamisyrityksestä, ei mistään muusta. Se on ihan fakta. Ei mistään muusta ole kyse, siitä on kyse. Ette te voi vakavalla naamalla kutsua itseänne niin, että ”me kannamme vastuuta koko Suomesta” — tyhjän paperin avulla. Te saitte äänestäjiltä luottamusta enemmän kuin kristillisdemokraatit ja RKP yhteensä. He kantavat vastuuta tästä maasta. Mitä te teette? Luikitte piiloon tyhjän paperin kanssa oppositioon haukkumaan hallitusta, joka korjaa teidän aiheuttamaanne sotkua. Koko Suomi on sekaisin: talous ei ole kunnossa, meidän hyvinvointipalvelut eivät toimi, kaikki on pilalla, ja te olette aiheuttaneet sen. [Katri Kulmunin välihuuto] Te olette olleet hoitamassa tämän maan tähän tilaan, ja nyt te arvostelette niitä, jotka yrittävät korjata Suomen. Miten te kehtaatte, ja kyllähän te kehtaatte. Kyse on teidän puolueenne tulevaisuudesta, teidän puolueenne kannatuksesta. Sitä te pyritte korjaamaan. Te ette pyri korjaamaan Suomea vaan ainoastaan varmistamaan teidän puolueenne tulevaisuuden [Puhemies koputtaa] ja teidän uudelleenvalintanne, ja se on häpeällistä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kulmuni, olkaa hyvä.

18.28 Katri Kulmuni kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Maalaisliitto-keskusta on ollut tässä parlamentissa yli 100 vuotta, ja se ryhmän koko on tuon historian aikana ollut pieni, se on ollut suuri ja se on ollut jotain siltä väliltä. Mutta 100 vuotta suo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

malaiset ovat... [Sebastian Tynkkynen: Ei ikinä näin pieni!] — Se on ollut tätäkin pienempi, arvoisa edustaja Tynkkynen.

Arvoisa puhemies! Haluan todeta, että parlamentarismiin kuuluu se, että oppositio tekee välikysymyksiä, [Mauri Peltokangas: Ja niihin vastataan!] ja parlamentarismiin kuuluu myös se, että roolit vaihtuvat niin hallituksen kuin opposition välillä. Mutta sitä väitetään, että te syytätte kaikista tämän maan ongelmista Suomen keskustaa, te ette voi edes itse uskoa. [Mauri Peltokankaan välihuuto] — Kuunnelkaa kolleganne puheenvuoroa äsken. — Te olette itse laittaneet hallitusohjelmaan yli miljardi euroa leikkauksia sosiaali- ja terveyspalveluihin, [Miko Bergbom: Ei pidä paikkaansa!] ja me tiedämme nyt, että niihin palveluihin on jo valmiiksi liian vähän rahaa, ja te leikkaatte niistä lisää. Kertokaa, miten se parantaa palveluiden saatavuutta tässä maassa, kun te leikkaatte niistä lisää.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Skinnari, olkaa hyvä.

18.29 Ville Skinnari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aluepolitiikkaa pitää tehdä ajassa. Nyt, kun koko Suomi syöksyy, minusta tämä välikysymys aluepolitiikan tilasta on erittäin aiheellinen, ja arvostan suuresti sitä, että keskusta ja Liike Nyt ovat tämän tehneet.

Mutta, arvoisa hallitus, kyllähän tässä on kysymys siitä, että ei voi tehdä aluepolitiikkaa, jos ei ole näkemystä koko Suomen kasvusta. Siksi me tänään olemme kysyneet. Kysyimme hankkeista, investoinneista. Nimetkää nyt ne hankkeet, ne miljardihankkeet, mitkä Suomessa käynnistyvät. Nyt nimiä pöytään, lukuja pöytään. Te sanoitte täällä tänään, että hankkeita on tulossa. Mitä hankkeita? Puhutaan nyt ihan suomeksi. Käydään nyt läpi ihan maakunta maakunnalta, mitä hankkeita on tulossa; miten liikennepolitiikka sitä tukee; miten pääsee Norjaan ja Ruotsiin, missä kasvua on; miten ylipäättään aiotte tehdä fiksua aluepolitiikkaa [Puhemies koputtaa] tässä ajassa. Tästä on kysymys.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Peltokangas, olkaa hyvä.

18.30 Mauri Peltokangas ps (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Entiselle ulkomaankauppa- ja kehitysministerille: Tietenkin olen aivan varma, että teillä on tietoa siitä, että kun lähdetään tekemään nimenomaan investointeja, kehittämään erilaisia asioita, niin se ei tapahdu ihan näin. [Puhuja napsauttaa sormiaan] Elikkä tämä hallitus on hyvin alussa. Ensimmäinen vuosipätkä meni siinä budjeteissa, nyt lähdetään viemään siten ohjelmia eteenpäin. Voitte olla aivan varma, että sieltä tulee hyvää tavaraa ja olette myöskin tyytyväisenä, koska uskon, että olemme molemmat Suomen puolella olevia miehiä ja tiedämme, että bisnes on se, joka pyörittää rattaita, ja sitä mukaa rahaa tulee. Näin tulee tapahtumaan.

Mutta sitten keskustalle vastaukseksi — otanpa täältä sote-palveluista ihan muistin virkistämiseksi: Viime hallituskaudella me perussuomalaiset jätimme Saarikon—Marinin hallituksen valmistelemaan hyvinvointialueita koskevaan lakiesitykseen vastalauseen sosiaali- ja terveysvaliokunnassa. [Katri Kulmunin välihuuto] Me totesimme vastalauseessa, että rahoitusmalli ei vastaa sote-kustannusten todellista kustannusrakennetta. Totesimme, että lähtökohtaisesti epäoikeudenmukaiset rahoitukset voivat vaarantaa palvelut. Totesimme monta asiaa, ja nyt perussuomalaisten ennakkoon kertomat faktat ovat todellisuutta, ja te vaaditte, että me jätämme roskat lattialle [Puhemies koputtaa] ja sitten me putsaamme.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

Tämä on teidän vaihtoehtona. [Katri Kulmunin välihuuto] Miettikää yksinkertaisesti, mitä tuli tehtyä. Me korjaamme parhaamme mukaan teidän sotkujanne [Puhemies: Kiitoksia!] tässä kohtaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Holopainen, olkaa hyvä.

18.31 **Hanna Holopainen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen kiipeästi tavoittelemat kestävyysmurros ja tuottavuusloikka eivät voi toteutua, mikäli jätetään Kaakkois- ja Itä-Suomen potentiaali hyödyntämättä. Esimerkiksi Lappeenrannassa on valmius jatkaa LUT-yliopiston vauhdittamaa vihreän teknologian innovaatioiden tuottamista maailmalle vientituotteeksi. Samoin Kaakkois-Suomen teollisuudella on valmius muuttaa omaa tuotantoaan sekä toimitusketjuja vähäpäästöisemmiksi ja kestäviksi, mutta se ei ole mahdollista, ellei sitä mahdollisteta: jos raiteille ei mahdu liikennettä nyt, kun Saimaan kanava on sulkeutunut; jos ei ole mahdollista tuottaa vähäpäästöistä energiaa, kun tuulivoimaa ei voida lisärakentaa; jos digitaalisuus ei etene, koska ei ole toimivia tietoliikenneyhteyksiä. Ja tässä ei ole kysymys siitä, että Kaakkois- ja Itä-Suomessa haluttaisiin, että tekohengitetään jotain tuottamatonta toimintaa, vaan siitä, että luodaan samanlaiset edellytykset yhdenvertaisesti yrittää ja elää kuin muuallakin Suomessa. Näitä toimia ja tekoja tarvitaan, jotta on näkymää tulevaisuuteen ja toivoa tulevaisuuteen. Täällä sen sijaan tänään on keskusteltu historiasta ja syytelty oppositiota [Puhemies koputtaa] aiempien hallitusten toimista. Mutta mikä on hallituksen visio [Puhemies koputtaa] nyt nostaa Itä-Suomea?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lohi, olkaa hyvä.

18.33 **Markus Lohi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Varmaan kaikille on tuttu se tarina siitä kunnanvaltuutetusta, joka tuli kotiin, ja puoliso kysyi, mitä te päätitte. Hän sanoi, että en muista mutta vastustin kaikkea. Nyt tulee mieleen, että varmaan tästä salista joku menee kotiin, ja puoliso kun kysyy, mistä te keskustelitte, [Välihuutoja perussuomalaisen ryhmästä] niin hän sanoo, että en muista mutta kaikki oli kepun vika. Ja näinhän se näyttää nyt olevan. [Laura Huhtasaari: On siihen demaritkin syyllisiä!] Silloin kun ollaan hallitusvastuussa, niin hallituksen ja hallituspuolueiden tehtävähän on näyttää Suomelle suunta ja johtaa siihen suuntaan. Opposition rooli perinteisesti on tuoda rakentava kritiikki siihen ja kyseenalaistaa. Mutta nyt näyttää siltä, että nämä osat ovat vaihtuneet: hallituspuolueet, joiden tehtävä olisi johtaa Suomea, esittävätkin kritiikkiä edelliselle hallitukselle, joka on historiaa eikä nyt ole vallassa. Ja nyt samaan aikaan meillä on tilanne, että meillä ministeri, jonka pitäisi johtaa sosiaali- ja terveystalouden uudistusta, on kadonnut. Jos hän ei, sosiaali- ja terveysministeri, olisi ollut täällä joskus kyselytunnilla, hänestä olisi tehty varmaan katoamisilmoitus. Ei ole hyvinvointialueilla kukaan häntä nähnyt. [Puhemies koputtaa] Missä on? Siellä kaivataan, että joku johtaisi valtakunnallisesti tätä uudistusta. Missä on [Puhemies koputtaa] ministeri Juuso? [Mauri Peltokangas: Ruotsissa töissä!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Huhtasaari, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

18.34 **Laura Huhtasaari ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minun täytyy kyllä sanoa, että minä en Suomen historiassa ole ikinä nähnyt näin ponnetonta oppositiota — koko syksyn, koko kevään. Ja mitä tulee siihen, että se on parlamentarismia, että saadaan tehdä välikysymys, niin totta kai saadaan tehdä välikysymyksiä, mutta kun teillä ei ole vaihtoehtoa eikä aatetta.

Sitten edustaja Kalli on jatkuvasti kysellyt: ”Entä Satakunta?” No, liikenteellisesti merkittävimmät päälyskohteet vuonna 2024: [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] vt 2 Järilä—Merstola, 7 kilometriä; vt 8 Söörmarkku—Lankoski, 27 kilometriä; vt 11 Kullaa—Pirkanmaa, 16 kilometriä; vt 11 Kaasmarkku—Pori, 10 kilometriä; vt 23 Pomarkku—Veneskoski, 11 kilometriä; vt 44 Lavia—Kankaanpää, 32 kilometriä. Kyllä Satakuntaa on huomioitu. [Mauri Peltokangas: Juuri sanoitte, ettei tule mitään! Mites nämä äskeiset?]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hamari, olkaa hyvä.

18.35 **Lotta Hamari sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituspuolueiden edustajat varmasti hyvin tietävät, mikä väestörakenteemme nyt tällä hetkellä on ja mikä sen tulevaisuus on. Ikääntyneiden määrä kasvaa, ja sote-kustannusten nousu johtuu tästä suurelta osin. Minusta ei ole reilua antaa ymmärtää, että soten kustannusten nousu olisi nimenomaan nyt tämän sote-mallin syytä. [Markus Lohi: Niin väitetään, jos ei ymmärretä!] Ja täällä aikaisemmin edustaja Lohi esitti, että sitä nyt sitten selvitetään, onko se vai ei, ja minusta meillä on jo paljon tietoa siitä, että esimerkiksi tämä ikärakenne on sellainen, että joka tapauksessa kustannukset kasvavat.

Eli voimme varmasti olla samaa mieltä siitä, että soten rahoitus ei vastaa tällä hetkellä tarvetta ja kustannusten nousua, eikä kustannusten nousu johdu siis sote-uudistuksesta. Me tarvitaan niitä ympärivuorokautisen palveluasumisen paikkoja, ja alueilla tehdään nyt aika lyhytnäköisiä säästöjä. Me tapasimme muutaman pirkanmaalaisen edustajan kanssa tänään Nuorten parlamentin edustajia. He olivat koululaisia, ja he toivoivat lähipalveluita. He osasivat olla huolissaan sote-palveluista. Koululaiset osasivat olla niistä huolissaan. Minusta se on [Puhemies koputtaa] aika huolestuttavaa. — Jatkan seuraavassa puheenvuorossa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Valtola, olkaa hyvä.

18.37 **Oskari Valtola kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Välikysymyksen allekirjoittajien mielestä jokainen suomalainen on yhtä arvokas asuinpaikastaan riippumatta. Tästä asiasta on helppo olla samaa mieltä, ja myös hallitus jakaa tämän näemyksen. Meillä on kaikki mahdollisuudet tuottaa työtä ja vaurautta kaikkialla Suomessa.

Vahvuudet ja ongelmat alueilla ovat kuitenkin hyvin erilaisia. Osa kaupungeista taistelee väestönkasvun ja kansainvälistymisen tuomien ongelmien kanssa, osalla alueita suurin ongelma on vähenevä väestö. Läpileikkaava ongelma näyttää kuitenkin olevan työvoimapula monella alalla. Tähän päälle isoksi ongelmaksi muotoutuu jo 16 vuoden ajan jatkunut talouskasvun puute ja valtion vaikea velkaantuminen, jotka rajaavat mahdollisuuksia ratkaista näitä ongelmia suoraan välikysymyksessä esitetyillä tavoilla.

Nyt hallitus on luonut tasapainoisen ohjelman koko Suomen kehittämiseksi realiteetit huomioiden. Kiitän jo tässä vaiheessa neljän tunnin keskustelun jälkeen hallituksen minis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

tereitä, [Puhemies koputtaa] jotka ovat käyneet läpi koko Suomea kehittävät toimenpiteet tässä vaikeassa tilanteessa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Laakso.

18.38 **Sheikki Laakso ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ihan ensimmäisenä täytyy pahoitella, että puhuttelin entistä valtiovarainministeri Saarikkoa Anneliksi, vaikka hän on Annika.

Tässä on sellainen tilanne, että olen vastustanut näitä isoja raidehankkeita ihan ensimmäisenä kansanedustajana. Ja silloin kun tulin mielipiteeni kanssa esiin, niin kyllä keskustalaisetkin siellä meidän suunnalla haukkuivat minut täysin pystyyn — olen ehkä alueemme kaikkein huonoin kansanedustaja koskaan historiassa, kun en aja oman alueen etua. Sen takia olenkin oikeasti tyytyväinen tähän hommaan, että me ollaan saatu tämä Turun tunnin juna siihen muotoon, että se ei ole mikään Turun tunnin juna tai voisiko sanoa nykyään jopa Saarikon tunnin juna, koska se on oikeasti niin sanotusti vähän niin kuin länsirata. Eli tässä loppupelissä tehdään sellaista pätkää, jolla tulee olemaan aivan varmasti todella paljon käyttäjiä, mikä on äärettömän järkevääkin tehdä, [Puhemies koputtaa] koska tilanne on se mikä on. [Välihuutoja keskustan ryhmästä]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kalmari, olkaa hyvä.

18.39 **Anne Kalmari kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Vaikka perussuomalaiset nyt hehkuttavatkin tätä Turun tunnin junaa [Mauri Peltokangas: Missä kohtaa sitä hehkutetaan?] — juuri edellisessä puheenvuorossa hehkutettiin — niin itse ajattelin, että kyllä tällaisessa taloudellisessa tilanteessa kannattaisi hyvinvointia, jos sitä on jaettavissa, jakaa koko maahan niin että elämän edellytykset muuallakin olisivat. [Sheikki Laakson välihuuto]

Maakunnissa on todella paljon sorateitä, joihin tämä hallitus ei eurojaan pistä. On hyvä, että tänä vuonna nyt sitten teitä vähän enemmän päällystetään, kun jatkossa siihenkin tulee romahdus. Mutta alempiasteinen tieverkko huutaa rahaa. Yksityistieavustukset te leikkasitte kokonaan. Laajakaistarahoja ei ole, vaikka samaan hengenvetoon teidän hallituksen ne puhuu siitä, että digitaalisilla palveluilla voitaisiin korvata sote-palveluita tai vaikkapa joillakin autoilla, joissa olisi kaikki varusteet. [Puhemies koputtaa] Tiedätkö, että tällainen auto maksaa noin miljoonan, [Puhemies koputtaa] ja silläkö kannattaa ajella sitten pitkien kylänraitteja ja viedä [Puhemies koputtaa] lääkärin ja sairaanhoitajakuskin arvokasta aikaa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kokko, olkaa hyvä.

18.40 **Jani Kokko sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tähän välikysymykseen on tunnuttu kaivettavan kaikki, mitä vaan vintiltä voi löytyä, mutta ehkä nyt itse keskityn näin aluevaltuuston puheenjohtajana näihin sosiaali- ja terveystaloudellisiin kysymyksiin.

Täällä on muutamassa puheenvuorossa nostettu Keski-Suomea esille, ja olemme sieltä pahimmassa tai parhaimmassa tapauksessa leikkaamassa jopa yli puolet nykyisistä terveysasemista pois. Miksi näin on? Ennen kaikkea taloudelliset reunaehdot asettavat tietyt vaateet sille, mihinkä meillä on varaa, mutta suurempi ongelma on henkilöstön saatavuus.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

Meillä on melkein puolet terveysasemista sellaisia, joissa on 0—2 lääkäriä, ja ne ovat erittäin haavoittuvaisia yksiköitä, joilla ei pystytä takaamaan ei potilasturvallisuutta, ei palveluiden riittävää saatavuutta. [Mauri Peltokangas: Tähän se johtaa!] Nyt me yritämme sen itsehallinnon mukaisesti, jonka edellinen eduskunta meille iloisesti luovutti, toteuttaa nimenomaisesti itsehallintoa niillä resursseilla, jotka meillä on käytettävissä, ja kantamalla sitä vastuuta, mikä meille päättäjille siellä aluetasolla kuuluu.

Edustaja Kalmarin aikaisempaan puheenvuoroon viitaten voin todeta, kun hän totesi, että Karstulastakin palvelut lähtevät, [Puhemies koputtaa] että siellä ollaan kyllä säilyttämässä ne ja siellä on erittäin hyvin resursoitu [Puhemies koputtaa] sosiaali- ja terveyskeskus, kiitos Karstulan kunnan, ja sinne ollaan [Puhemies koputtaa] keskittämässä palveluita pohjoisessa Keski-Suomessa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Vigelius, olkaa hyvä.

18.42 Joakim Vigelius ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On niin, että jos pitää tiestöä, sote-palveluita, lähipalveluita, alueiden elinvoimaa, Itä-Suomen asiaa, Pohjois-Suomen asiaa niin tärkeänä kuin keskusta väittää täällä välikysymyksessään pitävän, niin oikea paikka ajaa sitä politiikkaa on hallituksessa, ei suinkaan oppositiossa vain puhuen siitä. Teillä oli käytännössä ovet avoimena, sepposen selällään, tähän hallituskokoonpaukseen [Välihuutoja keskustan ryhmästä] kevään eduskuntavaalien jälkeen, ja teillä oli 350 000... [Hälinää]

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Vigeliuksella on puheenvuoro.

350 000 äänestäjän mandaatti oli teillä, [Markus Lohen välihuuto] edustaja Lohi. Te olisitte voineet tulla hallitukseen. Me olisimme toivottaneet teidät perussuomalaisen ja kokoomuksen ja KD:n voimin hallitusyhteistyökumppaniksi, RKP:kin varmasti olisi kelpuuttanut teidät, [Markus Lohen välihuuto — Puhemies koputtaa] mutta te päätitte mennä oppositioon. Kaikki ne kauniit puheet tiestöstä, Itä-Suomesta, alueiden elinvoimasta, joita te olisitte halunneet edistää: Te päätitte mieluummin räksyttää niistä oppositiosta, ja jäi perussuomalaisen, KD:n, RKP:n ja kokoomuksen vastuulle ottaa nämä huomioon valtiontaloutta tasapainottaessa, [Puhemies koputtaa] ja me olemme parhaamme siinä tehneet. [Keskustan ryhmästä: Ja tämä on teidän paras!] Mutta jos te haluaisitte jatkaa sitä työtä, niin toivoisin, [Puhemies koputtaa] että te huomioisitte oman tekemättömyytenne.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Jos edustajat haluavat ottaa kantaa muiden edustajien puheenvuoroihin, niin kehotan heitä pyytämään omaa puheenvuoroa sen sijaan, että he puhuvat toisten puheenvuorojen päälle, kiitoksia. — Edustaja Räsänen, olkaa hyvä.

18.43 Hanna Räsänen kesk (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puheenjohtaja! [Puhemies: Krhm!] — Anteeksi, puhemies! — Minusta oli varsin erikoinen tämä äskeinen puheenvuoro siitä, miksi emme tulleet hallitukseen. Hallitukseen ei niin vaan tulla. [Miko Bergbomin välihuuto] Ensimmäinen on vaalit, vaaleissa mitataan kannatus, ja jos kannatusta ei ole, niin silloin osoitetaan paikka oppositioon, ja me teemme nyt työtämme täältä oppositiosta käsin. [Mauri Peltokankaan välihuuto] Meidän tehtävä on haastaa hallitus silloin, kun hallitus ei toimi oikeudenmukaisesti koko Suomea kohtaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

Yhtä epäoikeudenmukaista minusta on täällä... Edustaja Peltokangas, väititte äsken, että me ajamme omaa etuamme tässä ja että vain keskustasta on kyse. Väitättekö, että Itä-Suomesta ei ole tullut maakuntaliitoilta teille huolta asiasta tai Kauppakamarilta tai paikallisilta yrittäjäyhdistyksiltä? Varmasti samaa viestiä Itä-Suomen huolesta on tullut myös niiltä toimijoilta, ja luulisin, että kaikki siellä eivät ole kyllä keskustalaisia. Minulla on tässä 11 sivua Itä-Suomen ihmisiltä tullutta palautetta ja pienellä fontilla, yksityisten ihmisten huolia. Minä voin jakaa nämä teille näyttille. Tämä ei ole keskustan homma, [Puhemies koputtaa] tämä on koko Suomen kysymys.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Peltokangas, olkaa hyvä.

18.45 Mauri Peltokangas ps (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Äskeisen puhujan kommenttiin voisin sanoa näin, että kyllä esimerkiksi Keski-Pohjanmaan liitossa — itse toimin siellä liiton valtuuston puheenjohtajana, ja meillä on hallituksen puheenjohtaja kyllä keskustalainen — tulee tieto perille, älkää olko huolissanne.

Mitä tulee tähän jatkuvaan puheeseen siitä, että Itä-Suomi on unohdettu: Arvon keskustalaiset, ymmärtääkseni te kaikki olette kuulo- ja lukutaitoisia henkilöitä. Tuolta ministeriäitiöstä on useaan kertaan teille kerrottu, minkälaisia rahoja sinne tulee. Tässä kollegani, edustaja Antikainen, kertoi, että sinne hänen asuinalueelleen, Outokummun alueelle, tulee 1,2 miljardia, ja täällä sanotaan, että ”ei mitään”. Täällä väitettiin, että Satakuntaan ei tule mitään, mutta sitten tässä edustaja kertoi yhtäkkiä useita kymmeniä tiehankkeita. Koetaan pysyä totuudessa. Kyllä sinnekin rahaa tulee. Me olemme kaikki alueistamme huolissamme, mutta hoidetaan täällä se niin, että tässä salissa ei puhuta ihan mitä sattuu. — Kiitoksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kalli, olkaa hyvä.

18.46 Eeva Kalli kesk (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Tähän äskeiseen puheenvuoroon liittyen: Edustaja Huhtasaari kertoi täällä äsken, että kyllä Satakunta on saamassa liikennerahoitusta. No, se vasta varsinainen katastrofi olisikin, jos emme saisi edes perusväylänpidon rahoitusta. [Mauri Peltokangas: Te sanoitte tuossa, että ei mitään!] Edustaja Huhtasaari puhui siis perusväylänpidon rahoituksesta, minä puhuin kehittämisrahoituksesta, jota on tullut meille toistaiseksi nolla euroa — nolla euroa, puhdas nolla.

No, mitä tulee hallitusvastuuseen, niin se on juuri näin: kun asioista päätetään, vastuuta kantaa ennen kaikkea hallitus. Mutta demokratiassa käydään tasaisin väliajoin vaalit, joissa kansalaiset saavat päättää siitä, kenelle he antavat kannatusta ja luottamusta ja kenelle eivät. Vaaleissa ensisijaisesti voittajille kuuluu vastuu asioista, vastuun kantaminen. Valittavasti edellisissä eduskuntavaaleissa keskusta ei saanut riittävästi kannatusta kansalaisilta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Bergbom, olkaa hyvä.

18.47 Miko Bergbom ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä on nyt hieman ilkeää puhetta erityisesti tämän hallituksen kahta pienintä puoluetta kohtaan. Muistutan, että nämä kaksi puoluetta ja heidän saamansa äänimäärä ja kannatus vaaleissa yhteensä on vähemmän kuin keskustan saama kannatus ja äänimäärä vaaleissa. Eli annatteko

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

te ikään kuin ymmärtää, että ikään kuin RKP:llä tai kristillisdemokraateilla ei olisi vaaleissa saatua mandaattia toimia tässä hallituksessa? Ja jos ette anna ymmärtää, olkaa hyvä ja korjatkaa ja myöntäkää se tosiasia, että te jätte oppositioon, jotta te voisitte pyrkiä kasvattamaan omaa kannatustanne. Eli jos te väitätte, kymppillä, että sote-palvelut, tiestön kunto, Suomen tulevaisuudesta huolehtiminen, hyvinvointivaltion pelastaminen on teille tärkeä asia, niin uskottava puolue pyrkii tilanteessa kuin tilanteessa myöskin edistämään näitä tavoitteita, ja demokratiassa, parlamentarismissa se edistäminen tapahtuu hallitusvastuun kautta, josta te kieltäydysitte tyhjän paperin kanssa. Te ette edes yrittäneet neuvotella hinnalla millä hyvänsä teidän vaihtoehtoanne hallitukseen. Te kieltäydysitte tyhjän paperin avulla, [Puhemies koputtaa] joten turha tulla selittämään tänne mustaa valkoiseksi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Koska ministeri Multala joutuu pian poistumaan, annan hänelle nyt vastauspuheenvuoron. Kolme minuuttia, olkaa hyvä.

18.48 Tiede- ja kulttuuriministeri Sari Multala: Kiitos, arvoisa puhemies! Nyt vielä muutamaan esiin tulleeseen kysymykseen ja puheenvuoroon vastauksia.

Täällä edustaja Kalli nosti esiin ammattikorkeakoulut. Olette aivan oikeassa siinä, että ammattikorkeakoulujen rahoitus ei ole kehittynyt samassa suhteessa kuin niiden tehtävät ovat lisääntyneet, ja tämä ongelma on syntynyt useiden hallituskausien aikana, valitettavasti. Sitä ei auttanut tietenkään se, että viime hallituskaudella myös lisättiin aloituspaikkoja mutta samassa suhteessa ei sitten lisätty rahoitusta. Tätä ongelmaa pyrimme korjaamaan. Ammattikorkeakoulut toki itse ovat nyt esimerkiksi uusia tutkintotavoitteita esittäessään kovasti halunneet myös lisätä niitä entisestään, vaikka tietävät, että ikään kuin uutta lisärahoitusta näiden nyt jaettujen päälle ei ole tullut. Pyrimme nyt sitten arvioimaan sitä, että samanaikaisesti voimme lisätä aloituspaikkoja riittävästi mutta kuitenkin varmistaa, että se koulutuksen laatu säilyy, ja tätä arviointia totta kai tehdään ministeriössä.

Täällä edustaja Sarkkinen edelleen peräänkuulutti tätä lastenkulttuurin tuen selvittämistä. Kyllä on muun muassa koko tämä päivä nyt tehty tätä selvitystyötä siitä, mistä tällainen erilainen käsitys johtuu, mutta tosiasia kuitenkin on se, että budjetissa ne lastenkulttuurille varatut määrärahat tänä vuonna ovat samalla tasolla. Osa niistä on toki vielä jakamatta. Se voi osittain johtua myös tästä, että kaikkia rahoja ei ole vielä jaettu, ja toisaalta sitten osa avustuksen saajista on eri saajia kuin viime vuonna oli. Sitten hän viittasi tässä puheenvuorossaan myös tällaiseen kulttuurin alueelliseen saavutettavuuteen. Siitä olen kyllä aivan samaa mieltä siinä mielessä, että on tärkeää, että meillä on kulttuuria ympäri Suomen saavutettavissa, ja näinhän tällä hetkellä onkin. Meillä on erittäin laaja VOS-toimijoiden, valtionosuutta saavien toimijoiden, verkosto niin esittävän taiteen puolella kuin vaikkapa sitten museoissa, ja tästä totta kai haluamme pitää jatkossakin kiinni. Sen lisäksi tietysti meillä on esimerkiksi kirjastoja ympäri Suomen, noin 700 kirjastoa, jotka ovat äärimmäisen tärkeitä, jotta jokaisella suomalaisella on mahdollisuus päästä kirjojen pariin, niin lapsilla kuin sitten vähän vanhemmillakin mahdollisuus lukea kirjallisuutta laajasti.

Sitten vielä tästä alueellisesta saavutettavuudesta ja elinvoimasta. Nyt on tulossa myös Oulun kulttuuripääkaupunkivuosi vuonna 2026, ja siellä on erittäin hyvät suunnitelmat siitä, kuinka tällä kulttuuripääkaupunkivuodella voitaisiin saavuttaa tällaista pidempiaikaistakin alueellista vetovoimaa jopa koko Suomen kulttuurikentälle, uusia mahdollisuuksia paitsi verkostoitua myös hakea niitä vientimahdollisuuksia. Siinä on mukana monia alueen kuntia, eli se ei ole vain Oulun vaan koko seudun ja oikeastaan koko Suomen hanke.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Nyt siirrymme takaisin puhujalistalle. Edustaja Kvarnström poissa. — Edustaja Tynkkynen, Sebastian, olkaa hyvä.

18.51 Sebastian Tynkkynen ps: Arvoisa herra puhemies! Nyt kun tätä keskustelua olen kuunnellut, niin vähän hirvittää lukea tätä omaa puheenvuoroa, koska tässä on käynyt niin, että kun keskusta lähti härkkimään ja teki tämmöisen välikysymyksen ilman omaa vaihtoehtoaan ja oman kannatuksensa nostamiseksi, niin nyt keskusta on lyöty aivan maanrakoon tänään tässä keskustelussa. [Anne Kalmari: Meillä on vaihtoehto!] Kun tämä nyt on aika tiukka puhe, niin vähän ehkä hirvittää, haluanko minä tätä lukea läpi, [Antti Kurvinen: Anna tulla vaan!] mutta mennään nyt, kun tämä on kirjoitettu. Oikeastaan ehkä sanoisin näin, että sitä saa, mitä tilaa. Itse lähditte tähän välikysymyskeskusteluun, joten täältä tulee. [Antti Kurvinen: Pettäjän tie! — Hälinää]

Puhemies Jussi Halla-aho: Rauhoitutaanpas taas.

Arvoisa puhemies! Puhe lähtee hiljaisuudesta, niin että odotan sen verran, että siellä pahimmat tunteet laskeutuvat. — No niin, sedan kör vi.

Keskustan tekopyhyydellä ei ole mitään rajaa. Viimeiset kaksi hallituskautta, yhteensä kahdeksan vuotta, teillä on ollut joko pääministerin salkku tai valtiovarainministerin salkku. Nyt te kehtaatte tulla tänne saliin kertomaan, kuinka asiat ovat Suomessa menneet huonoon kuntoon. Eikö teillä ole mitään häpyä? Keskustalla on ollut hallussaan ne painavimmat salkut, joilla tämän maan tilaan voidaan vaikuttaa. Lisäksi teillä on ollut kahdeksan vuotta putkeen maa- ja metsätalousministerin salkku. [Miko Bergbom: Mitäs tuloksia?] No, miten tämä kiistaton valta-asema on näkynyt maaseudulla? Sen selvittämiseen ei työryhmää tarvita. Riittää, että katsoo vaalitulosianne. Jos olisitte tuloksekkaasti ajaneet maaseudun ihmisten asiaa, sen pitäisi näkyä äänivyörynä vaaleissa. Vähintäänkin kansan luottamuksen pitäisi säilyä. Sen sijaan koitte historiallisen vaalitappion kaksissa vaaleissa putkeen.

Kahdeksassa vuodessa keskustan kannatuksesta sulii yli puolet, ja siksi me olemme täällä tänään käsittelemässä tätä teidän gallupvälikysymystänne. Siinä maaseutu huusi teille, että herätys. Mutta mitä tekee keskusta? Sen sijaan, että olisitte heränneet, veditte laput silmille. Nyt hortoilette perussuomalaisten suuntaan kannatusprosentit silmissä kiiluen. Kun kuuntelee teidän puheitanne, vaikuttaa siltä, että teidän papereissanne tiet alkoivat routimaan vasta sillä sekunnilla, kun perussuomalaiset tulivat hallitukseen. Oho, sotestakin puuttuu rahaa, ”mutku persut, mutku tunnin juna” — mutta kumpikaan näistä möröistä ei ollut määrittelemässä viime hallituksen ohjelmaa, te olitte.

Arvoisa puhemies! Ai niin, meinasi ihan unohtua — tehän kerskuite viime kaudella, kuinka kannatte vastuuta, kun painelitte Suomen historian vihervasemmistolaisimpaan hallitukseen. [Antti Kurvinen: Te ette kanna koskaan vastuuta!] Mitä ihmeen vastuunkantoa se oli? Katsokaa, mihin jamaan olitte ajamassa Suomen taloutta. Teidän jäljiltänne Suomen talous uhkaa joutua ulkopuoliseen ohjaukseen. [Hanna-Leena Mattila: Ja te velkaannutte lisää!] Tämä hallitus sen sijaan tekee kaikkensa, ettei velkojien pihteihin jouduta. [Anne Kalmari: Velkaannutte enemmän!] Kyllä, se tarkoittaa myös vaikeita päätöksiä, mutta se tarkoittaa myös käännoistä velkarallille, käännoistä yltiöpäiseen ilmastopolitiikkaan, käännoistä löperöön EU-politiikkaan elpymispaketteineen päivineen, jota muuten te olitte siunaamassa. Tätä kaikkea siellä maaseudulla tervehditään ilolla. Ei siellä mitään po-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

liittisiä teattereita kaivata, [Antti Kurvinen: Mitä muuta tuo on kuin teatteria?] ei siellä kaivata mitään velkarahan jakelua sinne tänne, vaan sitä, että uskalletaan asettaa Suomen etu edelle, sitä, että pysäytetään tämä syöksy. Kun niitä keinoja syöksyn pysäyttämiseksi alettiin viime keväänä sorvaamaan — ei ollut helppo työ, mutta mitäpä te siitä tietäisitte — keskusta paineli keinoja esittämättä suoraan oppositioon. Että sellainen vastuunkantaja-puolue. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — En avaa nyt laajempaa debattia, mutta myönnän edustaja Kurviselle minuutin mittaisen vastauspuheenvuoron. — Olkaa hyvä.

18.56 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tänään on tullut ihan selväksi se, että perussuomalaiset elävät täysin menneisyydessä. He ovat vuoden olleet kohta hallituksessa, ja he eivät kykene tekemään mitään päätöksiä maaseudun ja maakuntien tilanteen parantamiseksi. Siksi he haukkuvat keskustaa ja entistä hallitusta. [Mauri Peltokangas: Mitäs te teitte juuri?]

Ennen vaaleja edustaja Tynkkynen sanoi, että hänellä on sadan toimenpiteen lista Suomen maatalouden parantamiseen. Arvatkaapa, montako toimea päättyy hallitusohjelmaan siitä? No, nolla toimenpidettä.

Sitten haluaisin kaksi kysymystä esittää perussuomalaisten ministereille tai edustajille, jos joku vaivautuu täällä kuuntelemaan tätä keskustelua vielä. Ensimmäisenä kysyisin, aiotteko tosiaan — aikooko valtiovarainministeri Purra — tuoda tämän liha- ja maitoveron eli transrasvoille tulevan haittaveron? Tuleeko maataloudelle liha- ja maitovero? Ja kysyisin myös, kun edustaja Tynkkynen puhui pontevasti EU-asioista: miksi te leikkaatte maaseuturahoja niin, että Suomi joutuu palauttamaan rahaa EU:lle toistasataa miljoonaa, eli perussuomalaiset lähettävät rahaa EU:lle? [Mauri Peltokangas: Käsittämätön vuodatus!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Palaamme listalle. — Edustaja Mikkonen, Anna-Kristiina, olkaa hyvä.

18.58 Anna-Kristiina Mikkonen sd: Kiitos, arvoisa puhemies! Nykyisessä muuttuneessa maailmantilanteessa Itä-Suomen merkitys korostuu entisestään. Hallitus puhuu juhlapuheissaan itäisen Suomen merkityksestä, mutta konkreettiset toimenpiteet alueen tilanteen parantamiseksi puuttuvat. Kuten kerroin teille jo aikaisemmin tänään... [Hälinää — Puhemies koputtaa]

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Mikkonen, odottakaa hetki. — Pyytäisin edustajia ystävällisesti käymään muut äänekkäät keskustelut salin ulkopuolella. — Olkaa hyvä, Mikkonen.

Kiitoksia, arvoisa puhemies! — Kuten kerroin teille aikaisemmin tänään, meillä Savonlinnassa todellakin tiedetään, miltä tuntuu, kun julkisen vallan toimet aluekehityksen hankaloittamiseksi tapahtuvat omalla seudulla. Yliopisto on meiltä viety, sairaalan yllä leijuvat mustat pilvet koko ajan, ja esimerkiksi uhka maakuntalentojen lopettamisesta on koko ajan läsnä. Hallitus puhuu kyllä juhlapuheissaan itäisen Suomen merkityksestä, mutta konkretia puuttuu. Tänäänhän kuulumme vastauksen hallitukselta, että työryhmä on perustettu ja EU:lta haetaan rahaa, jotta saamme aluekehityspanostuksia Itä-Suomeen. Budjetis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

sa hallitukselta löytyy kyllä läntisen Suomen elinvoiman parantamiseen paketti, mutta itäisen Suomen paketti ja budjettivaraukset puuttuvat. Hallitus kertoo toteuttavansa merkittävät panostukset Karjalan rataan, Savon radan kehittämiseen sekä Savon valtaväylän, vt 5:n, kunnossapitoon, mikä on tärkeää koko Pohjois-Savon elinvoimalle, mutta todellakin mielenkiintoista olisi kuulla, miten on ajateltu tukea Etelä-Savon tai Pohjois- ja Etelä-Karjalan, muiden Itä-Suomen alueiden, joita kovasti koetellaan, elinvoimaa.

Arvoisa puhemies! Koska tämä keskustan välikysymys mahdollistaa keskustelemisen aika monestakin aiheesta, ajattelin seuraavaksi puhua sitten myöskin sotesta. Hallituksen sairaalaverkkoselvitys jo ihan pelkkänä muistiona on hankaloittanut osaavan työvoiman saatavuudesta kärsiviä hyvinvointialueita tuomalla uuden vaikeuskertoimen rekrytointiin. Toteutuessaan tämä selvitys johtaa alueiden ja sairastavien suomalaisten eriarvoisuuteen, ja hallitus omilla toimillaan romuttaa sosiaali- ja terveystalouden saatavuutta ajamalla hyvinvointialueet epäinhimillisiin palveluverkkokarsintoihin. Tutkimusten mukaan hyvät sote-palvelut ovat yksi tärkeimmistä kansalaisia koskettavista asioista. Kuten asiantuntijatkin sanovat, tarvitsemme hallittua kehittämistä, emme holtittomia pikasäästöjä. Miten hallitus aikoo turvata sote-uudistuksen lähtökohdan, yhdenvertaiset ja saavutettavat sote-palvelut kaikille kattavasti koko Suomessa?

Arvoisa puhemies! Suomessa tieinfrastruktuuri rappeutuu nopeammin kuin mihin rahoituksen panostukset riittävät. Hallitusohjelmasta puuttuu pysyvät korotukset tieinfrastruktuurin ylläpitoon sekä rahoituksen sitominen kustannusten nousuun. Tämä on sikäli mielenkiintoista, että kaikki viime kauden eduskuntapuolueet kannattivat näitä Liikenne 12 -suunnitelmassa. Nykyinen hallitus ei edes ylimääräisellä rahoituksella saavuta määrää, jolla edellinen hallitus rahoitti väylähankkeita. Liikenneministeri on kuitenkin todennut keksällä asfalttia kovasti tulevan, mutta kovin montaa metriä ei näillä rahoituspanostuksilla varmaankaan päällystetä. Olisi kuitenkin tärkeää saavuttaa Liikenne 12 -ohjelman päällystetavoite, 4 000 kilometriä vuodessa.

Valitettavasti hallituksen jatkama kertaluonteisen rahoituksen tapa ei kuitenkaan mahdollista tulevaisuudessakaan jatkuvuutta, jota kaikki ryhmät ovat Liikenne 12 -työssä tähdentäneet. Hallituksen politiikan linja tuntuu siis olevan parlamentaarisesti sovitusta mallista luistaminen ja niukka rahoitus, jolla ei ongelmia ratkaista. Eivätkä ongelmat koske pelkästään tieinfraa, vaan myös rautatieverkoston korjausvelka on huomattava. 1,6 miljardia euroa ratakunnossapidon korjausvelkaa on mittava määrä. Se kertoo siitä, että rataverkon kunnossapitoon on panostettava muuallakin kuin Turun tunnin junassa. [Puhemies koputtaa] On koko Suomen kannalta kriittistä, että hallitus avaa silmänsä ja alkaa keskittymään koko Suomen hyvinvointiin [Puhemies koputtaa] — kestävää yhteiskuntaa kun ei voi rakentaa vain osittain.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kalmari, olkaa hyvä.

19.03 Anne Kalmari kesk: Arvoisa puhemies! Kokoomuslainen pääministeri Orpo ja perussuomalainen valtiovarainministeri Purra ovat heittäneet romukoppaan Suomelle ennen eduskuntavaaleja antamansa lupaukset. Purraakin oikein mahtaillee saksien kanssa hymyssä suin viedessään vähävaraisilta alueilta elämisen edellytyksiä. Sorateiden kunto ei huoleta, ja yksityistieavustukset pienennetään, laajakaistarahoitukseen ei tule senttiäkään. Maakuntien kehittämisrahat jo lähtivät. Nyt maaseudun kehittämisrahojen 240 miljoonan leikkauksen seurauksena kylähankkeet hiipuvat pois samoin kuin maaseudun pienyrityshank-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

keiden tuet. Harvaan asutun maaseudun työryhmä lakkautettiin, ja rahoitus meni siinä sivussa.

Keski-Suomessa järkyttävintä on hallituksen sote-menojen leikkaus ja rahojen siirtäminen yksityiselle puolelle. Tästä on seurannut virkamiesesitys sote-palveluiden keskittämisestä, kun rahoitus on riittämätön. En voi ymmärtää, jos maakunnassa vihreät ja demaritkin lähtevät myötäilemään terveysasemien lakkautusta. Vetoan perussuomalaisiin, joista moni väitti ennen vaaleja ajavansa maaseudun asiaa. Palvelujen keskittäminen suunnitelman mukaisesti on täysin vastoin sote-uudistuksen alkuperäistä tarkoitusta siirtää painetta erikoissairaanhoidosta peruspalveluihin.

Ennen sote-vaalia perussuomalaisten aluevaaliohjelmasta muutama siteeraus: ”Perussuomalaisten näkemyksen mukaan Suomella on varaa satsata suomalaisten hyvinvoinnin edistämiseen enemmän julkista rahaa.” ”Julkisten resurssien lisäämisellä ratkaistaan hoito- ja hoiva-alan työvoimapula.” ”Perussuomalaiset haluaa mahdollistaa lähiterveysasemien säilymistä.” Näin muun muassa. [Perussuomalaisten ryhmästä: Kuinkas kokoomus?] — Kokoomukselta voisin lukea tällaisen sitaatin: ”Kokoomuksen linja on, että sote-pisteitä ja sote-palveluita tulee löytymään myös jatkossa jokaisesta Suomen kunnasta, kuten nykyin.” Tämä on Petteri Orpon blogi kokoomuksen verkkosivuilta.

Maakuntien reunamien henkilöstö pakotettaisiin ajamaan keskuksiin töihin ja asiakkaat perässä. Polttoaine- sekä taksikulut ovat kalliita, ja kauas lähteminen vie myös aikaa. On turha puhua, onko lääkärimaksu 23 euroa muutaman euron liian kallis, jos toisaalla jo Kela-kytti on vähintään viisikymppiä ja sitä aiotaan vielä korottaa. Ei ole mitään järkeä ajeluttaa mummoja Kela-taksilla, kun yhdellä lääkärin tai hoitajan etäpäivällä saataisiin hoidettua monia kymmeniä asiakkaita. Eikö yhden ihmisen kannattaisi jo ilmastoystävää liikkuu monien kymmenien sijaan? Keskustan esittämä Kela-taksien kytkentä hyvinvointialueisiin olisi estänyt tämän osaoptimoinnin. Jos hyvinvointialueet maksaisivat lääkärikydyt, kannattaisi mieluummin lääkäriä liikuttaa.

Palveluiden tarve ei lakkaa sillä, että palvelut viedään kauas ihmisten ulottumattomiin. Päinvastoin, saavuttamattomat palvelut lisäävät pitkällä aikavälillä kustannuksia, ja mikä pahinta, ne vaarantavat ihmisten terveyden ja hyvinvoinnin ylläpidon. Maan hallitus kaa-vailee seuraavaksi salassa sairaalaverkon ja päivystyksen karsimislakia. Mitähän helsinkiläiset tuumaisivat, jos heidän päivystyksensä siirrettäisiin vaikkapa vain 127 kilometrin päähän Vierumäelle? Sehän olisi tosin 40 kilometriä lähempänä kuin Jyväskylä muurasjärveläisille. Kannustan kaikkia päättäjiä hyvinvointialueilla, myös Jani Kokkoa, puolustamaan lähipalveluita. Palvelujen tuottamistapa ja modernisointi on järkevää mutta ei se, että ihmisiä ajetaan Kela-takseilla satoja kilometrejä pikkujutun takia.

Hallituksen tyly, todellinen linja on keskittäminen. Halutaan tukea suuria keskuksia, joiden ajatellaan sitten muka säteilevän hyvinvointia ympäristöön. Te löydätte kasvun vain siitä, että halutaan saada ihmiset muuttamaan isoihin kasvukeskuksiin. Siellä grynderit voittavat, kun rakennetaan lisää. Olisin toivonut että kasvua nähtäisiin muuallakin Suomessa eikä vain suurissa kasvukeskuksissa. Ihan oikeasti väitän, että se olisi koko Suomen etu. Rikkaat vihreät luonnonvaramme sijaitsevat eri puolilla maata. Niiden hyödyntäminen edellyttää asutusta, yrittämistä ja työpaikkoja siellä, missä uusiutuvat luonnonvarat sijaitsevat.

Hallitukselle keskittäminen on ideologista. Valtionhallinnon virkakoneisto kasvaa Helsingissä, maaseudulla valtion virkoja lakkautetaan, [Puhemies koputtaa] eikä mietitä yhtään, mikä järki on ajattaa työntekijää kaupunkiin ja saman työntekijän asiakkaat perässä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

Arvoisa puhemies! [Puhemies koputtaa] Tälle menolle on vaihtoehto. Kaiken kaikkiaan alueellisesti tasa-arvoinen ja tasapainoinen yhteiskunta on kansantaloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti [Puhemies koputtaa] kestävämpi kuin pitkälle keskitetty yhteiskunta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Laakso, olkaa hyvä.

19.09 **Sheikki Laakso ps:** Arvoisa puhemies! Aikaisemminkin jo puhuin tuosta, miten valtiovarainministeri Saarikko viime hallituskaudella hyväksyi Turun tunnin junan. Hän sitten vastausvuorossaan väitti näin, että hän on muuttanut kantaansa, koska on tullut tutkittua tietoa. Totuudessa 8.10. vuonna 20 on tullut Väylältä kattava paketti siitä, kuinka järkevää tämän hankkeen pyörittäminen on, eli kaksi kuukautta ennen kuin hanke on allekirjoitettu. [Katri Kulmunin välihuuto] Siinä jo oli 0,44 kerrottu hyötysuhdepisteiksi, [Antti Kurvinen: Onko pakko laittaa miljardeja siihen?] ja olisi aivan hyvin voinut siinä kohtaa jo haudata koko hankkeen. [Välihuutoja]

No, sitten kun mennään tähän keskusteluun, niin Itä-Savo-lehti teki kyselyn itäradasta. Keskustan Vesa Kallio sanoi näin: ”Keskustan Vesa Kallio on valmis leikkaamaan isoista liikennehankkeista, kunhan se ei ole itärata.” Keskustalainen sanoo näin. [Puhemies koputtaa] Kaikki muut käyvät paitsi itärata.

Sitten, puoli vuotta sitten... [Puhemies koputtaa] — Anteeksi, eikös tämä ole normaali puheenvuoro? [Puhemies: Pahoittelen!] — Puoli vuotta sitten Yle kysyi, pitäisikö itäradan suunnittelusta luopua. Siihen vastasivat keskustalaiset Vesa Kallio ja Hanna Kosonen: ”Ei pidä, ei missään nimessä pidä.” [Eduskunnasta: Itä-Suomi tarvitsee parempia yhteyksiä!]

Suomenmaa-lehdessä — onko tuttu lehti Suomenmaa? — siellä tulevaa liikenneministeriä käytettiin kyselyssä, ja Ranne sanoi Ylelle, että ”itäradassa ei ole mitään järkeä”. Edustaja Huttunen, keskustan edustaja Huttunen, kritisoi sitä ala-arvoiseksi kommentiksi. [Antti Kurvinen: No aika ikävä se oli!] On pikkasen ihmeellinen tapa teillä näitä hankkeita vastustaa mutta sitten kuitenkin joka paikassa kannattaa niitä hankkeita samaan aikaan. [Antti Kurvinen: Hyviä kannatetaan, huonoja vastustetaan!] Kertokaa minulle, mikä juttu tämä on. Henkilökohtaisesti olen vastustanut itärataa, Turun tunnin junaa ja tuota niin sanotusti oikaisua Tampereelta Helsinkiin ja nopeaa raidehommaa. [Anne Kalmari: Tehän kannatitte sitä!] Nyttän tässä on oikeasti pikkasen vaan viilattu tuota hanketta. Turun tunnin junaa ei tulla tekemään Turun tunnin junana, siihen ei tulla käyttämään miljardeja. Siihen käytetään muutama sata miljoonaa, että saadaan rata Espoosta Lohjalle, johon tulee ihan varmasti käyttöä aika pirun paljon. Saadaan Lohjan aluekin niin sanotusti pk-seudun työssäkäyntialueeksi huomattavasti paremmin ynnä muuta vastaavaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ja pahoittelut vielä kerran virheellisestä napautuksesta. — Myönnän edustaja Räsäselä minuihin vastauspuheenvuoron, olkaa hyvä.

19.12 **Hanna Räsänen kesk** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Puhuttiin edustaja Huttusesta. Olen nykyään Räsänen, mutta silloin olin Huttunen. Ja silloin kun tämä itäradahanke oli ministerin tiimoilta keskustelussa, niin ala-arvoista oli myös se, miten ministeri suhtautui siihen sanallisesti.

Hankeyhtiöhän on olemassa. Ei sitä hankeyhtiötä ole purettu minnekään, ja me kannattamme kaikkea sitä, mitä sinne ylälatvalle tulee, sinne raiteille. Me olemme sanoneet, että

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

itäratahankkeeseen kuuluu, että nykyinen rata saadaan kuntoon: että siellä ne tasoliittymät poistetaan, että saadaan sinne ohituskaistoja ja muuta niin että junat pääsevät rinnakkain kulkemaan. Ne ovat kaksi eri asiaa, se hankeyhtiö ja se, mikä on tulevaisuudessa, ehkä kymmenien vuosien päästä, mahdollista siinä vaiheessa, kun Suomen talous on paremmalla tolalla. Ja jos tarkemmin lukisitte niitä minun haastattelujani ja myös maakuntaliiton kannanottoja, niin me kannatamme sen radan peruskorjausta Imatralta ylöspäin. Imatralta ylöspäin ei ole tulossa nyt yhtään mitään. [Sheikki Laakso: Ei kuulu itärataan!] Siellä on hankesuunnitelma siitä, että lähdetään jossain vaiheessa korjaamaan, ja te olette puhunut täällä niin kuin Karjalan rata olisi nyt korjattu. Ei todella ole. Siellä on suunnitelma, ja Imatralta ylöspäin ei ole yhtään mitään. Syrjäsalmen siltaan on tehty edellisen hallituskauden aikana päätökset siitä, [Puhemies koputtaa] että Syrjäsalmen silta korjataan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ja vielä vastauspuheenvuoro edustaja Laaksolle ja sitten palaamme listalle. — Olkaa hyvä.

19.14 Sheikki Laakso ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Nyt täytyy muistaa yksi tärkein asia, kun te keskustelte täällä: Itärata ei ole rataoperaatio Savon ja Karjalan radan kunnostamisen vuoksi. Itäradan hankeyhtiö suunnittelee ja käyttää rahaa suunnitellussaan ainoastaan väliä Helsinki—Porvoo—Kouvola. Kouvolasta ei suunnitella itäradan hankeyhtiön rahoilla yhtään metriä Kouvolasta pohjoiseen tai Kouvolasta itään. Se on karu fakta, se on vaan yksinkertaisesti näin. Siihenkin käytetään 80 miljoonaa euroa: 40 miljoonaa valtion rahaa, 40 miljoonaa kunnan rahaa. Jokaisessa kunnassa keskustalaiset ovat hyväksyneet tämän homman.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kokko, olkaa hyvä.

19.15 Jani Kokko sd: Arvoisa puhemies! Useammassa ryhmäpuheenvuorossa nostettiin aivan oikein esille kaupunkien merkitys alueellisen talouskasvun moottoreina ja koko Suomen elinvoiman edistäjinä. Siinä mielessä on ollut osaltaan hieman surullista katsottavaa se, että hallituksen kaupunkialuepolitiikka näyttää kohdistuvan monessa suhteessa vain kuuteen suurimpaan kaupunkiin mutta esimerkiksi Jyväskylä, Joensuu ja Kuopio, jotka edustavat noin puolta maakuntiensa väestöstä ja vielä suurempaa osuutta työpaikoista ja bkt:stä, jäävät monessa suhteessa lapsipuolen asemaan. Toivottavasti myös näitä infra-hankkeita jakautuisi tasaisemmin koko maahan, erityisesti sinne Itä-Suomeen.

Arvoisa puhemies! ”Amerikan-malli ei käy, vaan nyt pitää ottaa keskustan malli, jossa kaikki riippumatta, missä he asuvat, saavat hyvät ja tasa-arvoiset sosiaali- ja terveyspalvelut.” Näin totesi edustaja Honkonen sosiaalisen median tililleen lataamalla videolla tällä viikolla. Tämä saattaa tulla nyt teille yllätyksenä, mutta meillä on jo nyt käytössä keskustan malli, ei Amerikan-malli vaan se keskustan malli, se keskustalaisten ikaikainen unelma maakuntahallinnosta. Tuo unelma, kuten monet unelmat, on irti todellisuudesta, ja sen vaikutukset näkyvät nyt hyvinvointialueilla ympäri Suomen. Maahan on luotu liikaa ja liian pieniä hyvinvointialueita, joiden kantokyky on erittäin heikko. Lisäksi aluevaaleissa osa lupasi sote-pisteen jokaiseen Suomen kuntaan, vaikka jo silloin tiedettiin, ettei se ole talouden ja henkilöstön näkökulmasta edes mahdollista.

Vielä erikoisempaa on se, että uudistuksessa piti nimenomaan päästä eroon kuntarajoista ja katsoa kokonaisuutta, kokonaista maakuntakokonaisuutta, ja mennä siinä suhteessa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

eteenpäin, jotta kaikille suomalaisille voitaisiin taata saavutettavat terveyspalvelut sekä pelastustoimi. Minä en tiedä, miten tämä voitaisiin ymmärtää muuten kuin kivijalkapalveluihin pohjautuvan palveluverkon kohtuullisella keskittämällä sekä digitaalisten ja liikkuvien palveluiden lisäämisellä.

Kansalaisille ei tule tarjota katteettomia lupauksia, vaikka äänien toivossa se on aina houkuttelevaa. On selvää ja oli jo ennen uudistusta, että palveluverkko tulee keskittymään talouden mutta ennen kaikkea henkilöstön asettamissa mittasuhteissa. Meillä on koko maassa lukuisia terveysasemia, joissa ei ole yhtään lääkärinä tai heitä on vain yksi tai kaksi, hoitohenkilöstöstä on pulaa eivätkä tukipalvelut toimi. Sen johdosta sairaanhoitajat ja lähihoitajat, ne hoitotyön ammattilaiset, tekevät kaikkea muuta kuin sitä, mihin heidät on koulutettu. Tämänkin johdosta yksiköiden tulee olla kohtuullisen kokoisia. Tämä tilanne oli näkyvissä jo ennen uudistusta, joten pidän suorastaan vastuuttomana poliittisilta päätäjiltä unohtaa realiteetit ja antaa kansalaisille lupaus jostain sellaisesta, mihin ei ole keinoja toteuttaa. Vai onko niitä? Mistä rahat ja henkilöstö? Tähän toivoisin aina vastauksen, kun puolustetaan nykyistä palveluverkkoa. Valitettavasti hiljaista on ollut ainakin tuolla meillä Keski-Suomen suunnalla.

Arvoisa puhemies! Jotta puheenvuoroni ei mene kokonaisuudessaan pelkästään keskustan kritisoimiseksi, esitän edelleen hallituksen suuntaan painokkaan vetoituksen hyvinvointialueiden alijäämän kattamisvelvoitteen pidentämiseksi. Voin ainakin oman hyvinvointialueeni puolesta sanoa, että me olemme sitoutuneet laittamaan olemassa olevat resurssit tehokkaampaan käyttöön ja hyödyntämään mittavan uudistuksen tarjoamat mahdollisuudet. Se vaatii meiltä myös niitä ikäviä päätöksiä, jotka eivät ole kaikkien mieleen. Kuitenkin nykyinen aikataulu alijäämän kattamisen suhteen tuo lisäpaineen jo muutoinkin haasteelliseen kokonaisuuteen. Hallituksen lienee myös syytä tarkastella analyttisesti vuosikymmenien aikana luotuja normeja, jotka nyt lisäävät hyvinvointialueiden vastuuta ilman, että meillä on riittäviä resursseja niiden toteuttamiseksi.

Ja vielä loppuun, arvoisa puhemies: Kun edustaja Kalmari nosti esille Keski-Suomen tilanteen, niin haluaisin kyllä huomauttaa ja korjata väärinkäsityksen: Kun palveluverkkoa uudistetaan, palveluita ei olla keskittämässä Jyväskylään. Viitasaari, Karstula, Keuruu, Saarijärvi, Joutsa, Laukaa, Jämsä — monien paikkakuntien palveluita Keski-Suomessa vahvistetaan, jotta he voivat hyvinvointialueen ideaalin mukaisesti palvella sitä perinteistä kuntaa laajempaa aluetta, kasata niitä resursseja yhteen, jotta palvelut ovat paremmin saavutettavat ja ne pystyvät laadukkaammin palvelemaan kaikkia alueen asukkaita. — Kiitokset.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lohi, olkaa hyvä.

19.20 Markus Lohi kesk: Arvoisa puhemies! Pitää tässä edustaja Kokolle, joka käytti äsen puheenvuoron, muistuttaa, että sekä se normitus eli ikäihmisten hoivan mitoituslaki että koko sote-uudistuslakihan ovat sosiaalidemokraattien ministeri Kiurun tänne eduskuntaan esittelemiä lakeja. Eli eivät ne pelkästään keskustan lakeja olleet.

Arvoisa puhemies! Suomen julkinen taloushan on erittäin haastavassa tilanteessa. Me joudumme tekemään vaikeita ratkaisuja, mutta tämä maa ei nouse muuten kuin ottamalla koko maan voimavarat käyttöön. Jokaisen maakunnan vahvuudet pitää saada käyttöön ja jokaisessa maakunnassa elinkeinoelämä kukoistamaan, ja silloin meidän pitää katsoa koko Suomea, niin kaupunkeja kuin maaseutuakin. Joudutaan tekemään muuten varmasti han-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

kalia ratkaisuja myös verotukseen, ja sitä odottelen tuolta kehysriihestä. Valtiovarainministeri Purrahan Veronmaksajien tilaisuudessa 13.3. otti kantaa näihin, ja täällä on suora siitaatti, jossa hän toteaa: ”Transrasvat, suola ja sokerit ovat liiallisesti käytössä, verrattavissa alkoholiin ja tupakkaan.” Välihuomio: Eivät muuten keskustan mielestä ole. Kyllä alkoholi ja tupakka ovat selvästi eri kategoriassa kuin suola ja sokeri ja rasvat. Purra siis peräänkuulutti terveysveroa, jossa lähdetään näitä verottamaan. Transrasvat ovat niin sanottuja kovia rasvoja. Luonnollisia transrasvoja esiintyy lehmän- ja muiden märehtijöiden maidossa ja lihassa. Haluan todeta tähän väliin, että keskustan kanta on selkeä: me emme halua tähän maahan liha- tai maitoveroa. Tämä on viesti myös valtiovarainministeri Purralle, että ei kannata tuoda eduskuntaan sellaista esitystä eikä kannata sellaista valmistella.

Arvoisa puhemies! Otetaan tähän väliin pieni uutinen: ”Ministeri Kaisa Juuson etsinnät ovat jatkuneet tuloksettomina jo yhdeksän kuukautta. [Miko Bergbom: Työmatkalla!] Havainnoista pyydetään ilmoittamaan Suomen kansan edustajille pikaisesti. Aika alkaa loppumaan kesken, ja vauriot lähipalveluille kasvavat päivä päivältä. Kadonneen ministerin tuntomerkkejä on se, että hän puhuu välillä levottomia sote-uudistuksesta. Hän kantaa mukanaan saksia, emmekä tiedä vielä, leikkaako hän sairaaloista vai lähipalveluista.” Arvoisa puhemies, tämä alku ei ollut iltapäivälehtien uutisvirrasta eikä rikoslehti Alibin kannesta. Otsikko on hätähuuto siitä, että valtakunnan tasolla sosiaali- ja terveyspalveluiden uudistamista ei johda nyt kukaan. Meillä kyllä taloutta johdetaan valtiovarainministeriöstä ja sinne ollaan valtaa keskittämässä, mutta nyt kun pitäisi lähteä uudistamaan näitä palveluita, meiltä puuttuu johtajuus tästä maasta.

Pääministeri ja valtiovarainministeri ovat väittäneet eduskunnan aitiosta, että sosiaali- ja terveyspalveluiden ja rahoituksen ongelmat johtuvat viime vaalikaudella päätetystä sote-mallista. Väitteelle ei ole esitetty mitään perusteita, ja totuus on toisenlainen. Moni kansalainen on kuitenkin uskonut tuon väitteen ja kuvittelee, että vuosikymmenen aikana syntyneet ongelmat sosiaali- ja terveyspalveluissa ja väestön ikääntymisessä johtuvatkin sote-uudistuksesta. Eihän tämä pidä paikkaansa, siis eivät meidän hyvinvointialueet ole niin surkeita, että ne vuodessa ovat pystyneet sössimään asioita tähän malliin. Tämä on yhteinen ongelma, jossa on aivan selkeät syyt. Mistä johtuu se, että alijäämää syntyy 1,36 miljardia euroa? Valtiovarainvaliokunta tulee selvittämään tämän. Nyt tarvitaan totuutta eikä täältä ministeriäitiostakaan keveitä heittoja. Meillä on olemassa jo selkeät perusteet, kaksi perustetta, kustannusten nousulle, jotka eivät liity mitenkään tähän valittuun malliin. Viime tammikuussa inflaatio oli 8,4 prosenttia, joka nosti kaikkia kustannuksia, ja alalle syntyi poikkeuksellisen korkea palkkaratkaisu. Kevan palkkakustannukset kasvoivat, siis palkkasumma, 7,2 prosenttia, ja KT:n mukaan pelkät sopimuskorotukset nostivat sosiaali- ja terveysalan palkkoja 6,13 prosenttia viime vuonna. Nämä selittävät hyvin paljon tästä, että rahoitus ei pysynyt mukana, kustannukset nousivat. Ei tämä liity tähän sosiaali- ja terveysuudistusmalliin.

Kun viime vaalikaudella tätä mallia oltiin hyväksymässä ja viimeinen päivä oli siellä sosiaali- ja terveysvaliokunnassa, tein kysymyksen silloisille oppositiopuolueiden edustajille, kokoomuksen ja perussuomalaisten edustajille: ”Voitaisiinko äänestää teidän mallienne ja hallituksen mallin väliltä?” Sain vastauksen: ”Ei oikein voida, kun meillä ei ole olemassa mitään vaihtoehtoista mallia.” Tämä oli totuus, ja se on ihan ymmärrettävää, kun tämä oli ainoa malli, joka täytti perustuslain vaatimukset. Tätä yritettiin kymmenen vuotta tässä salissa saada eteenpäin, ja vihdoinkin me saatiin. Nyt meillä on olemassa yhdessä kehikko, ja meidän yhdessä ei pitäisi täällä keskittyä nytten syyttelemään edellisiä hallituksia,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

vaan kannustamaan nykyistä hallitusta, ottamaan johtajuus ja uudistamaan palveluita, karsimaan myös normeja. Me voimme yhdessä myös katsoa peiliin ja tunnustaa, että me menimme osittain tässä normituksessa liian pitkälle. Meidän on otettava askeleita taaksepäin. Me olemme itse aiheuttaneet myös työvoimapulaa, kun olemme tehneet liian tiukkoja kiintiöitä. [Puhemies koputtaa] Teemme yhdessä nyt töitä, eikä katsota vaan taaksepäin, vaan katsotaan eteenpäin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Perholehto poissa. — Edustaja Savola, olkaa hyvä.

19.26 Mikko Savola kesk: Arvoisa herra puhemies! Välikysymys on järein ase, mitä oppositio voi käyttää. Haluamme nostaa esiin ja tähän keskusteluun ja myöskin hallituksen luottamuksen kannalta puntariin sen, minkälaista aluepolitiikkaa tällä vaalikaudella tehdään. Tässä välikysymyksessä on monta eri seikkaa, mutta varmasti keskeisimpinä siellä nousevat tiestön kunto, elinvoima ja muun muassa palvelut, esimerkiksi nyt tuossa edellä puhutut sote-palvelut.

Haluan sanoa sen, että en tätä tunnin junaa kannata ja itse satsaisin mieluummin esimerkiksi tämän maan poikittaisyhteyksiin, valtatiehen 18. Haapamäen radan kysymys on myöskin sellainen, joka vaatii toimenpiteitä 2030-luvun jälkeen, sitä täytyy valmistella. Etelä-Pohjanmaan liiton kärkitavoitteina on saada Jalasjärven risteys kuntoon ynnä muuta, mutta en nyt keskity sen enempää tässä puheenvuorossa liikennepolitiikkaan.

Sen sijaan tämä alueiden elinvoimakysymys on semmoinen, josta haluan puhua. Tällä hetkellä valitettava tilanne on se, että ne iskut, mitä tämän hallituksen politiikalta tulee, kohdistuvat samoihin alueisiin: samoihin ihmisiin, samoihin yrityksiin, samoihin alueisiin. Ja itse tulen sellaiselta alueelta, mihinkä näitä iskuja nyt tulee yksi toisensa perään. Tulen Etelä-Pohjanmaalta Kuusiokuntien seutukunnasta, jossa Järviselän seutukunta on viereinen alue. Tähän saakka tulleet päätökset: Poliisin rikostutkinnan keskittäminen Alajärven ja Alavuden toimipisteistä maakuntakeskukseen. Maanmittauslaitos: selvitys on käynnissä, ja vakava uhka on nyt siitä, että hallitus on keskittämässä Maanmittauslaitoksen toimintoja ja Alajärven toimipiste ollaan laittamassa kiinni. Nämä kuulostavat pieniltä asioilta, mutta ne ovat elinvoimakysymyksiä, ne ovat niitä harvoja valtionhallinnon työpaikkoja, joita tuolla maakuntien reuna-alueilla edelleen on. Tähän kyllä sanon vakavan huolen ministerille, että kiinnittää näihin huomiota. Ei voi olla niin, että iskut tulevat samoille alueille.

Herra puhemies! Sitten mennään siihen isoon kysymykseen eli elinvoimapolitiikkaan siltä osin, mitä alueen yritykset pystyvät tekemään, koska ainut keino harjoittaa vahvaa aluepolitiikkaa on se, että meillä on menestyviä yrityksiä, yrityksiä, jotka työllistävät, ihmisillä on töitä, he maksavat verotuloja, ja sitä kautta tulee palveluita sille alueelle. Ja nyt tämä sama alue, jota äsken kuvasin, on kokenut jo useita vastoinkäymisiä. Ensinnäkin Mattiovi Oy on keskittänyt koko tuotantonsa Kuopioon. Laittoi ovet kiinni Alavudelta, lähes sata työpaikkaa pois, korvaavia työpaikkoja ei suoraan ole antaa. Toiseksi korpputehdas Töysässä eli Elonen Oy:n tehdas paloi vuoden alussa. Tällä hetkellä ovat väistötiloissa, mutta tulevaisuus on epävarma, mihinkä nuo toiminnot tulevat pidemmällä tähtäimellä keskittymään. Ja kun halutaan yrityksille antaa niitä edellytyksiä, se tarkoittaa vahvaa tasavarvoista elinvoimapolitiikkaa, sitä, että on ne edellytykset investoida myöskin tuonne vähävikisemmille alueille.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

Tässä haluan nyt erityisesti hallitusta kritisoida siitä, että nyt ei olla tutustuttu esimerkiksi Etelä-Pohjanmaan alueen sosiaaliekonomiseen asemaan, siihen, minkälaiset mittarit siellä näissä kysymyksissä on. Tähän aluetukialueitten tasa-arvoiseen kohteluun, investointien edistämiseen meillä on olemassa tässä maassa niin sanottu aluetukikartta, jossa viime vaalikaudella tähän korkeampaan eli kakkostukialueeseen myös nuo Kuusiokuntien ja Järvisseudun seutukunnat lisättiin. Se tarkoittaa sitä, että pieni yritys voi saada 35 prosenttia investointitukea ja keskisuuri yritys 25 prosenttia, suuri yritys 15 prosenttia. Ja tämä ongelma kulminoituu erityisesti siinä, että siellä maakunnan reuna-alueella Keski-Suomen puolella on tämä korkeampi tukitaso ja nyt Etelä-Pohjanmaan puolella se on tällä hetkellä, mutta hallitus on viemässä sitä pois. Tästä on vahvoja lausuntoja elinvoimapolitiisilta toimijoilta alueelta, lausuntokierros päättyi viime viikolla. Siitä ovat lausuneet niin yrittäjät, kauppakamari, kunnat, elinvoimayhtiöt, maakuntaliitot ja niin edelleen, ja tässä jos jossain haluan, että hallitus ottaa myös tämän asian vakavasti. Siinä, jos tätä aluetukikarttaa halutaan laajentaa, niin kuin nyt näyttää siltä, että nämä alueet halutaan pois, jotta Kymenlaakso voidaan nostaa korkeampaan tukialueeseen, silloin pitää käyttää sitä EU-vaikuttamista. Silloin pitää mennä sinne Euroopan unionin pöytään ja pystyä laajentamaan sitä väestöpohjaa, mikä meillä näillä on, koska tilanne maailmassa on sellainen, että Suomi on erityisessä asemassa rajavaltiona, ja sen takia meillä pitää koko Suomen elinvoimapolitiikasta huolehtia niin lännessä Etelä-Pohjanmaalla kuin koko Itä-Suomessa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mäenpää, poissa. — Edustaja Kulmuni, olkaa hyvä.

19.31 **Katri Kulmuni kesk:** Arvoisa herra puhemies! Me olemme tämän päivän keskustelleet Suomen tasapuolisesta aluekehittämisestä ja siitä, kuinka hallituksen toimet eivät vastaa ihan täysin sitä, mihin te olette hallitusohjelmassanne itse sitoutuneet monin kirjauksin, joita siellä on ja joita me olemme tässä kuluneen vuoden aikana myös kehuneet. [Sheikki Laakso: Hyvä, kun kehutte!] Nämä ehkä näkyvät räikeimmin siinä, että kuitenkin se teidän julkisen talouden tasapainottamisvaade ja -toimet kohdistuvat suurilta osin vähäkiseen Suomeen.

Kun te teette sosiaali- ja terveyspalveluihin yli miljardin euron leikkauksen ja te olette kirjoittaneet ne sinne hallitusohjelmaan vielä niin, että niitä kohdistetaan verkostoon, voidaan keskittää, koota suurempiin yksiköihin, niin tähän tulee tarkoittamaan sitä, että niitä keskitetään ja kootaan suurempiin yksiköihin. Ja kun me tiedämme jo nyt sen tilanteen, että näillä hyvinvointialueilla on liian vähän rahoitusta ja te leikkaatte niiltä lisää rahoitusta, niin on aivan selvä, että suomalaisten mahdollisuus saada sosiaali- ja terveyspalveluita mahdollisimman lähellä kotejaan tulee heikentymään. Ja vaikka te kuinka sanotte, että tulee rahaa lisää, niin teidän liitteidenne mukaan te teette kaikista suurimmat julkisen talouden tasapainottamistoimet sosiaali- ja terveyspalveluihin. Kun omassa maakunnassani hyvin monessa kunnassa on yksi terveysasema ja seuraava terveysasema sadan kilometrin päässä, niin te varmaan ymmärrätte, että ei siellä ole enää verkostoa, josta ottaa pois. Mutta siitä huolimatta te olette tänään uhmakkaasti perustelleet, miksi nämä leikkaukset nimenomaan sosiaali- ja terveyspalveluista ovat Suomen julkiselle taloudelle aivan välttämättömiä.

Me olemme osoittaneet omassa vaihtoehtobudjetissamme tälle vuodelle, että on olemassa vaihtoehto, joka ottaa vähemmän velkaa ja jättää tekemättä nämä leikkaukset ihmisten

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

sosiaali- ja terveyspalveluihin, jotka tulevat heikentämään suomalaisten saavutettavuutta näiden palveluiden äärelle. Tämän kaiken lisäksi teillä on vielä olemassa nämä sairaalaselvityksenne ja selvitykset siitä ja päätöksetkin siitä, kuinka paljon erikoissairaanhoidosta täytyy säästää. Ja kyllä minua hirvittää se, että teidän koko Suomen palveluita kehittävä linjanne tarkoittaisi mahdollisesti sitä, että Suomessa olisi jatkossa vain 5—8 keskussairaalaa plus viisi yliopistosairaalaa. Jokainen voi miettiä, mahtaisiko niitä keskussairaaloita omassa vaalipiirissä enää sen jälkeen olla.

Arvoisa herra puhemies! Tämän välikysymyksen iso tarkoitus oli tuoda myös esille se tilanne, mihin hallitus on jättänyt itäisen Suomen. Te olette toimineet viimeisinä viikkoina aivan ponnekkaasti rajalainsäädännön suhteen, ja me olemme tukeneet teitä matkan varrella siinä. Toki olemme kysyneet täällä, missä on rajamenettelylaki, joka olisi voitu tuoda eduskuntaan jo aikaisemmin, ja se on välttämätöntä, jos me halutaan saada tiukempi perustuslain säätämisyjärjestyksessä tehtävä rajalainsäädäntö, mutta kyllähän Itä-Suomi tarvitsee jotain muutakin kuin vain nyt sen suljetun rajan. Ja nimenomaan sen takia, että se raja on kiinni, sinne pitäisi kohdistaa aivan erityisiä toimia aluekehitykseen ja elinvoiman turvaamiseen. Te menette Euroopan unionin selän taakse ja sanotte, että no kyllä seuraavalla rahoituskehyskaudella sitten ajetaan ulkorajaohjelmaa. Se on erittäin hieno asia, jos Suomelle tällainen saadaan — toki siis koko EU:n ulkorajallehan se silloin tulee — mutta te samalla leikkaatte jo niistä nykyisistä EU:n aluekehitysvaroista, jotka on nimenomaan näille itäisen Suomen kaikille ulkorajamaakunnille jyvitetty, yli 30 miljoonaa euroa.

Arvoisa puhemies! Minun on hyvin vaikea pitää sitä uskottavana, että te samalla sanotte ajavanne itäiselle Suomelle uutta ulkorajamaakuntaohjelmaa, kun te kansallisesti olette tehneet päätöksen leikata näitä itäisen Suomen ulkorajamaakunnille tarkoitettuja aluekehitysvaroja. Täällä ministeri sanoi aitiolla, että kyllä näin ja näin monta miljardia tulee Pohjois- ja Itä-Suomeen, siis vuoden 95 EU:n liittymissopimuksen nojalla. Olivatko perussuomalaiset silloin edes Suomen eduskunnassa? [Antti Kurvisen välihuuto] Silloin liittymisen aikaan sovittiin, että Suomen aluekehitys- ja koheesiovarat tulevat pääosin harvan asutuksen pohjalta, ja siltä pohjalta ne tulevat tänäkin päivänä. Se tietenkin tarkoittaa, että ne tulevat niille alueille, joissa on harva asutus ja pitkät etäisyydet, eli Pohjois- ja Itä-Suomeen. [Puhemies koputtaa] Siitä ei voi kyllä tämä hallitus ottaa kunniaa. Tuo toimenpide on tehty aikaa ennen Orpon ja Purran hallitusta. Toivotaan, [Puhemies koputtaa] että se edes siitä pitäisi kiinni.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Keskisarja, olkaa hyvä.

19.37 Teemu Keskisarja ps: Arvoisa puhemies! Edellisissä puheenvuoroissa olin kuulevinani sanat ”menneisyydessä eläminen” ja ”historia” hiukan väheksyvässä äänenlaajissa. No, minäkin käännän tunnin junani sinne päin sivuraiteelle vain pariksi minuutiksi: halpa aikamatka kolmannessa luokassa, ensimmäinen luokka eli ekstraluokka onkin lähes tyhjä.

Niin, en minä väheksy Suomen Turkuja, joka oli kristinuskon, akateemisen sivistyksen ja fennofilian ylimuistoinen kiintopiste. Mutta mutta: turkulaiskulttuurin viimeiset vuosisadat ovat viheliäiset. Alennustilan ja alisuorittamisen myöntäisi jopa suomalaisuusmies ja paikallispatriootti Daniel Juslenius, jos postuumisti kirjoittaisi jatko-osan teokseensa Vanha ja uusi Turku. Välikysymyskeskustelun taustaksi hahmottakaamme, että vuoden 1827 suuren tulipalon jälkeen tuhkasta ei noussut mitään mieltä ylentävää. Aurajoen henkiset virtaukset pysähtyivät ja saostuivat. Turusta tuli täysin entinen pääkaupunki. Näkymät tä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

nään tunnemme Turun taudista, arkkitehtuurin karmeista kauneusleikkauksista, jotka epäonnistuivat ja tuhosivat kasvon ja vartalon.

Minä murehdin sitä, että sodissa kadotimme Turun sijaan Viipurin. Se oli sydänkaupunki, sielun kaupunki, raunioissaankin haavoitettu kaunotar. Ken katsoo Karjaportinkatua jopa neuvostoajan jäljiltä, ei kaihoa Kupittaaalle.

Maalailu sikseen, tosiseikat pöytään. En väheksy varsinaissuomalaisia edustajakollegoja, jotka kaikki olette minua etevämpiä, mutta tämän salin ulkopuolella totean, että Turku ei pärjää luomisvoimailun maakuntasarjassakaan. Ei millään ilveellä. Tampere on aivan omaa luokkaansa kirjailijoissa, jääkiekossa ja rock-yhtyeissä. Turku-identiteetti ei liioin kykene kilpasille Itä-Suomen luonnon ihanuuden tai pohjalaisten yritteliään kansanluonteen kanssa.

Hallituksen hieno ratahanke nimenomaan tunnistaa alueellisen eriarvoisuuden. Sitä korjaa nyt positiivinen syrjintä, myönteinen erityiskohtelu. En sano tätä ollenkaan pahalla, mutta Turku on vammaisen kaupunki. [Naurua] Siksi suon sille invapaikan VR:n vihreimmässä vaihtoehdossa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kurvinen, olkaa hyvä.

19.40 **Antti Kurvinen kesk:** Arvon herra puhemies! Ensiksi totean, että arvostan erittäin paljon edustaja Keskisarjan menneisyydessä elämistä, ja on ihan mukavaa eduskunnalle, että olette vapauttanut itsenne sieltä menneisyyden vankilasta hetkeksi tähän ikävään nykyaikaan ja tulevaisuuden asioihin. Olette loistava historioitsija ja hyvä kollega täällä eduskunnassakin.

Arvoisa puhemies! Siitäkin huolimatta, että minun on vaikea puhua huikean, akateemisen ja taiteellisen edustaja Keskisarjan puheenvuoron jälkeen, joudun tylsästi vähän summaamaan tätä päivää ja hieman kertomaan, miltä tämä hallituksen keskittämispolitiikka näyttää Vaasan vaalipiirin näkökulmasta.

Puhemies! Tänään on tullut selväksi se, että hallituksella ja etenkin varapääministeripuolue perussuomalaisilla ei ole mitään uusia aluepoliittisia välineitä ja linjauksia tai maatalous- tai maaseutupoliittisia päätöksiä tai linjauksia, joilla parannettaisiin koko Suomen asiaa. Tänään perussuomalaiset ovat keskittyneet lähinnä haukkumaan keskustaa ja haukkumaan aikaisempia hallituksia.

Kiteyttäisin tässä — tällainen todella kalpea ja sääliittävä mukaelma edustaja Keskisarjan värikkäästä tyylistä — että täällä on ollut perussuomalaisten toimesta rockyhtye Menneisyyden vangit keikalla ja he ovat tällä kertaa soittaneet tangoa Pettäjän tie. Kun vaalilupauksessa joutuu kaikki pettämään, niin tuolta se näyttää ja kuulostaa.

Arvoisa puhemies! Valitettavasti Orpon oikeistohallituksen politiikka on erittäin ikävää niin sanotulle maakuntien Suomelle. Sen sijaan, että kaikkia Suomen alueita kehitettäisiin omien vahvuksiensa pohjalta, hallitus eriarvoistaa alueita. Tämä näkyy myös Vaasan vaalipiirissä. Käydäänpä vähän yksityiskohtia läpi: Etelä-Pohjanmaalla lakkautetaan viimeisiä valtionhallinnon toimipisteitä, jotka eivät ole maakuntakeskuksessa. Maanmittauslaitoksen toimipiste Alajärvellä aiotaan sulkea. Etelä-Pohjanmaan käräjäoikeuden Kauhavan istuntopaikka aiotaan sulkea, minkä jälkeen käräjiä pidetään Etelä-Pohjanmaalla enää Seinäjoella.

Kuten edustaja Savola erittäin ansiokkaasti aiemmassa puheenvuorossaan kertoi, työ- ja elinkeinoministeriö on esittänyt aluetukikarttaan muutosta sillä tavalla, että kaikki maa-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

kuntamme tällä hetkellä perustasoa korkeammiksi luokiteltavat tukialueet alennettaisiin. Tämä tarkoittaisi sitä, että Alajärvi, Evijärvi, Lappajärvi, Soini, Vimpeli, Alavus, Kuortane ja Ähtäri joutuisivat huonompaan tukialueluokitukseen. Haluan huomauttaa sen verran menneisyydestä, että keskustan Mika Lintilä elinkeinoministerinä auttoi näitä vaikeassa tilanteessa olevia hieman syrjäisempiä kuntia, ja nyt sitten tämän kohtuuttoman taloudellisen iskun tekee Orpon hallitus.

Myöskin liikennehankkeissa valtatie 8:n kehittäminen Vaasa—Kokkola-välillä on heikkoa. Rannikolla valtatie 19 Seinäjoelta pohjoiseen ja etelään on sellainen, että sinne ei ole mitään tässä vaiheessa tapahtumassa. Myöskään kantatielle 63, joka on kuitenkin osa pääreittiä Tampereelta Ouluun ja Lappiin, ei ole tapahtumassa Evijärvi—Kaustinen-välillä yhtään mitään, niin kuin ei ole tapahtumassa myöskään valtatie 18:llekaan Ähtärin Myllymäki—Multia-oikaisulla.

Junista on puhuttu paljon. Itsekin olen rautateitten ystävä ja matkustan junalla käytännössä joka viikko, ja siksi laittaisin raiderahat ennen kaikkea pääradalle tai Pohjanmaan radalle Seinäjoki—Tampere-välille. Kun siihen saataisiin tuplaraide, niin sillä saataisiin todella vaikuttavuutta aikaiseksi käytännössä lähes koko tai ainakin puolen Suomen junaliikenteelle. Myöskin Etelä-Pohjanmaahan iskee erittäin voimakkaasti CAPin maaseuturahoituksen leikkaus. Yli 200 miljoonaa ollaan leikkaamassa ottaen huomioon EU:lle palautettavat rahat, mihin tämä johtaa.

Puhemies! Keskusta on tehnyt tämän välikysymyksen, koska haluamme haastaa Orpon yhteiskuntapolitiikan linjan. Meidän mielestämme tarvitaan koko Suomea eikä vain paria kasvukeskusta. Emme hyväksy sitä, että te jaatte alueet ja kunnat ja kaupungit voittajiin ja häviäjiin.

Herra puhemies! Talouskasvun eväät ovat koko Suomessa. Poimin muutamia maistiais-ia, ikään kuin keittiön tervehdyksiä siitä, mitä kaikkia upeita yrityksiä meillä on pienemmillä paikkakunnilla. Meillä on Ylä-Savossa huikea kansainvälisen teollisuuden keskittymä. Sieltä löytyvät Ponsse, Genelec ja Olvi. Meillä Kauhavan Ylihärmästä, vanhasta kotipitäjästäni, löytyy MSK Group, maatalouskoneteollisuutta. Rovaniemellä rakennetaan leikkipaikoille lasten leikkivälineitä Lappsetilla. John Deeren tehdas meillä on Joensuussa. Saariselän matkailusta tulee palveluvientiä Ivalosta ja Inarista.

Arvoisa puhemies! Suomalaisia pitää yhdistää, ei jakaa niin kuin hallitus tekee, ja me tarvitsemme Suomessa kaikki toisiamme, niin helsinkiläiset [Puhemies koputtaa] kuin utajokelaiset ja hankolaiset ja ilomantsilaiset.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Bergbom, olkaa hyvä.

19.46 Miko Bergbom ps: Kunnioitettu herra puhemies! Se on taivaan tosi, että tässä on kyse koko Suomesta. Tässä on kyse siitä, miten me saadaan Suomi menestymään. Ja nyt hän meillä on kaksi aivan keskeistä haastetta sen takana, joista yksi on ikääntyminen. Väestö ikääntyy koko ajan. Yhä pienempi osa väestöstä on työikäisiä, työkykyisiä, mikä tarkoittaa sitä, että yhä pienemmän osan ihmisistä tässä maassa on rahoitettava palveluita, jotta me voidaan turvata ikäihmisille heidän ansaitsemansa palvelut, kun he ovat tätä maata rakentaneet. Sitten toinen haaste, mikä tässä maassa on, on se, kuten tasavallan presidentti Sauli Niinistö aikaisemmin meille totesi, että Suomi ei ole kasvanut 16 vuoteen.

Arvon keskustan edustajat, te puhutte kauniisti koko Suomen kehittämisestä, erilaisista tiehankkeista, siltarummuista, aina jokainen vuorollaan mainitsee ne hankkeet, mitkä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

omaan vaalipiiriin olisivat tarpeellisia. Mutta tiedätekö te, millä ne rahoitetaan? Oletteko te unohtaneet sen? [Anne Kalmari: Turun tunnin junalla!] Ne rahoitetaan verorahoilla. Ne rahoitetaan verorahoilla, ja tiedätekö te, mikä tilanne tämän verokertymän kanssa meillä on tällä hetkellä suhteessa niihin lupauksiin, mitä hyvinvointivaltio on asettanut? [Katri Kulmuni: Te teette veronkevennyksiä!] Tarkoittaa sitä, että ne verorahat eivät riitä kattamaan nykyisiä menoja tässä yhteiskunnassa, minkä seurauksena — tämä tilanne on ollut pitkään näin — meillä on tiestön kunto heikentynyt, sosiaali- ja terveyspalvelut ovat heikentyneet, meillä on vähän niin kuin joka puolella ongelmia. Ja jos mentäisiin siihen teidän vaihtoehtoonne, jossa jätettäisiin tekemättä monia sopeutustoimia, ei tehtäisi mitään, [Anne Kalmari: Vähemmän velkaa!] se tarkoittaisi sitä, että otettaisiin enemmän velkaa. Tarkoittaisi sitä. Palataan tähän kohtaan. [Katri Kulmunin välihuuto] — Edustaja Kulmuni, rauhoittukaa. Kerron kohta teidän talouspoliittisen vaihtoehtonne vaalien alta, jossa esititte teidän ratkaisunne. Voidaan palata siihen kohtaan, mutta nyt on minun puheenvuoroni. — Minä kerron, mihin teidän tienne johtaisi. Se johtaisi katastrofiin. Se johtaisi siihen, että tiet eivät olisi kunnossa. Edustaja Kurvisen siltarumpuja ei rakennettaisi tulevaisuudessa, koska tämän maan budjetista eivät enää päättäisi tämän maan päätöksentekijät. [Antti Kurvisen välihuuto] — Ei edes Sastamalassa rakennettaisi siltarumpuja, eikä Sastamalassa saataisi palveluita kuntoon, jos hyvinvointivaltion taloutta ei voida pelastaa. Se on aivan keskeisessä asemassa, että hallitus onnistuu omassa ohjelmassaan. [Välihuutoja keskustan ryhmästä] — Rakkaat keskustalaiset, teillä on mahdollisuus varata puheenvuoro ja tulla pitämään tänne puheenvuoronne. Voitte sitten kertoa teille tärkeistä siltarummuista täällä.

Minä kerron teille nyt, miten tämä maa pelastetaan: Hallitusohjelmalla. Hallitusohjelmalla, joka lähtee liikkeelle siitä [Välihuutoja] — kuunnelkaa, rauhoittukaa, minun vuoroni — että satatuhatta ihmistä olisi keskipitkällä aikavälillä enemmän töissä kuin tällä hetkellä. Tiedätekö, mitä se tarkoittaa tälle maalle? Enemmän verotuloja. Tiedätekö, mitä niillä verotuloilla saadaan? No, niillä saadaan niitä siltarumpuja, joita tekin kannatatte. Mutta jos ei saada töihin näitä sataatuhatta ihmistä enemmän kuin tällä hetkellä on, se tarkoittaa sitä, että joudutaan tekemään enemmän sopeutustoimia. No, mistäs se on pois? Muun muassa niistä siltarummuista, joiden puolesta te puhutte koko ajan.

No sitten, arvatkaapas, kenen sitaatti tämä on vaalien alta: ”Tässä vaiheessa ei ole käytännössä mahdollista lukita yhtään sektoria pois. Yli varojen elämisen lopettaminen tarkoittaa, että tarvittaessa kaikkialla on oltava valmis siihen.” Eli mistä leikataan, oli kysymys vaalien alla. [Anne Kalmari: Kyllä, ja te sanoitte, että ette leikkaa mistään!] Ei voida lukita mitään sektoria pois: ei koulutusta, ei terveydenhuoltoa. No, tämän totesi keskustan nykyinen puheenjohtaja, viime kauden valtiovarainministeri Annika Saarikko, [Välihuutoja keskustan ryhmästä] 28.1.2023 näin totesi Annika Saarikko. Eli toisin sanoen te ette lukiinneet ennen vaaleja äänestäjille yhtään leikkauskohdetta pois.

No sitten, kun ollaan menty hallituksen ohjelmaan, hallituksen vaihtoehtoon sopeuttaa tätä taloutta, niin te olette vastustaneet käytännössä yks yhteen sosiaalidemokraattien ja vasemmistoliiton kanssa lähes kaikkia leikkauksia — [Välihuutoja keskustan ryhmästä] lähes kaikkia leikkauksia. Sitten teidän vaaliohjelmassanne, jossa oli käsittelyssä tämä talous, millä Suomi laitetaan kuntoon teidän vaihtoehdossanne, te totesitte, että te tulette omassa tämmöisessä talouspoliittisessa ohjelmassanne esittelemään ne keinot. No, mitä siellä lukeekaan? No, siellähän todetaan, että te ette olisi edes valmiita sopeuttamaan vastaavalla tavalla ja yhtä paljon kuin tämä hallitus tekee. Ja mitä ihmettä, mitä ihmettä, täällä te sanotte, että tämä hallitus ottaa enemmän velkaa, tämä hallitus ottaa enemmän velkaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

Ettehan te olisi itse edes valmiita näihin toimiin, joita hallitus nyt tekee. Ja kuten kaikki tässä maassa tietävät, nekään eivät tule riittämään, vaan lisää on tehtävä: lisää sopeutustoimia, veronkorotuksia, jotta me voidaan pelastaa hyvinvointivaltio. Ja te nauratte sille täällä näin päivästä toiseen, teette halpaa politiikkaa sillä — te teette halpaa politiikkaa sillä. [Välihuutoja keskustan ryhmästä]

Miettikää, jos minä olisin mennyt entisessä elämässäni työmaalle, missä ovat kaikki asiat sekaisin ja sotkettu ja pilattu, ja sitten tulisin sinne yrittämään korjata sitä tilannetta, mitä korjattavissa on, niin siihen tulisivat sen sotkun aiheuttajat selittämään ja nauramaan päälle, että hahahahaa, kun te ette onnistu näin nopeasti, että hahaha, ette ole parissa päivässä pystyneet korjaamaan kaikkea, mitä vuosikymmenten aikana tässä maassa on sotkettu. Saisitte hävetä. Teillä oli mahdollisuus. Te saitte luottamuksen vaaleissa. Teidän vaihtoehtonne [Puhemies koputtaa] oli tyhjä paperi, ja siitä te kärsitte huonoa omaatuntoa. Se ei ole meidän syyimme. Meidän vastuullamme on kantaa huolta koko maasta, ei vain teidän yksittäisistä siltarummuistanne. [Puhemies koputtaa] Ja sen myös tämä hallitus tekee, huolehtii koko Suomesta, ja sekös teitä harmittaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Myönnän minuutin mittaisen vastauspuheen-vuoron edustaja Kurviselle. — Olkaa hyvä.

19.52 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Edustaja Bergbomin haastoon keskustan talouslinjasta: Me olemme esitelleet oman vaihtoehtomme, ja se ottaisi noin 400 miljoonaa vähemmän velkaa kuin hallitus ottaa. Mihin se perustuu? Me emme tekisi tässä vaikeassa taloustilanteessa erityisesti hyväosaisille kohdistuvia yleisiä tuloveron alennuksia. Se ei ole järkevää politiikkaa. Me ilmoitimme vaalien alla, että olemme valmiita noin 2,5—3 miljardia leikkaamaan. Perussuomalaiset eivät luvanneet tällaista. Perussuomalaiset lupasivat, että kaikista heikoimmassa asemassa olevilta ei leikata. Perussuomalaiset lupasivat, että ei leikata maaseudulta, ja perussuomalaiset lupasivat muun muassa, edustaja Bergbom, että lasketaan bensiinin hintaa rajusti poliittisilla päätöksillä. Te lupasitte vaalien alla asioita, mitä te ette ole pystyneet pitämään. Te voititte vaalit niillä höpöpuheilla. Me hävisimme, kun olimme liian rehellisiä. [Naurua perussuomalaisten ryhmästä]

Mutta, arvoisa puhemies, vaikka olemme eri mieltä täällä asioista, niin sanon nyt edustaja Bergbomille, että ei meidänkään mielestä Suomea ole pilattu. Te teette väärää politiikkaa. Me onnistuimme viime kaudella jossakin, jossakin epäonnistuimme, mutta tätä maata ei mielestäni ole pilattu. [Puhemies koputtaa] Meidän isänmaamme on maailman onnellisimmaksi rankattu maa. Minä häpeäisin, Bergbom, jos sanoisin, että Suomi on pilattu. [Puhemies koputtaa] Ei tätä ole pilattu, tämä on hieno maa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ja vielä vastauspuheenvuoro edustaja Bergbomille, olkaa hyvä.

19.53 Miko Bergbom ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Pitää paikkansa, että tämä maa on hieno maa, ja sen takia täällä tehdään töitä sen eteen, että se on hieno maa myös tulevaisuudessa — meidän sukupolville, tuleville sukupolville, niille lapsille, jotka tällä hetkellä käyvät koulua, että heilläkin on ne kaikki palvelut, mistä minäkin olen saanut lapsena nauttia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

Mutta sitten asiaan. Minä en ole nähnyt keskustan esittävän vaihtoehtoa. Nyt hallituksella on siis neljä miljardia suoria menoleikkauksia ja kaksi miljardia rakenteellisten toimien kautta. [Välihuutoja keskustan ryhmästä] Teillä on vaihtoehto tämän vuoden budjettiin. Te ette ole esittäneet sellaista vaihtoehtoa, joka olisi lähellekään tämän hallituksen vaihtoehtoja. [Antti Kurvinen näyttää kädessään keskustan vaihtoehtobudjettia]

Sitten, edustaja Kurvinen, tiedän, että teistä tuntuu pahalta. Tiedän, että teistä tuntuu pahalta, mutta minä voin kertoa teille, mikä erottaa teitä ja meitä. Keskusta ollessaan vallassa on korottanut polttoaineveroja. Perussuomalaiset on nyt vallassa ja alentaa polttoaineveroja. Ja siitä vaihtoehtobudjetista, mitä ylpeydellä siinä esittelette, löytyy ajoneuvoveron perusveron alennuksen kumoaminen. Kyllä, pienituloisille autoilijoille lisää veroja, terveisin keskustasta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ja vielä vastauspuheenvuoro edustaja Kurviselle, olkaa hyvä.

19.54 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On totta, että me tekisimme monet samat sopeutustoimet keskustana kuin hallitus tekee. Mutta meillä on tiettyjä arvovalintoja, missä olisimme oikeudenmukaisempia kuin hallitus. Muun muassa emme leikkaisi perheiltä ja lapsilta, koska Suomessa on niin matala syntyvyys, ja meidän mielestämme poliitikkojen pitää suojata erityisesti perheitä ja lapsia. Lisäksi me emme tekisi kaikkia samoja veronkevennyksiä, mitä hallitus tekee, koska tässä taloustilanteessa se ei meidän mielestämme ole järkevää eikä myöskään oikeudenmukaista. Ja me muun muassa emme käyttäisi siihen yhteen junahankkeeseen, mistä täällä on puhuttu monta kertaa, noin 500:aa miljoonaa, vaan käyttäisimme sen rahan eri tavalla ympäri Suomea.

Ja sanon vielä, puhemies: edustaja Bergbom, tämä löytyy www.keskusta.fi-sivulta, [Puhuja näyttää kädessään keskustan vaihtoehtobudjettia] ja minä voin vaikka lahjoittaa tämän henkilökohtaisesti — toki tämä on Annika Saarikon versio, niin että en viitsi tätä antaa, [Naurua] mutta saatte minun konttoristani tästä henkilökohtaisen printin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Vielä vastauspuheenvuoro, edustaja Bergbom, olkaa hyvä.

19.55 Miko Bergbom ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Suostun koska tahansa keskustelemaan siitä, mikä on keskustan vaihtoehto suhteessa tämän hallituksen vaihtoehtoon. Ja nyt yritän vielä kerran selittää uudestaan: Hallituksella on ohjelma, jossa on neljä miljardia euroa menoleikkauksia ja kaksi miljardia euroa rakenteellisten toimien kautta saavutettavaa sopeutusta eli kasvavien verotulojen kautta, eli yhteensä kuusi miljardia euroa. Teidän vaihtoehtobudjettinne on vaihtoehto vuoden 24 budjetille. Te ette ole rakentaneet koko tälle vaalikaudelle julkiseksi budjettia, jossa kuvaisitte, miten te tekisitte sopeutusta tämän vaalikauden aikana. Tämä on tosiasia, ja sen voitte myös ääneen myöntää, että teillä ei ole rohkeutta tehdä sitä. Ja sittenhän te tiedätte, että tällä hetkellä hallitus valmistelee kiireellisesti lisää sopeutuksia, mahdollisesti myös veronkorotuksia. Oletteko te esittäneet nyt tähän uuteen tilanteeseen, jossa myös tarvitaan ehkä jopa miljardikaupalla toimia, teidän vaihtoehtonne? No, ette tietenkään ole, ette valitettavasti ole. Ymmärrän, että teistä ei siihen ole.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Sitten siirrymme taas puhujalistalle. — Edustaja Mattila, olkaa hyvä. [Hälinää] — Edustaja Mattilalla on nyt puheenvuoro.

19.56 Hanna-Leena Mattila kesk: Arvoisa herra puhemies! Tässä on voinut vain pöyryntyneenä seurata, miten välinpitämättömästi ja säälimättömästi hallitus ja ennen kaikkea valtiovaroja johtava puolue on suhtautunut tavallisten suomalaisten huoleen sosiaali- ja terveyspalveluista ja toimeentulon riittävyydestä eri puolilla Suomea. Maakunnissa ja suomalaisten sosiaali- ja terveyspalveluista vastaavilla hyvinvointialueilla vallitsee hätä. Saksien heiluttelulla ja leikkuulaudoilla ilakointi on yksiselitteisesti ylimielistä käytöstä, jota ei tässä taloustilanteessa, missä Suomi on ja missä hädässä hyvinvointialueet ovat, voi kertaikkisesti ymmärtää eikä hyväksyä.

Arvoisa puhemies! Poliitikka on arvovalintoja. Keskusta ei olisi leikannut sote-rahoituksen perusurasta 1,4 miljardia euroa. Me keskustalaiset olisimme antaneet hyvinvointialueille mahdollisuuden käynnistää työskentely aidossa työrauhassa, jossa ne olisivat voineet hyödyntää jo tiedossa olevia hyviä käytänteitä eri puolilla Suomea. Nyt laaditaan säästölistoja, lopetetaan terveysasemia ja keskitetään sairaalatoimintoja, esimerkiksi omassa maakunnassani Pohjois-Pohjanmaalla Ouluun yliopistolliseen sairaalaan sen sijaan, että työnjakoa Raahan ja Oulaskankaan sairaaloiden välillä olisi voitu kehittää. Jatkuvat yt:t karkottavat hoitajia ja lääkäreitä vuokrafirmojen palvelukseen, joissa saa parempaa palkkaa ilman työyhteisön huolia.

Keskusta on esittänyt vaihtoehtoja hallituksen linjalle, jossa hyvinvointialueet joutuvat tekemään pakkosäästöjä eikä niille anneta edes mahdollisuutta onnistua tehtävässään. Toistaiseksi niihin ei ole tartuttu, vaan vastaukseksi kuullaan kerta toisensa jälkeen, kuinka sote-uudistus on keskustan luomus ja hyvinvointialueiden vaikeudet ovat keskustan syytä. On ala-arvoista käsienvasua vastuuministereiltä selittää, että hyvinvointialueiden valtuustot päättävät sote- tai sairaalaverkostaan ja ettei hallitus leikkaa palveluita. Hallituksen takana on sote-rahast, ja sillä sipuli. Kun rahoitusta ei ole riittävästi, johtaa se pakkosäästöihin ja leikkauksiin.

Arvoisa hallitus! Kuinka kauan arvelette ihmisten uskon vastuuta pakoilevia automaattiselityksiänne? Nyt olette te vallassa, ja teillä on valta korjata rahoituslakia niin, että annettaisiin hyvinvointialueille mahdollisuus kattaa alijäämä nykyistä väljemmässä aikataulussa. Mutta ei, sehän ei teille käy. Sen sijaan jatkatte pakkosäästöjä vaativalla linjalla ja pakotatte hyvinvointialueet leikkauksiin, palveluverkon väkivaltaiseen supistamiseen, pienten sairaaloitten alasajoon ja lähipalveluperiaatteen tuhoamiseen.

Teidän pitäisi auttaa hyvinvointialueita eikä kurittaa niitä. Johan tässä alkaa sokea Reetakin näkemään, että hyvinvointialueiden kurittaminen on teille ideologinen kysymys. Te ette halua, että hyvinvointialueet onnistuisivat tehtävässään, koska te ette olleet sote-uudistusta tekemässä. Ei teillä kuitenkaan ollut omaakaan mallia esittää sosiaali- ja terveysvaliokunnassa, kun silloinen valiokunnan puheenjohtaja sitä teiltä, hyvä kokoomus ja perussuomalaiset, kysyi. Yksittäisiä ehdotuksia ja vastalauseita kuultiin, ei kokonaisvaihtoehtoa. Ehkäpä hallituksen hyväosaisten asioita ajavan pääministeripuolueen lähipiiriä eivät ole koskettaneet leikkaukset sote-rahoitukseen, jotka näkyvät esimerkiksi vanhustenhoitopaikkojen vähentymisenä tai ylipäättänsä kuukausien pituisina jonoina hoitotoimenpiteisiin. Varsin monien ihmisten elämää nimittäin koskettavat seuraukset näistä miljardisäästöistä. Kun hallitus kieltäytyy järkevästi auttamasta ahdingossa olevia hyvinvointialueita

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

ta ja kuvittelee siten kurittavansa keskustaa, tosiasiaa te kuritate tavallisia suomalaisia, hoitopaikatta jääviä vanhuksia, hoito- ja leikkausjonoissa odottavia suomalaisia.

Arvoisa puhemies! Lähipalvelut ovat arjen turva ja elinvoiman ehto. Hyvinvointialueiden kyykyttäminen heikentää maakuntien Suomea, jonka elinvoimaa ja arjen turvaa ovat olleet joka kunnassa sijainneet sosiaali- ja terveyspalveluiden toimipisteet. Kun paikkakunnalta katoavat neuvolat, ikäihmisten palveluyksiköt ja valtionosuuksien supistuksissa koulutkin, ei ihmisillä ole muuta vaihtoehtoa kuin muuttaa isompiin keskuksiin. Tämä keskittävä ja reuna-alueita autioittava politiikka on lopulta vakava huoltovarmuutta ja maanpuolustuskykyä kyseenalaistava kehitys, jota emme keskustassa voi mitenkään hyväksyä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rintamäki.

20.02 Anne Rintamäki ps: Arvoisa rouva puhemies! Välikysymys alueellisesti syrjivästä politiikasta on mielenkiintoinen. On hyvin erikoista, että puolue, joka on vuodesta 2015 saakka ollut hallituksessa ja häärännyt pääministerin tai valtiovarainministerin pestissä, syyttää vuosien varrella vastuuasemassa tekemistään virheistä istuvaa hallitusta. Keskustan ryhmän olisi tätä välikysymystä laatiessaan pitänyt pohtia, ketkä ovat olleet luotsaamassa maata tähän tilanteeseen, jossa nyt ollaan. [Keskeltä: Te olette hallituksessa!] Viime hallituskaudella perussuomalaiset jättivät Marin—Saarikko-hallituksen valmistelemaan hyvinvointialueita koskevaan lakiesitykseen vastalauseen sote-valiokunnassa. Tuolloin oli tiedossa, että rahoitusmalli ei vastaa sote-kustannusten todellista kustannusrakennetta, ja pelkona oli yhdenvertaisten palveluiden saatavuuden vaarantuminen maan eri osissa. Ja niinhän siinä sitten kävi, että rahat loppuivat heti kättelyssä ja palveluita on jouduttu ajamaan alas.

Tämän valuvikaisen sote-uudistuksen toteuttajilla on ollut selkeä viesti viime kevään vaalien jälkeen: ”Te olette nyt vastuussa.” Eli suomeksi: ”Korjatkaa meidän tekemät virheet.” Aluevaalien alla syyskuussa 2021 sanomalehti Kaleva siteerasi puolueen puheenjohtajaa: ”Keskustan vaalitavoite on, että enemmistö uusista hyvinvointialueista tulee olemaan keskustajohtoisia.” Vaalit käytiin, ja keskusta sai eniten paikkoja olemalla suurin puolue yhdeksällä hyvinvointialueella. Keskustalla itsellään on siis suuri sananvalta siihen, miten sosiaali- ja terveyspalvelut uudistetaan. [Hanna-Leena Mattilan välihuuto]

Arvoisa rouva puhemies! Välikysymykseen on kirjoitettu teiden menevän rapakuntoon. Siis nytkö vasta? Tämä ei ole mikään uusi asia, että tiestö on huonossa kunnossa. Reikiä on kierretty ja polanteisia teitä ajeltu esimerkiksi Vaasa—Vöyri—Kauhava-välillä yli 30 vuotta, kun aloin sitä väliä kulkemaan 90-luvun alussa. Korjausvelkaa on kasvatettu edellisten hallitusten aikana, kun tiestön peruskunnossapitoon ei ole satsattu tarpeeksi rahaa.

Mihin meidän suomalaisten rahat ovat sitten menneet? Esimerkiksi meillä on vuosikymmeniä kiillotettu Suomi-kuvaa paasaamalla rahaa maihin, joissa korruptio ja mafia ovat todellisuutta. Suuria summia on lähetetty italialaisten moottoriteihin ja siivu tietenkin mafialle. Kreikkaa on tuettu ja jopa Espanjaakin, vaikkei uskoisi, kun näki, miten tökerösti kaksi vasemmistopoliitikkoa puhui viime viikolla Suomen pääministerille. Kiittämättömät moukat! Ja sitten tuo ikuinen Kankkulan kaivo, Afrikka: Tuskin kukaan edes tietää, kuinka paljon rahaa sinne on paasattu, mutta yhtään ei ole kehitystä tapahtunut. Ei ole pitkä aika, kun tuli uutiskuvaa jostain kehityskohteesta, missä klopit ajelivat lava-autoilla Kalašnikovit käsissä. Korruptio ja väkivaltaisuudet rehottavat, ja suomalaisten rahoilla joku kyläpäällikkö ostaa talliinsa uuden Cadillacin tai Maseratin. Istuva hallitus leikkaakin tuntu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

vasti kehitysrahoista. Sellaisiin maihin, jotka avoimesti tukevat esimerkiksi Venäjän hyökkäyssotaa, ei pidä antaa lanttiakaan.

Välikysymyksessä väitetään hallituksen jakavan postinumeron perusteella suomalaiset useampaan kastiin. Mitä tällä harhaanjohtavalla väitteellä haetaan? Hallitusohjelman mukaan pohjoinen ja itäinen Suomi ovat geopolittisten jännitteiden vuoksi erityisasemassa. Alueohjelmissa keskitytään alueellisten toimijoiden näkemyksiin siitä, miten maakuntia parhaiten kehitetään. Myös Euroopan aluekehitysrahoituksesta noin kaksi kolmasosaa kohdennetaan nimenomaan Itä- ja Pohjois-Suomeen. [Katri Kulmunin välihuuto] EU:n ja valtion rahoitusta on sidottu näihin hankkeisiin jo lähes puoli miljardia euroa. Tämähän on oman onnensa nojaan jättämistä? [Katri Kulmunin välihuuto]

Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen tavoitteena on kestävä talouskasvu, työllisyyden ja kilpailukyvyn vahvistaminen. Meidän on huolehdittava huoltovarmuudesta ja ruokaturvasta. Ruuantuotannon ulkoistaminen rajojemme ulkopuolelle ei ole vastuullista eikä kestävä. Hallitus turvaa ruuantuotannon mahdollistamisen ja viljelyn koko maassa. Pyrkimyksenä on kasvattaa ruokavientiä maailmalle. Istuva hallitus madaltaa ajoneuvoveron, polttoaineiden sekä jakeluvelvoitteen tasoa siitä, mitä ne olisivat Marinin hallituksen päätöksillä olleet. Edullisempi yksityisautoilu ja liikkumisen kustannusten pitäminen kohtuullisina on aivan välttämätöntä pitkien etäisyyksien Suomessa ja myös yritystemme kilpailukyvyn takia.

Tämä välikysymysten sorvaaminen on mielestäni erikoinen tapa hoitaa maan asioita. Tulee mieleen sanonta ”hyökkäys on paras puolustus”. Ymmärrän sen kyllä. Kun sihti on hukassa ja työkalupakki kolisee tyhjiyttään, pitää jollain tapaa päästä uutisiin. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Viitala.

20.07 Juha Viitala sd: Arvoisa rouva puhemies! Käymme tänään täällä tärkeää keskustelua, joka koskettaa osaltaan Suomen tulevaisuuden suuntaa. On aika jälleen kerran tarkastella hallituksen politiikkaa kriittisesti ja haastaa se asettamaan etusijalle koko maan kehitys ja hyvinvointi. On aika laskea myös vähän illan kierroksia ainakin seuraavan viiden minuutin ajaksi.

Maakuntien näkökulmasta on selvää, että alueellinen eriarvoisuus on kasvava ongelma, ja hallituksen toimet korostavat tätä ongelmaa. Itse edistäisin enemmän alueiden ja kuntien eriytymisen vähentämistä. Suomen eri alueita tulee kehittää niiden omien vahvuuksien pohjalta, ja mahdolliset heikkoudet pitää pyrkiä taklaamaan.

Tässä keskustelussa on usein ollut aiheellista tuoda esille itäisen Suomen haasteet, mikä ovat aivan todellisia, ja ne on syytä ottaa vakavasti. On kuitenkin muistettava, että Venäjän rajan sulkeminen vaikuttaa laajemmin kuin vain itäiseen Suomeen, ja tämän vuoksi asiaa tulee tarkastella myös vaikutusten mukaan eikä pelkästään maantieteelliseen sijaintiin perustuen.

Arvoisa puhemies! Muutama sana Suomen tieverkosta, siitä tässä ovat jo muutkin puhuneet. Aloitetaan kuitenkin turvallisuuden näkökannalla, koska turvallisuus on aina tärkeintä. Satakunnassa on eniten loukkaantumiseen johtavia tieosuusia Suomessa. Liikenneonnettomuudet ovat yleisiä, erityisesti valtatie kasi Turku—Rauma—Pori-välillä ja valtatie 11 Pori—Tampere-välillä. Mainittakoon myös tiet 12 ja 2, joiden turvallisuutta haastaa myös runsas raskas kalusto satamien syöttöliikenteen vuoksi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

Erityisesti juuri liikenneinfran tila huolestuttaa Satakunnassakin. Alueen tiestö kärsii huomattavasta korjausvelasta, kuten myös edellisessä puheenvuorossa taidettiin kuulla, niin kuin se muuallakin maakunnissa tällä hetkellä on. Lisäksi Varsinais-Suomen ely-alueella on erityisen paljon huonokuntoisia siltoja, jotka ovat tärkeitä koko Suomen logistiikan kannalta.

Satamien syöttöliikenteen merkitystä ei voi korostaa liikaa Suomen tulevaisuudenkuva luodessa. Maantiet ja raiteet ovat ikään kuin yksi osa elintärkeää tuotantolinjaa. Raskaan liikenteen runsas määrä on teillä välttämätöntä Suomen tulevaisuuden kannalta, koska kaikki kontit eivät liiku kiskojen päällä kohteisiin, ja rannikkoalueiden toimiva liikenneinfra tukee siten koko Suomea.

Ajan paljon kasitietä Turun ja Rauman välillä, ja kyseisellä tiellä on satamia ja teollisuuden vuoksi paljon raskasta liikennettä. Nyt tie on talven jäljiltä siinä kunnossa, että viime viikkoina kyseisellä osuudella on ollut tilapäisesti useita 50 ja 60 kilometrin nopeusrajoituksia. Tämä kertoo hyvin siitä tiestön kunnosta maakunnissa.

Joukkoliikenne on Satakunnassa myös haasteellista, kuten hiljattain tapaus raideliikenteen katkosta osoitti. Tämä korostaa tarvetta investoida liikenneinfraan ja varmistaa saavutettavuus alueiden asukkaille satamaan kulkevan tavarannalla.

Meille sosiaalidemokraateille koko Suomi ja jokainen suomalainen ovat tärkeitä kotipaikasta riippumatta. Siksi olisikin tarpeellista, että hallitus palauttaa myös hyvinvointialueille työrauhan ja luopuu sote-leikkauksistaan. Esimerkiksi Satakunnassa ovat juuri alkaneet mittavat yt-menettelyt, joiden lopputuloksena pelkään palveluiden maakunnissa kärsivän turhan paljon.

Tässä yhteydessä on tärkeää, että hallitus huomioi kaikki alueet tasapuolisesti ja varmistaa, että jokaisella suomalaisella on tasavertaiset mahdollisuudet siihen kuuluiseen hyvään elämään, oli heidän kotipaikkakuntansa missä tahansa.

Arvoisa puhemies! Korostan tässä puheeni lopussa vielä, että puheenvuoroni oli tosiaan kovin länsirannikkopainotteinen enkä missään nimessä väheksy itäisen Suomen haasteita, vaan lähinnä halusin laajentaa tätä keskustelua kattamaan hieman myös vientiteollisuuden näkökannasta tätä aihealuetta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Räsänen, Hanna.

20.12 Hanna Räsänen kesk: Arvoisa puhemies! Keskusta jätti tämän välikysymyksen, koska Orpon—Purran hallitus kohtelee maamme alueita epätasa-arvoisesti. Hallituksen toiminta vaarantaa näin myös ihmisten perustuslaillisen tasa-arvoisen kohtelun. Maat ja taivaat maakuntien ihmisille ennen vaaleja luvanneet perussuomalaiset ovatkin osoittautuneet jopa kokoomusta pahemmaksi keskittäjäksi. Keskustan linja on, että Suomi pärjää vain kokonaisena. Siksi alueita tulee kohdella tasapuolisesti. Vahvoista alueista muodostuu yhdessä vahva maa.

Olen aikaisemminkin tässä salissa viitannut aluesuunnittelun ja politiikan professori Sami Moision puheisiin. Hän on kertonut, että Ranska tekee valtion taholla päätöksiä suurista julkisista investoinneista Pohjois-Ranskan alueelle muuttaakseen siellä Ranskassa aluepolitiikan suuntaa. Julkisten investointien perässä myös yksityiset investoinnit ja näin ollen myös työpaikat siirtävät elinvoimaa Pohjois-Ranskaan. Näin ollen koko maan elinvoima kasvaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

Mutta mitäpä tekee Suomessa Orpon ja Purran hallitus? Teidän hallituksenne saa jopa yrittäjien uskon tulevaisuuteen hiipumaan. Viimeisimmän yrittäjäbarometrin mukaan yrittäjien usko tulevaisuuteen on heikentynyt erityisesti itäisessä Suomessa. Yrittäjätaustaisena kansanedustajana ymmärrän tämän erittäin hyvin. Yrittäjän luonteeseen kuuluu myönteinen usko tulevaisuuteen, kyky ottaa ja kyky myös kantaa riskiä ja totta kai myös sitkeys. Voin kyllä sanoa, että rajansa on yrittäjänkin uskolla tulevaisuuteen, jos valtio ei omilla teoillaan ja toimillaan näytä mallia, sitä, että valtiolla on uskoa koko Suomeen ja ennen kaikkea itäiseen Suomeen.

Orpon—Purran hallituksen linja on käsittämätön. Kokoomus ja perussuomalaiset tekevät oikeasti puolen Suomen politiikkaa. Ennestään vahva Etelä- ja Länsi-Suomi kehittyy edelleen, ja sinne laitetaan lisää rahaa ja lisää voimavaroja. Itäisen ja pohjoisen Suomen toimijat laitetaan puuhastelemaan ja syömään kokouspullaa erilaisissa työryhmissä. Ristiriitaisen maan politiikasta tekee se, että myös maan hallituksen riveistä on todettu useampaan kertaan, että Itä-Suomen elinvoima on koko Suomen turvallisuuskysymys. Tekoina se ei valitettavasti kyllä teillä näy.

Leikkuuautojen pauke ja saksien napse valitettavasti vielä kertautuvat meillä Pohjois-Karjalassa. Pohjois-Karjalalle elintärkeät tiehankkeet odottavat rahoitusta, ratahankkeet päättyvät Imatran kohdalle, kuten olen aikaisemmin täällä salissa tänään kertonut, ja kantaverkkoyhtiö Fingridin kymmenen vuoden seuraavissa suunnitelmissa ei näy kantaverkkoa itäiseen Suomeen. Hallitus leikkasi myös kokonaan pois maakuntien omaehtoisen kehittämisen rahoituksen, millä oli tosi suuri merkitys Itä-Suomen maakunnille, ja samanaikaisesti poistettiin harvaan asutun maaseudun työryhmän rahoitus. Metsähallituksen luontopalvelujen leikkaus heikentää kansallispuistojen tilannetta, kuten Kolia, ja retkeilyalueiden kunnossapitoa. Tällä on kielteisiä vaikutuksia luontomatkailuun ja ihmisten hyvinvointiin. Hyvinvointi tulee muutenkin maakunnissa olemaan koetuksella. Terveys-, vanhus- ja muut lähipalvelut ovat vaarassa, kun hallitus leikkaa hyvinvointialueilta.

Sosiaali- ja terveysministeriön mukaan leikkaukset kohdistuvat tulonmenetyksinä pahiten Pohjois-Karjalaan ja vaikuttavat ihmisten arkeen ja elämään siellä. Aivan eiliseltä ja tältä päivältä on tullut lisää huonoja uutisia. Myös valtionhallinnon palveluita ollaan viemässä pois Pohjois-Karjalasta. Eilen tuli tieto, että Verohallinnon palveluja karsitaan Joensuusta 1.4. alkaen. Tämä tarkoittaa sitä, että esimerkiksi ulkomaiset työntekijät eivät voi enää saada työhön tarvittavaa veronumeroa Joensuusta. Verottajan päätös on erittäin tuhoisa Pohjois-Karjalan kilpailukyvyille. Ja kuten tänään täällä salissa kerroin, tältä päivältä on tulossa tieto, että Joensuusta, Mikkelistä, Kajaanista ja Lappeenrannasta oltaisiin viemässä myös ely-keskukset. [Tuomas Kettunen: Ohhoh!]

Kokoomuksen ja perussuomalaisten politiikka tulee lisäämään alueellista epätasa-arvoa ja on ristiriidassa jopa perustuslain kanssa ihmisten tasa-arvoisen kohtelun kannalta. Itä-Suomessa on tahtoa, ja meillä on myös osaamista pärjätä. Maakunnat ja maakuntien toimijat kyllä hoitavat oman osuutensa, kunhan vain valtio hoitaa omansa. Itäinen Suomi todellakin ansaitsee parempaa. Nyt meillä tulee siellä orpo olo.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Vigelius.

20.17 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! Hyvä Suomen Keskusta, oletteko kuulleet sanonnasta ”se koira älähtää, johon kalikka kalahtaa”? [Antti Kurvinen: Oletteko te, perussuomalaiset?] Sen henki on ollut tässä salissa tänään vahvastikin läsnä. On ikävä joskus

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

kuulla, että jotkut vielä muistavat ja jopa muistuttelevat siitä, mitä keskusta tekee ja on tehnyt, mutta itse näkisin, että se on enemmän kuin tarpeen.

Tällä hallituksella on toki oma ohjelmansa, jota viedään määrätietoisesti eteenpäin — julkisen talouden tasapainotus, maahanmuuton kiristykset, turvallisuuteen satsaaminen, työn verotuksen keventäminen, tolkullisempi ja Suomi-keskeisempi politiikka. Mutta tämän hallituksen ohjelmaa ei voi täysin ymmärtää, jos kukaan ei muistuta siitä, minkälaisessa tilassa me Suomen perimme edeltäjiltämme, siis Marinin—Rinteen punavihreältä hallitukselta, jossa keskustallakin oli oma roolinsa sen tukipuolueena. [Antti Kurvinen pyytää vastauspuheenvuoroa — Antti Kurvinen: Anteeksi, tähän on pakko saada vastaus!]

Me perimme surkean valtiontalouden, ja se aiheuttaa myös tiettyjä rajoitteita kulukurin muodossa. Myöskään keskustan toimintaa, kuten tätä välikysymyssirkusta, ei voida täysin ymmärtää, jos ei muistuteta, mikä keskustan ajoi sinne oppositioon teatteroimaan: surkea vaalimenestys, joka oli suoraa seurausta ei suinkaan vastuunkannosta vaan punavihreän politiikan edessä pökkuroinnista.

Muistuttaakseni nyt keskustaa mainitsen muutamia viime vuosilta. [Katri Kulmunin välihuuto] Loppuvuonna 2019, kun keskustan punavihreät hallitustoverit tahtoivat kotiuttaa al-Holin pakolaisleiriltä terroristiäitejä lapsineen Suomeen, keskustalaiset äänestäjät eivät sitä puoltaneet. Eikä puoltanut muuten silloinen keskustan puheenjohtaja Katri Kulmunkaan ainakaan puheiden tasolla, mutta kuinkas kävikään? al-Holilta tuotiin näitä terroristisessa tarkoituksessa kalifaattia rakentamaan lähteneitä henkilöitä keskustan siunauksella. [Perussuomalaisten ryhmästä: Ohhoh!] Kuten Iltalehti aiheesta kirjoitti: ”Keskustaa viettiin kuin litran mittaa.” Punavihreiden tahto painoi enemmän kuin keskustan ääni tai keskustalaisen kentän tahto. [Hanna-Leena Mattilan välihuuto]

No, sitten kesällä 2020 keskusta punavihreine hallitustovereineen kiristi bensiinin ja dieselin verotusta 250 miljoonalla eurolla. Tämä tarkoitti jo entuudestaan kireästi verotettujen polttoaineliterien litrahintoihin 6—7 sentin nousua. Tällaisen päätöksen te teitte pitkien välimatkojen Suomessa maaseudun puolueena. Vertailun vuoksi me valitsimme tässä hallituksessa hieman toisin. Me alennamme polttoaineliterien verotusta — alennamme — yli 160 miljoonalla, [Katri Kulmunin välihuuto] ja silti tasapainotamme siinä samalla taloutta, mitä te ette tehneet. Me alennamme myös ajoneuvoveroa 50 miljoonalla, kun taas teidän vaihtoehtobudjettinne olisi peruuttanut siitäkin päätöksestä. [Katri Kulmunin välihuuto] — Sekin kädenojennus autoilijalle olisi jäänyt tekemättä, edustaja Kulmuni. — Sellainen autoilijoiden, maaseudun ja pitkien etäisyyksien Suomen puolue keskusta on. Mielikuvia, sloganeja, iskulauseita ja narratiiveja teiltä kyllä kuullaan mutta tekoja ei nimeksikään. [Keskustasta: Turve uusiutuvaksi!]

Sitten keväällä 2021 punavihreä hallitus, keskusta sen kirstunvartijana, hyväksyi EU:n elpymispaketin. Muistatteko? Siis neljän miljardin ylimääräisen kuluerän suomalaisille. [Tuomas Kettusen välihuuto] ”Pidämme pakettia välttämättömänä Suomen ja koko Euroopan elpymiselle”, julisti silloin edustaja Kurvinen. [Antti Kurvinen pyytää vastauspuheenvuoroa — Antti Kurvinen: Nimikin mainittu!] No, Itä- ja Etelä-Euroopan espanjalais-italialais-alkiolais-keskustalaiset äänestäjät ovat varmasti kiitollisia näistä suomalaisten avokätisistä lahjarahoista, mutta Suomen Keskustan äänestäjistä vähemmistö puolsi tuota pakettia, jonka te hyväksyitte puoluejohtona, eduskuntaryhmänä. Siinä ei äänestäjien kentän ääni kuulunut, siinä kuului Suomen Keskustan ääni Suomen eduskunnassa.

Myös kesällä 2021 teille koittivat vihdoinkin kissanpäivät: saitte sote-uudistuksenne läpi. Silloin poljettiin tasajalkaa ja riemuvoitosta riehaannuttiin — edustaja Lohikin Eduskun-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

tatalon portailla omissa somekuvissaan — mutta sutta ja sekundaahan sieltä tuli. Sote-alueet eivät pysy pystyssä. Saitte kovan määrän niitä, [Hanna-Leena Mattilan välihuuto] siitä huolimatta niitä joudutaan tulevaisuudessa yhdistelemään, koska rahat eivät riitä. Sen sijaan saitte omat ryhmärahanne, kokouspalkkionne, joilla voidaan miljoonilla euroilla käytännössä ohjata piilopuoluetukea omalle puoluetoimistollenne. Hieno suoritus. [Katri Kulmunin välihuuto — Miko Bergbomin välihuuto]

Voisin jatkaa tätä listaa loputtomiin, mutta lopulta kaikista pahinta, mitä teidän kaudellanne tehtiin, oli se, että vietiin pohjaa kaikelta hyvältä, mitä hyvinvointivaltio voi tarjota. Te nimittäin ette tasapainottaneet julkista taloutta, te jätitte sen pahimpaan kuntoon vuosikymmeniin. Se oli teidän track recordinne siinä hallituksessa, vaikka valtiovarainministeriö oli teitä varoittanut. Jos talouden tasapainottamiseen ei sitouduttaisi, jos menoja paisutettaisiin, seuraavalle hallitukselle voisi jäädä jopa 10 miljardin kestävyysvaje. Siitä teitä varoitettiin ennen sitä viimeisintä hallituskauttanne, ja mitä kävi? Me perimme 10 miljardin kestävyysvajeen teidän hallituskaudeltanne. Ja nyt sitä kaikkea hyvää, mitä me koettamme hallituksessa viedä eteenpäin, rajoittaa teidän aikaansaannoksenne, se kulukurittomuus, mikä teidän kaudellanne oli vahvasti esillä. [Katri Kulmunin välihuuto — Miko Bergbomin välihuuto]

Mutta me teemme parhaamme edistääksemme arvojamme julkisen talouden tasapainottamisen puitteissa, sen raameissa. Ne raamit olivat teidän kaudellanne kadoksissa. Me olemme ne palauttaneet.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Pysytään aikataulun rajoissa. — Ja nyt sitten edustaja Kurvinen ja edustaja Kulmuni saavat vastauspuheenvuorot, mutta sitten taas puhujalistalle. — Kurvinen.

20.24 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Täytyy edelliselle perussuomalaisten edustajalle todeta semmoinen vanhan valtiomiehen kommentti, että sellaisia lupauksia ei pidä antaa, joita ei voi pitää. Perussuomalaiset ovat antaneet tukuittain lupauksia, joita te ette pysty pitämään yhtäkään, kaikille, ketkä ovat viitsineet kysyä — teollisuusduunareille vähän eri lupaukset, maanviljelijöille eri lupaukset, Tampereella eri lupaukset kuin Kauhavalla, ja te ette niistä yhtään pysty pitämään.

Sanon talouspolitiikasta sen asian, että viime vaalikaudella työllisyysaste nousi korkeammaksi kuin historiallisesti pitkään, pitkään aikaan. EU-politiikasta totean, että edustaja voi nyt tehdä sen eteen tässä ajassa jotakin. Tässä talossa on ennallistamisen kannanmuodostus viimeiseen äänestykseen EU:ssa, ja täällä on metsien monitorointikanta, ja saamani tiedon mukaan perussuomalaiset ovat antamassa periksi EU:lle niissä kummassakin asiassa.

Puhemies! Hallituksessa joutuu kantamaan vastuuta, ja hallitus joutuu kantamaan kaikista asioista vastuuta. Sellaista se kuulkaa on, hyvät perussuomalaiset.

Ja totean, puhemies, vielä loppuun, [Puhemies koputtaa] että neljäsosa, 25 prosenttia, vaalikaudesta on kulunut ja te ette ole mitään kyenneet aluepolitiikassa tekemään [Puhemies koputtaa] vaikkapa Vaasan vaalipiirissä ja Pohjanmaalla. [Miko Bergbom: Voi voi!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Minuutin mittaiset puheenvuorot, kiitos. — Ja edustaja Kulmuni.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

20.25 **Katri Kulmuni kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä kertoo sen syyn, miksi täällä käydään debattia välikysymyksestä liittyen aluepolitiikkaan. Hallituksen vastaus ainakin perussuomalaisten toimesta on, että mutta kun kepu: mutta kun kepu teki näin, noin ja noin, niin me emme voi tehdä tällä hetkellä hallituksessa mitään aluepolitiikan puolesta. Tämä on teidän vastauksenne, te haukutte oppositiopuoluetta. [Mikko Bergbom: Kertokaa se vaihtoehtonne!] — Se vaihtoehto on se, että... Me kyllä hyvin tiedämme niitä syitä, miksi me olemme oppositiossa, koska me hävisimme vaalit esimerkiksi niillä syillä, joilla edustaja Vigelius täällä juuri äsken mässäili. Mutta missä ne teidän vaihtoehtonne [Sebastian Tynkkynen: Meillä on hallitusohjelma!] Suomen tasapuoliseksi aluekehittämiseksi ovat? Niitä ei ole, koska te ette pysty niitä kertomaan. Te ainoastaan haukutte täällä Suomen Keskustaa. [Perussuomalaisten ryhmästä: Eli ei tule vaihtoehtoa!]

Me olimme hallituksessa kaksi kautta, ja työllisyystoimet niiden osalta ovat vielä niin paljon korkeampia, että katsotaan jos te pääsette neljässä vuodessa lähellekään sitä, mitä Sipilän kaudella ja viime vaalikaudella [Puhemies koputtaa] työllisyydessä tehtiin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, ja sitten taas mennään puhujalitalle. — Edustaja Nikkanen.

20.26 **Saku Nikkanen sd:** Arvoisa rouva puhemies! Tätä välikysymyskeskustelua ja ehkä aiempiakin välikysymyskeskusteluja tai muita, joissa debattiin ollaan ryhdytty, seurattessani on tullut mieleen... Ja oikeastaan aika osuvastikin tuli tuossa pari viikkoa sitten vastaan kyselytutkimus, jossa kysyttiin suomalaisilta keskustelukulttuurista maassamme. Täytyy ehkä sanoa, että 85 prosenttia suomalaisista toivoo lisää asiallisuutta keskusteluun. 70 prosenttia suomalaisista toivoo, että kunnioitetaan toista, kun keskustellaan, ja 96 prosenttia suomalaisista toivoo, että kuunnellaan toista osapuolta. Tämä olisi hyvä pitää meidän mielessä täällä, kun me kuitenkin olemme kansanedustajia ja edustamme näitä ihmisiä, jotka näihin kyselyihin vastaavat. Totta kai on tärkeää, että kun jokainen meistä tietenkin puhuu täällä omalle viiteryhmälleen ja omille äänestäjilleen, niin sitä kautta tietenkin sitten tunteiden kuuluukin tuoksua ja leiskua. Mutta, arvoisa puhemies, en halua tässä omaa häntää nostaa, sillä kyllä ihan yhtä lailla täällä joka puolueesta varmasti niitä vähän kipakampiaakin puheenvuoroja tulee.

SDP:lle koko Suomi ja kaikki sen kansalaiset ovat tärkeitä. Palveluita on järjestettävä kohtuullisella tasolla asuinpaikasta riippumatta. Koko Suomen asuttuna pitäminen ja palveluiden turvaaminen on myös kansallinen turvallisuuskysymys. Samaan aikaan meidän tulee pyrkiä asumisen ja palveluiden mahdollistamiseen koko Suomessa. Meidän tulee myös tunnustaa kaupungistuminen ilmiönä ja sen tuomat muutostarpeet. Tämä ei ole helppo tehtävä, sen myönnän.

Tässä välikysymyksessä ja eduskunnan keskustelussa on laajasti tuotu esiin huolta Itä- ja Pohjois-Suomen pärjäämisestä. Tästä olen myös huolissani, vaikka olenkin Lounais-Suomesta kotoisin. Itärajan sulkeuduttua taloudelliset olosuhteet ovat Suomessa oleellisesti heikentyneet. Tämä tulisi ottaa paremmin huomioon sekä hallituksen nykypolitiikassa että EU-politiikassamme. Viime viikolla hallintovaliokunnan vierailulla Saksassa kävi ilmi, että Saksassa ei ole ihan samanlaista käsitystä Suomen itärajan tilanteesta kuin mitä meillä on. Tämä antaa myös syyn olettaa, ettei tieto rajan sulkemisen taloudellisista vaikutuksista ole siellä tiedossa. Vetoankin nyt hallitukseen, että tätä Suomen rajan kiinni olemisen taloudellisten vaikutusten viestiä EU:n suuntaan myös vahvistetaan. On myös

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

syytä todeta, että jos rajaseutumme autioituu, se voi mahdollistaa monenlaisen tässä ajassa ilmenevän vihamielisen toiminnan. On hyvä muistaa, että rajan läheisyydessä asuvat ihmiset ovat osa rajaturvallisuuttamme, ja myös siksi on varmistettava, että itärajan tuntumassa elämisen olosuhteet ovat myös taloudellisesti turvatut.

Arvoisa puhemies! Tämä välikysymys koskee myös Suomen vähävähäisimpiä alueita, mutta tässä on hyvä tunnistaa myös se seikka, että alueellista syrjintää tapahtuu myös muualla kuin Itä- ja Pohjois-Suomessa — hallitus kun ei ole lukuisista pyynnöistämme huolimatta tarjonnut vasta aloittaneille hyvinvointialueille auttavaa kättä esimerkiksi alijäämän kattamisvelvoiteajan pidentämisessä. Näin hyvinvointialueet ovat joutuneet kohtuuttomien säästöpainneiden kohteeksi jo niiden alkumetreillä. Miten käy maakunnissa sairaaloiden ja terveystalosten? Onko hallitus toteuttamassa sosiaali- ja terveysministeriön sairaalaverkkoselvityksen mukaiset sairaaloiden alasajot? Näinkö vielä haette julkisen sektorin lisäsäästöjä sote-sektorilta samalla rapauttaen julkisen terveydenhuollon palvelutason ja kansallisen huoltovarmuuden ylläpidon? Esimerkiksi yöpäävystykset aluesairaaloissa ovat vaarassa, samoin synnytysyksiköt pienemmillä paikkakunnilla. Lääkäriin pääsy heikkenee. Miten tässä käy potilasturvallisuuden? Samalla hallitus panostaa yksityisiin Kela-korvauksiin. Olisiko näille rahoille ollut parempaa käyttöä hyvinvointialueiden palveluissa? Tässä on kyse suomalaisesta potilasturvallisuudesta, alueiden eriarvoisuuden torjumisesta ja kansallisen huoltovarmuuden ylläpidosta.

Vetoankin hallitukseen: pidetään yhdessä koko Suomi elinvoimaisena ja turvallisena asua.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Ovaska.

20.31 Jouni Ovaska kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tänään olen useampaan otteeseen nostanut keskusteluun Turun tunnin junan ja en ajatellut jättää sitä huomiotta myöskään nyt. Kun rahatilanne tässä maassa on näin vaikea ja jokaiselta sektorilta — niin kunnilta, opetuksesta kuin terveystalouksista, kaikelta — leikataan, niin minun mielestäni nyt pitäisi katse kääntää myös tällaisiin järjestöihin hankkeisiin kuin Helsingin ja Turun tunnin juna. Me olemme kuulleet asiantuntijoita laajasti, saaneet lukea selvityksiä, ja nämä selvitykset toteavat, että hyödyt jäävät kustannuksiksi pienemmiksi ja hanke on kannattamaton. Olen kuullut, että tässä olisi hallituspuolueiden välillä tehty kauppaa, että kokoomus saa tunnin junan ja perussuomalaiset saavat maahanmuuttopolitiikan kiristykset, mutta silti mieltäisin hyvin tarkkaan, kun isoja infrapaketteja hyväksytään, että mitä niistä priorisoidaan. Meillä on tällä hetkellä erittäin vaikea kelistilanne, ja näyttää siltä, että ympäri Suomen korjattavia teitä ja ratoja on entistä enemmän. Jokainen meistä muistaa, mitä tapahtui joitakin viikkoja sitten, kun eräällä rataosuudella tuli ongelmia ja koko maan kaukojunaliikenne pysäytettiin lähes pariksi vuorokaudeksi. Se kertoo siitä, että meidän ohjausjärjestelmät sekä meidän raiteet eivät ole kunnossa. Sama on tuolla perusväylillä. Pelkästään valtion teiden osalta Liikennevirasto on arvioinut, että korjausvelka tulee kasvamaan vuoteen 2027 mennessä 500 miljoonalla eurolla.

Sinänsähän hallitusohjelmassa kirjoitettiin todella kunnianhimoisesti ja varmasti ihan pyyteettömin mielin, että korjausvelkaa tullaan kuromaan ja teidenpitoa parantamaan. Mutta valitettavasti hallitus asetti itselleen ansan, tai sitten se talousryhmä, joka neuvotteli siellä taloudenpidosta, asetti muille hallituksen jäsenille ansan leikkaamalla perusväylänpidosta siten, että nyt kuluvana vuonna korjausvelka perusväylänpidossa on niin, että kor-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

jataan enemmän, mutta sitten taso laskee. Toisaalta meillä tämä rahoitus ei ole rakennettu nyt niin, kuten aikaisemmin, että perusväylään on laitettu sinne budjettimomenteille rahaa, vaan nyt on päätetty myydä kolmella miljardilla eurolla valtion omaisuutta, joka sitten kohdennetaan näihin hankkeisiin, kuten tähän kannattamattomaan Turun hankkeeseen. Eikö nyt olisi kuitenkin järkevämpää arvioida vielä, mitä omaisuutta myydään, koska sitä myydään ja onko sitä ylipäättänsä kannattavaa tässä taloustilanteessa myydä? Täällä ovat monet hallituspuolueiden edustajat sanoneet, että nyt talous on vaikeassa tilanteessa, pitää priorisoida ja pitää ajatella suomalaisten etua. Silloin myös pitää ajatella sitä, mitä hankkeita kannattaa toteuttaa.

Lisäksi, kun mietitään tätä välikysymyksen koko kantavaa teemaa ja sitä, miten koko Suomen elinvoimasta pidetään huolta, katse kyllä kiinnittyy nyt ennen kaikkea teihin, arvoisat perussuomalaiset, että miten tuolla syrjäkylillä jatkossa pärjätään. Te leikkaatte yksityistieavustuksista. Jos ajatellaan, että joku siellä asuu vähäkulkuisen tien päässä ja yrittää sieltä sitten töihin ja harrastuksiin kulkea, ei siinä mitään. Mutta kun sieltä kulkee myös esimerkiksi se puutavara, sieltä kulkevat ne maitoautot ja sieltä kulkee paljon, paljon muuta sellaista tavaraa, mikä myöskin auttaa meidän elinkeinoelämäämme. Kun nämä sumathan ovat vain muutamia miljoonia euroja, niin eikö kannattaisi miettiä, että laitetaan yksityistieavustukset takaisin sinne, missä ne ovat olleet, jotta pystytään siitä elinkeinoelämästä ja siitä asumisesta eri maakunnissa jatkossakin huolehtimaan?

Toisaalta teidän hallituksen ohjelmassa on julkisen liikenteen arvonlisäveron nosto. Nythän juuri tänään on saatu arvioita siitä, miten järjetöntä se on ja ohjaa ihmisiä yksityisautoilun pariin. Eli sinänsä jos ajatellaan kokonaisuutena, niin hallitusohjelman kirjaukset ovat hyviä, mutta se talouslinja, joka siellä liitteessä on, kumoaa sen hallitusohjelman punaisen langan ja ne ylväät tavoitteet, mitä on asetettu.

Eli nyt meillä lakot tulevat jatkumaan, mistä tänään on kuultu, ja näidenkin talousvaikutukset tulevat olemaan armottoman kovia. Toivon todella, että hallitus nyt varmistaa polttoainejakelun ja pitää huolen siitä, että välttämättömät toiminnot tässä maassa pystytään pitämään pystyssä myös tämän karmean lakon aikana.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Garedeu.

20.37 Kaisa Garedeu ps: Arvoisa puhemies! Keskustan ja Liike Nytin välikysymystä lukiessani ensimmäinen reaktioni oli: mitä ihmettä, oletteko te ihan tosissanne? [Hanna-Leena Mattila: Kyllä me ollaan!] Eikö keskustassa ole lainkaan kuunneltu ministereidemme puheita saati luettu hallitusohjelmaa? Nyt keskusta syyttää hallitusta [Hanna-Leena Mattilan välihuuto] alueellisesti syrjivästä politiikasta, koska tämä hallitus nimenomaan tekee valtavasti toimia, joilla parannetaan saavutettavuutta, kilpailukykyä ja elinvoimaisuutta aivan koko Suomen alueella.

Saavutettavuuden tärkein edellytys on liikkumisen mahdollistaminen. Sen hyväksi hallitus on jo madaltanut autoilun kustannuksia, päättänyt säilyttää lentoyhteydet maakuntiin [Katri Kulmunin välihuuto] ja budjetoinut tienpitoon kaikkien aikojen suurimman nimellisen rahasumman. [Katri Kulmuni: Myymällä valtion omaisuutta!]

Hallitus toteuttaa kokonaisen investointiohjelman, josta noin kolme miljardia, eli 3 000 miljoonaa euroa, korvamerkitään liikenneinfraan teiden ja rautateiden kunnostamiseksi. Ja tätä ei muuten tehdä velkarahalla, vaan valtion omaisuuden myymisestä kertyvillä tuloilla. [Katri Kulmunin välihuuto] Vuonna 24 aiotaan päällystää 4 000 kilometriä auto-, pyörä- ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

kävelytieta. Mutta miten oli, kun oli keskusta hallituksessa vuonna 2022? Määrä oli ainoastaan 2 400 kilometriä. [Antti Kurvinen: Katse eteenpäin, katse eteenpäin, olette vastuussa!] Verratkaa tätä. Tämähkö hallitus muka antaa tiestön rapautua? Ei pidä paikkaansa.

Mutta näistä hyvinvointialueista, [Antti Kurvisen välihuuto] niiden nykyisistä ongelmista perussuomalaiset varoittivat täällä edellistä hallitusta, ja kuunneltiinko meitä? Ei tietenkään. Jätettiin vastalause. Keskusta itse nuiji väkisin läpi uudistuksen kaikkien ongelmien kanssa [Hanna-Leena Mattilan välihuuto] ja syyttää nyt Orpon hallitusta, kun kaikkia kuluja ja vaikutuksia ei oltu suostuttu tai osattu edes ennakoida ja laskea. [Hanna-Leena Mattilan välihuuto]

Me kaikki tiedetään, että väestö vanhenee ja sote-menot tulevat väistämättä kasvamaan. [Hanna-Leena Mattilan välihuuto] Sen takia nämä peruspalvelut on saatava säilytettyä ihan koko Suomessa. Sen takia juuri tämä hallitus siis ei leikkaa sote-menoista, kuten on täällä väärin väitetty. [Hanna-Leena Mattilan välihuuto] Hallitus laittaa niihin enemmän — siis enemmän, ei vähemmän — rahaa kuin aiemmin. [Hanna-Leena Mattila: Totta kai pitää laittaa enemmän!] Mutta vastuullinen hallitus tekee myös omia toimia, joilla pyritään hillitsemään kustannusten kasvua, jotta ei koko valtiontalous niiden vuoksi romahtaisi.

Valtionosuuksien ja ohjausroolinsa osalta hallitus on jo toiminut, mutta missä suurin osa näistä päätöksistä tehdään hyvinvointialueilla? Ne tehdään hyvinvointialueilla. Mikäs onkaan se suurin puolue? Siellä on yhdeksällä hyvinvointialueella keskusta suurimpana puolueena vaikuttamassa näissä asioissa. [Hanna-Leena Mattila: Pärjäsimme aluevaaleissa!]

Arvoisa puhemies! Kolmantena tärkeänä asiana nostan esiin Itä- ja Pohjois-Suomen tilanteen. On selvää, että Itä-Suomen elinvoimaisuus on myös turvallisuuskysymys. Hallitus on ehtinyt toimia vasta vuoden, ja aluekehittämisen painopisteistä saadaan päätös lähiviikkoina. Rahoituspuolikin on suunniteltu pitkänäköisesti ja järkevästi nyt, kun meillä on kaikki syyt lypsää EU:sta irti kaikki aluerahoitus, mitä vain on saatavissa. [Tuomas Ketunen: Hyvä!] Itä- ja Pohjois-Suomen hankkeisiin on jo nyt osoitettu lähes 500 miljoonaa euroa EU:n ja valtion rahoitusta. Euroopan aluekehitysrahaston ja oikeudenmukaisen siirtymän rahaston, tämän JTF:n, rahoituksesta Itä- ja Pohjois-Suomen osuus on lähes 70 prosenttia. Me ollaan kylvetty, tai te, edellinen hallitus, olette kylväneet, rahaa EU:lle. Nyt on aika edes hitunen niittää niitä kansalaisten verorahoja takaisin, ja tämä hallitus tekee sen eteen töitä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Mennään hetken aikaa puhujalistaa ja otetaan sitten hetken päästä vähän debattia. — Edustaja Skinnari poissa. — Edustaja Kemppi.

20.42 Hilikka Kemppi kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tämän välikysymyksen tarkoitus on kääntää hallituksen suuntaa pois keskittämisestä ja alueiden näivettämisestä. Toistaiseksi tulos on tänään ollut laiha, sillä hallitus on keskittynyt menneisyyden haukkumiseen. Me tarvitsemme koko Suomen vahvuuksia pärjätäksemme. Tarttukaa keskustan tuomiin ratkaisuihin: kuusi ratkaisua sote-lähipalveluiden pelastamiseen, useita ratkaisuja elinvoiman kehittämiseen, alempiasteisen tieverkon korjaamiseen ja kasvun aikaansaamiseen.

Arvoisa puhemies! Hallitus on kuntien kukkarolla. Jos työt kunnissa tehdään hyvin, niin mielenterveyden, yksinäisyyden ja työttömyyden lasku pienenesi. Hallituksen leikkauksien ja lisälaskujen vuoksi kuntien kehittäminen menee kuitenkin takapakkia. Omassakin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

kunnassani viime maanantaina leikkasimme 1,4 miljoonaa euroa kasvatus- ja opetuspalveluista, kaksi koulua lakkautettiin, ja leikkaukset osuvat myös tuentarpeisiin lapsiin.

Hallituksella on näppinsä pelissä, vaikka syyllisiä etsitäänkin historiasta. Vaikeiden vuosien yllättävien laskujen päälle tulevat nimittäin tämän hallituksen leikkaukset. Hallituksen 24 miljoonan indeksileikkaukset, 100 000 uuden toimeentulotuen asiakkaan lähes 40 miljoonan lisälasku, jota ei kompensoida. Tavoitteena oli 100 000 työllistä, mutta lopputuloksena on 100 000 ihmistä enemmän toimeentulotuella. Tästä tulee suora lasku kunnille. Hallitus tuo myös lisää velvoitteita kouluihin: kolme viikkotuntia ilman kompensointia. Valtiovarainministeriön hutikirjauksen 400 miljoonan euron sakko tarkoittaa esimerkiksi 10 000 asukkaan kunnassa noin miljoonan lisälaskua.

Ihmisten lähipalveluista leikataan, vaikka maalaisjärkikin sanoo, että valtio ei rikastu ennaltaehkäisevistä palveluista leikkaamalla. Juuri eilen Yle uutisoi, että esimerkiksi Lahden seudulla nuorisotyöttömyys ja koulupudokkuus ovat kääntyneet nousuun ensimmäistä kertaa vuosiin. Minä kysyn, onko maallamme malttia vaurastua. Sen voi tehdä vain pitämällä huolta lapsistamme ja nuoristamme.

Arvoisa puhemies! Koko Suomen elinvoima ja sitä kautta talouden kasvu ovat niitä eväitä, joilla me velkamme maksamme. Osaaminen, yritysten kehittäminen ja työllisyys ratkaisevat velkakriisistä nousemisen. Hallitus leikkaa pienten kuntien yritystukia, keskittää elinvoiman kehittämisen Helsinkiin ja leikkaa puolet maaseudun kehittämisen rahoista. Kehitä siinä sitten elinvoimaa, kun pilkun paikat päätetään satojen kilometrien päässä.

Erityisen ristiriitaista on se, että pääministerin joukot tänään puhuivat vahvasti pienten kuntien ja yritysten puolesta, mutta tulos on toisenlainen. Ministeri Lintilä teki viime hallituskaudella kovan työn, että esimerkiksi Itä-Häme ja Padasjoen kunta pääsivät korotettujen yritystukien piiriin. Nyt kuitenkin ministeri Rydman on ilmoittanut, että nuo tuet poistetaan, nuo korotukset poistetaan. Hartola ei ole mikään hannuhanhi vaan erittäin vaikeassa taloudellisessa tilanteessa oleva pieni kunta, josta te nyt viette mahdollisuuden yritysten investointeihin.

Te leikkaatte myös puolet ely-keskusten maaseutujen kehittämisen rahoista. Esimerkiksi Hämeen alueella se tarkoittaa yhdeksän miljoonan vähennystä. Hämeeseen iskee myös EU:n maatalousrahojen 200 miljoonan euron leikkaus, ruokaviennin tukien leikkaus ja matkailun kehittämiseen tarkoitettujen rahojen leikkaus.

Erityisen harmillista on elinvoimakeskusten keskittäminen. Miten Helsingissä voidaan tietää esimerkiksi Lahden, Hämeenlinnan ja Forssan seudun kasvun eväät? Mammuttikeskuksiin patentoidaan ohjaus ja rahat. Maakuntien kokoomuksen ja perussuomalaisten miesten ja naisten ääni ei kuulu Helsingin Mersujen penkeille. Onko pääministerillä rohkeutta viheltää keskittäminen poikki ja tunnistaa virheen paikka? Vielä sen ehtii tekemään.

Arvoisa puhemies! Keskusta haluaa pelastaa vahvat julkiset sote-palvelut, lähipalvelut ja ennaltaehkäisevän tuen. Sitä tavoitetta ei auta hallituksen peräpeiliin tuijottelu. Neljäsosa vaalikaudesta on mennyt, ja teillä ei ole tarjota meille ainuttakaan keinoa turvata suomalaisten lähipalvelut ja arjen turvallisuus.

Lämmin kiitos ministeri Ikoselle, joka on tänään ollut paikalla kuulemassa lähes koko keskustelun ajan. Siksi kysyn: Miten hallitus aikoo johtaa sote-palveluiden vaikuttavuuden kehittämistä siirtäessään ohjauksen valtiovarainministeriön alle? Voisimmeko löytää paremman ratkaisun?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten edustaja Lehtinen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

20.48 **Rami Lehtinen ps:** Arvoisa rouva puhemies! Pidän tätä keskustan ja Liike Nytin välikysymystä hieman erikoisena, tässä välikysymyksessä kun on kyseenalaistettu hallituksen panostukset koko Suomen elinvoiman kannalta, vaikka toisin kuin edellinen hallitus, tämä hallitus nimenomaan on panostanut siihen, että koko Suomi olisi asumiskelpoinen.

Mitä sitten olemme tehneet? Nykyinen hallitus on laskenut polttoaineen verotusta, parantanut työssäkäyvien ostovoimaa, käynnistää pohjoisen ja itäisen Suomen ohjelmien valmistelun, tekee työtä suorien investointien edistämiseksi alueille ja vauhdittaa korkeiden jalostusarvon teollisten tuotteiden ja palveluiden tuotantoa sekä vientiä Itä-Suomen ohjelman mukaisesti.

Mitä sitten välikysymyksen tehnyt keskusta on saanut aikaan alueiden eriarvoistumisen suhteen? Keskusta ajoi viime hallituskaudella väkisin läpi sote-uudistuksen, joka on johtanut siihen, että palvelut pieniltä paikkakunnilta ovat jo nyt vähentyneet. Ja ketä keskusta tästä syyttää? Nykyistä hallitusta tietenkin. [Hanna-Leena Mattila: Ette anna tarpeeksi rahaa!]

Nyt on pakko muistuttaa keskustaa siitä, että palveluverkon mahdollinen muutos on nimenomaan hyvinvointialueiden päätettävissä. [Hanna-Leena Mattila: Ette anna tarpeeksi rahaa!] Hyvinvointialueilla on päätöksissään laaja autonomia, rahoitus on yleiskatteellista, eikä maan hallituksen ole siksi edes teoriassa mahdollista päättää terveyskeskusten lakkauttamisesta. [Hanna-Leena Mattila: Ette anna tarpeeksi rahaa, pakko tehdä säästöjä!] Tämän takia herääkin kysymys: Kenellä se tosiasiallinen poliittinen päätösvalta siis on? Eli millä puolueella on suurin edustus hyvinvointialueiden valtuustoissa? Tilastoja tarkastelemalla löytyy suuri yllätys. Kaikkien hämmästykseksi eniten valtaa unelmiensa hyvinvointialueilla käyttää nimittäin itse välikysymyksen tekijä eli Suomen Keskusta. [Hanna-Leena Mattila: Tämä on teille ideologinen kysymys!]

Tarkastellaanpa tilastoja vielä vähän tarkemmin. Keskusta on suurin puolue yhdeksällä hyvinvointialueella, ja sillä on myös muihin puolueisiin verrattuna kaikki alueet huomioon otettujen eniten edustajia. Keskustalla on 297 edustajaa, kun sen sijaan esimerkiksi perussuomalaisilla on vain 155 edustajaa. Keskustalla on siis perussuomalaisiin nähden lähes tuplasti edustajia ja päätäntävaltaa. Jos tarkastellaan hallitus—oppositio-voimasuhteita kokonaisuutena, niin 21 hyvinvointialueesta vain kolmella alueella on hallituksen edustajilla enemmistö oppositiipuolueisiin verrattuna. Yllätys yllätys, juuri nämä kolme aluetta kuuluvat niiden joukkoon, joilta vähiten ollaan leikkaamassa lähipalveluita.

Faktojen valossa on siis aivan turha väittää, että hallitus leikkaisi sote-alueiden lähipalveluita. [Hanna-Leena Mattila: No tähän leikkaatte!] Terveyskeskusten leikkuukoneen puikoissa on tukevasti keskusta, ja muu oppositio hoitaa perämiehen tehtäviä. [Hanna-Leena Mattila: Teillä on sakset ja leikkuulauta!] Hallituksen edustajat ovat tässä keskustan luomassa niittokoneessa vain vapaamatkustajia. Jos oppositio siis vain haluaa päättää, niin yhtäkään terveyskeskusta ei hyvinvointialueilta lakkauteta, ja tämä on de facto. [Hanna-Leena Mattila: Antakaa tarpeeksi rahaa!]

Arvoisa puhemies! Pienille paikkakunnille, esimerkiksi Humppilalle, Tammelalle, Kyyjärvelle ja Toivakalle, on koitumassa kohtaloksi menettää oma terveysasemansa. Syyksi on ilmoitettu seinistä saatavat säästöt. Tämä ei kuitenkaan täysin pidä paikkaansa. Osa pikkukunnista on nimittäin tarjonnut terveysasemiaan hyvinvointialueille lähes ilmaiseksi, jotta palvelut säilyisivät. Tämä ei keskustavetoisille hyvinvointialueille kuitenkaan käy, koska palvelut, työvoima ja samalla pienten kuntien elinvoima halutaan väkisin siir-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

tää maakuntakeskuksiin. [Hanna-Leena Mattila: Koska pakkosäästöt!] Keskusta toimiikin kuin Costa Concordian kapteeni Francesco Schettino: luodaan itse ongelma, poistutaan näennäisesti paikalta ja syytetään muita. Siitä on myös hyvinvointialueiden palveluverkossa kysymys.

Täytyy kyllä ihmetellä, mitä se keskusta lopulta on saanut maaseutujen etujen ajamiseksi aikaan viime hallituskaudella. Edes hallitusohjelmaan kirjattua alueiden opintolainahyvitystä ette saaneet läpi. [Katri Kulmuni: No ette tekään!] — Se ei ollut meidän hallitusohjelmassamme. — Luken tutkimusnavetta ette saaneet rakennettua, vaikka silloinen maa- ja metsätalousministeri tuli keskustalta. [Hilkka Kemppi: Eivätköhän aika monet miljoonat tulleet keskustalta!] Nyt se miljoonien tutkimusnavetta lopultakin tehdään, ja sillä on aivan keskeinen merkitys Lounais-Hämeen elinvoiman, Suomen elintarvikeviennin ja koko Suomen maatalouden kehityksen kannalta. [Hanna-Leena Mattilan välihuuto]

Arvoisa puhemies! Keskusta jaksaa koko ajan muistuttaa Turun tunnin junasta mutta ei samalla halua ottaa huomioon hallituksen suuria infrapanostuksia. On hyvä myös muistaa, että Turun tunnin juna -hanke lähti liikkeelle, yllätys yllätys, keskustan ollessa hallituksessa. [Hanna-Leena Mattilan välihuuto] Samalla lyötiin tulille myös Suomi-rata-hanke, joka olisi toteutuessaan vienyt pilkkahintaisilla pakkolunastuksilla ison osan maanviljelijöiden ja metsänomistajien maista ja samalla näivettänyt koko Hämeen pienten asuinkeskusten elinvoiman. Onneksi tällä hallituksella oli ymmärrystä haudata tämä maaseudun kannalta täysin järjetön hanke.

Oikea kysymys [Puhemies koputtaa] tässä kohtaa olisikin: nauttiiko keskusta enää opposition luottamusta?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, kiitos paljon. — Ja sitten edustaja Kallio.

20.53 Vesa Kallio kesk: Arvoisa rouva puhemies! Vanhempani täyttävät tänä vuonna yhteensä 180 vuotta, jos kaikki menee hyvin. Olen siteerannut heitä aiemminkin, ja isän sanonta ”ettei nyt menisi hyvä hermostuminen hukkaan” on taas tänään tullut monta kertaa mieleen. Ja äiti aina sanoo, että ”voi rakas lapsi” — sekin on tullut mieleen.

Metsistä on puhuttu täällä useamman kerran hallituspuolueiden edustajien taholta, ja kuulosti tosi hyvältä se vahva puolustaminen. Toki sitten se oli hieman hämmentävää, kun tänään ympäristövaliokunnassa ja talousvaliokunnassa hallituspuolueiden edustajien johdolla kannaksi tuli kuitenkin jyrkkä ”ehkä”, eli ovi jätettiin raolleen delegoitujen säädösten osalta. Onneksi maa- ja metsätalousvaliokunta otti tiukan kannan suomalaisten metsien puolesta.

Sitten täällä tuli maatalouteen liittyen, että ”koko maassa pystytään jatkossa harjoittamaan maataloutta”, mutta se ei ole hallituksen EU-avaintavoitteissa, ikävä kyllä.

Sitten oli myös ehkä hieman euroista. No se on se — ennenkin olen maininnut tämän — 700 miljoonan euron ero hallinnonalalla edellisen ja tämän hallituksen välillä pahimmillaan, ja se on siis miinusta nykyhallitukselle.

Sitten tehtiin kirjallinen kysymys tästä niin sanotusta Tynkkysen TikTok-listasta, ja niistä ei etene juuri monikaan, paitsi sellaiset, mitkä olivat jo menossa edellisen eduskunnan ajalta.

Mutta sitten itse puheeseen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

Arvoisa puhemies! Suomen geopoliittinen asema on pysyvästi muuttunut Ruotsin Nato-jäsenyyden myötä, ja Suomi on osa yhteistä puolustuksellista Pohjolaa. Talousmaantieteellisesti entisestä portista idän ja lännen välillä on tullut puhkeamistaan odottava umpisuoli. Suomi on saari, mutta olemme samalla saarella Venäjän kanssa. Suomi on saari, jossa riitelemme keskenämme, vaikka todelliset viholliset ovat rajojemme ulkopuolella. Tämä asettaa meidät poikkeuksellisen vaaralliseen tilanteeseen kaikilla politiikan osa-alueilla. Tarvitsemme kokonaisvaltaisen kokonaisturvallisuutta vahvistavan suunnitelman ja sen nopean täytäntöönpanon. Aikaa ei ole yhtään tuhlettavana. Turvallisuusvelkamme kasvaa joka päivä, nopeimmin itäisessä Suomessa.

Arvoisa puhemies! Suomeen tarvitaan kasvua ja työtä. Vaikka maapallon mittakaavassa jatkuva kasvu on jopa uhka, on talouskasvu helpoin tapa ratkoa ikääntyvän ja velkaantuvan hyvinvointiyhteiskuntamme haasteet. Tämä ei poista sopeutumistarpeita, mutta pelkillä saksilla ei uutta pukua synny eikä vanhaa korjata. Siihen tarvitaan myös neula ja langaa sekä uutta kangasta. Sama pätee sote-palveluihin. Potilas ei parane pelkällä leikkauksella — se edellyttää ompeleita ja haavanhoitoa sekä yksilöllistä kuntoutusta. Tarvitsemme myös muutoksia elintapoihimme. Vastuu yhteiskunnan toimintakyvystä on meillä kaikilla.

Emme voi tyytyä talouden kitukasvuisuuteen. Tarvitsemme koko Suomen voimavaroja ja osaamisen hyödyntämistä. Meidän on ratkaistava eläköitymisestä ja pienenevistä ikäluokista johtuva työvoimapula, jotta selviämme talous-, työttömyys-, työvoiman saataavuus- ja velkaongelmistamme. Näitä on ratkottava koko maassa, ei vain kuudessa suurimassa kaupungissa.

Pohjois-Ruotsissa on käynnissä Ruotsin historian suurimpiin kuuluva investointiaalto, suuruusluokaltaan noin sata miljardia euroa, jota julkinen sektori tukee vahvasti. Tästä on hyvä ottaa esimerkkiä myös Suomessa. Muussa tapauksessa korkeamman jalostustasteen työpaikat syntyvät muualle. Osaavin työvoima muuttaa ulkomaille, ja hyvinvointiyhteiskunnan rahoituspohja katoaa. Suomella on hyvät mahdollisuudet päästä kehitykseen mukaan, mutta se vaatii päättäväisiä ja pikaisia toimia. Jos suurimmassa osassa Suomen kuntia ainoa kaivinkone on töissä hautausmaalla, ei meillä ole tulevaisuutta.

Arvoisa puhemies! Suomessa on vallalla vahva pohjavire, jossa koko Suomea ei haluta pitää kehityksessä mukana. Mitä vahvemmin Suomen hallitus ajaa keskittämistä ja kasvukeskuksiin painottuvaa politiikkaa, sitä haastavammaksi elämä niin omassa kotimaakunnassani Etelä-Savossa kuin koko Itä- ja Kaakkois-Suomessa tulee. Maaseudun Tulevaisuus uutisoi reilu vuosi sitten, että miljoona suomalaista haaveilee maalle muuttamisesta. Vaikka näistä haaveista realisoituisi vain pieni osa, niitäkin haaveita kannattaa ruokkia.

Apulaisprofessori Olli Lehtonen Itä-Suomen yliopistosta kertoi Maaseudun Tulevaisuuden haastattelussa vajaa vuosi sitten, että kaupungeja omien maaseutualueiden kehittäminen kiinnostaa poikkeuksellisen vähän. Suuremmille kaupungeille läheisestä maaseutualueesta on tullut pakkolunastusten luvattu maa. Kehittäminen on keskittynyt ylihintoisten uusien asuntoalueiden luomiseen pilkkahinnalla hankituille maapohjille. Suomen Kylien maallemuuton asiantuntija Johanna Niilivuo kertoi samaisessa haastattelussa, että klassinen esimerkki on pysäyttää kyläkoulun kehittäminen estämällä rakentaminen koulun lähelle. Kaavaa ei tehdä ja poikkeuslupia ei anneta, joten asukkaiden mahdollisuus vaikuttaa kehitykseen on vähäinen. Lopulta koulun lakkauttaminen perustellaan oppilaiden vähydellä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

Itä- ja Kaakkois-Suomen maakuntien vähenevä väestökehitys on saatava pysähtymään. Se tarkoittaa, että myös meillä kannattaa asua, meille kannattaa muuttaa ja että meillä kannattaa perustaa perheitä. Julkisten palvelujen tulee mahdollistaa asuminen, perheen perustaminen, opiskelu, yrittäminen, toimeentulo ja hyvä lapsuus sekä vanhuus siellä, missä ihminen tuntee olevansa kotonaan, ei vain siellä, minne neljän vuoden jaksoissa puoluepoliittinen painopiste sattuu osumaan. Emme ole Espoon, Helsingin, Oulun, Tampereen, Turun tai Vantaan kaupunginvaltuusto. Olemme Suomen eduskunta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Siponen.

20.59 Markku Siponen kesk: Arvoisa puhemies! Miksi koko Suomesta on huolehdittava? Miksi tämä on myös turvallisuuskysymys? Siksi, että asuttu maa on vaikeampi valloittaa. Siksi, etteivät kaikki elinkeinomme olisi samojen teiden, raiteiden ja satamien varassa. Siksi, että yhteiskuntamme selviäisi paremmin tulevaisuuden uhkista, pandemioista ja sääilmiöistä. Arvoisa puhemies, siksi meidän on huolehdittava koko Suomesta.

Arvostan, että täällä on ministeri Ikonen paikalla. Esitän ministerille myös yhden täsmäkysymyksen. Kysyn kuitenkin aluksi, onko suomalaisilla aito mahdollisuus valita, missä päin Suomea tulevaisuudessa asuu. Valitettavasti hallituksen viesti maakuntiin on kerta toisen jälkeen ollut pettymys. Opetus- ja kulttuuriministeriö linjasi, että kasvukeskuksia on Suomessa vain seitsemän. Niihin eivät kuulu esimerkiksi omien alueidensa kasvukaupungit Kuopio ja Lahti. Ja haluan kysyä vielä ministeri Ikoselta: miksi Kuopio, Lahti ja Jyväskylä laitettiin pois tästä suurten kaupunkien allianssista, kuuden kaupungin allianssista?

Hallitus myös keskittää terveyspalveluita maakuntakeskuksiin tekemällä hyvinvointialueille valtion suurimmat säästöt. Täällä ovat edustajat kiistäneet, että säästöjä tehdään. Varmistan vielä esimerkiksi edustaja Bergbomilta: kiistättekö, että hallitusohjelmassa on 1,4 miljardin euron säästöt sote-palveluihin?

Arvoisa puhemies! Suomalaisilla on vakava huoli maaseudun tilanteesta. Meillä on yhteinen käsitys siitä, että turvallisuudesta ei tingitä, mutta myös omavaraisuus on iso turvallisuuskysymys ja osa huoltovarmuutta. Jotta Suomi on energian- ja ruoantuotannossa omavarainen, tulee maaseudulla asuminen, eläminen ja yrittämisen olla mahdollista. Hallitus toteuttaa mittavat leikkaukset maaseudun verisuonistoon, yksityisteihin. Yksityisteiden rahoitus alenee viime vuoteen verrattuna peräti 63 prosenttia — siis 63 prosenttia. Arvoisa hallitus, yksityisteillä kulkee miljoonia litroja maitoa, miljoonia kiloja puuta ja edelleen myös paljon ihmisiä. Kuinka on mahdollista, että tässä tilanteessa unohdetaan huoltovarmuuden ja omavaraisuuden kannalta merkittävät yksityistiet?

Arvoisa puhemies! Myös toimivat tietoliikennetyhteydet kuuluvat eläminen ja työskentelyn perusedellytyksiin, ja viime aikoina yhteydet ovat kiistattomasti heikentyneet. Nämä ovat myös turvallisuuskysymys. Rajavartiolaitos tarvitsee moitteettomasti toimivat yhteydet jo teknisen rajavalvonnan vuoksi. Kun kuluttaja tai yrittäjä hakee apua, operaattoreiden asiakaspalvelu tarjoaa 5G:tä mutta kehottaa vaihtamaan operaattoria tai puhelinta. Nämä eivät ole ratkaisuja asiaan, jos yhteydet eivät kerta kaikkiaan toimi. Liikenne- ja viestintäministeri Ranne on todennut, että verkkojen saatavuus on Suomessa kansainvälisesti vertailtuna erinomaisella tasolla. Tähän on todettava, että prosentit ja kattavuudet voivat olla keskimäärin hyviä, mutta se ei auta, jos yhteydet eivät toimi tai pätківät jatkuvasti. Arvoisa puhemies, hallitus on ilmoittanut lopettavansa laajakaistaverkkojen rakentamisen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

tuen. Haluan siis kysyä hallitukselta: kuinka turvataan toimivat tietoliikenneyhteydet koko maassa?

Arvoisa puhemies! Vielä lopuksi on aivan pakko kommentoida tätä surullisen kuuluisaa Turun tunnin junaa — noin 500 miljoonan euron satsaukset, ja niin kuin on tänään kuultu, summa vastaa suunnilleen samaa summaa, jolla voitaisiin hoitaa korjausvelkaa koko maassa. Kelirikkokausi lähenee. Kysyn erityisesti perussuomalaisilta: eikö olisi järkevää nyt suunnata nämä Turun tunnin junan rahat koko maan tieverkon parantamiseen?

Ja aivan lopuksi, arvoisa puhemies: Savon Sanomat uutisoi tänään illalla Väyläviraston tiedottaneen investointiohjelmasta 2025—2032. Täältä väyläverkon investointiohjelmasta puuttuu Viitostien perusparannushanke Leppävirran ja Kuopion välillä. Tämä on siinä mielessä erittäin merkittävää, että tämä on ainoa hallituksen tiehanke Pohjois-Savoon koko hallituskaudelle. Kysynkin hallitukselta: aikooko hallitus tästä huolimatta viedä tämän hankkeen eteenpäin? — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen.

21.05 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu rouva puhemies! Ensinnäkin haluan kiittää kuntaministeriä, että vielä tähän aikaan illasta, viisi yli yhdeksän, olette kuuntelemassa tätä arvokasta keskustelua.

Hyvä hallitus, valitettavasti te kyllä jaatte tämän maan kahtia näillä poliittisilla toimillanne. Itä- ja Pohjois-Suomi on heitetty armotta susille. Tiestön kunto heikkenee, lääkärille ei pääse, lähipalvelut viedään tavalliselta kansalaiselta, verkkoyhteyksiä heikennetään ja kaikkien suomalaisten mukana pitäminen on nyt unohdettu. Suomen alueet on kylmästi ja keskittävästi jaettu voittajiin ja häviäjiin.

Arvon puhemies! Tiestömme murentuu pala palalta, korjausvelka kasvaa. Itä- ja Pohjois-Suomeen tulee vain murusia uusista infrahankkeista. Hallituksen suunnalta on keuhutu kilvan, kuinka tämä ei ole totta. Vt 5 on kyllä saamassa parannusta Leppävirta—Kuopio-välille, mutta kuten edustaja Siponen omassa puheenvuorossaan nyt toi esille, sieltä Väyläviraston hankelistalta se puuttuu. Mutta toivoisi, että edes tämä hanke saataisiin maaliin.

Mutta mitä on osoitettu Kainuuseen, Pohjois-Karjalaan tai itäiseen Lappiin? No, lämmintä kättä ja kauniita puheita ilman konkreettista näyttöä todellisista panoksista Itä-Suomen kehittämiseen infrahankkeitten osalta.

Hallitus myös kehuu, kuinka perusväylänpitoon laitetaan ennätysmääriä rahoja tänä vuonna. 1,535 miljardia on osoitettu tälle vuodelle, mutta vuosille 2025—2027 taso tippuu 1,285 miljardiin euroon vuosittain. Eli pudotus tulee olemaan 250 miljoonaa euroa. Samaan aikaan hallitus on ottanut hymyssä suin saksiansa yksityistieavustukset ja leikkuri vie miljoonia sieltäkin, yksityistieavustuksista.

Tämänkin vuoden perusväylänpidon lisärahoitus ilmeisesti rahoitetaan myymällä tuotavaa valtion omaisuutta. Pelkään myös, että kustannustason raju nousu johtaa siihen, ettei samalla rahalla pystytä korjaamaan huonokuntoista tiestöä samalla määrällä kuin aikaisemmin on tehty. Korjausvelka siis pahenee, kuopat syvenevät, liikenneturvallisuus vaarantuu. Huomionarvoista on myös se, että perusväylänpidosta jääetään viime hallituskaudesta 110 miljoonaa euroa. Ei kuulosta autoilun kunnianpalautukselle, vai mitä sanoo edustaja Bergbom?

Arvoisa puhemies! Verkkoyhteyksiin ei laiteta sen vaatimia panostuksia. Laajakaistarakentamisen rahoitus on lakkautettu kokonaan, ja 3G-yhteydet on tällä hallituskaudella sul-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

jettu. Miten tämä edistää Suomen tasa-arvoista kehittymistä? Voin vastata tähän itse: ei mitenkään.

Puhemies! Hallituksen syrjivä ja eriarvoistava politiikka iskee kovasti Itä-Suomeen, joka on jo huomattavasti kärsinyt Venäjän hyökkäyssodan takia. Tarvitsemme investointeja ja porkkanaa, emme raippaa ja naureskelua. Kun palvelut ajetaan alas maakunnasta tai pienemmiltä paikkakunnilta, lapsiperheet eivät enää sinne muuta. Kun lapsiperheet eivät asu alueella, väestörakenne vinoutuu entisestään eivätkä yritykset enää löydä työntekijöitä auki oleviin paikkoihin. Kun yritys ei enää saa työntekijöitä, se joutuu sulkemaan ovensa tai muuttamaan muualle. Kun yrittäminen loppuu, loputkin palvelut näivettyvät. Tämä on varsinkin Itä-Suomessa ja koko Suomessa turvallisuuspoliittinen riski. Suomen geopolitiittinen asema on pysyvästi muuttunut Venäjän julman hyökkäyssodan seurauksena. Itärajamme on nyt sekä EU:n että Naton itäraja. Siksi itäisessä ja pohjoisessa Suomessa aluepolitiikka on turvallisuuspolitiikkaa niin suomalaisten ihmisten kuin liittolaistemme näkökulmasta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Jukkola poissa. — Edustaja Valtola, olkaa hyvä.

21.10 Oskari Valtola kok: Arvoisa rouva puhemies! Hallitusohjelmaa ja sen toimenpiteitä rehellisesti katsottaessa on todettava, että se huomioi koko Suomen, ihan koko Suomen. Esimerkiksi infrainvestoinnit jakaantuvat varsin tasaisesti ympäri Suomea. Myös korkeakoulutuksen lisäpaikat jakaantuvat koko Suomeen, myös Itä-Suomeen. Lisäksi yksin tohtoripilotti tuo esimerkiksi Itä-Suomeen yli sata korkean osaamisen työpaikkaa lisää. Puolustusministeriö ja työ- ja elinkeinoministeriö ovat asettaneet työryhmän etsimään oikeita ratkaisuja tuulivoiman rakentamisen esteisiin Itä-Suomessa. Itä-Suomen ohjelmatyö on käynnistynyt, ja sitä johdetaan korkealta tasolta etsien konkreettisia toimenpiteitä itäisen Suomen aseman helpottamiseen.

Itä-Suomen ongelmat on tuonut esille itärajan sulkeutuminen Venäjän Ukrainassa aloittaman sodan vuoksi. Ennen yhtenä elinvoiman moottorina toimineesta raja-alueesta on tullut kuin Mordorin muuri, joka pimentää auringon ja huokailee pahuutta Suomen ja koko Euroopan ylle. Hallitus on pääministeri Petteri Orpon johdolla käynnistänyt keskustelut ja vaikuttamistyön, jotta EU-tasoisia toimenpiteitä saataisiin käyntiin EU:n itärajan elinvoiman parantamiseksi. Tämä on myös turvallisuuspoliittinen asia. Hallitus toimii määrätietoisesti koko Suomen menestyksen ja turvallisuuden turvaamiseksi nykyisessä vaikeassa taloustilanteessa.

Sitten vielä sotesta, josta tänään on monesti puhuttu. Hyvinvointialueet ovat toivoneet työrauhaa, ja tämän hallitus on niille myös antanut. [Keskustan ryhmästä: Paitsi rahaa tietty!] Ensimmäinen vuosi hyvinvointialueiden toiminnassa on ollut osaltaan menestys ottaen huomioon uudistuksen monumentaalisen koon: yli 200 000 työntekijää vaihtoi työnantajaa uudistuksen aikana. Erityinen kiitos kuuluukin antaa hyvinvointialueiden työntekijöille ja johdolle tässä työssä onnistumisesta.

Esimerkiksi Etelä-Savon hyvinvointialueella Etelä-Savossa palvelut ovat selvästi parantuneet uudistuksen jälkeen, jonot ovat lyhentyneet, työntekijöiden hyvinvointi parantunut, sairaspotilaat vähentyneet. Tänään julkistettiin myös vuoden 2023 tilinpäätös, joka näyttää, että alijäämä on alueella toteutunut seitsemän ja puoli miljoonaa euroa ennustet-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

tua vähäisempänä. Vaikka tulos on edelleen alijäämäinen, on suunta myös taloudessa oikea.

Työtä on kuitenkin paljon edessä niin hyvinvointialueilla kuin myös täällä eduskunnassa ja sosiaali- ja terveysministeriössä. On hienoa todeta, että tämän illan keskusteluissa myös SDP:stä ja keskustasta on tulossa kannatusta sosiaali- ja terveydenhuollon välttämättömään normituksen purkuun.

Ja sitten vielä työllisyydestä. Tässä salissa on useasti sanottu, että hallitus on perinyt ennätyksellisen työllisyyden. Tämä työllisyystaso ei kuitenkaan vielä riitä meidän pohjoismaisen hyvinvointiyhteiskunnan toiminnan pyörittämiseen, kuten olemme taloustilanteessa nähneet. Hallituksen nyt tekemien työelämäuudistusten ja säästötoimenpiteiden on ajateltu helpottavan työllisyyden kasvua, kunhan suhdannetilanne kääntyy positiiviseksi.

Euroopan keskuspankki on käytännössä vuodesta 2014 alkaen pitänyt ohjauskoron nollassa tai nollan alapuolella. Tämä etsikkoaika talouden korjaamisessa ja velkamäärän vähentämisessä on jätetty käytännössä Suomessa ja monessa muussa euromaassa käyttämättä. Nyt kun korot ovat nousseet inflaation vuoksi, en ainakaan minä ole yllättynyt, että Suomessa työttömyys on kääntynyt kasvuun. Hallituksen tavoite onkin työmarkkinauudistuksilla ja uudistuksella Suomen elinkeinoelämään mahdollistaa se, että kun suhdanne kääntyy, myös työllisyys nousee aivan uudelle tasolle ja mahdollistaa hyvinvointiyhteiskunnan säilymisen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Eerola poissa, mutta edustaja Piisinen, olkaa hyvä.

21.16 Jorma Piisinen ps: Arvoisa rouva puhemies! Tässä välikysymyskeskustelussa on noussut voimakkaasti esille hyvinvointialueiden toiminta, ja en minäkään malta olla laittamatta lusikkaani tähän soppaan. Ja vaikka en hirveästi pidäkään siitä, että eri osapuolia syytellään asioista, niin ehkä tästä minunkin tarinastani joku saattaa vetäistä niin sanotusti porot sieraimiin — etenkin jos on hyvin herkkähipiäinen, mutta pyrin kertomaan tämän mahdollisimman hellästi.

Arvoisa rouva puhemies! Edellisen hallituksen olisi kannattanut panostaa vastuullisempaan politiikkaan ja tehdä huolellisemmat laskelmat rahoituksen riittävyydestä sote-uudistusta valmistellessaan. Kyseessä on puhtaasti hallinnollinen uudistus, jolla ei ollut mitään tekemistä terveydenhuollon kanssa ja jota valmistellessaan edellinen hallitus päätti siirtää rahoitusongelmat seuraavalle hallitukselle eli meille.

Hyvinvointialueiden talouden vahvistaminen on meille perussuomalaisille hallituspuolueena tärkeää, ja siksi edistämme kestävästä taloudenhoitoa rahoitusmallin uudistamisella sekä turvien normien ja velvoitteiden purkamisella. Tämä luo edellytykset — huomatkas, vain edellytykset — laadukkaammille palveluille. Rahoitusmallin suoraa kannustavuutta kustannusten hillitsemiseksi muutetaan vuodesta 27 alkaen. Hyvinvointialueilla on vastuu taloudestaan, mutta ohjausrakenteita kehittämällä ja selkeyttämällä hallitus voi tukea hyvinvointialueita vaativassa työssä palveluiden saatavuuden varmistamiseksi.

Arvoisa rouva puhemies! Hyvinvointialueet perivät kokonaisuuden, joka oli keskeisiltä osiltaan rikki. Keskusta oli valmistelemassa sote-uudistusta useassa eri hallituksessa. Marinin—Saarikon hallituksen läpiajamassa laissa määriteltiin, että hyvinvointialueiden tulee kattaa alijäämänsä vuoden 2026 loppuun mennessä tai muuten ne voivat joutua arviointimenettelyyn. Hyvinvointialueiden ahdinko siis syntyi jo ennen nykyistä hallitusta. Edus-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

taja Saarikko myönsi haastattelussa Iltalehdelle syyskuussa 2023, että Marinin—Saarikon hallituksen läpiviemä laki asetti liian tiukan aikarajan hyvinvointialueiden alijäämän kattamiselle, mutta sen siirtäminen todennäköisesti vain pahentaisi tätä ongelmaa. [Jouni Ovaska: Oho!] Siksi uudistusta ja ohjausta... Me teemme rohkeita ja kehittämistä edistäviä rakenteellisia muutoksia, joilla taataan suomalaisille mahdollisimman hyvät sote-palvelut. Ja tähän työhön toivoisin myöskin keskustalta tukea enkä pelkästään perussuomalaisten moittimista. [Katri Kulmuni: Kukahan nyt moittii ketä?]

Ja pakko todeta tähän loppuun vielä se, että kun keskusta on kehunut täällä kovasti viime hallituskauden ennätysellistä työllisyyttä, niin tämän työllisen statuksen sai ainoastaan työskentelemällä yhden tunnin viikossa. Todellisuudessa tehtyjen tuntien työ määrä on pienentynyt. [Jouni Ovaskan välihuuto]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hamari.

21.20 Lotta Hamari sd: Arvoisa rouva puhemies! Ja arvoisa ministeri, kiva, että olette vielä näin myöhään paikalla kuuntelemaan näitä tärkeitä viestejä.

Haluan itse asiassa jatkaa vielä edellistä debattipuheenvuoroani, joka jäi kesken, ja puhun vielä tästä koululaisten eli Nuorten parlamentin tapaamisesta. Eli nämä seuraavat kysymykset tulivat meille edustajille koululaisilta, ja tuon ne nyt tänne hallitukselle vastattavaksi, koska ne ovat erittäin relevantteja myös tämän välikysymyskeskustelun kannalta. Eli nämä ovat lainauksia: ”Meidän koulumme nuoria huolettaa terveyspalvelujen puute kouluissa, esimerkiksi koulukuraattorit, terveydenhoitajat ja psykologit. Miten hyvinvointialueet aikovat taata toimivat palvelut myös pienemmille paikkakunnille? Miten eduskunta aikoo parantaa nuorten mielenterveyttä ja hyvinvointia?”

Arvoisa rouva puhemies! Minusta nämä ovat varsin relevantteja kysymyksiä myös tähän välikysymyskeskusteluun. [Jouni Ovaska: Ja vielä Pirkanmaalta!] Nythän alueella siis tapahtuu täysin päinvastaisia asioita. Kun tehdään iso reformi, niin totta kai muutoksia varmasti tulee, mutta nyt mennään aivan päinvastaiseen suuntaan kuin mikä sote-uudistuksen tavoite oli kustannusten kasvun hillinnän lisäksi eli esimerkiksi terveyden tasa-arvon lisääminen ja peruspalveluiden vahvistaminen. Ne, joilla on varaa, pääsevät kyllä palveluihin, mutta entä muut? Yksityisellä on lääkäriaikoja, julkisella huonommin. Kunnatkaan eivät voi nyt auttaa soten rahoituksessa, vaan se on nyt maamme hallituksen käsissä.

Aamulehdessä meidän vaalipiirissämme on paljon tänään ollut keskustelua ikääntyneiden palveluista ja oli myös juttu kuntouttavasta päivätoiminnasta eli juuri sen palvelun leikkaamisesta, joka edistäisi kotona asumista pidempään ja auttaisi muun muassa omaishoitajaa jaksamaan. Toivon, että tämä juttu koski enemmän tiloja eikä itse palveluiden supistamista. IKI2035-ohjelmassa on itse asiassa tavoite juuri lisätä näitä ennaltaehkäiseviä ja kotona asumista tukevia palveluja.

Mutta sitten hoivaan.

Ikääntymisen ja hoivan tutkimuksen huippuyksikön lausunnon mukaan: ”Vaikka optimistiset arviot omaishoidon ja yhteisöllisen asumisen lisäämisestä toteutuisivat, suunnitelmassa on jättää vuoteen 2030 mennessä kokonaan vaille palveluita 3 664” — tämä koskee nyt Pirkanmaata — ”sellaista yli 80-vuotiasta henkilöä, jotka nykytilanteessa saisivat hoitoa. Koska yhteisöllinen hoito ei vastaa suureen palvelutarpeeseen eikä ole tiedossa, missä määrin omaishoitoa voidaan lisätä, palveluita vaille jääviä on luultavasti enemmän. Kehittämisohjelman ydin näyttää olevan palveluiden saatavuuden raju heikentäminen. Ikäihmis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

ten määrää sekä terveyden ja hoidontarpeen kehitystä koskevan tiedon valossa suunnitelma vaikuttaa mahdottomalta”. Ikääntyneiden hoito täytyy pystyä hoitamaan asianmukaisesti ja lain mukaan. Yhteisöllinen asuminen ei ole ratkaisu esimerkiksi pitkälle edennytta muistisairautta sairastavalle, ja ympärivuorokautista palveluasumista täytyy olla riittävästi.

Hallituksen politiikka siis eriarvoistaa eri puolilla Suomea asuvien ihmisten ja eri-ikäisten ihmisten mahdollisuuksia saada laadukasta, oikea-aikaista palvelua. Ja jos ei edes puhuta ikääntyneiden hoidosta vaan perusterveydenhuollosta yleisesti, niin pitkäjänteisempi lähestymistapa olisi painottaa soten ennaltaehkäisyä. Tulisi siis satsata kaikille saatavilla olevaan perusterveydenhuoltoon, minkä avulla lopulta säästetään yhteiskunnalle tulevia kustannuksia, kun erikoissairaanhoidon ja vaativien erityispalveluiden tarve vähenee. Ehkäistään ongelmien syntymistä ja puututaan niihin ajoissa. Ennaltaehkäisy toimii.

Arvoisa puhemies! Kaikilla pitää olla tasavertainen mahdollisuus saada asiakaslähtöisiä, laadukkaita sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen palveluita asuinpaikasta, tulotasosta ja sosioekonomisesta asemasta riippumatta. Siten kannatan edustaja Eskelisen esittämää epäluottamusesitystä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Strandman.

21.24 Jaana Strandman ps: Arvoisa rouva puhemies ja arvoisa ministeri! Keskustan ja Liike Nytin tekemä välikysymys alueiden syrjinnästä ei ole nyt jo yli seitsemän tunnin keskustelun kuluessa osoittautunut missään muodossa perustelluksi. Välikysymyksen tekijät väittävät, ettei hallitus panostaisi koko Suomen elinvoimaan ja asumiskelpoisena pitämiseen. Perussuomalaiset ovat maaseutupoliittisessa ohjelmassaan kuitenkin selvästi linjanneet, että koko Suomi pidetään asuinkelpoisena. Hallitus myös edesauttaa toimillaan tätä tavoitetta esimerkiksi alentamalla liikkumisen kustannuksia. Polttoaineveroa lasketaan, jakeluvelvoite ei nouse, ja sen kompensatiota harkitaan sekä ajoneuvoveroa lasketaan. Nämä toimet laskevat pitkien välimatkojen maassa käytännössä kaikkia kustannuksia — asumisen kustannuksia, liikkumisen kustannuksia, ruoan kustannuksia, teollisen tuotannon kustannuksia — ja tuovat elinvoimaa koko yhteiskuntaan ja eritoten kaupunkien ulkopuoliseen Suomeen.

Hallitus tekee toimillaan Suomesta myös vakaamman investointiympäristön. Poliittisia lakkoja tullaan rajoittamaan, ja miljardien edestä sijoittavat instituutiot sekä yksityishenkilöt voivat luottaa siihen, että koko Suomeen kannattaa sijoittaa. Näillä toimilla syrjäseuduille saadaan investointeja, työtä ja yrittämistä, ja se nimenomaan tuo Suomeen elinvoimaa.

Arvoisa rouva puhemies! Välikysymyksessä ollaan myös huolissaan kansalaisten lähipalveluista, mikä sinänsä on ironista, koska keskustahan oli itse tekemässä ja siunaamassa viime kaudella hyvinvointialueiden uudistusta ja myös allekirjoitti kaikki sen kustannukset. [Katri Kulmunin välihuuto] Tämän lisäksi keskusta on suurin puolue yhdeksällä hyvinvointialueella, ja heillä itsellään on massiivinen sananvalta palveluiden järjestämisen suhteen. Hyvinvointialueilla hallitus tulee vähentämään normeja ja asettamaan selkeät tavoitteet ja kuluraamit alueille. Toimintaa tullaan tehostamaan edellisen hallituksen uudistuksesta ja lepsuilusta huolimatta.

Välikysymyksessä myös unohdetaan tuoda esiin kaikkia niitä miljardi-investointeja, jotka ovat tulossa sekä Pohjois- että Itä-Suomeen. Näihin investointeihin kuuluu muun muas-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

sa hallitusohjelman mukaisesti pohjoisen ja itäisen Suomen ohjelmat, Savon rata ja Karjalan rata. Hallitus asetti myös vuoden 2023 talousarviossa 3 miljoonaa euroa Etelä-Karjalan ja Kymenlaakson alueella toimivien pk-yritysten uudistumiseen sekä kasvu- ja kansainvälistymisvalmiuksien tukemiseen.

Lisäksi valtioneuvosto myönsi marraskuussa 2023 Kymenlaakson äkillisen rakennemuutoksen hoitamiseen 6 miljoonaa euroa. Itäisen Suomen ohjelmatyöhön on käytettävissä vuoden 2023 talousarviossa 16 miljoonan euron valtuus. Tämän lisäksi Euroopan komission tarjoamista teknisen tuen välineistä on haettu rahoitusta strategiatyölle itäisen Suomen alueelle. 2,4 miljardin euron rahoituksesta kaksi kolmasosaa kohdistuu Itä- ja Pohjois-Suomeen, ja Euroopan aluekehitysrahaston ja oikeudenmukaisen siirtymän rahaston rahoituksesta Itä- ja Pohjois-Suomen osuus on jopa 70 prosenttia. [Katri Kulmunin välihuuto] Jo nyt Itä- ja Pohjois-Suomessa on sidottu hankkeisiin EU:n ja valtion rahoitusta lähes puoli miljardia euroa.

Ja vielä infran suhteen vuoden 2024 talousarviossa liikenteen investointeihin varataan yhteensä 597 miljoonaa euroa, josta korjausvelan purkamiseen osoitetaan 250 miljoonan euron määräraha. Teitä korjataan näillä investoinneilla tänä kesänä ympäri maan.

Alueellisen kritiikin kohteena on myös ollut valtiovarainministeri Purran mainitsema terveysvero transrasvojen osalta, joka kohdistuisi kritiikin mukaan kotimaisen maidon ja lihan tuotantoon. Tämä ei kuitenkaan pidä paikkaansa. Valtiovarainministeriön esityksessä ei ole tarkoitettu luonnollisia transrasvoja, joita esiintyy maidossa ja lihassa, vaan terveysvero koskisi yksinomaan teollisia transrasvoja. Nämä teolliset transrasvat eivät aiheuttaisi alueellista epätasa-arvoa, ja ne ovat yksinomaan haitallisia ihmisten ravintona.

Arvoisa rouva puhemies! Välikysymysten kritiikki on suurilta osin aiheetonta. Tähän aiheeseen on vastikään ottanut kantaa myös Turun kaupungin tutkimusjohtaja Timo Aro.

Arvoisa puhemies! Nyt näyttäisi siltä, etteivät tietyt oppositiopuolueet edes keksimällä keksi oikeaa kritiikkiä hallitusta kohtaan ja koetetaan pakolla vääntää jotain alueellista epätasa-arvotuubaan.

Arvoisa puhemies! Kritiikki on aiheetonta, ja tämä hallitus panostaa koko Suomeen ja tulee tekemään sen taloudellisesti ja alueellisesti kestäväällä tavalla. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Simula poissa. — Edustaja Werning, olkaa hyvä.

21.29 Paula Werning sd: Arvoisa rouva puhemies! Kello lähenee puolta kymmentä illalla, ja täällä jatketaan välikysymyskeskustelua, joka koskee hallituksen alueellisesti syrjivää politiikkaa. On korkea aika herätä todellisuuteen ja tunnustaa Itä- ja Kaakkois-Suomen alueiden merkitys koko maamme talouden ja turvallisuuden kannalta. Itä-Suomen alueen tukeminen ei ole pelkästään rajakysymys, vaan se on turvallisuuspoliittinen teko. Alueella sijaitsee maamme puolustusvoimien toimintakyvyn kannalta kriittisiä elementtejä, ja muistutukseksi vielä, että esimerkiksi Kouvola on Suomen suurin varuskunta kaupunki.

Investoinnit itäiseen Suomeen ovat välttämättömiä alueiden elinvoiman ja kilpailukyvyn ylläpitämiseksi. Kymenlaakson alueen elinvoiman palauttamiseksi on tarpeen kanavoida EU-rahoitusta ja valtion panostuksia alueelle. Näen tärkeänä, että Kymenlaakson seutu on nostettava korkeimpaan tukiluokkaan EU:n uudella rahoituskaudella.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

Alueelle suunnitellut puhtaan siirtymän investoinnit tarjoavat mahdollisuuden merkittävälle kehitysvaikutuksille. Tehtävä ei ole helppo, mutta näitä investointeja kaivataan kuumaisesti. Venäjän tilanne ja sen seuraukset esimerkiksi metsäteollisuuteen ovat olleet todella ikäviä: työpaikkoja on vähentynyt roimasti. Tästäkin syystä esimerkiksi akkuteollisuuden investoinnit Keltakallion teollisuusalueelle voivat muuttaa koko alueen tulevaisuuden ja tuoda juuri sen kaivatun piristysruiskeen, jonka vaikutukset tuntuvat laajalti Kymenlaakson ulkopuolellakin. Samassa yhteydessä on myös varmistettava, että infrastruktuuri, kuten valtatie 15, tukee näitä investointeja.

Puhemies! Nyt ei kaivata työryhmiä, vaan konkreettisia toimia. Itä- ja Kaakkois-Suomen alueiden tukeminen on investointi koko Suomen tulevaisuuteen. Hallituksen on vastattava tähän haasteeseen pikaisesti. Me sosiaalidemokraatit odotamme, että hallitus ottaa käyttöön vaikuttavia toimia Itä-Suomen tukemiseksi. Ei ole myöskään kohtuutonta vaatia, että EU-rahoituksen keinoin vahvistetaan koko itäisen ja kaakkoisen Suomen alueen elinvoimaa. Odotukset sille, että hallitus turvaa elinkeinoelämän ja teollisuuden edellytykset, ovat oikeutettuja. Hallitukselta odotetaan oikeudenmukaisuutta ja reilua toimintaa, sitä, että huolehditaan tasapainoisesta aluekehityksestä ja kestävästä kaupungistumisesta, joka tarjoaa kaikille Suomen alueille menestymisen mahdollisuuden.

Hallitus on jättänyt Itä-Suomen pärjäämään yksin historiallisen vaikeana aikana. Sanoimmattakin tulisi olla selvää, että koko Suomi ja kaikki suomalaiset ovat yhtä tärkeitä kotipaikasta riippumatta. Nyt on aika, että hallitus kantaa vastuun ja toimii — ei vain pelkääntään sanoissa vaan konkreettisissa teoissa. Suomen turvallisuuden kannalta on elintärkeää, että raja-alueemme eivät tyhjene ihmisistä.

Rouva puhemies! Nyt kun itäinen rajamme on myös Nato-raja, on entistä tärkeämpää, että Itä-Suomi on elinvoimainen ja toimiva. Itä-Suomen hyvinvointi on koko Suomen turvallisuuden perusta. Hallituksen politiikka on jättänyt Itä-Suomen varjoon, mutta nyt on aika tuoda se valokeilaan. Nyt tarvitaan toimia, jotka tunnustavat alueen merkityksen koko maan hyvinvoinnille ja turvallisuudelle. Hallitus, milloin ryhdytte toimeen? Milloin näemme tekoja, jotka vastaavat Itä-Suomen tarpeisiin ja vahvistavat sen asemaa Suomen ja Euroopan kartalla? On aika toimia — ei huomenna, vaan tänään.

Itä-Suomen elinvoimaisuus on kansallinen voimavara, jota ei voida sivuuttaa. Itä-Suomessa syntyneenä ja Kymenlaaksossa asuvana en voi hyväksyä hallituksen passiivista suhtautumista Itä-Suomen haasteisiin. Hallituksen on kohdattava tosiasiat. Ja painotan vielä kerran, että Itä- ja Kaakkois-Suomen elinvoimaisuus on koko maan etu. Itä-Suomen potentiaali on valtava, mutta hallitus on sokea tälle mahdollisuudelle. Me vaadimme vastauksia ja toimia, jotka tuovat Itä-Suomelle sen ansaitseman kunnioituksen ja mahdollisuuden kuuloistaa.

Kannatan myös edustaja Eskelisen tekemää epäluottamusesitystä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Ollikainen.

21.34 **Mikko Ollikainen r:** Arvoisa rouva puhemies! On mielestäni todella tärkeää, että me käydään tätä keskustelua tällä hetkellä, koska tässä tilanteessa — jossa meidän talous on todella haasteellisessa tilanteessa, on myös sota meneillään Euroopassa ja on muutoin myös epävarmuutta — on todella tärkeää, että mietitään, millaisia vahvuuksia on eri puolilla Suomea.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

Halusin nostaa esille tässä senkin näkökulman, että nyt kun on kova kansainvälinen kilpailu, niin meidän tulee panostaa sellaisiin toimenpiteisiin, että ylipäänsä saadaan investointeja Suomeen. Olisin todella iloinen, jos saisimme sellaisia investointeja, joita muun muassa edustaja Werning tässä nosti esille, koska se hyödyttää ja suosii koko Suomea. Elikkä meidän tulee olla todella kiitollisia ja iloisia siitä, että meihin täällä Suomessa halutaan investoida ja kansainväliset toimijat haluavat investoida tänne — kovassa kilpailussa, varsinkin IRA-ohjelma USA:ssa on suuri tällainen este meidän kehitykselle tällä hetkellä.

Ärade fru talman! Då vi diskuterar regionpolitik är det förstås så att man alltid funderar ur eget perspektiv, och jag kan på det sättet förstå den oro som finns. Med jämna mellanrum, då man själv rör sig i våra områden, är det diskussion bland annat om social- och hälsovården och förstås också om vägarnas skick. Oron i menförestiden är väldigt påtaglig och det förstår jag väldigt bra.

Elikkä kelirikkohan tällä hetkellä tekee sen, että perusväylät ovat todella huonossa kunnossa. Mutta tämä kyllä koskee ihan koko Suomea, ja tänä kesänähan tullaan päälystämään 250 miljoonalla enemmän kuin oli aikaisemmin suunniteltu.

Pari sanaa vielä sotesta. On todella haasteelliset ajat kaikkialla Suomessa, tänäänkin ollaan keskusteltu siitä valtuuston puheenjohtajien keskuudessa. Ja itse asiassahan raamit ovat korkeammat, että rahaa tulee enemmänkin sitten sote-alueelle, mutta kun itse asiassahan siellä tarve on niin suurta, niin sen takia joudutaan sitten tekemään näitä säästötoimia. Tässä haluan nostaa esille sen, että kyllä on kuitenkin mahdollista ylläpitää sitä lähipalveluverkostoa, mutta se sisältö näissä kiinteistöissä varmaan muuttuu monestakin eri tekijästä — talous, mutta ennen kaikkea se henkilöstöpula. Ja me Pohjanmaalla panostetaan siihen, että lähipalveluja on, ja se on meidän puolueelle ollut todella tärkeää, ja sitä halutaan jatkaa. Mutta siinä pitää käyttää vähän luovaa ajatteluakin. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia, tack. — Edustaja Hiltunen.

21.37 Pia Hiltunen sd: Arvoisa rouva puhemies! Mielestäni aina on hyvä hetki keskustella aluepolitiikasta. Venäjän hyökkäyssodan vuoksi pohjoisen ja itäisen Suomen rooli on muuttunut merkittävästi. Kyse on elinvoiman lisäksi huoltovarmuudestamme, energian, osaamisen, logistiikan, omavaraisuuden ja luonnonvarojen hyödyntämisestä ja ymmärryksestä osana Suomen kasvua ja kehitystä. Geopoliittinen tilanne on kääntänyt pohjoisen Suomen merkityksen yhteiskuntamme kannalta erittäin merkittäväksi, ja koko Suomen pitäminen asuttuna ja elinvoimaisena on oma etumme.

Tilanteesta ja maailmanajasta huolimatta Orpon hallituksen investoinnit näyttävät painottuvan vahvasti Etelä- ja Länsi-Suomeen jättäen Pohjois- ja Itä-Suomen oman onnensa nojaan, vaikka liikenneinvestoinneille olisi todellista kysyntää. Rahaa on rajallisesti, mutta sitä tärkeämpänä pidän sen oikeanlaista, tarkkaa kohdentamista, ja tässä ajassa erityisesti huoltovarmuusperusteisesti.

Arvoisa puhemies! Saavutettavuus on maakuntien elinehto, ja vahva pohjoinen ja itä ovat koko Suomen etu. Huonot tai liian kalliit liikenneyhteydet eivät innosta yrityksiä investoimaan. Kasvua ei silloin tule eikä työpaikkojakaan ole tarjolla. Samalla valtionosuusleikkausten ja sote-leikkausten vuoksi julkiset palvelut kutistuvat palveluverkkojen tiivis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

tyspakon myötä koulutuksen sekä sosiaali- ja terveyspalveluiden osalta. Näin ollen alueet köyhtyvät ja ihmiset jäävät syrjivän aluepolitiikan jalkoihin.

Hallitus tavoittelee nyt talouskasvua lähes keinolla millä hyvänsä talouden tasapainottamiseksi. On totta, ettei merkittävää kasvua ole ollut vuosiin eikä tulevatkaan vuodet kovin lupaavilta näytä. Kuitenkin hallitus on valinnut tehdä leikkauksia paikoista, joista kasvua voitaisiin saada aikaan. Pohjois-Suomella on esimerkiksi merkittävä rooli puhtaan energiantuotannon mahdollistajana, innovaatioiden toteuttajana ja kokonaisturvallisuuden luoja-
na. Tarvitsisimme alueiden erityispiirteiden oikeanlaista huomioimista, vaikuttavammin kohdentuvaa rahoitusta investointeihin ja aitoja tekoja koko Suomesta huolehtimiseksi — pelkät sanat eivät riitä.

Konkreettisia esimerkkejä, joilla aluekehityksestä voidaan huolehtia, ovat olleet esimerkiksi maakuntien omaehtoisen kehittämisen AKKE-rahoitus ja ulkorajayhteistyön CBC-rahoitus, jotka on Orpon budjetista poistettu kokonaan. Rahoituksella on pystytty nopeassa tahdissa käynnistämään ja tukemaan monia hyviä elinvoimaisuutta ja työllisyyttä tukevia hankkeita ympäri maan, ja siksi niitä olisi ollut syytä jatkaa.

Meidän on huolehdittava myös Suomen aktiivisesta roolista vaikuttajana Euroopan unionin aluekehitystä rakennettaessa sekä tätä kautta eri aluekehitysrahastojen hyödyntämisessä. EU-rahoituksella ja siihen liittyvällä kansallisella rahoituksella on ollut suuri merkitys aluekehityserojen tasaamisessa ja koko maan kehittämisessä.

Arvoisa rouva puhemies! Kiitosta haluan antaa kuitenkin hallitukselle pohjoisen ja itäisen Suomen ohjelmien työryhmien käynnistämisestä. Toivon, että hallituksen tavoitteet huoltovarmuuden nostamisesta, talouskasvun vauhdittamisesta, elinvoiman lisäämisestä ja osaavan työvoiman saatavuudesta aidosti edistyisivät. Valmista on turha odottaa, mutta pitkän tähtäimen suunnittelulla, alueellisen rahoituksen turvaamisella ja yhteistyöllä edistyminen on mahdollista. Kannan huolta kuitenkin siitä tärkeimmästä eli rahoituksesta, sillä infra, kouluttaminen ja muut elinvoimaa edistävät konkreettiset toimet eivät toteudu rahoituksesta.

Arvoisa puhemies! Tänään julkaistun onnellisuusraportin mukaan Suomi on seitsemättä kertaa putkeen maailman onnellisin maa. Onnellisuus koostuu monista tekijöistä, joissa perimällä, omilla valinnoilla ja itselle merkityksellisten asioiden toteuttamisella on riittävän toimeentulon jälkeen suurin merkitys. Jotta suomalaiset kokisivat olevansa koko Suomessa onnellisia, meidän tehtävämme on mielestäni luoda ihmisille aitoja mahdollisuuksia menestyä elämässään. Niitä ei luoda viemällä mahdollisuus alanvaihtoon tai riittävään koulutustasoon, leikkaamalla toimeentulo tai eriyttämällä asuinalueita ja kuntia toisistaan entisestään. Niitä luodaan teoilla ja luomalla uskoa tulevaisuuteen. Tämän toivon myös hallituksen muistavan leikkauksia tehdessään.

Lopuksi, arvoisa puhemies, Pohjois- ja Itä-Suomi ovat maallemme erittäin arvokkaita alueita. Haluan vielä Pohjois-Suomen edustajana kannustaa jokaista muutakin edustajaa vierailemaan Itä- ja Pohjois-Suomessa, jotta jakaisimme aidosti yhteisen tilannekuvan maastamme ja sen tulevaisuudesta. Aluepolitiikka on turvallisuuspolitiikkaa, ja toivon, että vastaamme siitä yhdessä jokaisen suomalaisen eduksi. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Holopainen.

21.42 Hanna Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Olemme täällä nyt useamman tunnin ajan käsitelleet välikysymystä, joka liittyy hallituksen alueellisesti syrjivään politiikkaan,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

ja oppositio on esittänyt täällä kritiikkiä. Olisin todella mielelläni kyllä kuullut, ja uskon, että moni ihminen, joka tätä tämän päivän täysistuntoa on seurannut, olisi kyllä todellakin toivonut, että hallitus ottaisi vakavasti tämän huolen siitä, että meillä on alueita, erityisesti Kaakkois- ja Itä-Suomi, joilla on koettu ennennäkemätön toimintaympäristön muutos, kun itärajan tilanne muuttui äkillisesti ja siitä on seurannut erittäin vakavia haasteita alueelle. Kuitenkin tässä keskustelussa tänään tuntuu, että hallitus on erityisesti keskittynyt pilkkaamaan oppositiota siitä, että se on nostanut tätä kysymystä täällä esiin. Uskon, että moni ihminen ja moni yrittäjä tuolla alueella on hyvin pettynyt siihen, sillä nyt olisi ollut tilaisuus osoittaa, että hallitus ymmärtää sen syvän huolen, joka ihmisillä ja toimijoilla alueilla on, ja olisi pystynyt vastaamaan siihen huoleen ja kertonut, että tämä huoli tulee kuulluksi.

Sellainenkin radikaali toive itselläni oli, että hallitus olisi voinut osoittaa, että ottaa huomioon näitä ehdotuksia, rakentavia ehdotuksia, ideoita, joita oppositiosta on tullut, niitä ideoita, joita on tullut eri maakunnilta ja myöskin niitä ideoita ja toimintaehdotuksia, joita edellinen hallitus kokosi itäisen Suomen ohjelmaan. Sen sijaan hallitus on sitten tosiaan keskittynyt opposition pilkkaamiseen siitä, että tätä kysymystä on nostettu, ja on väheksynyt niitä asioita ja ideoita, joita on aiemmin esitetty. Hallituksella on pääasiassa nyt tavoitteena koota työryhmiä, jotka sitten tuottavat ohjelmia, papereita, sen sijaan, että nyt oltaisiin tartuttu toimeen ja tehty näitä toimenpiteitä ja tehty niitä kehitystoimia, jotka sitten auttaisivat tuolla Kaakkois- ja Itä-Suomessa saamaan semmoista tulevaisuudenuskoa ja toivoa ja näkymää siitä, että myös arvostetaan sitä aluetta ja niitä haasteita.

Haluaisin muistuttaa ja toistaa sen, mitä sanoin jo aiemmassa puheenvuorossa, että kyllä Kaakkois- ja Itä-Suomen elinvoima on koko Suomen asia: nimittäin Suomen kipeästi tavoittelema kestävyysmurros ja tuottavuusloikka ei voi toteutua, mikäli jätetään Kaakkois- ja Itä-Suomen potentiaali hyödyntämättä. Tämä olisi hallituksen hyvä ymmärtää. Aiemmissa hallituksen riveistä tulleissa puheenvuoroissa annettiin ymmärtää, että Kaakkois- ja Itä-Suomen toiveet olisivat sitä, että toivotaan tällaista tekohengittävää tukipolitiikkaa, kun kysymys on nimenomaan siitä, että luodaan samanlaisia, yhdenvertaisia mahdollisuuksia, mitä muuallakin on, ja korjataan niitä puutteita, esteitä ja haasteita, joita Kaakkois- ja Itä-Suomessa on, jotka liittyvät esimerkiksi raideliikenteeseen, tietoliikenneyhteyksien pulmiin ja vähäpäästöisen energiantuotannon haasteisiin, koska tutkavalvonnan ja tuulivoimatuotannon haasteita ei olla vielääkään pystytty yhteensovittamaan.

Monet asiat ovat sellaisia, jotka löytyvät hallituksen omasta hallitusohjelmasta, mutta silti näitä tällaisia asioita ei ole viety eteenpäin. Esimerkiksi juuri tähän tutkavalvonnan ja tuulivoiman rakentamisen yhteensovittamiseen ei ole tässä ainakaan tämän hallituksen ensimmäisenä vuonna nyt tullut selkeätä näkymää siitä, että tätä oltaisiin oikeasti ratkaisemassa. Myöskin hallitusohjelman valmistuttua siellä oli linjauksia siitä, että hallitus tavoittelisi esimerkiksi lähijunaliikenteen ulottamista myös eri alueille Suomessa, mutta en ole kuullut, että tämäkään olisi ilmeisesti etenemässä. Tämä olisi esimerkiksi sellainen toimi, joka sitten kasvattaisi sitä alueitten elinvoimaa ja laajentaisi työssäkäyntialueita ja mahdollisuuksia.

Todellakin olen täällä odottanut, että hallituksella olisi rakentavaa asennetta tähän keskusteluun, mutta koska sitä ei ole näkynyt, niin kannatan kyllä lämpimästi edustaja Krista Mikkosen tekemää esitystä siitä, että hallitus ei nauti eduskunnan luottamusta, koska tämä keskustelu ei todellakaan ole luottamusta tähän nostanut. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kulmuni.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

21.47 **Katri Kulmuni kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Täytyi pyytää toinen puheenvuoro, koska tuossa viidessä minuutissa ei ehtinyt käydä läpi niitä konkreettisia alueellista tasa-arvoa heikentäviä toimia, joita tämä hallitus tekee. Pidän ylipäänsä tässä vaiheessa iltaa, kun tätä keskustelua on koko päivä käyty, huomionarvoisena sitä, että ei hallitus eivätkä etenkään perussuomalaiset ole näistä yksittäisistä asioista pystyneet käymään debattia täällä, vaan te jatkuvasti hyökkäätte vain edellistä hallitusta kohtaan, erityisesti keskustaa kohtaan, sen sijaan, että me saisimme vastauksia näihin teidän hallitusohjelmassanne oleviin tasa-arvoa alueellisesti heikentäviin tekoihin.

Esimerkiksi tämä aluehallintouudistus, jonka te olette kirjauttaneet hallitusohjelmaanne näin: ”Se tarkoittaa lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien kokoamista uuteen perustettavaan monialaiseen virastoon, johon yhdistetään Valvira, aluehallintovirastot, ely-keskusten Y-vastuualueet. Alueellinen läsnäolo ja toimintakyky turvataan hyvinvointialueiden yhteistoiminta-alueisiin perustuen.” Elikkä tulee käytännössä viisi virastoa, mikä voi tarkoittaa sitä, että 15 ely-keskuksesta siirrytään neljään, ja ehkä sitten Vaasaan voisi tulla yksi kieliperusteisesti. Voin kertoa teille, että Lapissa ely-keskuksen ympäristöpuolella Rovaniemellä on noin 70 ihmistä töissä. Nyt kun aluehallintoviraston osuus Lapista katoaisi ja se siirtyisi Ouluun, niin kuvitteletteko te, että ajan saatossa siellä Y-puolella Rovaniemellä edelleenkin on noin 70 ihmistä? Kyllähän tämä tulee johtamaan siihen, että ne keskittyvät näille viidelle erityisvastuualueelle, kuten te olette hallitusohjelmaanne kirjoittaneet, ja tämä kyllä tulee johtamaan alueellisen tasa-arvon heikkenemiseen ja vaikkapa siihen, minälaisia mahdollisuuksia korkeasti koulutetuilla on sitten työllistyä eri puolille Suomea.

No, toinen esimerkki hallituksen alueellista tasa-arvoa heikentävistä toimista: On siis jo päätetty, että Luonnonvarakeskuksen toimipaikkoja keskitetään ja lakkautusten kohteina ovat toimipaikat Enonkoski, Paltamo, Parkano ja Kannus. Lisäksi Suonenjoki, Haapastensyrjä ja Ruukki joutuvat silppuriin sikäli, että sieltä vähennetään palveluita. Maanmittauslaitoksen toimipaikkoja keskitetään. Uhattuina ovat Alajärvi, Huittinen, Iisalmi, Ikaalinen, Kemijärvi, Kuusamo, Lohja, Nurmes, Närpiö, Porvoo, Saarijärvi, Salo, Savonlinna, Tornio ja Ylivieska. Ministeri Essayahilta on kysytty, milloin tämä toimipisteverkosto on tulossa, ja hän sanoi, että uudistusta tehdään ja suunnitellaan, mutta ei ole vielä uskaltanut meille tunnustaa, koska sen tänne lopulta tuo. Vankilaverkoston keskittäminen suuriin kaupunkeihin on ilmeisesti myös luvassa ja voi tarkoittaa siis pahimmillaan sitä, että leikkauslistalla voisivat olla Köyliö, Sukeva, Juuka, Kestilä, Sulkava, Käyrä, Vilppula, Pyhäselkä, Mikkeli ja Kylmäkoski.

Arvoisa hallitus, ymmärrätekö te nyt, mistä kumpuaa se meidän huolestuttaa, että te ette aja tasa-arvoisesti koko Suomen asiaa ja myös pienempien paikkakuntien asiaa? Ei näillä alueilla ole julkisia työpaikkoja tai valtionhallinnon työpaikkoja enää juurikaan olemassa, ja ne vähät, mitä siellä on, ovat tavattoman tärkeitä sen valtiollisen läsnäolon kannalta, niin että myös pienemmillä paikkakunnilla on oikeus saada jonkinlaista huomiota valtion suunnalta.

No, toinen asia, mihin toivoisin vastauksia hallituspuolueiden edustajilta, liittyy maaseudun kehittämisrahoitukseen. Kuten tämän vuoden talousarviokeskustelussa on tullut monet kerrat esille, te siis leikkaatte laajakaistamomentin kokonaan tuosta budjettikirjasta pois. Täällä tänään liikenneministeri on kertonut, että tähän etsitään jonkinlaista ratkaisua. No, palauttakaa se momentti ja rahat siihen momenttiin. Siinä on teille ratkaisu. Viimeisen vuosikymmenen aikana näitä laajakaistahankkeita on ollut maaseudun kehittämisrahoituksella, joka tulee EU:sta, ja nyt kun te leikkaatte sitä, niin EU vie myös sen vastinrahan pois.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

Se leikkaus tulee olemaan todennäköisesti yli 240 miljoonaa euroa. On toteutettu lähes 200 hanketta, siis ihmisten oman aktiivisuuden kautta. Ei meidän harvaan asutuille alueille tule markkinaehtoisesti laajakaistaa, mutta tällä järjestelyllä niitä on saatu vuosikymmenessä lähes parisataa, ja tämän te haluatte nyt lopettaa. Ymmärrätekö te nyt, miksi tämä on meidän mielestämme epätasa-arvoista alueellisesti?

Lopuksi vielä liikenteestä: Siinä te yritätte sellaista taikatemppua, että te leikkaatte liikenteen rahoitusta, sitä yhdessä sovittua budjettirahoitusta 12-vuotisesta liikennesuunnitelmasta. Te myytte valtion omaisuutta neljä miljardia euroa ja sitten te laitatte sitä asvaltiin ensi kesänä ja koetatte sanoa meille, että hei, liikenteen rahoitus kasvaa, vaikka liikenteen rahoitus tulee vähenemään. Valtion omaisuutta myymällä koetatte tätä omaa [Puhemies koputtaa] leikkaustanne pehmentää. Ajatelkaa, jos [Puhemies koputtaa] jokainen hallitus myisi näin paljon valtion omaisuutta muutamassa vaalikaudessa. Siitä ei jäisi [Puhemies koputtaa] mitään jäljelle, jos muut hassaisivat samalla tavalla kuin te.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Elo.

21.52 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! Olemme käyneet tänään pitkän ja tärkeän keskustelun siitä, miten voimme turvata elinvoiman ja hyvän elämän edellytyksiä eri puolilla Suomea. Se on näinä aikoina myös huoltovarmuus- ja turvallisuuskysymys. Arvostan myös sitä, että ministeri on täällä paikalla keskustelua kuuntelemaan. Vastakkainasettelun sijaan tarvitsemme enemmän yhteisen ymmärryksen rakentamista, ratkaisuja siihen, miten luomme enemmän lisäarvoa nollasummapelin sijaan. Vahvat ja menestyvät kaupunkiseudut ovat koko Suomen etu, niin on myös elinvoimainen maaseutu.

Suomen väestörakenteen kehitys osoittaa, että tarvitsemme työperäistä maahanmuuttoa. Siihen satsaaminen on erityisen tärkeää myös Suomen muuttotappioalueiden tilanteen helpottamiseksi. Jotta tänne muuttavat haluavat jäädä rakentamaan tätä maata ja asumaan pysyvämminkin myös harvaan asutuille alueille ja pikkukaupunkeihin, on työoloja, palkkausta, ilmapiiriä ja elinympäristöä kehitettävä houkuttelevaksi ja turvalliseksi. Myös perheiden pitää olla tervetulleita. Tarvitsemme lisää osaajia kaikkialle Suomeen aina päiväkodeista ja vanhustenhoivasta vihreän teknologian osaajiin palvelualoille. Se edellyttää satsaamista työperäisen maahanmuuton lisäksi laajasti koulutukseen.

Arvoisa puhemies! Haluan vielä nostaa tähän keskusteluun muutamia näkökulmia vihreän siirtymän toimeenpanosta sekä kestävästä maa- ja metsätaloudesta. Vihreä siirtymä tarkoittaa siirtymää kohti ekologisesti ja sosiaalisesti kestävää taloutta, joka ei perustu nykyisen kaltaiseen luonnonvarojen ylikulutukseen. Vihreä siirtymä on vihreä vain, jos se toteutetaan luonnon ehdoilla ja maapallon kantokyvyn rajoissa. Se tarkoittaa, että meidän kannattaa täällä Suomessa pitää kiinni korkeasta ympäristösääntelyn tasosta ja vaalia arvokasta luontoamme. Kaivokset eivät sovi luonnonsuojelualueille eivätkä akkutehtaiden päästöt kuulu vesistöihin. Monimuotoinen luonto ja puhtaat vedet ovat Suomen vahvuus ja tulevaisuuden valttikortti, jota ei pidä tarvella. Vihreän siirtymän investointeja on tavoiteltava nimenomaan vakaata ja ympäristöä vaalivaa sääntely-ympäristöä korostaen.

Arvoisa puhemies! Toimiva politiikka edellyttää, että vihreän siirtymän tuoma hyvinvointi jakautuu kaikille alueille sen sijaan, että osa alueista jäisi vain raaka-aineiden tuottajiksi tai kokonaan ilman niitä hyötyjä. Me tarvitsemme koko Suomen kattavan energiavision, jossa myös itäinen Suomi on mukana. Itäisessä Suomessa on kansallisesti merkittävä tuulivoimatuotannon potentiaali, joka on otettava käyttöön luontoarvot huomioiden. Nyt

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

viimein on löydettävä ne keinot sovittaa yhteen tuulivoiman tuotanto ja Puolustusvoimien tarpeet. Kuten täällä on laajasti tänään moneen kertaan todettu, Itä-Suomen elinvoima on meille myös turvallisuuskysymys. Edustaja Holopainen muun muassa tässä hieman aiemmin puhui tästä teemasta hyvin.

Arvoisa puhemies! Kestävään aluepolitiikkaan kuuluu olennaisesti kestävä maatalous ja ruuantuotanto. Kotimainen ruuantuotanto on tärkeä huoltovarmuuskysymys sekin. Siksi on tärkeitä, että ruokaa tuotetaan Suomessa tulevaisuudessakin eri puolilla maata. On selvää, että tukia kannattaa kohdentaa itse siihen ruuantuotantoon.

Samaan aikaan hallituksen ajatus siitä, että maataloutta voisi toteuttaa kestävästi ilman vesistö- ja ilmastopäästöjen vähentämistä tai hiilensidontaan satsaamista, on absurdi. Kyllä viljelijöitä kannattaa tukea myös kestävyystoimissa. Maatalouden uudistaminen kohti nykyistä kestävämpiä toimintatapoja on sekä tuottajan että ympäristön etu. Siksi Suomen tulee vaikuttaa EU-tasolla siihen, että EU:n yhteinen maatalouspolitiikka aidosti kannustaa tuottajia siirtymään kohti ilmastokestävää ja ympäristöä vähemmän kuormittavaa maataloutta, toki Suomen erityispiirteet huomioiden.

Konkreettisenä esimerkkinä nostan vielä biokaasun tuotannon maataloudessa. Se lisäksi energiaomavaraisuutta, vähentää tarvetta fossiilienergialle ja auttaisi myös saamaan ravinteita tehokkaammin kiertoon.

Metsien käytön osalta on tiedostettava, että biotalous ei ole ratkaisu ympäristökriisiin, jos metsien käyttöä ei saada kestävälle tasolle. Siksi hakkuiden ohella metsien käyttö kaipaa uudistamista. Tutkimustiedon lisääntyessä jatkuvapeitteisen metsän kasvatusta on myös taloudellisesti tuottavaa. Metsänomistajille tarvitaan näkymä siihen, miten metsä voi tuottaa myös hiiltä sitomalla. Metsätuotteiden jalostusarvon nosto tuo myös alueellisesti parempaa tuottoa metsien käytöstä.

Arvoisa puhemies! Vihreä siirtymä on Suomelle ja Suomen taloudelle suuri mahdollisuus, ja se asettaa raamit kestäväälle aluepolitiikalle. Meille vihreille on tärkeää varmistaa, että investoinnit ja vihreän siirtymän tuomat hyödyt jakautuvat koko Suomeen. Se on ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävä poliittikka.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Garedeu.

21.58 **Kaisa Garedeu ps:** Arvoisa puhemies! Nykyinen hallitus todellakin pitää huolta aivan koko Suomen elinvoimaisuudesta ja saavutettavuudesta. Tämä käy päivänselvästi ilmi, jos te edes vaivautuisitte lukemaan hallitusohjelmaa. [Jouni Ovaska: Se on jo vanhentunut!] Kun edellinen hallitus, siis myös keskusta itse, kuritti autoilijoita ja sen myötä myös teollisuuttamme, nyt tämä hallitus toimii aivan päinvastoin kuin edellinen.

Ensinnäkin estimme teidän tekemänne suunnitelman nostaa tämän vuoden alusta polttoaineiden hintoja kymmenillä senteillä. Teimme historiallisen päätöksen alentaa polttoaineverotusta. Ja vielä tienpidossa, kuten täällä on kuultu, tälle vuodelle budjetoitiin nimellisesti kaikkien aikojen suurin rahamäärä. [Välihuutoja keskustan ryhmästä] Järkevää aluepolitiikkaa koko Suomen hyväksi.

Mutta mitä tekee keskusta? [Jouni Ovaska: Välikysymyksen! — Naurua] — Välikysymyksen hallitukselle. — Hyvä keskusta, kysyn sydämestäni: miksi ette tulleet hallitukseen päättämään suomalaisten asioista? Teille oli ovi auki. Teillä oli tuhannen taalan paikka, mutta te jätitte tyhjän paperin. Te heititte romukoppaan kaikkien niiden äänestäjien äänet, jotka olivat teitä äänestäneet. [Jouni Ovaska: Te annoitte tyhjän arvan!]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

Tämä on minun mielestäni vastuuttomuuden huippu. Teille tarjottiin mahdollisuus lähteä hallitukseen ajamaan juuri niitä asioita, joita te lupasitte teidän äänestäjillenne ja joiden takia teitä äänestettiin. Jokainen puolue, vaikka olisi pienikin, joka palaa aatteelleen ja uskoo siihen omaan agendaansa, minkä takia on politiikassa, toimisi niin, että saisi ajettua sitä omaa agendaansa ja edistettyä niitä asioita, joita on luvannut, ja lähtisi tehokkaasti hallitukseen tekemään yhteistyötä. [Katri Kulmunin välihuuto] Välillä käy mielessä, että mitä te edes teette täällä eduskunnassa, [Naurua keskustan ryhmästä] jos ette kuitenkaan halua oikeasti vaikuttaa asioihin. Oppositioista se on pelkkää räksyttämistä.

Mietin sitäkin, onko teillä edes oikeasti enää niitä asioita, mihin te haluatte vaikuttaa, vai puuttuuko puhti ja into. Vai oletteko vihervasemmistolaistuneet edellisellä kaudella hallituksessa? Eikö kiinnosta laittaa Suomen taloutta kuntoon? [Katri Kulmunin välihuuto] Tämä on teille kysymyksenä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Joo, kiitoksia. — Edustaja Kettunen.

22.01 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu rouva puhemies! Edelliselle puhujalle vain totean, että ei oppositioon mennä, vaan sinne joudutaan. Ja näin kävi Suomen Keskustalle viime vaaleissa.

Te olette, arvon perussuomalaiset, nyt hallitusvastuussa, ja teidän agendallanne on tällä hetkellä tehdä maan historian kylmintä keskittämispolitiikkaa, missä maaseudun ihmiset joutuvat kyllä tuolla keskittämispolitiikan toiminnalla ahdinkoon. Ja kerron teille nyt ja pyydän, että kuuntelette tämän puheenvuoron.

Nimittäin, rouva puhemies, Vahva ja välittävä Suomi -hallitusohjelmassa esitetään maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalle leikkauksia alueelliseen ja paikalliseen maaseudun kehittämiseen. Leikkaukset kohdistuisivat vuosille 2025—2027 ja olisivat esityksen mukaan yhteensä 137,5 miljoonaa euroa kansallisista varoista. Kaikkiaan leikkaukset olisivat yhteensä yli 240 miljoonaa euroa EU-rahoitus mukaan lukien eli liki puolet maaseudun kehittämiseen varatuista varoista. Esityksien ja säästöjen vipuvaikutus on kuitenkin huomattavasti suurempi, liki 1,5 miljardia euroa. Näin siksi, että kaikkiin kehittämistoimiin sitoutuu mittava määrä yksityisrahoitusta ja vapaaehtoistyötä. 1,5 miljardia euroa pois maaseudun kehittämisestä — maaseudun kehittämisestä, yritystoiminnan kehittämisestä.

Maaseuturahoitus on osa EU-rahoitteista Suomen CAP 27 -suunnitelmaa, jonka kansallisesta osuudesta leikkaaminen pienentäisi Suomen EU-saantoa. Suomen ei tule lisätä EU-jäsenmaksuosuuttaan leikkausten kautta. Leikkaukset heikentäisivät Suomen elinvoiman kasvua tukevia toimia hetkellä, jolloin näitä ponnistuksia tulisi juuri lisätä.

Maaseuturahoituksen piirissä on yli puolet suomalaisista ja lähes koko Suomi suurimpien kaupunkien keskusta-alueita lukuun ottamatta. Yritysten, yhdistysten ja asukkaiden aktiivisuudella on vuosina 2014—2022 aikaansaatu — nyt kannattaa, arvon perussuomalaiset, kuunnella — 11 000 uutta työpaikkaa, käynnistetty 6 600 uutta yritystä, vedetty 6 300 kilometriä laajakaistaa maaseudulle ja tempaistu yli 3,4 miljoonaa talkootyötuntia yhteiseksi hyväksi. Tämä kaikki maaseudun kehittämisrahalla, ja nyt te olette leikkaamassa näistä rahoista. Nyt te olette leikkaamassa näistä rahoista, ja kysyin tätä aikaisemmin päivällä maatalousministeriltä, enkä saanut tähän kyllä selvää vastausta. Hän vaan totesi, että kehysriihessä tästä keskustellaan. Mutta teillä on hallitusohjelmaan kirjattu 137,5 mil-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

joonaa euroa leikkausta kansallisista varoista maaseudun kehittämiseen. Tämäkö se teidän agendanne nyt on tässä teidän hallituksessa ja hallitusvastuussa, arvon perussuomalaiset.

Edustaja Laakso, kyllä siellä Kouvolassa on vedetty laajakaistaa näillä rahoilla. Kymenlaakson liitto on tehnyt aktiivista työtä rakentaessaan meille tietoverkkoja ja tietoyhteiskuntaa. Se on sitä alustatyötä, että meillä tieto liikkuu nopeasti. Maaseudulle tarvitaan nopeita tietoliikenneyhteyksiä, mutta te olette nyt leikanneet nämä kaikki laajakaista-avustusrahoituksetkin.

Puhemies! Hallitusohjelmassa todetaan, että hallitus edistää toimillaan maaseudun elinvoimaisuutta sekä torjuu alueiden eriarvoistumista. Nämä ovat ristiriidassa, ja nyt me vetoamme tässä välikyсыmьskeskustelussa myös tähän, että maaseuturahoituksen nykytaso turvataan tässä CAP 27 -suunnitelmassa näillä edellä mainituilla perusteilla.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Siponen. — Lopuksi sitten vielä ministeri on pyytänyt puheenvuoron.

22.06 Markku Siponen kesk: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Edelleen jaksan kiittää alue- ja kuntaministeri Ikosta, joka edelleen täällä 10:n jälkeen jaksaa ottaa vastaan näitä opposition terveisiä hallitukselle.

Haluan ensin kommentoida sitä, kun tässä on päivän aikana nostettu esille, että keskusta rakentaa vastakkainasettelua eri alueiden välillä. Pyydän lukemaan tarkasti sen meidän välikyсыmьksemme. Siellä ei aseteta mitään alueita vastakkain. Se koskee kaikkia Suomen alueita, syrjivää aluepolitiikkaa, erityisesti tietysti Ruuhka-Suomen isojen kaupunkien ulkopuolella, mutta sillä nimenomaan ei rakenneta vastakkainasettelua. Ymmärrän kyllä, täällä salissa on puhuttu tänään paljon Itä- ja Pohjois-Suomesta, mikä on hyvä asia, mutta tämä keskustan välikyсыmьs ei koske pelkästään Itä- ja Pohjois-Suomea vaan koko Suomea, kaikkia Suomen alueita. Haluan tämän vielä tähän täsmentää.

Arvoisa rouva puhemies! Yksi asia, mitä hallitus, erityisesti tiedeministeri, korkeakouluministeri Multala on useamman kerran nostanut esille, samoin kuin hallituspuolueitten edustajat ovat tuoneet usein esille, on tohtoripilotti ja kuinka sillä on tullut Itä-Suomeen uusia koulutettavia ja euroja. Tämä on erittäin hyvä asia. Haluan kuitenkin tässäkin kohtaa huomauttaa, että käsittääkseni tämä on osa tki-panostuksia, mitkä on sovittu yhteisesti yli hallituskausien. Hienoa, että hallitus pitää tästä kiinni. Mutta myöskin sen haluan tuoda esille, että tästä tohtoripilotistahan on tullut Itä-Suomen yliopistoon 70 paikkaa, Lappeenrantaan 44, eli yhteensä 114. Ja jos vaikka vertailua tekee — haluan huomioda, että tämä ei ole pelkästään Itä-Suomen — esimerkiksi Turun yliopistoon on tullut 136, Aaltoyliopistoon 178. Eli niitä on tullut ympäri Suomea. Hienoa, että niitä on tullut myöskin Itä-Suomeen.

Arvoisa rouva puhemies! Vielä haluaisin nostaa seutukaupungit erikseen tässä esille. Se, mikä nyt tässä huolestuttaa, niin nämä viimeiset keskittämistoimet. Tuntuu, että ne kohdistuvat erityisesti näihin seutukaupunkeihin. Esimerkiksi nostan vaikkapa Iisalmen. Metsäkeskus on sieltä lähdössä näitten säästöjen, keskittämisen toimesta pois. Ja niin kuin tässä aikaisemmin tuotiin esille, nyt seuraavana on riskinä, että lähtee Maanmittauslaitos. Ja mitä tarkoittaa, kun Maanmittauslaitoksen toimipiste siirtyy kauemmas? Sieltä kun lähdetään tekemään niitä toimenpiteitä vaikkapa sinne maaseudun kyliin maatiloille, niin totta kai, kuka maksaa? Palvelun käyttäjä maksaa, ja kun kauempaa tullaan, niin kustannukset nousevat, ja pidän kyllä tätä myöskin palvelun kannalta hankalana.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

Edustaja Kettunen nosti esille nämä maaseudun kehittämisrahat. Ja on aivan pakko puhua tästä vielä itsekin. 137 miljoonaa säästöjä, [Puhemies: Aika!] ja todellakin se, että se tulee myöskin sieltä sitten EU:n saantona, [Puhemies koputtaa] hävittää myöskin tämän summan vuoksi. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitos. — Edustaja Laakso.

22.10 Sheikki Laakso ps: Arvoisa puhemies! Täytyy sanoa, että tässä muutamaa keskustalaisen puhetta kun kuuntelee, niin nyt ymmärrän kyllä, minkä takia teillä on kauhea hinku vasemmistolaiseen hallitukseen. Koska tilanne on se, että meidän rahat on loppu, niin ei kai me nyt missään nimessä ruveta pitämään vaikka jotain ely-keskuksen seiniä ympäri Suomea, jos ei me niitä tarvita, [Katri Kulmuni: Viisitoista!] vain sen takia, että jostain tietyiltä alueilta lähtee esimerkiksi työpaikkoja pois tämän takia. Eihän tämä nyt oikeasti voi mennä niin, että me ruvetaan tekemään... Neuvostoliitossa yritettiin aikoinaan sitä, että joka paikassa on jokaiselle töitä ynnä muuta. Meidän pitää oikeasti saada meidän kulut kuriin. Eihän me saada niitä kuluja kuriin, jollei me tehdä mitään muutoksia mihinkään. [Välihuutoja keskustan ryhmästä] Siis eihän me...

Hei, tänään kuulin eräältä keskustalaiselta edustajalta täältä, kuinka yritykset tarvitsevat ely-keskuksia. Kertokaa, mihin yksikään firma tarvitsee ely-keskuksen rakennuksen. Kuka tarvitsee sen yksittäisen rakennuksen? Ne saavat sen ely-keskuksen palvelun edelleenkin tänä päivänä. Oletteko te kuulleet, että on keksitty sellainen kuin internetti? Se on sellainen... Meillä on puhelimestakin täällä internetti. [Katri Kulmuni: Oletteko te kuulleet laajakaistasta?] Minä yrittäjänä menen ely-keskuksen sivulle ja pistän sinne hakemukset, jos haen jotain investointitukea tai jotain muuta vastaavaa. Ei me sitä ely-keskuksen rakennusta tarvita sinne johonkin tiettyyn paikkaan. [Keskustan ryhmästä: Viettekö te ne rahat myös?] — Siis viedäänkö me ne rahat? Juurihan minä sanoin, että meidän on pakko, meidän rahat ovat loppu. Suomen valtion talous on aivan kuralla. Meidänhän on pakko karsia jostain. Ja totta kai meidän kannattaa tinkiä järkevämistä asioista kuin vähemmän tärkeistä. [Katri Kulmuni: Ja keskittää ne suuriin kaupunkeihin!] — Se on totuudessaan, eihän kukaan ole sanonut, mihin ne ovat menossa ja millä tavalla se asia menee ja mitkä menevät mihinkin, mutta... [Tuomas Kettunen: Te viette Kainuulta ely-keskuksen!] — No ilmankos tämä on niin tärkeä juttu, kun tämä on taas sitä keskustalaista siltarumpupolitiikkaa, kun sieltä [Katri Kulmunin välihuuto] Kainuusta... Varmaan todennäköisesti se teidän ely-keskus on vielä Kuhmossa. Kettusen takapihalta lähtee ely-keskus, niin sehän on ihan hirvittävä tilanne. No, mutta tätä on.

Hei, seuraavassa hallituksessa voitte olla taas vihervasemmiston kanssa lisäämässä näitä teidän rakenteita ja ely-keskuksen seiniä lisää sinne Kuhmoonkin. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Ovaska.

22.13 Jouni Ovaska kesk: Arvoisa rouva puhemies! Keskustan johdolla on rakennettu koko Suomea yhteistyössä muiden puolueiden kanssa. Perussuomalaiset viittaavat kovin monesti täällä edelliseen hallitukseen, jossa saattoi olla nyt keskustasta vasemmalle meneviä puolueita, mutta tässä maassa keskustan johdolla yhdessä niin kokoomuksen kuin sosiaalidemokraattien ja vihreiden ja vasemmiston kanssa on rakennettu yhteistyössä koko maata ja kehitetty sitä voimakkaasti. Se on vaatinut infrapanostuksia, ja se on vaatinut

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

myös sitä, että pidetään huoli siitä, että myös siellä pienemmälläkin paikkakunnalla, missä ei välttämättä ole montaa tuhatta asukasta, on sosiaali- ja terveystalvetaista huolehdittu. Nyt tämä hallituksen linja on päinvastainen.

Vaikka täällä edustaja Laakso puhuu nyt maanmittauslaitoksista tai ely-keskuksista, niin kyse on kokonaisuudesta. Jos mietin vaikka Ikaalista kotiseudultani, sieltä on maanmittauspalvelut myöskin nyt lähdössä, jos hallituksen suunnitelmat toteutuvat. Mutta sieltä lähtee myös vuodeosasto, sieltä lähtevät monet terveystalvetaiset. Siellä niillä ihmisillä, jotka asuvat, eläköityvät ja jäävät asumaan kotiin, [Sheikki Laakson välihuuto] ei ole niitä palveluita enää tulevaisuudessa saatavilla.

Se, mitä politiikkaa keskusta on harjoittanut, on se, että ollaan huolehdittu, että alueelle syntyy yrityksiä, siellä on koulutuspaikkoja, ennen kaikkea ammatillista koulutusta, ja siellä on sitä, mitä ihmisille on tarjolla, eli harrastuksia ja myös vapaa-aikapalveluita. Nyt tämä kehitys, mikä monella paikkakunnalla uhkaa, vähentää niitä palveluita, vähentää sitä elinvoimaa ja myöskin syö niitä elämisen edellytyksiä siellä. Silloin, kun puhutaan rahojen riittävydestä, katsotaan, mihin rahaa laitetaan. Täällä en viitsisi mainita, mutta mainitsen silti esimerkiksi tämän junahankkeen. [Sheikki Laakso: Älä suotta!] Jälleen kerran, 500 miljoonaa euroa. Eli kulut kuriin. Katsokaa ne, mihin te panostatte ja mihin te käytätte rahoja.

Täällä on monessa puheenvuorossa sanottu, että teillä on hyvä hallitusohjelma. Niin on, mutta kun on todettu, että ne talouden luvut siellä ovat vastoin niitä kirjauksia, mitä on sinne kirjattu. Eli kun te viette yksityistieavustukset, kun te viette laajakaistarakentamisen tuet, niin ne kaikki osuvat kuitenkin siihen elinkeinoelämään siellä maaseudulla. En sano, että ne kaikki ovat välttämättä tarpeellisia ja kaikki pitää olla ja miljoonakaupalla lisää, mutta kun ne ovat pieniä tekoja niillä ihmisille, joilla saadaan kuitenkin suurta vaikutusta alueellisesti. Eli toivoisin, että harkitsette vielä näitä, kun mietitte sitä... [Sheikki Laakso: Hyvä niitä on järkevöittää!] — Nimenomaan, että järkevöittää kannattaa, mutta ei niin, että meillä syntyy alueita, joilla kaikki palvelut katoavat. Eli sieltä katoavat ne viranomaispalvelut, sieltä katoavat sote-palvelut ja lopulta sieltä katoavat ne koulupalvelut.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kulmuni.

22.16 Katri Kulmuni kesk: Arvoisa rouva puhemies! No, tässähan tämä kävi ilmi, tämä perussuomalaisen ja ilmeisesti koko hallituksen ideologinen linja siitä, että kun keskitehtään näitä palveluita suuriin kaupunkeihin, sitten menisi Suomi jollakin tavalla julkisen talouden tasapainon osalta eteenpäin. Meille kysymys on myös alueellisesta tasa-arvosta ja myös siitä, mikä on valtionhallinnonkin läsnäolo eri puolilla Suomea. Onko se aivan kohtuuttomasti vaadittu, että Suomen suurimmissa kaupungeissa olisi joitakin valtiollisia työpaikkoja, muuallakin kuin vain siinä kourallisessa Suomen suurimpia kaupunkeja?

Vaikkapa tästä ely-keskuksesta, mikä nyt selvästikin on edustaja Laakson mielestä vähäpätöinen asia, voin kertoa oman vaalipiirini ja maakuntani osalta. Te tiedätte varmaan hyvin, minkälaisia ovat Pohjois-Suomen kaivannaisteollisuuteen, metsätalouteen, matkailuun liittyvät, myös ympäristölliset hankkeet ja miksi on niin tavattoman tärkeää, että siellä on viranomaisihmisiä ja asiantuntijoita läsnä siinä maakunnassa eikä jossain muualla päin Suomea. Tämä kertoo kyllä sen, miten te suhtaudutte myös valtionhallinnon läsnäoloon eri puolilla Suomea. Se voi olla teidän mielestänne naurettava asia. Te tulette suuresta kaupungista, mutta näiltä alueilta, joita aikaisemmin olemme käyneet täällä läpi, on sote-palveluita nyt lähdössä, koska leikataan sosiaali- ja terveystalvetaista vielä enem-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

män, mitä on tällä hetkellä se rahoitusvaje olemassa, sitten mennään aluehallinnon keskittämiseen, tullaan keskittämään näitä Luonnonvarakeskuksen toimipaikkoja, Maanmittauslaitoksen toimipaikkoja, jopa vankilaverkostoa, ja rakennetaan samalla uusia vankiloita näihin uusiin isoihin yksiköihin. Mikä on se julkisen talouden tasapaino, mitä näillä toimilla haetaan? Niillä tuskin tulee edes mitään säästöjä, niillä vaan halutaan keskittää, ja tämä on se taustasy. Tämä on se taustasy, miksi me olemme jättäneet osaltamme tämän välikysymyksen tänne.

Arvoisa rouva puhemies! Haluan sanoa lopuksi vielä tästä valtion omaisuuden myynnistä. Sitä ovat toki tehneet myös edelliset hallitukset, mutta on tavattoman huolestuttava piirre, että esimerkiksi liikenteen menoja nyt laitetaan valtion omaisuuden myyntituottojen kautta. Minustakin on kiva, että minä saan omaan vaalipiiriini erittäin tärkeän raidehankkeen, mutta eikö olisi reilumpaa parlamentarismia ja läpinäkyvyyden kannalta, että me yrittäisimme sitä liikenteen perusrahoitusta nostaa emmekä koko ajan säästää sieltä? No, meillä on myös tässä investointiohjelmassa hallituksen toimesta sosiaali- ja terveystalouteen määräraaikkaisia investointeja valtion omaisuutta myymällä. Kyllä kai valtion yhteistä omaisuutta pitäisi käyttää ja kasvattaa vastuullisemmin kuin siten, että pyritään tilkitsemään julkisen talouden epätasapainoa niillä. Se ei ole vastuullista valtion omaisuuden arvostamista.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Garedeu.

22.19 Kaisa Garedeu ps: Arvoisa puhemies! Käsitlemme täällä keskustan välikysymystä, mikä toisaalta on vähän koomista. Tämä on epätoivoinen yritys kaataa hallitus, johon te itse ette halunneet lähteä mukaan.

Te olette täällä väittäneet, että te joudutte oppositioon. Sinne ei jouduta. Teille olisi ollut avoin tie, olisitte lähteneet keskustelemaan. Se oli puhtaasti teidän oma valintanne: te ette halunneet lähteä vastuuseen, hallitukseen, tekemään niitä tekoja, joista te nyt siellä oppositiossa räksytätte. Tämä vie pohjan teidän politiikaltanne. Jos ette halua vaikuttaa asioihin hallituksessa, miten te sitten haluaisitte oikeasti vaikuttaa niihin oppositiossa, koska siellä se on aika vaikeaa? [Katri Kulmuni: Miksi perussuomalaiset on ollut oppositiossa?] Jos Suomi olisi teille oikeasti tärkeä ja uskoisitte, että teillä olisi oikeasti jotain annettavaa, te todellakin lähtisitte tuomaan ratkaisuja ja tekisitte sen hallituksessa. Tämä vie pohjan teidän räksytykseltänne. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Siponen.

22.21 Markku Siponen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tuossa jäin pohtimaan edustaja Garedeuin aikaisempaa puheenvuoroa, jossa hän totesi meille keskustalaisille suunnilleen näin, että mitä te täällä teette. Aloin pohtimaan tätä demokratian olemusta ja sitä, että meillä yleensä demokratiassa toimii hallitus, toimii oppositio, ja molemmat ovat mielestäni tärkeitä sen demokratian toteutumiselle, joten pidän hieman epäilyttävänä tällaista kommenttia, jossa kyseenalaistetaan koko opposition olemassaolo täällä Suomen eduskunnassa.

Äsken tuossa puheenvuoron loppuosassa nostin esille nämä maaseudun kehittämisrahat, ja siltä osin halusin vielä painottaa sitä asiaa, mitä muun muassa perussuomalaiset ovat pitäneet esillä: että Suomen täytyy pyrkiä maksimoimaan EU:sta tulevat rahat, EU:sta tuleva saanto. Ja nyt jos näistä maaseudun kehittämisrahoista nämä säästöt, yli 130 miljoo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

naa euroa, tehdään niin kuin hallitusohjelmassa on, niin todennäköisesti menetetään samalla iso osa myöskin tätä EU-saantoa, mikä tarkoittaa sitä, että EU:sta Suomelle tulevat rahat vähenevät sitten entisestään. Tuntuu, että tämä on hyvin erikoinen ratkaisu. On täälläkin tuotu hyvin esille, mihin näitä maaseudun kehittämisrahoja on käytetty, ja todellakin ovat tarpeeseen menneet.

Eräs asia, mikä tässä tuotiin myöskin aikaisemmin esille perussuomalaisten toimesta, on se, että heidän ansiostaan jakeluvaikeus ei nouse. Minun käsittääkseni se ensi vuoden alusta tulee nousemaan, toisin kuin te vaalilupauksena sanoitte, että jakeluvaikeus pitää poistaa kokonaan. Onko tässä se kuuluisa petetty vaalilupaus, yksi niistä?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten vielä edustaja Holopainen, ja sitten mikäli ei ole muita puheenvuoroja enää, niin ministeri vielä jatkaa.

22.23 Hanna Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Pyysin vielä puheenvuoron, kun tämä aihe on niin tärkeä ja haluaisin vielä korostaa sitä, että aluepolitiikan näkökulmasta tässä on kysymys siitä samasta ongelmasta, mikä vaivaa muutakin hallituksen politiikkaa, että monista hallituksen toimista puuttuu vaikutusten arviointi. Jos esimerkiksi sosiaaliturvauudistuksen puolella puuttuu se vaikutusten arviointi, että huomattaisiin, kuinka epäoikeudenmukaisesti usea toimi kasaantuu ja kohdistuu yksittäisiin henkilöihin, niin myöskin tämän hallituksen muitten toimien aluetaloudelliset vaikutusarviointit puuttuvat täysin. Esimerkkinä nostaisin sen, että kun viime vuoden lopulla julkistettiin selvitys sairaalaverkosta, niin siinä työryhmä, joka oli ministeriön työryhmä, oli päättänyt johtopäätökseen, että sairaalaverkon laajuus supistettaisiin noin yhteen kolmasosaan, ja siitä puuttuvat täysin kaikki vaikutusarviointit. Jo pelkästään se, että tällainen työryhmän tulos julkistettiin, on aiheuttanut ihan valtavan epätietoisuuden terveydenhuoltosektorilla, ja se on jo sinänsä vaikuttanut esimerkiksi henkilöstön epävarmuuteen ja henkilöstön saatavuuteen eri hyvinvointialueilla.

Tietenkin jatkossa olisi todella tärkeätä, että hallitus tunnistaisi tämän puutteen ja kaikissa toimitaissa, mitä se loppuhallituskaudella tulee tekemään, tekisi näitten toimenpiteitten osalta aluetaloudelliset vaikutusarviointit. Pelko tässä on se, että kaikki nämäkin leikkaustoimet kohdistuvat myöskin alueellisesti sillä tavalla epäyhdenvertaisesti, että ne heikentävät esimerkiksi just Kaakkois- ja Itä-Suomen elinvoimaisuutta, vaikka päinvastoin siellä tarvittaisiin semmoisia toimia, jotka lisääisivät sitä elinvoimaisuutta. Olisi tärkeätä, että hallitus jatkossa tosiaan tekee kunnolliset vaikutusarviointit omista toimistaan. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Laakso.

22.25 Sheikki Laakso ps: Arvoisa puhemies! Anteeksi, kun vielä vähän venytän nukkumaanmenoa, mutta sen verran haluan sanoa, että koko päivän on syytetty siitä, että meiltä puuttuvat niin sanotusti toimet, ja on haukuttu sitä, kun me selvitetään ja meillä on työryhmiä. Minä silloin jo aikaisemmin, kun kuuntelin päivällä tätä, ihmettelin tätä tapaa — me tehdään nyt huonosti, kun me tehdään nämä asiat hyvin. Nyt sitten äsken taas tuli päinvastainen: me hoidetaan huonosti tämä homma, me ei tehdä riittäviä arvioita ynnä muita tästä. Koettakaa nyt, hyvä oppositio, päättää, kumpaa me tehdään, ollaanko me liian hätäisiä vai liian hitaita. — Kiitos.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin. — Ja sitten edustaja Kettunen.

22.26 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu rouva puhemies! Haluan kiittää tästä hyvästä keskustelusta, ja kiitan myös siitä, että kuntaministeri on ollut loppuun asti kuuntelemassa tätä tärkeää keskustelua. Ja varsinkin tämän antoisan päivän keskustelun päätteeksi vedän yhteenvedon ja totean näitten viimeisten puheenvuorojen perusteella, että kyllä varsinkin hallituspuolue perussuomalaiset on lähtenyt kylmän keskittämiskeskittämisen tielle, varsinkin näitten ely-keskusten osalta, kun aluehallintouudistusta teette.

Mutta nyt mielellämme kuuntelemme kuntaministerin vastauksen tähän päivän hyvään keskusteluun. Kiitan kaikkia osapuolia tästä keskustelusta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ja sitten ministeri vastaa koko päivän kysymyksiin. [Naurua]

22.27 Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen: Arvoisa puhemies! Koitan pidättyä kuitenkin ihan koko päivän kaikkien...

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Aikaa saa tunnin. [Naurua]

Kiitos, koetan olla maltillisempi. — Tuon nyt ennen kaikkea oman vastualueeni asioita tässä näin. Ehkä tällaisena isona kysymyksenä tänään on toistunut semmoinen huoli, että hallitus asettaisi alueita vastakkain. Kyllä haluan sanoa hallituksen puolesta sen, että me koetaan, että tilanne on päinvastoin, ja halutaan kehittää koko Suomea hyvin monipuolisella politiikalla, mitä tänään on eri puheenvuoroissa tuotu. Koetetaan katsoa niin koulutuspolitiikassa, elinkeinopolitiikassa, liikennepolitiikassa ja monissa muissa asioissa sitä, että ei unohdeta mitään osaa Suomesta. Tunnistetaan niitä haasteita, mitä joillain alueilla on, mitä vaikkapa nyt sitten tämä uudenlainen rajatilanne tuo, mutta toisaalta nähdään myöskin niitä mahdollisuuksia, mitä tämä aika tuo eri alueille, ja osataan tarttua niihin haasteisiin, helpottaa niitä ja toisaalta myöskin tukea alueita ja rakentaa vahvuuksien vaaraan.

Täällä asia, joka on keskusteluttanut, on ollut tämä kaupungistuminen. Jotenkin sellainen tunne itselläni on, että sitä ei pitäisi nähdä niinkään uhkana, että olisi jotenkin vastakkainasettelua tässä näin. Olen itsekin johtanut yhtä isoa kaupunkia, enkä ollenkaan ajatellut sitä, että se olisi jotenkin vastakkain, vaan päinvastoin sitä katsottiin erittäin hyvässä yhteistyössä ympäröivien kuntien kanssa ja haettiin niitä tahtotiloja. Ja minulla on semmoinen tunne nyt, kun kiertää Suomea ja kuuntelee, että hirveän hyvässä yhteistyössä alueilla tehdään. On olennaistakin, että alueilla ei kukin kunta katso sitä omaa hyvänsä, vaan koetetaan katsoa sitä koko alueen etua ja synergioita siellä.

Siinä mielessä minä ajattelen, että meidän tarvitsee, kun me nähdään tällaista kaupungistumiskehitystä, miettiä sitä, mitä se sitten voi olla, se vahva kaupunkipolitiikka, joka hyödyttää alueita ympärillä. Ja toisaalta me tiedetään, että me tarvitaan myöskin vahvaa aluepolitiikkaa, ja sen tarve ei ole poistunut mihinkään. Kaupunki tarvitsee ympäröiviä alueita, ja ympäröivät alueet tarvitsevat usein sitä kaupunkien veturiroolia. Haetaan sitä, mikä olisi semmoinen niin sanottu win-win-tilanne tällaisissa asioissa, ja uskon, että me päästään vahvempina eteenpäin huomioimalla nämä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

Täällä oli myöskin huolia tästä kaupunkipolitiikan yhteistyöstä ja siitä, tehdäänkö sitä vain suurimpien kanssa. Käytin jo aikaisemmassa puheenvuorossani hiukan tätä sivuavan kommentin, mutta korostan sitä, että kaupunkien kentän kanssa tehdään todella laajasti yhteistyötä.

MAL-sopimuksia jatketaan näitten seitsemän kaupunkiseudun kanssa, eli ne kattavat yhdeksän suurinta kaupunkia seutuineen. Ekosysteemisopimuksia jatketaan parinkymmenen korkeakoulukaupungin kanssa ympäri Suomen.

Meillä on uutena muotona tosiaan, mikä nousi täällä esiin, tämä allianssi. On lähdetty tekemään allianssiyhteistyötä kuuden suurimman kanssa. Mutta ihan vastaavalla tavalla viimeksi tänään ollaan tavattu Jyväskylä, Lahti ja Kuopio, näitä kolmea myöskin suurta kaupunkia, ja heidän kanssaan rakennetaan tällaista elinvoimakumppanuutta. Samoin viimeksi tänään tapasin näitä keskisuuria kasvukaupunkeja, joita on ympäri Suomea. Heidän kanssaan rakennetaan kumppanuutta ja Itä-Suomen kaupunkien kanssa Itä-Suomi-ohjelmassa. Ja näissä kaikissa on ajatus, että tullaan, valtio ja kaupungit, yhteen pöytään ja tuodaan niitä välineitä meidän yhteisten haasteitten ratkomiseksi.

Eilen meillä oli myöskin seutukaupunkifoorumi, seutukaupunkien kanssa puhuttiin heille tärkeistä asioista. On tehty arviointia myöskin siitä, miten tämä seutukaupunkiyhteistyö on toiminut ja miten sitä voisi kehittää.

Eli koetetaan tunnistaa hyvin monenlaisia kaupunkeja, pieniä ja isoja, ja se, mikä niitten rooli on auttaa myöskin aluepoliittisesti meitä Suomea kokonaisuutena menestymään.

Kuntien rahoituksesta — täällä jossain puheenvuorossa esitettiin, että kuntien rahoitusta oltaisiin leikkaamassa. Siitä ihan lyhyesti totean, että esimerkiksi tämän vuoden talousarvio, joka tehtiin, on kyllä kuntataloutta lievästi vahvistava. Me halutaan ennen kaikkea esimerkiksi perusopetusta vahvistaa tällä hallituskaudella, ja se on ollut meidän johtotähti tässä.

Sen sijaan esimerkiksi kuntien tehtäviä pyritään helpottamaan, tuomaan sinne joustoa tällä norminpurkuhankkeella, joka sitten helpottaa myöskin taloudellisesti kuntien tilannetta, sujuvoittaa ihmisten palveluita. Siinä oli mahtava asia, että saatiin yli 600 ehdotusta normien purkamiseksi, ja täällä jo esitettiin kysymys siitä, mitä se konkreettisesti piti sisällään. Noin kolmasosa näistä ehdotuksista liittyy opetus- ja kulttuuriministeriön toimialaan. Erittäin paljon ehdotuksia tuli myöskin työllisyyden hoitoon, elinkeinopolitiikkaan liittyen, eli tuonne työ- ja elinkeinoministeriöön. Myöskin ympäristöministeriöön rakentamisen ja kaavoituksen puolelle tuli melko paljon, ja sitten digitalisaatioon liittyviä esityksiä tuli paljon. Eli hyvin monella saralla. Siellä on pieniä ja siellä on isompia ehdotuksia, ja niitä käydään tämän vuoden aikana eri ministeriöitten kanssa läpi ja pyritään hakemaan niistä semmoinen vaikuttava kokonaisuus — kuitenkin niin, että ihmisten perusoikeuksia koskevat normit... kyllä niillä monella normilla on myöskin paikkansa ja niistä halutaan pitää kiinni.

Tässä ehkä kuntien osalta.

Sitten täällä oli soteen liittyviä asioita: Haluan tuoda myöskin tässä hallituksen politiikan ison tavoitteen esiin, että kyllä meidän tavoitteemme on se, että hyvinvointialueet onnistuvat. Se on se tärkein asia. Täällä oli joku puheenvuoro, jossa epäiltiin, että halutaan, että ne epäonnistuvat. Kyllä me halutaan, ja se tärkein asia on, että ihmiset pääsevät hoitoon silloin, kun he hoitoa tarvitsevat, palveluihin, kun palveluita tarvitsevat — se ei tällä hetkellä vielä parhaiten toteudu — ja toisaalta se, että saadaan rahat riittämään myöskin tulevaisuuden palveluihin. Pelkkä hallinnonuudistus, joka on tehty, ei tuo vielä ratkaisua näi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2024 vp

hin asioihin, ja sen takia on hirvittävän tärkeätä, että tällä hallituskaudella me lähdetään uudistamaan rahoitusta, vahvistetaan ja yhdenmukaistetaan ohjausta. Siinä muuten täällä kysytty vaikuttavuuden tavoite on myöskin ilman muuta yksi näkökulma, johon hyvinvointialueita ohjataan. Ja sitten palveluitten uudistaminen ihan laajana kokonaisuutena, jota sosiaali- ja terveysministeriö tekee. Siihen sisältyy palvelupisteen siirtämistä enemmän sinne perustason sosiaali- ja terveyspalveluihin, vaikuttavuuden painottamista, uusien tekemisen tapojen etsimistä ja semmoisia täsmätoimia, kuten nuorten terapiatakuu. Kun täällä kysyttiin, miten eräisiin nuorten kysymyksiin vastataan, niin tämä esimerkiksi on erittäin tärkeä asia tässä.

Sitten vielä viimeisenä asiana oli tämä valtion aluehallinto. Täällä ehkä jonkinlainen väärinymmärrys oli tästä, mitä on tapahtumassa valtion aluehallinnossa, ja voisin vielä sen verran avata, että tosiaan avit, elyjen Y-vastuualueet ja sitten Valvira ollaan yhdistämässä tällaiseksi valtakunnalliseksi lupa- ja valvontaviranomaiseksi. Siihen kirjaukseen on kirjoitettu se, että läsnäolo alueilla taataan näillä yhteistoiminta-alueilla, ja sillä haluttiin varmistaa se yhteys myöskin näihin sosiaali- ja terveyspalveluihin ja siihen yhdenmukaisuuteen näillä eri alueilla. Mutta aivan selvää on, että valvojat tekevät töitä ihan koko sillä alueella, eli se läsnäolo tulee olemaan paljon tiheämpää siellä. [Puhemies koputtaa] Ja toisaalta sitten elyistä lähtevät nämä TE-palvelut kuntiin ja sitten tämä Y-vastuualue. [Puhemies koputtaa] Että jonkin verran tehtäviä. Niistä muodostetaan sitten 15:stä elinvoimakeskuksesta 9 plus 1 elinvoimakeskusta. [Puhemies koputtaa] Tämä on sanottu jo tuolla hallitusohjelmassa, mutta niilläkin voi olla enemmän toimipisteitä. Eli tässä ei ole vielä tällaisia mitään linjauksia tehty. [Puhemies koputtaa] Aluehallinnossa ollaan läsnä. Palvelupiste- ja toimitilaverkkoa uudistetaan, ja ajatus on, [Puhemies koputtaa] että jos ei yksittäisellä virastolla ole enää omaa toimipistettä, niin koetetaan tuoda sitten näitä yhteispalvelupisteitä, joissa samalta luukulta voisi saada palveluita.

Tässä näin nopeasti juosten vastauksia näihin asioihin. Haluan myöskin omasta puolestani lämpimästi kiittää tästä monipuolisesta keskustelusta ja vakuuttaa samalla sitä, että hallitus tekee töitä ihan koko Suomen eteen. — Kiitoksia.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.